

***Výročná správa
a verejný odpočet
za rok 2016***



Bratislava, marec - apríl 2017

Predkladá: prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., ústredný riaditeľ ŠVPS SR

Obsah

IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE	7
POSLANIE ORGANIZÁCIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD	10
ČINNOSTI ORGANIZÁCIE.....	14
1. LEGISLATÍVNY PROCES	16
2. ZDRAVIE ZVIERAT	17
2.1. Identifikácia a registrácia zvierat	18
2.2. Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí	21
2.3. Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike.....	22
2.3.1. Besnota.....	23
2.3.2. Klasický mor ošípaných.....	24
2.3.3. Africký mor ošípaných	26
2.3.4. Aujeszkyho choroba	27
2.3.5. Infekčná bovinná rinotracheitída	27
2.3.6. Choroby hydiny a voľne žijúceho vtáctva.....	29
2.3.7. Katarálna horúčka oviec (Bluetongue).....	33
2.3.8. Transmisívne spongiformné encefalopatie (TSE).....	35
2.3.9. Mor včelieho plodu.....	38
2.3.10. Vírusová hemoragická septikémia lososovitých rýb	39
3. OCHRANA ZVIERAT	39
3.1. Kontrola ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely	39
3.2. Kontrola ochrany zvierat počas prepravy	40
3.3. Kontrola ochrany zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely.....	41
3.4. Kontrola ochrany spoločenských, cirkusových a nebezpečných zvierat	45
3.4.1. Ochrana spoločenských zvierat	45
3.4.2. Ochrana zvierat používaných v cirkusoch	45
3.4.3. Ochrana nebezpečných druhov živočíchov.....	46
3.5. Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrčovania.....	46
4. KRMIVÁ	48
4.1. Úradné kontroly.....	48
4.2. Odber úradných vzoriek krmív (VPO)	49
4.2.1. Kontrola zákazu skrmovania spracovaných živočíšnych bielkovín	51
4.3. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov	51
5. VEDĽAJŠIE ŽIVOČÍŠNE PRODUKTY	52
5.1. Úradné kontroly.....	52
5.1.1. Výskyt nezhôd.....	53
5.1.2. Odber úradných vzoriek	53
6. REZÍDUÁ VETERINÁRNYCH LIEKOV A KONTAMINANTOV, MONITORINGY REZÍDUÍ	55
6.1. Úradné kontroly a odbory vzoriek	55

6.2. Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike	55
6.3. Monitoring poľovnej zveri a rýb	60
6.3.1. Monitoring zveri	60
6.3.2. Monitoring rýb	61
6.4. Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku	64
6.4.1. Monitoring surového kravského mlieka v programe EÚ	65
6.4.2. Rádiohygienická kontrola	65
7. VETERINÁRNA FARMÁCIA	70
7.1. Úradné kontroly	70
7.1.1. Veľkodistribúcia veterinárnych liekov veterinárnych zdravotníckych pomôcok a veterinárnych prípravkov	70
7.1.2. Verejné lekárne, vrátane ich pobočiek, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky	70
7.1.3. Súkromní veterinárni lekári	71
7.1.4. Chovatelia	71
7.1.5. Výrobcovia medikovaných krmív	72
7.1.6. Výroba veterinárnych liekov	72
7.1.7. Prehľad o počte a záveroch z programu vstupnej inšpekcie u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami	72
7.2. Úradné kontroly nad dodržiavaním Nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z.	72
7.3. Úradné kontroly nad dodržiavaním zákona č. 319/2013 Z. z.	73
8. HRANIČNÁ VETERINÁRNA KONTROLA, VETERINÁRNA CERTIFIKÁCIA A KONTROLY PRI VÝMENÁCH, DOVOZOCH A VÝVOZOCH.	75
8.1. Hraničná veterinárna kontrola Dovozy a tranzit zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov a produktov živočíšneho pôvodu, vybraných produktov rastlinného pôvodu pochádzajúcich z tretích krajín	75
8.1.1. Hraničná veterinárna kontrola na hraničných inšpekčných staniciach SR	77
8.1.2. Kontrola dobrých životných podmienok zvierat	80
8.1.3. Kontrola spoločenských zvierat	81
8.1.4. Kontrola produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách cestujúcich vstupujúcich z tretích krajín	83
8.2. vývozy zo SR do tretích krajín	83
8.2.1. Vývoz zvierat a zárodočných produktov zo SR do 3. krajín za rok 2016	84
8.2.2. Vývoz produktov živočíšneho pôvodu zo SR do 3. krajín za rok 2016	84
8.3. Obchod v rámci EÚ	85
8.4. Kontroly počas transportu	88
8.4.1. Vyhodnotenie kontroly počas prepravy produktov živočíšneho a rastlinného pôvodu a živých zvierat.	88
8.5. Rezortná koordinačná skupina	91
8.6. Nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov	92
9. POTRAVINY RASTLINNÉHO PÔVODU	93
9.1. Výsledky úradných kontrol potravín	93
9.2. Frekvencia a typy nezhôd	96

9.3. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd v rámci komodít rastlinného pôvodu	101
9.4. Kontrola potravín neživočíšneho pôvodu dovážaných z tretích krajín	108
9.5. Výsledky kontroly označovania GMO potravín	109
9.6. Kontrola verejných skladov	110
9.7. Kontrola krížového plnenia a delegovaných činností	110
9.7.1. Krížové plnenie.....	110
9.7.2. Delegované činnosti	112
9.8. Cílené kontroly.....	113
9.8.1. Cílená kontrola mimo pracovnej doby inšpektorov zameraná na obchodnú sieť	113
9.8.2. CK Veľká noc za rok 2016	113
9.8.3. CK Vianoce za rok 2016	113
9.8.4. Cílená kontrola zameraná na pridávanie jedlej soli v chlebe a pečive podľa Výnosu MZ SR č. S08975-OL-2014.....	114
9.8.5. Cílené kontroly olejov	114
9.9. Značka kvality SK 2016 – potraviny rastlinného a zmiešaného pôvodu	115
9.10. Politika kvality.....	115
9.11. Audity	116
9.12. Opatrenia a sankcie.....	117
9.13. Školenia	119
9.14. Usmernenia alebo informácie pre potravinárskych prevádzkovateľov	119
9.15. Obchodná kvalita ovocia a zeleniny.....	120
9.15.1. Výsledky kontrolnej činnosti	120
9.15.2. Cílené kontroly	124
9.15.3. Správne konanie	125
9.15.4. Porovnanie počtu kontrol za roky 2012 až 2016	126
9.16. Kontrola kvality a zdravotnej neškodnosti vína za rok 2016	129
9.16.1. Zisťované hygienické nedostatky pri kontrolách	132
10.1. Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby ...	133
10.1.1. Prvovýroba – surové mlieko	133
10.1.2. Prvovýroba – zberné strediská zveri	134
10.1.3. Prvovýroba vajec – chovy nosníc	134
10.2. Úradné/veterinárne kontroly na úrovni výroby, spracovania a skladovania produktov živočíšneho pôvodu	134
10.2.1. Výsledky prehliadky jatočných zvierat a mäsa	134
10.3. Kontrola klasifikácie jatočného hovädzieho dobytku a ošípaných 2016...	139
10.4. Veterinárne kontroly v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch.....	140
10.5. Kontroly zásielok pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu	141
10.6. Veterinárne kontroly v mieste určenia podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z.	141
10.7. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu na úrovni maloobchodu	142
10.7.1. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu v maloobchodných prevádzkarniach.....	142
10.7.2. Priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej	142
10.7.3. Automaty na predaj surového kravského mlieka	142

10.7.4. Veterinárne kontroly v registrovaných prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu.....	142
10.8. Odber vzoriek.....	143
10.8.1. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu	143
10.8.2 Analýza výsledkov podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu:.....	146
10.8.3. Odber vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz <i>Listeria monocytogenes</i>	153
10.9. Cílené kontroly a osobitné kontroly produktov živočíšneho pôvodu	153
10.9.1. Cílené kontroly produktov živočíšneho pôvodu.....	153
10.9.2. Osobitné kontroly.....	158
10.10. Politika kvality	160
10.11. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa podľa nariadenia (ES) č. 1760/2000/ES zo 17. júla 2000, ktorým sa zavádza systém pre identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku a ktoré sa týka označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa.....	161
10.12. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu na schválených bitúnkoch a schválených rozrábkarniach	162
10.13. Domáce zabíjačky.....	162
10.14. Skúšky vyškolených poľovníkov.....	162
10.15. Značka kvality SK 2016 – potraviny živočíšneho pôvodu	162
10.16. Opatrenia na zabezpečenie účinnosti	163
10.16.1. Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov	163
10.16.2. Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinného fungovania úradných kontrol	163
10.16.3. Audity FVO	164
10.16.4. Zmeny a doplnenia národného plánu kontroly.....	164
<u>11. LABORATÓRNA DIAGNOSTIKA.....</u>	<u>165</u>
11.1. Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín	165
11.1.1. Veterinárny a potravinový ústav Bratislava s detašovaným skúšobným laboratóriom Nitra.....	165
11.1.2. Veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín s detašovaným skúšobným laboratóriom Prešov	165
11.1.3. Veterinárny ústav Zvolen	166
11.1.4. Veterinárny a potravinový ústav Košice.....	166
11.2. Vyhodnotenie údajov o laboratórnom vyšetrení a analýzach úradných vzoriek.....	166
11.2.1. Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2016	167
<u>12. METROLÓGIA</u>	<u>172</u>
<u>13. SYSTÉM RÝCHLEHO VAROVANIA PRE POTRAVINY A KRMIVÁ</u>	<u>172</u>
13.1. Úloha	172
13.2. Členovia Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá v Slovenskej republike v roku 2016	173
13.3. Výsledky činnosti Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá v Slovenskej republike v roku 2016	173

13.4. Informácie pre spotrebiteľov	182
13.5. Bilaterálne výmeny informácií o nevyhovujúcich výrobkoch.....	182
14. SYSTÉM ADMINISTRATÍVNEJ POMOCI A SPOLUPRÁCE	182
14.1. Styčné orgány v systéme administratívnej pomoci a spolupráce.....	183
14.2. Oznámenia zaslané Slovenskom do AAC FF - potravinový podvod	183
14.3. Oznámenia prijaté Slovenskom zo systému AAC FF - potravinový podvod	184
14.4. Oznámenia týkajúce sa nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod	184
15. CERTIFIKÁCIA	185
15.1. Vydané certifikáty.....	186
15.2. Dozor nad certifikovanými výrobkami	186
15.3. Zrušené certifikáty	187
16. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE A ICH VÝZNAM PRE ČINNOSŤ ORGANIZÁCIE	188
17. ROZPOČET ORGANIZÁCIE	191
18. PERSONÁLNE OTÁZKY	202
19. VYHODNOTENIE KONTROLNEJ ČINNOSTI ZA ROK 2016	208
19.1. Interné audity vykonávané podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 882/2004	208
19.1.1. Interné audity podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z.....	208
19.1.2. Interné audity podľa zákona č. 39/2007 Z.z.	209
19.2. Vnútorne kontroly	211
19.2.1. podľa zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe	211
19.2.2. podľa zákona č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite	213
19.3. Iné podania, sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach, žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z., petície podľa zákona č. 85/1990 Z.z. o petičnom práve.....	213
HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV – VÝSTUPOV A PREZENTOVANEJ ČINNOSTI	215
ZÁVER.....	216
PRÍLOHY	218

IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Sídlo

Botanická 17, 842 13 Bratislava

Rezort

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

Forma hospodárenia

rozpočtová organizácia

Kontakt

tel. 02/60257212; fax 02/60257 242,

e-mail: sekretariat-UR@svps.sk

Členovia vedenia v roku 2016:

ústredný riaditeľ:

prof. MVDr. Jozef Bíreš DrSc.

odborný riaditeľ:

MVDr. Zuzana Büchlerová

riaditeľ sekcie ekonomiky:

Ing. Mgr. Juraj Bučko

vedúca kancelárie ústredného riaditeľa:

Mgr. Paulína Kojnok

vedúca osobného úradu:

Mgr. Paulína Kojnok

vedúci odboru legislatívneho a právneho:

JUDr. Bohuslav Harviľák

Hlavné činnosti:

Postavenie Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“) bolo **v roku 2016** upravené zákonom č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 39/2007 Z.z.“) a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov, v oblasti úradnej kontroly zákonom NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 152/1995 Z.z.“) a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov.

1. ŠVPS SR je rozpočtovou organizáciou s finančnými vzťahmi zapojenými na rozpočet Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“).
2. ŠVPS SR vykonávala štátnu správu vo veterinárnej oblasti podľa zákona č. 39/2007 Z.z. a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov. V oblasti úradnej kontroly potravín jej pôsobnosť vyplýva zo zákona č. 152/1995 Z.z.
3. ŠVPS SR je orgánom kontroly kvality rastlinných produktov a živočíšnych produktov podliehajúcich spoločnej organizácii trhu podľa nariadení Európskej únie (ďalej len „EÚ“)

a zákona č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov.

4. ŠVPS SR vykonávala štátnu správu na úseku veterinárnej farmácie podľa zákona č. 362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach (ďalej len „zákon č. 362/2011 Z.z.“) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
5. ŠVPS SR plnila ďalšie úlohy podľa zákona NR SR č. 271/2005 Z. z. o výrobe, uvádzaní na trh a používaní krmív (krmivársky zákon) (ďalej len „zákon č. 271/2005 Z. z.“).
6. ŠVPS SR vykonávala dozor nad dodržiavaním zákona č. 147/2001 Z.z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
7. ŠVPS SR vykonávala kontroly podľa
 - Dohody o delegovaní činností uzavretej medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou (ďalej len „PPA“) a ŠVPS SR,
 - zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
 - zákona č. 144/1998 Z. z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení zákona č. 526/2002 Z. z.,
 - zákona č. 313/2009 o vinohradníctve a vinárstve.

Hlavné úlohy vykonávala ŠVPS SR v roku 2016 v súlade so zákonom č. 39/2007 Z.z., ktorý ustanovuje:

ŠVPS SR

1. riadi, usmerňuje, koordinuje a kontroluje výkon štátnej správy, ktorý uskutočňujú regionálne veterinárne a potravinové správy (ďalej len „RVPS“) (40) a ústav kontroly veterinárnych liečiv,
2. vykonáva hraničnú veterinárnu kontrolu prostredníctvom hraničných inšpekčných staníc (ďalej len „HIS“) na vonkajšej hranici EÚ (3),
3. riadi, usmerňuje a kontroluje úradné veterinárne laboratóriá a Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov,
4. rozhoduje v druhom stupni vo veciach, o ktorých v prvom stupni rozhoduje regionálna veterinárna a potravinová správa a ústav kontroly veterinárnych liečiv,
5. predkladá ministerstvu národné pohotovostné plány, ktorými sa určujú opatrenia pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte chorôb zvierat,
6. vykonáva klasifikáciu chovov, regiónov alebo oblastí z hľadiska výskytu chorôb,
7. autorizuje referenčné laboratóriá, schvaľuje, pozastavuje a zrušuje rozhodnutia o schválení pre úradné laboratóriá na vyšetrovanie trichinel v mäse,
8. kontroluje, odborne usmerňuje a koordinuje zabezpečovanie systému identifikácie a registrácie zvierat,
9. vykonáva prostredníctvom veterinárnych inšpektorov veterinárne kontroly
 - prevádzkarní, zariadení a činností, ktoré vykonávajú postupy na zvieratách, chovajú alebo dodávajú zvieratá na účely takého postupu alebo chovajú zvieratá na účely zachovania druhov,
 - prevádzkarní na spracovanie vedľajších živočíšnych produktov,
 - prevádzkarní pri vývoze do tretích krajín, ak to vyžadujú príslušné orgány tretích krajín podľa príslušných právnych predpisov danej tretej krajiny,
10. schvaľuje miesta oddychu zvierat pri preprave, inseminačné stanice, tímy na odber a prenos embryí,

11. kontroluje, odborne usmerňuje a koordinuje zabezpečovanie systému identifikácie a registrácie zvierat.

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. vykonávala úradnú kontrolu nad výrobou, manipuláciou a umiestňovaním na trh

- a) potravín živočíšneho pôvodu okrem poskytovania služieb spoločného stravovania,
- b) potravín rastlinného pôvodu vrátane čerstvého ovocia, čerstvej zeleniny, zemiakov a ostatných poľnohospodárskych produktov (v poľnohospodárskej prvovýrobe po zbere úrody), nápojov vrátane potravín s niektorými zložkami živočíšneho pôvodu (zmiešaný pôvod) okrem poskytovania služieb spoločného stravovania,
- c) geneticky modifikovaných potravín okrem poskytovania služieb spoločného stravovania,
- d) tabakových výrobkov okrem poskytovania služieb spoločného stravovania.

ŠVPS SR je kontaktným miestom SR pre systém rýchlej výmeny informácií pre potraviny a krmivá.

Na základe poverenia MPRV SR vykonávala úlohu špecializovaného styčného orgánu pre oblasť podvodov s potravinami a krmivami.

POSLANIE ORGANIZÁCIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD

ŠVPS SR bola zriadená (z oblastnej veterinárnej správy so sídlom v Bratislave) 1.1.1969 ako Štátna veterinárna správa ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR. Po postupoch v reštrukturalizácii štátnej správy bol zmenený názov štátnej veterinárnej správy SR zákonom č. 23/2002 Z. z., ktorý mení a dopĺňa zákon č. 152/1995 Z. z. na ŠVPS SR.

Poslaním ŠVPS SR ako orgánu štátnej správy je hlavne výkon, riadenie, kontrola a usmerňovanie aktivít a činnosti v oblasti veterinárnej starostlivosti zdravia zvierat, ochrany zvierat, hygieny krmív, ekológie, veterinárnej farmácie, úradnej kontroly potravín a hygieny potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, špeciálnych komoditných režimov, prislúchajúcej laboratórnej diagnostiky a rýchleho výstražného systému.

V roku 2016 boli stanovené nasledovné priority

v oblasti ochrany zdravia zvierat

- o realizácia národných ozdravovacích programov a ich aktualizáciu v zmysle platnej legislatívy a nálezovej situácie
- o vylepšovať systém kontroly identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat
- o vylepšovať veterinárny informačný systém
- o aktualizácia národných pohotovostných plánov v zmysle platnej legislatívy
- o surveillance katarálnej horúčky oviec, ozdravovacie programy infekčnej bovinnej rhinotracheitídy, pokračovanie v genotypizácii samičej populácie oviec
- o surveillance afrického moru ošípaných
- o monitoring nákaz včiel
- o monitoring nákaz u rýb

v oblasti ochrany zvierat (animal welfare)

- o ochrana zvierat používaných na vedecké účely a vzdelávacie účely
- o vykonávanie kontrol pohody farmových zvierat
- o ochrana spoločenských a cirkusových zvierat
- o vykonávanie kontrol ochrany zvierat na bitúnku v čase ich zabíjania zvierat – posúdenie súladu vypracovanosti príručky osvedčených postupov (POP) každej prevádzky
- o školenie určených osôb v oblasti ochrany zvierat používaných na vedecké účely a pracovníkov bitúnku vykonávajúcich súvisiace úkony s usmrccovaním

v oblasti veterinárnej certifikácie, dovozov a vývozov

- o zabezpečenie dôsledného vykonávania hraničných veterinárnych kontrol živých zvierat a živočíšnych produktov dovážaných z tretích krajín do EÚ
- o negociácia veterinárnych podmienok s tretími krajinami
- o riadenie a vyhodnocovanie kontrol počas transportu
- o vykonanie plánovaných kontrol RVPS so zameraním sa na kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri obchode vo vnútri EÚ a pri vývozoch do tretích krajín, na kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri EÚ a pri dovoze z tretích krajín

v oblasti laboratórnej diagnostiky

- o rozširovanie spektra analýz vykonávaných v rámci úradnej kontroly potravín, zavádzanie nových vysokocitlivých analytických metód.
- o zavádzanie nových metód v rámci zisťovania falšovaných potravín
- o plnenie činnosti národných referenčných laboratórií najmä v oblastiach, pre ktoré sú menované nové európske referenčné laboratóriá

- o úspešné zapájanie sa do plánovaných monitoringov v rámci rozborov potravín a surovín, ktoré organizuje Európska Komisia (ďalej len „EK“).

v oblasti hygieny produktov živočíšneho pôvodu

- o vykonávanie úradných kontrol, ako jedného z činiteľov bezpečnosti potravín, ktorými sa sleduje a overuje, či prevádzkovatelia potravinárskych podnikov dodržiavajú požiadavky ustanovené v príslušnej hygienickej legislatíve
- o zapájanie sa do systému úradných kontrol pri podozrení z falšovania a potravinových podvodov
- o zvyšovanie počtu kontrol výrobkov s chráneným zemepisným označením, chráneným označením pôvodu a zaručených tradičných špecialít
- o zefektívnenie účinnosti kontrol, ich výkon na základe analýzy rizík
- o organizácia mimoriadnych kontrol

v oblasti surovín a potravín rastlinného pôvodu

- o kontrola dodržiavania plánu odberu vzoriek založeného na hodnotení rizika
- o organizácia mimoriadnych kontrol
- o kontrola vykonávania auditov na prevádzkach a účasť na interných auditoch na RVPS
- o mesačné vyhodnocovanie úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu a návrhy na nápravné opatrenia v prípade nedostatkov
- o vzdelávanie výrobcov a predajcov potravín v oblasti novej legislatívy, technológie výroby a hygieny potravín
- o vzdelávanie spotrebiteľov v oblasti bezpečnosti potravín

v oblasti organizácie trhu

- o zintenzívnenie a zvýšenie frekvencie cielených kontrol kvality ovocia, zeleniny a vína na zabezpečenie zvýšenia obchodnej kvality
- o aktívna účasť na pracovných stretnutiach pri tvorbe legislatívy pre produkty spadajúce pod spoločnú organizáciu trhu s poľnohospodárskymi produktmi
- o zabezpečenie výkonu kontrol na požiadanie PPA v rámci Dohody o delegovaných činnostiach

v oblasti hygieny krmív a veterinárnej farmácie

- o vykonávať kontrolu rezíduí cudzorodých látok v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí a monitoringov ako rádiohygienická kontrola a monitoring poľovnej zveri a rýb
- o zamedzovanie výskytu nelegálnej distribúcie veterinárnych liečiv prostredníctvom sprísnených kontrol na všetkých stupňoch, kde sa manipuluje s liekmi, v súlade s platnou legislatívou
- o prostredníctvom spolupráce s organizáciami zastrešujúcimi liekovú politiku zabezpečiť pohyb liekov na trhu v súlade s platnou legislatívou a ich vystopovateľnosť
- o kontroly na úseku hygieny krmív a v oblasti živočíšnych vedľajších produktov
- o zabezpečiť efektívny monitoring transmisívnych spongiformných encefalopatií.

ČINNOSTI, KTORÉ BY MALA ORGANIZÁCIA KONTINUÁLNE V BUDÚCNOSTI VYKONÁVAŤ

Okrem všetkých menovaných úloh je do úloh a realizovaných aktivít zahrnuté

-  kontinuálne pracovať na implementácii „Viacročného národného plánu kontrol“ v zmysle Nariadenia (ES) č. 882/2002 EP a Rady o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmovinového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá,

- ✚ na základe OIE štandardov garantovať zlepšovanie zdravia domácich a voľne žijúcich zvierat, verejného zdravia, podieľať sa na zvyšovaní ochrany zvierat, bezpečnosti potravín, zabezpečovať veterinárnu ochranu štátneho územia prostredníctvom HIS, ktoré sú vstupnými miestami nielen do SR ale celého spoločného priestoru EÚ,
- ✚ realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu vtácej chrípky s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa,
- ✚ realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu afrického moru ošipaných,
- ✚ venovať pozornosť kontrole zdravotného stavu včiel, vodných živočíchov a voľne žijúcej zveri tak z pohľadu ochrany zdravia zvierat vrátane prenosu nebezpečných nákaz na domáce zvieratá, ale i ochrany verejného zdravia, plnenie výkonu kontrol v rámci „Dohody o delegovaných činnostiach“ PPA MPRV SR a klasifikácia tel jatočného hovädzieho dobytku,
- ✚ realizácia nového veterinárneho informačného systému zabezpečujúceho komplexný prístup k veterinárnym činnostiam,
- ✚ spĺňanie základných princípov etického kódexu zamestnancov ŠVPS SR ohľadom ďalšieho napredovania veterinárnych a ostatných činností
 1. profesijné riadenie a rozhodovanie (pozícia vzdelávania, skúseností – základné, kontinuálne)
 2. nezávislosť (osobná nezávislosť na komerčných, finančných, hierarchických a politických tlakoch, ktoré môžu ovplyvňovať odborné rozhodnutia)
 3. nezaujatosť
 4. bezúhonnosť, charakter
 5. objektívnosť,
- ✚ vyžadovanie vysokej profesionality, odbornej zodpovednosti, dobrej komunikatívnosti, kreatívnosti umocnenej flexibilitou, morálnu bezúhonnosť a kolegiálnosť od všetkých pracovníkov na každej úrovni riadenia a odbornej činnosti,
- ✚ komunikácia so spotrebiteľmi,
- ✚ transparentnosť vo výkone úradných kontrol zabezpečovaná najmä prostredníctvom webového portálu.

ČINNOSTI ORGANIZÁCIE

Zabezpečenie odborných garancií a činnosti bolo založené na spolupráci a komunikácii medzi ŠVPS SR, jej riadenými organizáciami a ostatnými odbornými, výrobnými, riadiacimi a kontrolnými organizáciami na národnej úrovni a v medzinárodnom meradle a ochotou vzájomne spolupracovať. Od pracovníkov veterinárnych a potravinových organizácií na Slovensku sa vyžadovala permanentne zvyšujúca sa odborná erudícia, komplexný pohľad s multidisciplinárnym myslením, profesijná rozhodovacia činnosť s uplatňovaním i osobnej zodpovednosti a zdravým riskovaním, využívanie odborných a vedeckých skúseností v analýze a syntéze poznatkov, aktívny prístup k informačným technológiám a dokumentácii aj v cudzom jazyku.

1. Legislatívny proces

1.1. Legislatíva

V roku 2016 boli v oblasti pôsobnosti Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky schválené právne predpisy:

- Zákon č. 376/2016 Z.z., ktorým sa ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov

1.2. Odvolacie konania

V roku 2016 bolo na ŠVPS SR uskutočnených 221 odvolacích konaní proti rozhodnutiam vydaným v správnom konaní na jednotlivých RVPS. Do konca roku 2016 bolo v 215 prípadoch vydané meritórne rozhodnutie a v 6 prípadoch bolo odvolanie vybavené listom bez vydania rozhodnutia vo veci z dôvodu oneskoreného odvolania, pričom neboli zistené dôvody na obnovu konania alebo na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

2. Zdravie zvierat

Na úseku zdravia zvierat ŠVPS SR v roku 2016 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z. z.. Hlavné úlohy spočívajú v príprave nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej 40 RVPS na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na identifikáciu a registráciu zvierat, na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí z hľadiska výskytu istých chorôb zvierat, na implementáciu programov na kontrolu, monitoring a eradikáciu chorôb a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na prevádzkovanie stredísk na zhromažďovanie zvierat, trhov so zvieratami, zberných stredísk pri obchode so zvieratami, inseminačných staníc, chovov zvierat a iných zariadení na chov a držbu zvierat podliehajúcich schváleniu alebo povoleniu orgánom veterinárnej správy.

ŠVPS SR na úseku zdravia zvierat v roku 2016 vypracovala a predložila MPRV SR na schválenie pätnásť národných programov na eradikáciu, kontrolu alebo prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike:

1. Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2016;
2. Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec (bluetongue) v Slovenskej republike pre rok 2016;
3. Národný kontrolný program pre klasický mor ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2016;
4. Národný program eradikácie moru včelieho plodu na rok 2016;
5. Národný program eradikácie vírusovej hemoragickej septikémie rýb (VHS) v Slovenskej republike na rok 2016;
6. Národný program eradikácie bakteriálnych chorôb rýb v Slovenskej republike na rok 2016;
7. Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2016;
8. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2016;
9. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v roku 2016;
10. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus Gallus*) v Slovenskej republike v roku 2016;
11. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v roku 2016;
12. Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR) na Slovensku na rok 2016;
13. Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych spongiformných encefalopatií (TSE) v Slovenskej republike pre rok 2016;
14. Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným /transmisívnym spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike na rok 2016.
15. Národný kontrolný program pre africký mor ošípaných v diviačej populácii na Slovensku na rok 2016.

ŠVPS SR v rámci svojich právomocí počas roka 2016 vypracovala na úseku zdravia zvierat Plán veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia Slovenskej republiky na rok 2016 (ďalej len „VPO 2016“) a usmernenie na vykonávanie kontrol na dodržiavanie požiadaviek na

klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí súvisiace s veterinárnymi požiadavkami na premiestňovanie zvierat na základe istých zdravotných štatútov. VPO 2016 zahŕňal plán diagnostických akcií a očkovaní hrađených zo štátneho rozpočtu alebo chovateľom pre trinásť skupín zvierat (hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy, hydina, kone, ryby, včely, voľne žijúce zvieratá, farmové chovy zveri, všetky druhy zvierat, voľne žijúce vtáky a zoo zvieratá) s celkovým počtom stošesťdesiatštyri druhov preventívnych a diagnostických akcií.

ŠVPS SR v roku 2016 na úseku zdravia zvierat zabezpečila okrem školení úradných veterinárnych lekárov aj školenia pre členov Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky.

Zamestnanci ŠVPS SR zaradení na odbore zdravia a ochrany zvierat na úseku zdravia zvierat sa počas roku 2016 zúčastnili na rôznych pracovných skupinách odborníkov organizovaných EK a Radou Európskej, úspešne sa podieľali na odborných seminároch a v poradných a kontrolných orgánoch EK.

Plnenie povinností na úseku zdravia zvierat na ŠVPS SR počas roka 2016 zabezpečovali šiesti odborní pracovníci na úseku zdravia zvierat, traja odborní pracovníci na úseku ochrany zvierat a jeden odborný pracovník na úseku identifikácie a registrácie zvierat.

2.1. Identifikácia a registrácia zvierat

Veterinárni inšpektori orgánov veterinárnej správy v roku 2016 skontrolovali 1 135 chovov hovädzieho dobytku z celkového počtu registrovaných chovov. K 1.1.2016 bolo v SR evidovaných 482 720 kusov živého hovädzieho dobytku v 24 669 chovoch. Bolo vykonaných 1 154 úradných kontrol na identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku na mieste a 70 následných kontrol. Počas týchto kontrol bolo z celkového počtu 112 808 kusov hovädzieho dobytku v kontrolovaných chovoch skontrolovaných 80 383 a v 40 prípadoch boli uložené pokuty.

Tabuľka 1 Výsledky kontrol vykonaných v chovoch hovädzieho dobytku na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2016

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
Nedostatky v identifikácii	228	43
Nedostatky v individuálnom registri	727	51
Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	850	88
Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	4 673	68
Nedostatky v pasoch	241	44
Spolu	6 719	294
Zvieratá/chovy len s jedným nedostatkom	5 652	121
Zvieratá/chovy s viac ako jedným nedostatkom	808	99
Zvieratá a chovy s nedostatkami spolu	6 460	220

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	288	19
Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	201	8
Zneškodnenie zvierat	0	0
Iné opatrenia	950	67
Spolu	1 439	94

Obrázok 1 Prehľad počtu hovädzieho dobytku podľa krajov



Veterinárni inšpektori RVPS v roku 2016 vykonali 247 úradných kontrol, zameraných na plnenie požiadaviek na registráciu chovov a identifikáciu zvierat v 242 chovoch ošípaných a 14 následných kontrol. Počas týchto kontrol bolo z celkového počtu 46 681 kusov ošípaných na kontrolovaných farmách skontrolovaných 13 711 kusov, pri následných kontrolách 223 kusov. Na základe zistených nedostatkov boli v 30 chovoch uložené opatrenia, ktoré sa týkali 409 kusov ošípaných a v 8 prípadoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Tabuľka 2 Výsledky kontrol vykonaných v chovoch ošípaných na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2016

Nedostatky podľa kategórií	Chovy
Nedostatky v identifikácii	9
Nedostatky v registri	14
Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	32
Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	13
Spolu	68

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	125	5
Zneškodnenie zvierat	0	0
Iné opatrenia	284	25
Spolu	409	30

Obrázok 2 Prehľad počtu ošípaných podľa krajov



V chovoch malých prežúvavcov bolo v roku 2016 vykonaných 468 kontrol identifikácie a registrácie oviec a kôz v 438 chovoch. Okrem toho bolo vykonaných 39 následných kontrol. Z celkového počtu 54 992 oviec a kôz chovaných na kontrolovaných farmách bolo skontrolovaných 29 431 kusov. Na základe výsledkov týchto kontrol a zistených nedostatkov boli v 41 chovoch uložené opatrenia na ich odstránenie, ktoré sa týkali 548 zvierat a v 18 chovoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Tabuľka 3 Výsledky kontrol vykonaných v chovoch oviec a kôz na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2016

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
Zistenie nesúladu v súvislosti s identifikáciou oviec	351	21
Zistenie nesúladu v súvislosti s identifikáciou kôz	70	14
Nezrovnalosti v záznamoch individuálneho registra v chove	705	29
Neoznámenie presunu	781	28
Anomália v súvislosti s dokladom presunu	102	8
Zvieratá/chovy, v súvislosti s ktorými sa zistil len jeden nedostatok	752	37
Zvieratá/chovy, v súvislosti s ktorými sa zistilo viac nedostatkov	839	21
Celkový počet zvierat/chovov s nedostatkami	1 591	58

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	52	4
Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	86	9
Neškodné odstránenie zvierat	0	0
Iné	410	28
Spolu	548	41

Obrázok 3 Prehľad počtu oviec podľa krajov



Obrázok 4 Prehľad počtu kôz podľa jednotlivých krajov



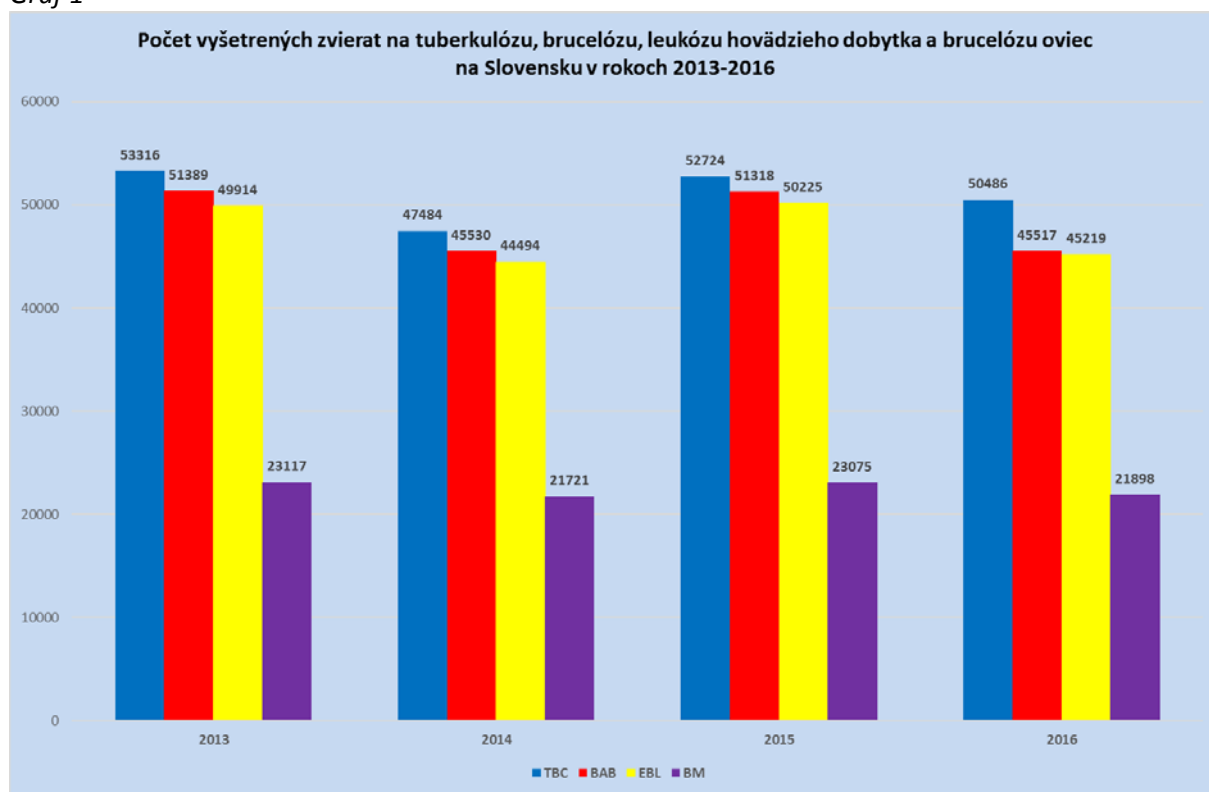
2.2. Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí

Slovenská republika si počas roka 2016 naďalej udržala štatút krajiny úradne bez výskytu tuberkulózy hovädzieho dobytku, brucelózy hovädzieho dobytku, enzootickej bovinej leukózy a brucelózy oviec (*Brucella melitensis*). Na udržanie štatútov bolo v SR počas roka 2016 vykonaných celkom 50 486 tuberkulínácií hovädzieho dobytku, 45 517 sérologických vyšetrení na brucelózu hovädzieho dobytku a 45 219 vyšetrení na enzootickú bovinú leukózu. Na brucelózu oviec (*Brucella melitensis*) bolo vyšetrených celkom 21 898 oviec a kôz starších ako 6 mesiacov veku a všetky plemenné barany.

Z dôvodov zachovania si uznaných štatútov a z dôvodu prevencie šírenia chorôb zvierat ŠVPS SR vypracovala Plán VPO 2016 a metodické usmernenie Klasifikácia chovov, opatrenia

na postupné zavádzanie siete dohľadu a zdravotné požiadavky pri premiestňovaní živých zvierat a zárodočných produktov – usmernenie na rok 2016 z 21. decembra 2015.

Graf 1



2.3. Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike

Orgány veterinárnej správy v SR v roku 2016 v rámci kontroly zdravia zvierat zaznamenali výskyt 17 chorôb zvierat. Zoznam chorôb, postihnutý druh a počet ohnisk a zvierat sú uvedené v nasledujúcej Tabuľke č. 4.

Tabuľka 4 Sumárny výkaz nákaz za SR

Obdobie od január 2016 do december 2016				
	Nové ohniská	Počet zvierat v nových ohniskách	Zaniknuté ohniská	Aktuálne ohniská k 31.12.2016
A150 avi Aviárna influenza hydiny	1	65	0	1
B052 fau Aujeszkyho choroba	1	2	1	0
B053 fau Echinokokóza/Hydatidóza	20	14	22	0
B059 bov Paratuberkulóza	5	0	0	3
B110 bov Infekčná boviná rinotracheitída	0	0	0	4
B160 ovi Klusavka	5	3 917	5	13
B205 equ Infekčná anémia koní	2	26	1	1
B255 fau Trichinelóza	13	5	18	0
B311 avi Mykoplazmóza (M. gallisepticum)	1	44 373	1	0
B312 psi Psitakóza - Ornitóza	1	4 291	1	0
B401 pis Viróza hemoragická septikémia	1	404 500	1	0

B452 api Mor včelieho plodu	66	829	57	57
C611 bov Listeriôza	0	0	2	0
C611 ovi Listeriôza	1	377	2	0
C619 bov Salmonelôzy	1	198	1	0
C655 bov Trichofytôza	2	486	3	1
C855 avi Aviárne salmonelôzy – mimo týfu	2	52 810	3	0

2.3.1. Besnota

Besnota je vždy smrteľné ochorenie teplokrvných živočíchov v prípade zistenia klinických príznakov. Z uvedeného dôvodu bol Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2016 (ďalej len „eradikačný program besnoty“) zameraný na prevenciu šírenia besnoty a na jej včasnú a bezpečnú diagnostiku v prípade vzniku rizika jej šírenia prostredníctvom poranenia potenciálne besným zvieraťom. Eradikačný program besnoty bol implementovaný prostredníctvom povinnej vakcinácie domácich mäsožravcov proti besnote na náklady chovateľa a prostredníctvom orálnej vakcinácie líšok proti besnote uskutočnenej v dvoch sezónnych kampaniach - jar a jeseň 2016, hradenej z prostriedkov štátneho rozpočtu, spolufinancovanej EÚ. Nakoľko Česká republika a Rakúsko sú vyhlásené za krajiny bez výskytu besnoty a v Maďarsku je priaznivá situácia vo výskyte besnoty, vakcinačné územie Slovenskej republiky bolo zmenšené o územia RVPS : Bratislava, Senec, Dunajská Streda, Galanta, Trnava, Senica, Komárno, Nové Zámky, Levice, Nitra, Topoľčany, Šaľa, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Prievidza, Púchov, Žiar nad Hronom, Zvolen, Veľký Krtíš, Lučenec, Rimavská Sobota, Banská Bystrica a Martin. Na území RVPS Liptovský Mikuláš sa vakcinovalo iba územie okresu Liptovský Mikuláš.

Tabuľka 5 Orálna vakcinácia líšok v roku 2016

Sezónna kampaň	Počet dávok	
	Letecká pokládka	Ručná pokládka
Jarná kampaň 2016	300 000 dávok	3 900 dávok
Jesenná kampaň 2016	306 250 dávok	3 900 dávok

Pravidelne 2 krát ročne po orálnej vakcinácii sa vykonáva kontrola účinnosti laboratórnym vyšetrením stanoveného počtu zvierat - líšok a psíkov medvedíkovitých (max. 500 ks). Laboratórne vyšetrenie zvierat na besnotu sa v priebehu roka vykonáva aj v indikovaných prípadoch (klinické príznaky zhodné s príznakmi besnoty, po poranení človeka apod.). (Tabuľka č. 6).

Tabuľka 6 Počet testovaných zvierat v roku 2016

Domáce zvieratá					Voľne žijúce zvieratá											
pes	mačka	hovädzí dobytok	ošípané	iné	líška hrdzavá	psík medvedíkovitý	medvedík čistotný	vlk	jazvec	kuna	iné lasicovité	iné mäsožravce	diviák	srna	iné	netopier
114	58	3	1	3	1 714	22	0	2	5	6	1	0	5	2	6	2

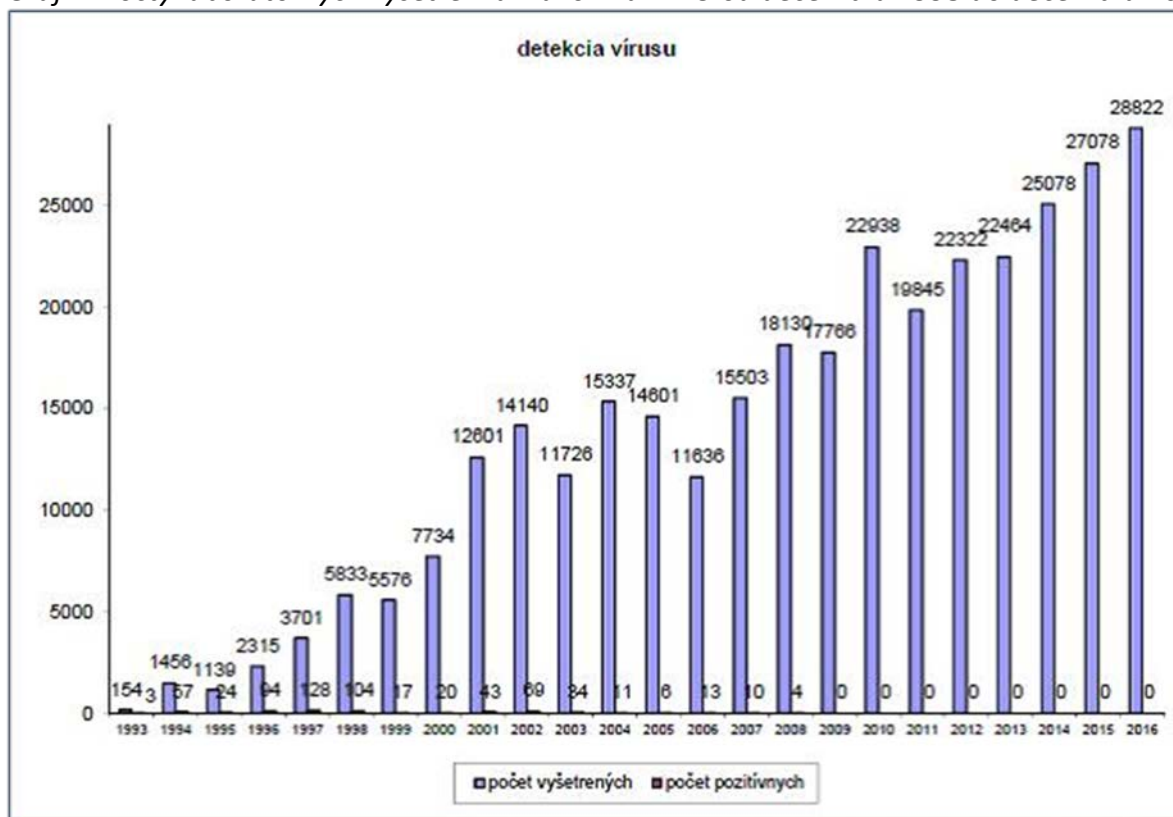
Od augusta 2006 do januára 2013 bola Slovenská republika bez výskytu besnoty. Napriek všetkým opatreniam došlo k reintrodukcii besnoty z Poľska a Slovenská republika už nie je krajinou bez výskytu besnoty. V roku 2014 nebol v Slovenskej republike potvrdený prípad besnoty. V roku 2015 bolo potvrdených 5 prípadov besnoty u líšok v bezprostrednej blízkosti poľských hraníc. V roku 2016 nebol v Slovenskej republike potvrdený prípad besnoty.

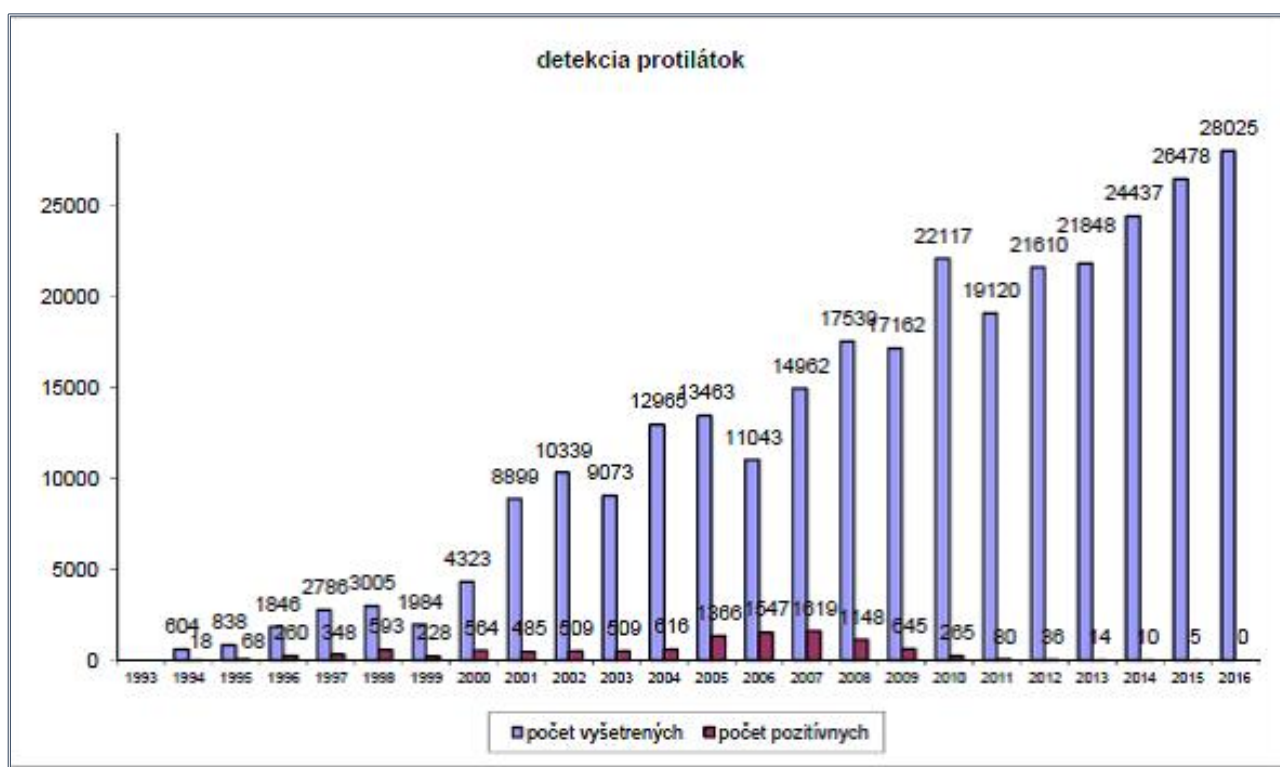
2.3.2. Klasický mor ošípaných

Monitoring klasického moru ošípaných (ďalej len „KMO“) v chovoch domácich ošípaných ako aj monitoring KMO v diviačej populácii bol vykonaný v súlade s Národným kontrolným programom pre klasický mor ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2016, ktorý bol schválený EK a spolu financovaný s prostriedkov EÚ.

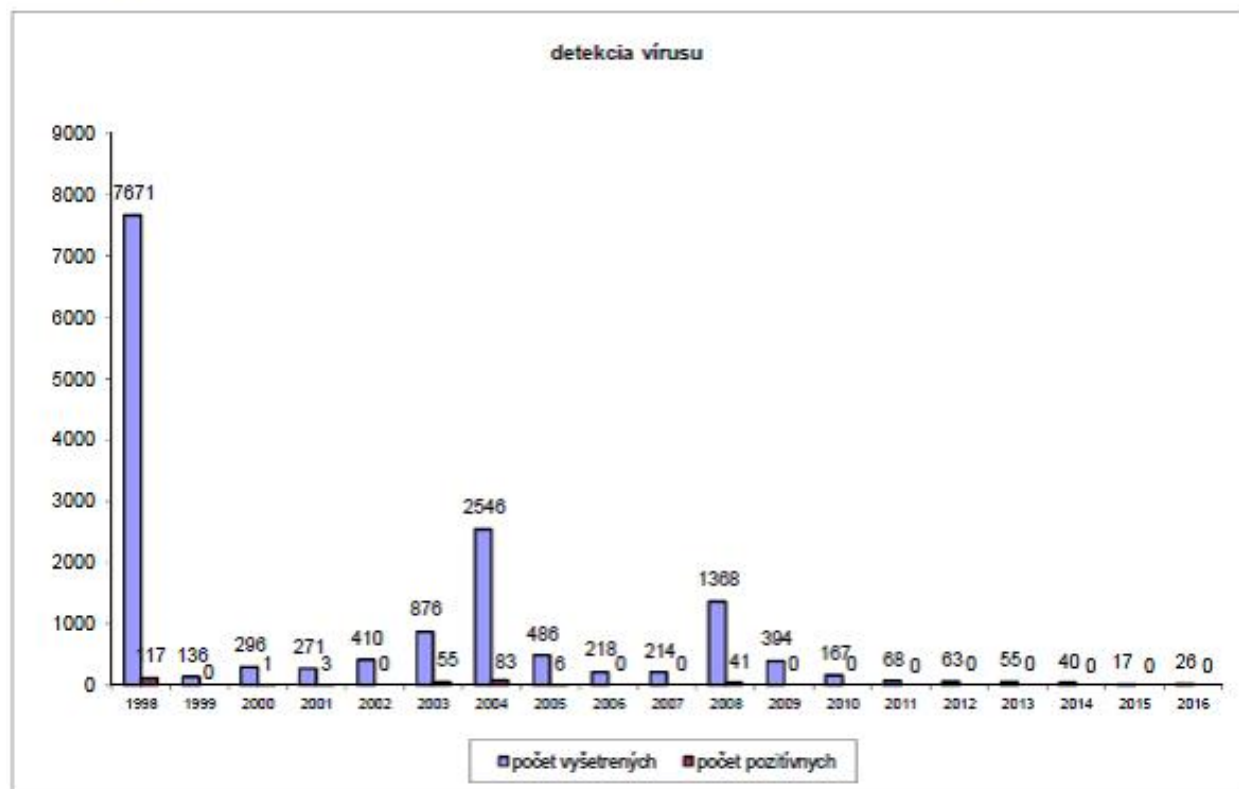
V priebehu roka 2016 sa v Slovenskej republike nevyskytol prípad KMO v chovoch domácich ošípaných ani u diviakov.

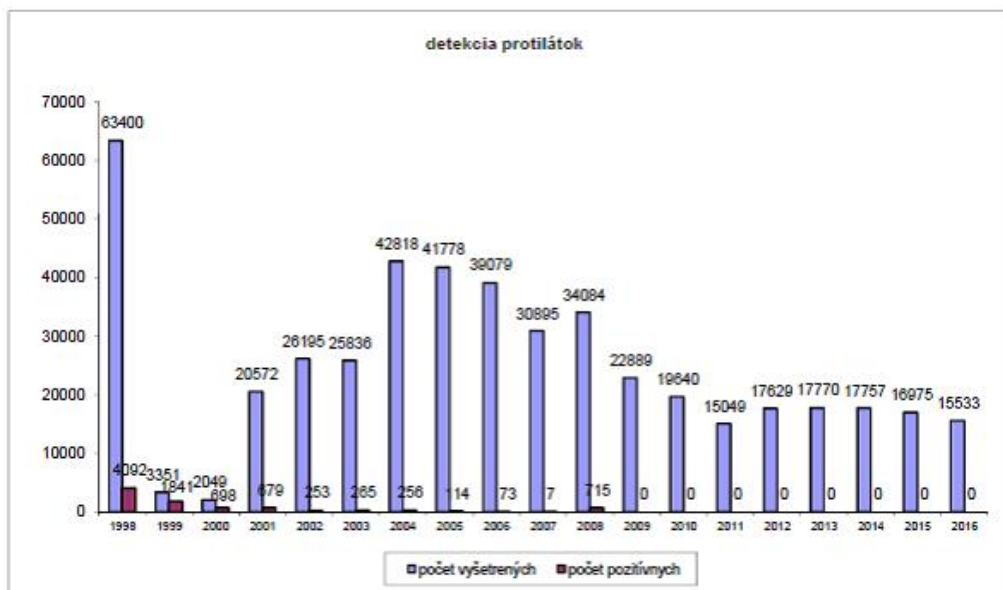
Graf 2 Počty laboratórnych vyšetrení diviakov na KMO od decembra 1993 do decembra 2016





Graf 3 Počty laboratórnych vyšetrení domácich ošípaných na KMO v rokoch 1998-2016





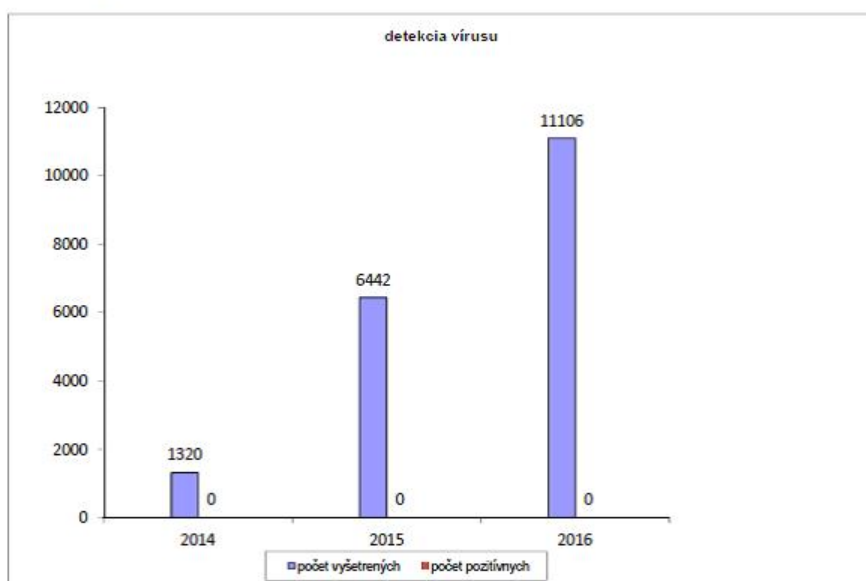
Od júna 2011 nie je Slovenská republika na zozname infikovaných oblastí.

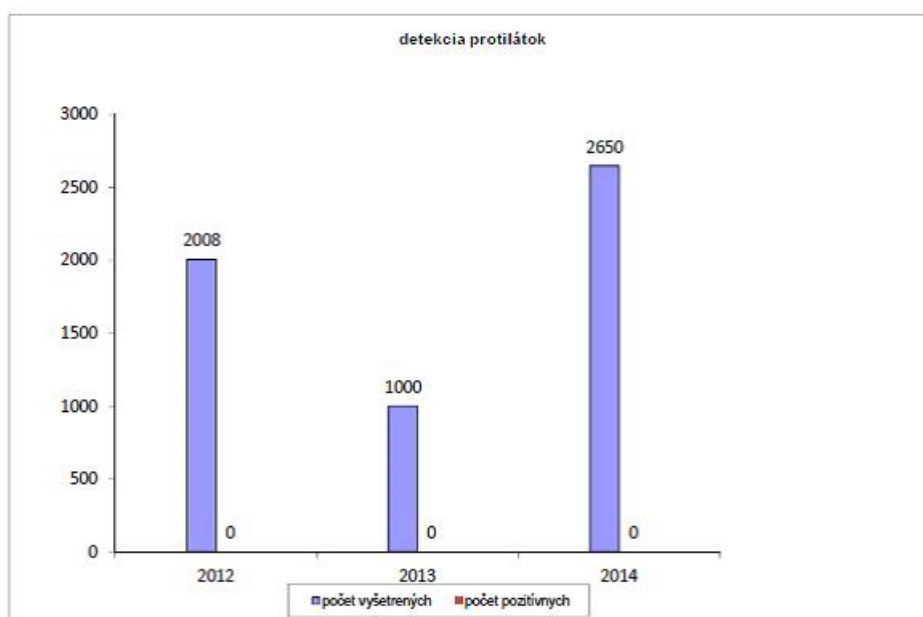
2.3.3. Africký mor ošipaných

Monitoring afrického moru ošipaných (ďalej len „AMO“) v diviačej populácii bol vykonaný v súlade s Národným kontrolným programom pre africký mor ošipaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2016, ktorý bol schválený EK a spolu financovaný z prostriedkov EÚ. Nevyhnutnosť monitoringu AMO vyplynula zo stále sa zhoršujúcej epizootologickej situácie v Poľsku a v pobaltských krajinách ako aj z postupu AMO na Ukrajine smerom k hranici so Slovenskom.

V priebehu roka 2016 sa v Slovenskej republike nevyskytol prípad AMO v chovoch domácich ošipaných ani u diviakov.

Graf 4





2.3.4. Aujeszkyho choroba

Cielený monitoring Aujeszkyho choroby (MA) v chovoch ošípaných v roku 2016 sa vykonával na základe Plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia s cieľom udržať štatút bez výskytu MA pre Slovenskú republiku.

V septembri 2006 bol úspešne ozdravený posledný chov ošípaných od MA a Aujeszkyho choroba ošípaných sa v ostatných rokoch nevyskytla v žiadnom novom ohnisku.

Tabuľka č. 7

Počet vyšetrených vzoriek v roku 2016

Druh zvierat	Detekcia celkových protilátok		Detekcia vírusových protilátok (gE)		Ohniská
	vyšetrené	pozitívne	vyšetrené	pozitívne	
Domáce ošípané	4 618	0	2	0	0

V septembri 2007 EK akceptovala výsledky ozdravovacieho procesu a monitoringu MA na území SR a rozhodnutím Komisie č. 2007/603/ES zahrnulo Slovensko do zoznamu regiónov bez výskytu MA. Z tohto dôvodu nie je potrebné od roku 2008 realizovať ozdravovací program od MA, avšak na základe garancii Slovenskej republiky v rámci schvaľovacieho procesu je nevyhnutné vykonávať pravidelný monitoring MA aj v nasledujúcom období. Na základe laboratórnych výsledkov si Slovenská republika udržala štatút krajiny bez výskytu MA a v roku 2016 bol monitoring MA realizovaný iba v rozsahu potrebnom na udržanie štatútu bez výskytu MA. V roku 2016 neboli detekované žiadne pozitívne celkové protilátky, čo korešponduje s úplným zákazom vakcinácie proti MA od roku 2006 na celom území SR.

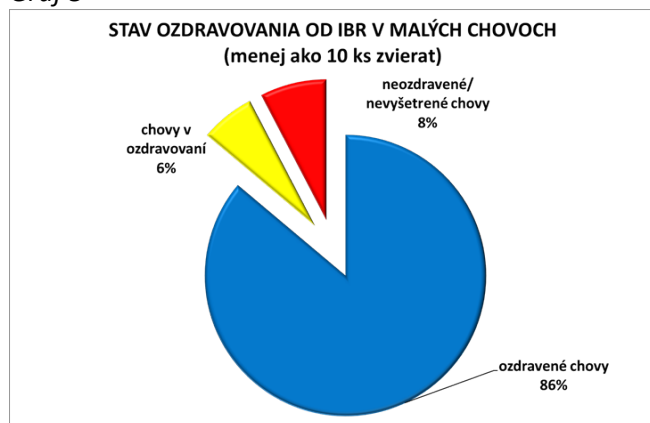
2.3.5. Infekčná boviná rinotracheitída

Monitoring IBR/IPV v chovoch hovädzieho dobytku v roku 2016 sa vykonával na základe schváleného ozdravovacieho programu – Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku v roku 2016. Cieľom programu je ozdraviť chovy hovädzieho dobytku

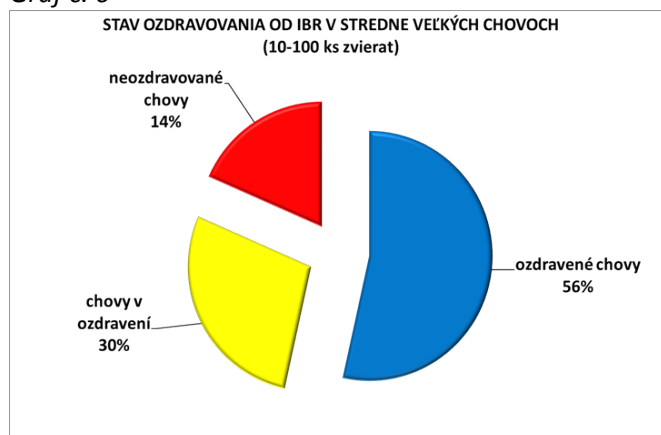
od IBR/IPV na celom území Slovenskej republiky. Ozdravením chovov sa zlepšil zdravotný stav a odbúrajú sa obchodné prekážky v domácom ako aj v zahraničnom obchode.

V roku 2016 ŠVPS SR pokračovala v ozdravovaní chovov hovädzieho dobytku od IBR/IPV. Vo vakcinácii sa pokračovalo v chovoch ozdravovaných na základe vypracovaných individuálnych ozdravovacích plánov. Monitoring v chovoch so štatútom úradne bez výskytu a bez výskytu vykonávaný v roku 2016 v zmysle Plánu VPO pre rok 2016 ako i záverečné vyšetrenia boli hradené z rozpočtu ŠVPS SR.

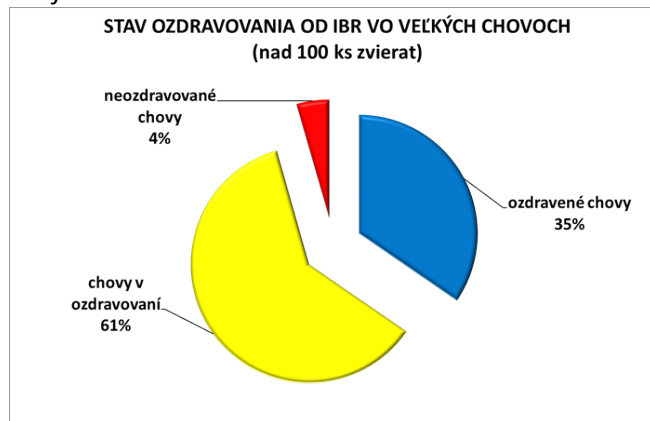
Graf 5



Graf č. 6



Graf 7



2.3.6. Choroby hydiny a voľne žijúceho vtáctva

V roku 2016 sa monitoring chorôb hydiny opäť zameriaval na najzávažnejšie choroby, priamo ohrozujúce zdravie hydiny, ako aj zdravie ľudskej populácie.

Sledované boli:

- a) **infekcie spôsobené *Salmonella* spp.** (v rámci štyroch národných kontrolných programov),
- b) **aviárna influenza** u hydiny a voľne žijúcich vtákov (v rámci plánu prieskumu)

Tieto zoonózy okrem zdravotných problémov u samotných vtákov a nemalých finančných strát pre chovateľov hydiny, predstavujú nezanedbateľné riziko pre človeka.

2.3.6.1. Salmonelové infekcie

Monitoring salmonelových infekcií v chovoch hydiny sa uskutočňoval v rámci 4 programov:

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie:

1. **v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*)** v Slovenskej republike v roku 2016
2. **v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*)** produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v roku 2016
3. **v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*)** v Slovenskej republike v roku 2016
4. **v krdľoch moriek** v Slovenskej republike v roku 2016

2.3.6.1.1. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2016

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom tohto programu bolo znížiť výskyt sérotypov *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Typhimurium a *Salmonella* Virchow v chovných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) tak, aby zostalo počas roka 2016 pozitívnych maximálne 1 % alebo menej z dospelých chovných krdľov zahŕňajúcich minimálne 250 kusov. V roku 2016 nebol zistený výskyt cieľových sérotypov salmonel (Tabuľka č. 8).

Tabuľka 8 Prehľad vyšetrených úradných vzoriek v reprodukčných krdľoch kury domácej v roku 2016

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Dunajská Streda	24	0
Komárno	128	0
Nitra	56	0
Senec	80	0
Šaľa	42	0
Púchov	8	0
Spolu	338	0

2.3.6.1.2. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v roku 2016

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom programu bolo znížiť výskyt *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium u dospelých nosníc *Gallus gallus* tak, aby zostalo počas roka 2016 pozitívnych maximálne 2 % alebo menej dospelých krdľov nosníc. **Tento program bol povinný** na celom území Slovenskej republiky vo všetkých úžitkových chovoch nosníc druhu kura domáca (*Gallus gallus*), ktoré produkujú vajcia určené na ľudskú spotrebu a uvádzajú tieto vajcia na trh – t.j. **vo všetkých komerčných chovoch nosníc.**

Program sa **nevzťahuje na prvovýrobu na súkromné domáce použitie a na prvovýrobcov iba registrovaných** na oddelení (odbore) hygieny potravín a potravinového dozoru miestnej príslušnej RVPS v súlade s platnou legislatívou.

V roku 2016 nebol zistený výskyt cieľových sérotypov v chovoch nosníc.

Tabuľka 9 Prehľad vyšetrených úradných vzoriek v krdľoch nosníc v roku 2016

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Senec	40	0
Dunajská Streda	2	0
Komárno	12	0
Nitra	2	0
Levice	24	0
Nové Zámky	3	0
Trenčín	4	0
Púchov	18	0
Zvolen	7	0
Martin	4	0
Liptovský Mikuláš	4	0
Lučenec	16	0
Poprad	6	0
Rimavská Sobota	3	0
Veľký Krtíš	14	0
Košice okolie	4	0
Michalovce	12	0
Trebišov	6	0
Bardejov	3	0
Spolu	184	0

2.3.6.1.3. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v roku 2016

Cieľom programu bolo zníženie výskytu *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) znížením počtu pozitívnych krdľov na 1 % do 31. decembra 2016. Tento kontrolný program sa vzťahoval na všetky krdle brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike. Program sa nevzťahoval na **prvovýrobu na súkromné domáce použitie a na prvovýrobcov iba registrovaných** na oddelení (odbore)

hygieny potravín a potravinového dozoru miestne príslušnej RVPS v súlade s platnou legislatívou.

V roku 2016 bolo vyšetrených 222 úradných vzoriek, z ktorých bola 1 pozitívna na *S. Enteritidis* a 5 bolo pozitívnych na *S. Infantis* (Tabuľka č. 10). Vyšetrením vzoriek zo samokontroly chovateľov (tj. nie úradných vzoriek) bolo zachytených pozitívnych 10 vzoriek na *S. Enteritidis* a 16 vzoriek na *S. Infantis*.

Tabuľka 10 Prehľad vyšetrených úradných vzoriek v krdľoch brojlerov v roku 2016

RVPS	Mikrobiologické testy	
	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek (+ sérotyp)
Bratislava	12	0
Senica	14	0
Trnava	22	0
Galanta	16	0
Dunajská Streda	44	0
Levice	30	0
Nové Zámky	2	0
Topolčany	2	0
Prievidza	2	0
Trenčín	16	2x <i>S. Infantis</i>
Martin	2	0
Čadca	10	0
Zvolen	4	0
Banská Bystrica	2	1x <i>S. Infantis</i>
Liptovský Mikuláš	2	0
Lučenec	2	0
Spišská Nová Ves	2	0
Veľký Krtíš	2	0
Rožňava	2	0
Poprad	2	0
Košice okolie	2	0
Michalovce	10	0
Vranov nad Topľou	18	1x <i>S. Enteritidis</i>
Trebišov	2	2x <i>S. Infantis</i>
Spolu	222	6

2.3.6.1.4. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v roku 2016

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín.

Cieľom národného kontrolného programu na zníženie *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium u moriek bolo:

- zníženie maximálneho percenta krdľov moriek na výkrm, ktoré zostávajú počas roka pozitívne na *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium, na 1 % alebo menej,

- zníženie maximálneho percenta krídlov dospelých chovných moriek, ktoré zostávajú počas roka pozitívne na *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium, na 1 % alebo menej.

V roku 2016 bolo vyšetrených 60 úradných vzoriek, z ktorých nebola žiadna pozitívna na *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium (Tabuľka č. 11). 2 vzorky boli pozitívne na *Salmonella* Newport.

Tabuľka 11 Prehľad vyšetrených úradných vzoriek v krídloch moriek v roku 2016

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Senec	2	0
Galanta	10	0
Trnava	2	0
Nitra	38	0
Žilina	2	0
Martin	2	0
Poprad	2	0
Trebišov	2	2x S.Newport
Spolu	60	2

2.3.6.2. Aviárna influenza

ŠVPS SR v roku 2016 realizovala „**Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2016**“. Do tohto plánu boli zahrnuté:

1. chovy hydiny (aktívny monitoring)
2. voľne žijúce vtáky (pasívny monitoring)

Sérologickým vyšetrením bolo vyšetrených spolu 106 chovov hydiny (aktívny monitoring), z každého chovu bolo vyšetrených 5 – 10 vzoriek krvi (z chovov vodnej hydiny 20 vzoriek). Všetky vyšetrené vzorky odobraté v rámci monitoringu boli **negatívne** (Tabuľka č. 12).

Metódou detekcie vírusu vtácej chrípky (PCR) bolo v roku 2016 vyšetrených 30 vzoriek **pochádzajúcich od voľne žijúcich vtákov (pasívny monitoring)**. Všetky vyšetrené vzorky odobraté v rámci monitoringu boli **negatívne** (Tabuľka č. 13).

Tabuľka 12 Sérologický monitoring vtácej chrípky v chovoch hydiny na Slovensku v roku 2016

Druh hydiny		Počet vyšetrených fariem	Počet pozitívnych fariem
Kura domáca	nosnice	47	0
	reprodukčné chovy	11	0
	spolu	58	0
Morky	morka domáca	15	0
Vodná hydina	hus domáca	4	0
	kačica domáca	6	0
	spolu	10	0
Ostatná hydina	pernatá zver	17	0
	bežce	6	0
	spolu	23	0
Spolu		106	0

Tabuľka 13 Detekcia vírusu vtácej chrípky u voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2016

Druh vtákov		Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Voľne žijúce vtáky	hrdlička	3	0
	holub	2	0
	volavka popolavá	1	0
	drozd čierny	1	0
	havran poľný	1	0
	labuť veľká	15	0
	labuť spevavá	1	0
	jastrab krahulec	1	0
	kačica divá	5	0
Spolu		30	0

2.3.7. Katarálna horúčka oviec (Bluetongue)

- **Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec na Slovensku na rok 2016**

Cielený monitoring katarálnej horúčky oviec (bluetongue „ďalej len „BT“) v SR je zameraný na:

1. prieskum, monitoring ochorenia v rámci celého územia SR, ktorý slúži aj na deklaráciu, že SR je bez výskytu tohto ochorenia,
2. zhromažďovanie údajov o odhade rizika vstupu tohto ochorenia na územie SR, dodržiavanie zásad prevencie proti zavlečeniu tohto ochorenia a uplatňovanie reštrikčných, sprísnených opatrení pri premiestňovaní zvierat zo zakázaných zón a cez zakázané zóny.

Preventívne opatrenia sú vykonávané v zmysle platnej legislatívy:

- Kontrola importovaných vnímavých zvierat
- Monitoring vnímavých zvierat pred presunom zo zakázanej zóny a pri presune cez zakázanú zónu
- Sérologický monitoring vnímavých zvierat po abortoch
- Dovoz semena od býkov - sérologický monitoring

V SR sa od 1. 4. 2008 vykonáva sérologický monitoring BT v chovoch sentinelových (sérologicky negatívnych) zvierat. V rámci tohto programu bolo v roku 2016 vybratých 40 fariem/chovov HD a v každom z nich bolo vybraných 8 kusov zvierat, ktoré sa 1 krát mesačne počas sezónneho výskytu vektora podrobili sérologickému vyšetreniu krvi na BT.

V SR sa od 1.4.2008 vykonáva aj entomologický monitoring BT v 15 vybratých chovoch HD (podľa krajov). Entomologický monitoring pozostáva z ročného programu zachytávania vektorov - pakoárov z rodu *Culicoides* pomocou lapačov so zameraním na zhromažďovanie informácií o vektoroch, ich šírení a sezónnych profiloch na celom území SR.

- **Chronológia vyhlásených opatrení v SR vo vzťahu k ochrane voči BT:**

- **12. 09. 2008** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzená časť územia SR bola vyhlásená zakázanou zónou BT
- **12. 01. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska a Českej republiky vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT

- **27. 10. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Českej republiky v okrese Hodonín na farme Násedlovice vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT a tým niektoré okresy spadajúce do zakázanej zóny v súvislosti s týmto výskytom BT v Českej republike rozšírili zakázanú zónu, ktorá bola stanovená mimoriadnym núdzovým opatrením dňa 12.1.2009. Okresy spadajúce do zakázanej zóny BT v súvislosti s ohniskom nákazy BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) stanovené mimoriadnym núdzovým opatrením zo dňa 13.10.2009 ostali aj naďalej v roku 2009 v platnosti

- **13.1.2010** bola zrušená zakázaná zóna vo vzťahu k ohnisku BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) a tým v okresoch, ktoré spadali do tejto zakázanej zóny BT sa už neuplatňovali reštrikčné, obmedzujúce opatrenia

- **6.12.2011** bola zrušená zakázaná zóna v súvislosti so zrušením ohniska BT v Českej republike a týmto dňom EK uznala Slovenskú republiku za krajinu bez výskytu katarálnej horúčky oviec

- **10.11.2014** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzená časť územia SR (10 okresov južného Slovenska) bola vyhlásená zakázanou zónou BT

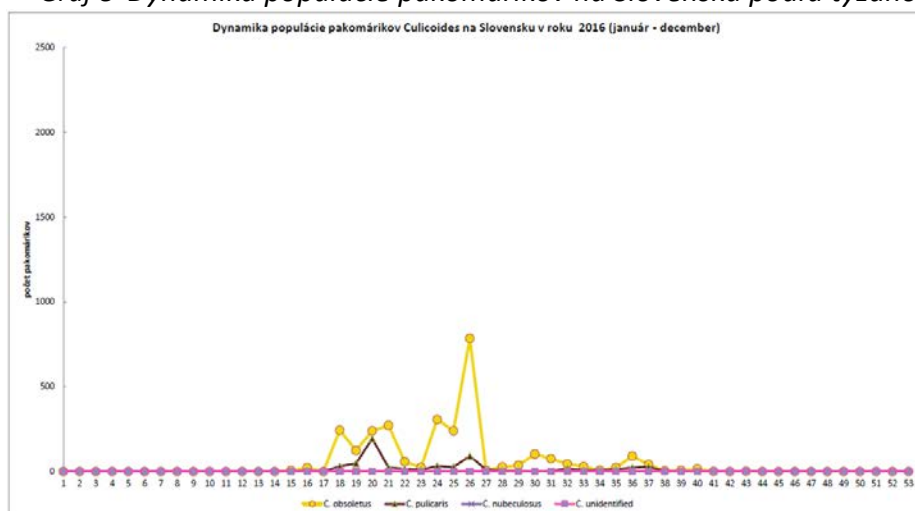
- **23.11.2015** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska a Rakúska opäť vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a zakázaná zóna BT bola rozšírená na celé územie SR.

V SR do dnešného dňa **nebolo zaznamenané ani jedno ohnisko výskytu BT v chove**, avšak súčasný vývoj ochorenia v Európe má stúpajúcu tendenciu najmä v juhovýchodnej a strednej Európe, takže je možné predpokladať, že obmedzenia, ktoré sa týkajú obchodovania s vnímavými zvieratami na BT môžu predstavovať v budúcich rokoch závažný problém aj v SR.

Tabuľka 14 Počet vyšetrených sentinelových zvierat a počet zvierat vyšetrených pred transportom, po abortocho a v súvislosti s importom v roku 2016.

Vyšetrované zvieratá	Sérologické vyšetrenia (ELISA)	Virologické vyšetrenia (PCR)
Sentinelové zvieratá	3 768	0
Import	15	3
Pred presunom	4 966	11 351
Prevenia	333	107
Zdravotné problémy	2	0
Spolu	9 084	11 461

Graf 8 Dynamika populácie pakomárikov na Slovensku podľa týždňov v roku 2016.



2.3.8. Transmisívne spongiformné encefalopatie (TSE)

Systém monitoringu BSE u hovädzieho dobytku v roku 2016 v SR

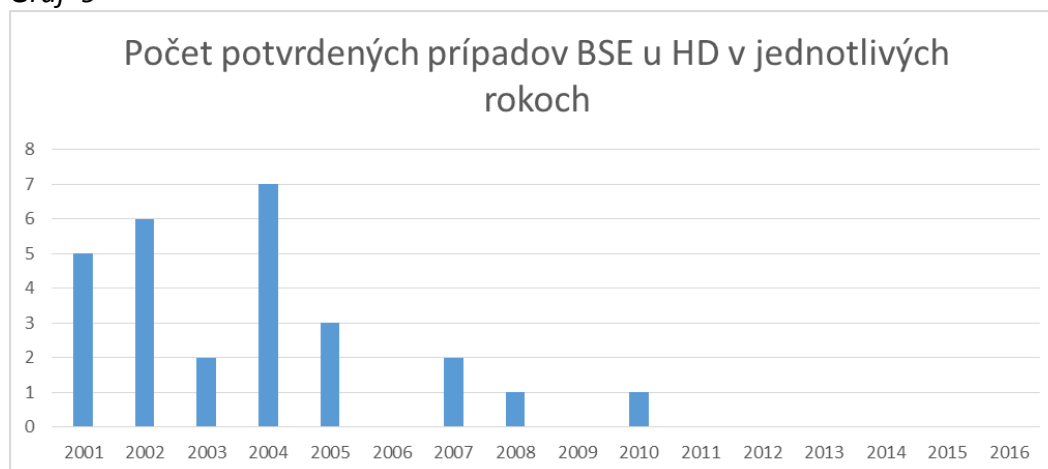
Rozsah testovania HD

- testujú sa všetky kusy HD podozrivé z nakazenia BSE bez ohľadu na vek,
 - o HD zabitý na ľudskú spotrebu starší ako 24 mesiacov naliehavo (núdzovo) zabitý alebo ktorý bol vyšetrený pred zabitím so symptómami poukazujúcimi na úraz alebo vážne psychologické alebo funkčné problémy,
- HD zabitý na ľudskú spotrebu starší ako 30 mesiacov zabitý v SR ako zdravý, určený na ľudskú spotrebu, pochádzajúci z členských štátov, ktoré nie sú uvedené v zozname v prílohe k rozhodnutiu Komisie 2009/719 v platnom znení (ďalej len „zoznam“), v roku 2016 neboli zaradené do zoznamu Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko. Chorvátsko bolo zaradené do zoznamu rozhodnutím Komisie (EÚ) 2016/851 z 26. mája 2016 (zverejneného vo Vestníku EÚ 28. mája 2016),
- HD zabitý na ľudskú spotrebu starší ako 30 mesiacov zabitý v SR ako zdravý, určený na ľudskú spotrebu pochádzajúci z tretích krajín,
- všetok HD starší ako 24 mesiacov ktorý uhynul alebo bol usmrtený (majiteľom, inou osobou alebo predátorom), s výnimkou HD usmrtených
 - v rámci eradikácie chorôb, ako je napr. slintačka a krívačka, antrax,
 - hromadný úhyn v dôsledku intoxikácie, prírodných katastrof (napr. blesk, povodeň, požiar).

Tabuľka 15 Výsledky monitoringu BSE u HD za obdobie od 1.1.2016 do 31.12.2016 v SR

Cieľová skupina zvieratá HD	Počet vyšetrených vzoriek v NRL pre TSE Zvolen	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté a utratené	7 618	0
Naliehavo zabité	51	0
S klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	5	0
Zabité zdravé	0	0
Zabité z dôvodu eradikácie BSE	0	0
Podozrivé	0	0
Spolu	7 674	0

Graf 9



Od roku 2001 do 31.12.2016 bolo v SR spolu potvrdených 27 prípadov BSE.

Systém monitoringu TSE u oviec a kôz

Rozsah testovania oviec a kôz z neinfikovaných chovov uplatňovaný v roku 2016 v SR

- testujú sa všetky ovce a kozy podozrivé z nakazenia TSE bez ohľadu na vek,
- testujú sa všetky ovce a kozy staršie ako 18 mesiacov, u ktorých sa prejavili symptómy chradnutia, neurologické symptómy alebo ktoré boli núdzovo zabitú,
- testujú sa všetky ovce a kozy staršie ako 18 mesiacov, ktoré uhynuli alebo boli usmrtené z dôvodov iných ako zabitie na ľudskú spotrebu (uhynuté, naliehavo zabitú, strata vplyvom predátora, zabitú a zlikvidované na mieste).

Rozsah testovania oviec a kôz z infikovaných chovov oviec a kôz

Z infikovaných chovov sa odoberajú úradné vzorky na testovanie:

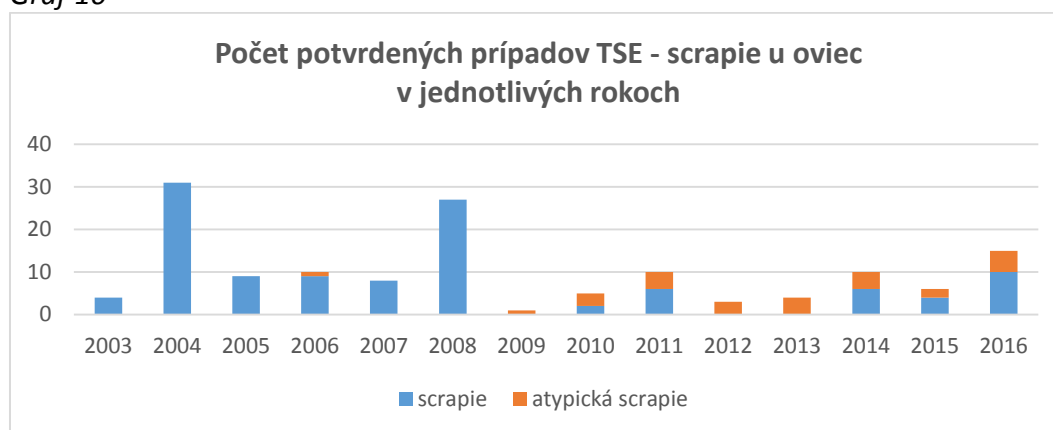
- od všetkých zdravých zabitých oviec a kôz nad 18 mesiacov veku,
- od všetkých uhynutých a usmrtených oviec a kôz nad 18 mesiacov veku.

V roku 2016 bolo v Národnom referenčnom laboratóriu pre TSE ŠVÚ Zvolen (ďalej len „NRL pre TSE Zvolen“) vyšetrených spolu 11 568 ks oviec a 212 ks kôz.

Tabuľka 16 Výsledky monitoringu TSE - scrapie u oviec za obdobie od 1.1.2016 do 31.12.2016

Cieľená skupina zvieratá	Počet vyšetrených vzoriek v NRL pre TSE Zvolen	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté a utratené	11 379	8
Zabitú zdravé	0	0
Zabitú z dôvodu eradikácie	189	7
Podozrivé	0	0
Spolu	11 568	15

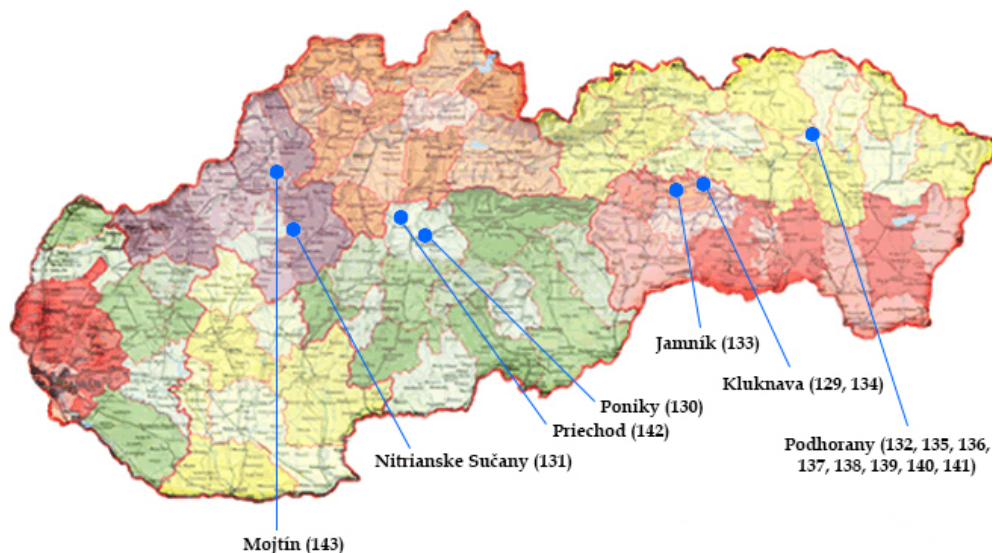
Graf 10



Od roku 2003 do 31.12.2016 bolo v SR spolu potvrdených 143 prípadov scrapie u oviec, 116 prípadov klasickej formy scrapie a 27 prípadov atypickej formy scrapie.

Všetky podrobné informácie v súvislosti s potvrdenými prípadmi scrapie v SR sú zverejnené na web. stránke ŠVPS SR a sú priebežne aktualizované.

Obrázok 5 Mapa SR s vyznačenými obcami v ktorých sú hospodárstva s diagnostikovanými prípadmi TSE-scrapie u oviec v roku 2016



Tabuľka 17 Výsledky monitoringu TSE - scrapie u kôz za obdobie od 1.1.2016 do 31.12.2016

Cielená skupina zvieratá	Počet vyšetrených vzoriek v NRL pre TSE Zvolen	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté a utratené	212	0
Zabité zdravé	0	0
Zabité z dôvodu eradikácie	0	0
Podozrivé	0	0
Spolu	212	0

Od roku 2003 do 31.12.2016 nebol v SR diagnostikovaný žiadny prípad scrapie u kôz.

Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike na rok 2016 (ďalej len „Chovateľský program“)

V roku 2016 bolo v šľachtiteľsko-experimentálnych, šľachtiteľských a rozmnožovacích neinfikovaných chovoch oviec na genotypizáciu vyšetrených spolu 1 461 ks baranov.

Zastúpenie jednotlivých genotypov vyšetrených baranov podľa rizikových skupín

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 70,43 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 26,01 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 0,68 %,
- v rizikovej skupine č. 3* (ARQ/ARQ) je zistených 1,57 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 1,16 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 0,15 %.

V porovnaní s rokom 2015 stúpol v roku 2016 počet baranov s vyhovujúcim genotypom ARR/ARR z I. rizikovej skupiny (+ 5,98), klesol počet baranov z II. rizikovej skupiny (-6,29), z III. rizikovej skupiny (-0,21) a z rizikových skupín z IV. (- 0,17) a V. (-0,14) avšak mierne stúpol (+0,83 %) počet baranov s rizikovým genotypom ARQ/ARQ (z III. rizikovej skupiny).

V roku 2016 bolo v šľachtiteľsko-experimentálnych, šľachtiteľských a rozmnožovacích neinfikovaných chovoch oviec na genotypizáciu vyšetrených spolu 2 306 ks jariek

Zastúpenie jednotlivých genotypov vyšetrených jariek podľa rizikových skupín

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 58,72 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 36,17 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 1,13 %,
- v rizikovej skupine č. 3* (ARQ/ARQ) je zistených 2,25 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 1,61 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 0,12 %.

V porovnaní s rokom 2015 stúpol v roku 2016 počet jariek s vyhovujúcim genotypom ARR/ARR z 1. rizikovej skupiny (+ 3,54), z 2. rizikovej skupiny (+0,22), klesol počet jariek s nevyhovujúcim genotypom z rizikových skupín č. 3. (-1,48 % genotyp ARQ/ARQ), 4. (- 1,1 %) a 5. (-0,53 %).

2.3.9. Mor včelieho plodu

Monitoring moru včelieho plodu (MVP) bol vykonaný v súlade s Národným programom eradikácie moru včelieho plodu v Slovenskej republike na rok 2016.

Základným predpokladom na eradikáciu MVP je zabezpečenie klinických prehliadok všetkých registrovaných včelstiev na území Slovenskej republiky a laboratórna diagnostika choroby.

Tabuľka 18 Klinické prehliadky na mor včelieho plodu v roku 2016

Kraj	Počet klinických prehliadok na MVP	Počet aktuálnych ohnísk MVP k 31.12.2016
Bratislavský kraj	10 009	3
Banskobystrický kraj	50 751	10
Košický kraj	35 273	3
Nitriansky kraj	41 821	4
Prešovský kraj	44 655	16
Trenčiansky kraj	27 829	7
Trnavský kraj	24 112	1
Žilinský kraj	28 418	14
Spolu	262 868	58

Tabuľka 19 Vzorky vyšetrené na mor včelieho plodu (Paenibacillus larvae) v roku 2016

Druh vzoriek						
	plást			melivo		
	Pozitívny nález	Negatívny nález	Spolu	Pozitívny nález	Negatívny nález	Spolu
Počet vzoriek	222	66	288	29	2 423	2 452

K 31. decembru 2016 bolo v Slovenskej republike evidovaných 58 aktívnych ohnisk moru včelieho plodu.

2.3.10. Vírusová hemoragická septikémia lososovitých rýb

Vírusová hemoragická septikémia (VHS) je závažné systémové ochorenie rýb. Vírus VHS napáda najmenej 50 druhov morských a sladkovodných rýb.

Klinické infekcie sú ekonomicky závažné u chovných rýb, v Slovenskej republike je problém najmä v chovoch pstruha dúhového. Od roku 2014 bol vytvorený Národný program eradikácie vírusovej hemoragickej septikémie rýb (VHS) v Slovenskej republike, ktorý je pokračovaním pilotného programu z roku 2010. Na jar a jeseň v roku 2016 bol v zmysle programu vykonaný pravidelný monitoring lososovitých rýb na VHS. V roku 2016 vzniklo po dovoze infikovaných rýb z Poľska nové ohnisko VHS v okrese Turčianske Teplice.

Tabuľka 20 Monitoring VHS v roku 2016

Počet vzoriek	Rybochovné zariadenia	Voľné vody	Spolu
Jar 2016	70	3	73
Jeseň 2016	56	8	64
Spolu	126	11	137

3. Ochrana zvierat

3.1. Kontrola ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely

Úradné kontroly vykonávajú úradní veterinári lekári príslušných RVPS nediskriminačným spôsobom na základe plánov, a tiež na základe podnetu občanov. Zber informácií sa vykonáva podľa Rozhodnutia Komisie č. 2006/778/ES o minimálnych požiadavkách na zber informácií počas kontrol miest produkcie.

V priebehu roka 2016 bolo v chovoch hospodárskych zvierat vykonaných celkovo **2 562** úradných kontrol. Počas týchto kontrol bolo zistených **70** porušení jednotlivých ustanovení. Úplný prehľad kontrol vykonaných na úseku ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely je uvedený v tabuľke č. 21.

V chovoch hovädzieho dobytku a teliat bolo zistených 25 nedostatkov, ktoré sa týkali možnosti kontroly a ošetrovania zvierat, nevyhovujúcich budov a zariadení (ostré hrany a výčnelky), ochrany zvierat pred nepriazňou počasia, neplnenia požiadaviek na personál (poučenie osôb manipulujúcich so zvieratami), u teliat aj zdravotného stavu zvierat.

Zistené nedostatky sa v chovoch ošípaných týkali budov a zariadení (ostré hrany a výčnelky, materiály použité pre výstavbu ustajnenia, ventilácia), požiadaviek na personál, prístupu k vode a požiadaviek na priestor. Pri kontrolách chovov koní sa nedostatky zistili pri neoznámení činnosti chovu zvierat a ochrany zvierat pred nepriazňou počasia.

Nedostatky boli zisťované aj po vykonaní kontrol na základe podnetov. Spolu bolo takto vykonaných 253 kontrol, zistených bolo 309 nedostatkov, ktoré boli riešené udelením opatrení – 107 a zahájením správnych konaní.

Tabuľka 21 Počet vykonaných kontrol v chovoch hospodárskych zvierat v roku 2016

Druhy hospodárskych zvierat	Počet chovov	Počet vykonaných kontrol	Počet zistených nedostatkov
Hovädzí dobytok, teľatá	10 378	1 543	25
Ovce	4 012	366	3
Ošipané	1 130	254	29
Kozy	1 130	107	0
Kone	1 061	75	9
Brojlery, iná hydina	291	63	0
Nosnice	77	71	1
Bežce	38	9	0
Morky	11	5	0
Kačice	10	3	0
Kožušinové zvieratá	7	3	2
Husi	6	3	0
Iné druhy zvierat	314	60	1
Kontroly na základe podnetov	253	309	125
Spolu	18 718	2 871	195

3.2. Kontrola ochrany zvierat počas prepravy

Kontroly dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat počas prepravy podliehajú všetky zásielky živých zvierat (stavovcov) vykonávané v súvislosti s ekonomickou aktivitou (hospodárskou činnosťou), na ktoromkoľvek úseku prepravy zvierat – počnúc nakládkou v mieste odoslania, samotnou prepravou na ceste – a končiac vyložením zvierat v mieste určenia.

Prepravu zvierat môžu v súlade s platnou legislatívou vykonávať len prepravcovia, ktorým ŠVPS SR vydala rozhodnutie o povolení prepravcu. Počas prepravy je za zviera zodpovedná odborne spôsobilá osoba. Pri preprave na dlhé cesty (nad 8 hodín) je prepravca povinný použiť schválený dopravný prostriedok.

V roku 2016 bolo spolu vydaných 59 povolení prepravcov na prepravu živých zvierat, z čoho 24 povolení bolo vydaných na dlhé cesty a 35 povolení prepravcov na krátke cesty, 18 správnych konaní bolo na základe rozhodnutia prerušených a 3 správne konania boli zastavené.

Kontroly na cestách vykonávali veterinárni inšpektori príslušných RVPS v spolupráci s príslušníkmi policajného zboru, ktorí sú oprávnení zastaviť dopravný prostriedok počas prepravy. Pri príprave plánu kontrol sa bral do úvahy najmä rozsah prepravy živých zvierat, prítomnosť hlavných ťahov pri medzinárodnej a vnútroštátnej preprave zvierat, prítomnosť bitúnkov a veľkých chovov.

Kontroly boli vykonávané nasledovným postupom:

- Kontrola registrácie prepravcu
- Kontrola odbornej spôsobilosti osoby vykonávajúcej prepravu zvierat
- Kontrola spôsobilosti dopravného prostriedku na prepravu zvierat
- Kontrola prepravovaných zvierat najmä kontrola spôsobilosti zvierat na plánovanú prepravu, správnosti spôsobu prepravy prepravovaných druhov a kategórií zvierat
- Dokladová kontrola
- Identifikačná kontrola
- Fyzická kontrola

Za obdobie roka 2016 bolo pri preprave jednotlivých druhov zvierat vykonaných **5 074** kontrol. Spolu bolo zistených 13 nedostatkov – najviac pri preprave hovädzieho dobytku (9 zistení – prepravná dokumentácia, spôsobilosť zvierat na prepravu). Pri ošípaných boli zistené 2 nedostatky, ktoré sa týkali prepravnej dokumentácie (neúplne vyplnený plán prepravy). Dva nedostatky pri preprave psov (šteniat) sa týkali spôsobilosti zvierat na prepravu a vyhradeného priestoru. Údaje o počtoch skontrolovaných zvierat a vozidiel sú uvedené v tabuľke č. 22.

Tabuľka 22 Preprava zvierat v roku 2016

Preprava zvierat	HD	Ošípané	Ovce, kozy	Hydina	Koňovité	Iné
Počet vykonaných kontrol	1 820	1 412	91	1 278	77	396
Počet skontrolovaných zvierat	20 265	112 866	10 303	7 945 160	86	16 214
Počet skontrolovaných vozidiel	1 406	1 312	58	1 256	71	283
Počet zistených nedostatkov	9	2	0	0	0	2

3.3. Kontrola ochrany zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely

ŠVPS SR schvaľuje podľa § 6 ods. 2 písm. i) bod. č. 3 zákona 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov zariadenia užívateľov, chovateľov a dodávateľov zvierat používaných na vedecké účely. Zároveň schvaľuje podľa § 6 ods.2 písm. i) bod 2 zákona projekty postupov vykonávaných na zvieratách. Pri schvaľovaní projektov ŠVPS SR spolupracuje s Poradným orgánom, ktorý je zriadený hlavným veterinárnym lekárom SR podľa legislatívnych požiadaviek a to nariadenia vlády SR č. 377/2012 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely (ďalej len „NV“) a Vyhlášky MPRV SR, ktorou sú ustanovené podrobnosti o požiadavkách na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely (ďalej len „vyhláška“).

ŠVPS SR, ako odborný garant kurzu odborného vzdelávania, vyškolila osoby určené na vykonávanie špecifických funkcií podľa § 22 NV. V roku 2016 bolo preškolených 80 osôb vykonávajúcich určené funkcie (navrhovanie projektov, vykonávanie projektov, starostlivosť o zvieratá a usmrcovanie zvierat). Zoznamy absolventov odborného akreditovaného vzdelávania sú zverejnené na webovom sídle ŠVPS SR. ŠVPS SR zverejnila na svojom webovom sídle aj všetky netechnické zhrnutia projektov, podľa požiadaviek ustanovených v § 40 ods. 4 NV SR, ktoré boli schválené v roku 2016.

Veterinárni inšpektori ochrany zvierat z RVPS vykonali kontroly v určených zariadeniach podľa plánu kontrol, ktorý bol vypracovaný v súlade s § 32 NV. Plán kontrol bol navrhnutý tak, aby sa každoročne skontrolovali chovné zariadenia a minimálne 1/3 z užívateľských a dodávateľských zariadení. Veterinárni inšpektori z RVPS skontrolovali spolu 1 chovné zariadenie, 1 dodávateľské zariadenie a 5 užívateľských zariadení. ŠVPS SR vykonala v súlade s § 6 ods. 2 písm. i) bod 3 a § 39 ods. 2 a 4 zákona 29 kontrol + 2 následné kontroly za účelom schválenia zariadenia užívateľa/chovateľa/dodávateľa.

Tabuľka 23 Počet a druhy vykonaných kontrol v schválených zariadeniach v SR v roku 2016

Druh kontroly	Počet kontrol
Posúdenie vhodnosti zariadenia na vykonávanie projektov, chov a dodávanie zvierat - generálna kontrola – schvaľovanie zariadenia (ŠVPS SR)	29
Následná kontrola (ŠVPS SR)	2
Kontrola dodržiavania legislatívnych požiadaviek v schválených zariadeniach (RVPS)	7
Spolu vykonaných kontrol	38

Podľa § 46 ods. 3 a 4 nariadenia vlády SR č. 377/2012 Z. z., bol každý chovateľ, dodávateľ alebo užívateľ povinný podať žiadosť na ŠVPS SR o schválenie jeho zariadenia podľa § 46 NV. Dňom 31.12.2016 končila platnosť rozhodnutí o schválení všetkých zariadení schválených pred 01.01.2013. ŠVPS SR vykonala na základe podaných žiadostí nové schvaľovanie zariadení užívateľov, chovateľov a dodávateľov podľa požiadaviek ustanovených v NV a vo vyhláske najmä dodržiavanie požiadaviek z prílohy č. 5 NV na umiestnenie a starostlivosť o zvieratá. V tejto prílohe sú okrem iného stanovené minimálne štandardné rozmery na držbu a chov zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely. To si vyžiadalo vo viacerých zariadeniach zmenu technológie chovu a držby zvierat, zavádzanie nových klimatických, výstražných, monitorovacích zariadení a zriadenie záložných systémov. Z dôvodov technickej a ekonomickej náročnosti 4 zariadenia užívateľov požiadali o zrušenie a vymazanie zo zoznamu schválených zariadení užívateľov. 5 užívateľov požiadalo o zrušenie schválenia svojho zariadenia z dôvodu zmeny právnickej osoby a zmeny adresy za účelom ich zlučovania do jedného právnického subjektu.

Tabuľka 24

Výsledky z kontrol ochrany zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely

Druh kontroly	Počet		
	Kontrol	Zistených nedostatkov	Opatrení (§14 ods. 2) zákona
Dokladová kontrola	36	18	0
Vedenie záznamov	36	29	0
Fyzická kontrola	36	32	0

Typ zariadení	Počet zariadení	Z toho počet skontrolovaných zariadení	Nedostatky počet	Opatrenia podľa § 14 zákona
Užívateľ	36	34	57	0
Chovateľ	3	3	22	0
Dodávateľ	1	1	0	0
Spolu	40	38	79	

V rámci schvaľovacieho procesu boli zistené viaceré nedostatky. Pri dokladovej kontrole sa zistili hlavne v nedostatočne vypracovanom prevádzkovom poriadku, nesprávne vypracovaných štatútoch etickej komisie, poradného výboru a neboli aktualizované zmluvy s veterinárnym lekárom podľa legislatívnych požiadaviek. V prevádzkových poriadkoch neboli explicitne popísané funkcie a technológie klimatických, monitorovacích, výstražných zariadení. Nebol aktualizovaný spôsob držby alebo chovu zvierat a starostlivosť o zvieratá.

Pri kontrole vedenia záznamov sa zistili nedostatky hlavne pri evidencii chovu a pohybu zvierat v zariadení, pri zázname výkonu čistenia a dezinfekcie a mikrobiologického sledovania

prostredia. Pri fyzickej kontrole boli najčastejšie nedostatky v nedostatočnom počte meračov a zariadení na monitorovanie klimatických podmienok, nezabezpečenie núdzového osvetlenia priestorov, výstražných systémov a záložných zdrojov.

V rámci kontrol dodržiavania požiadaviek ustanovených v NV a vo vyhláške vykonaných inšpektormi z RVPS boli zistené 2 nedostatky v jednom zariadení, ktoré sa týkali neúplnej zmluvy s veterinárnym lekárom a neúplne funkčným výstražným zariadením monitorovacím hodnoty klímy v prostredí.

ŠVPS SR v rámci vykonávania činností v súlade s § 6 ods. 2 písm. i) bod 2 a 3 zákona č. 39/2007 Z. z. vydávala rozhodnutia o schvaľovaní zariadení a projektov, udelila opatrenia pri zistení nesúladu pri výkone kontroly na mieste a zrušila zariadenia v správnom konaní.

Tabuľka 25 Počet a druh vydaných rozhodnutí v SR v roku 2016

Druh rozhodnutia	Počet
Rozhodnutie o schválení zariadenia užívateľa, chovateľa a dodávateľa	29
Rozhodnutie o schválení projektu	79
Rozhodnutie o zmenách vykonaných v schválených projektoch	40
Rozhodnutia o prerušení správneho konania	17 pri schvaľovaní zariadení 10 pri schvaľovaní projektov
Rozhodnutie o vydaných veterinárnych opatreniach	6
Rozhodnutie o zrušení zariadenia	9
spolu	190

Tabuľka 26 Celkový počet schválených zariadení v Slovenskej republike k 31.12.2016

Druh zariadenia	Počet zariadení
Zariadenia užívateľa	36
Chovné zariadenie	3
Dodávateľské zariadenie	1
Spolu	40

V schválených projektoch bolo spolu použitých **12 855** zvierat v roku **2016**.

Tabuľka 27 Počet zvierat použitých v schválených projektoch

Počet zvierat													
Myš laboratórna	Potkan laboratórny	Morča domáce	Králik domáci	Ostatné hlodavce	Pes domáci	Mačka domáca	Ošipané	Ovce, Kozy	Kura domáca	Prepelice	Ostatné vtáky	Ryby	Ostatné stavovce
5 263	5 992	955	362	14	0	11	0	1	225	0	32	0	0

Pre porovnanie v roku 2015 bolo v projektoch použitých 13 599 zvierat. Zníženie počtu použitých zvierat súvisí s dlhodobejším nevykonávaním projektov v 7 schválených užívateľských zariadeniach, ktoré súviselo s prestavbou zariadení a vybavení v súlade s NV a

vyhláškou. Aj ostatné schválené zariadenia užívateľa pracovali so zníženou aktivitou, nakoľko jediný schválený chovateľ v SK vykonával celkovú rekonštrukciu svojich priestorov v súlade s požiadavkami uvedenými v nariadení vlády a vo vyhláške a tým chov zvierat veľmi znížil. V roku 2016 sa 6 schválených zariadení užívateľov zlúčilo do väčších celkov ako Biomedicínske centrum SAV, do Centra biovied SAV alebo do Martinského centra pre biomedicínu (BioMed) s tým, že novovzniknuté organizácie sa stali právnymi nástupcami zaniknutých zariadení. Z toho dôvodu sa znížil počet schválených zariadení užívateľov oproti predchádzajúcim rokom. Prehľad použitých počtov zvierat podľa účelu projektu:

Základný výskum – 9 172 ks

Aplikovaný a translačný výskum -283 ks

Regulované projekty a rutinné použitie 3 006 ks

Na udržiavanie GM línií zvierat, ktoré neboli použité v ďalších projektoch - 394 ks

Klasifikácia krutosti postupov - počty použitých zvierat v nich

Bez možnosti oživenia – 1 149 ks

Postupy so slabou krutosťou – 5 588 ks

Postupy so strednou krutosťou – 5 970 ks

Postupy kruté - 148 ks

Najviac zvierat sa použilo v regulovaných projektoch určených na kontrolu bezpečnosti šarží liekov, vakcín a testovanie ich účinnosti – 1 533 ks. Menší počet zvierat bol využitý na skúšky toxicity a ďalšie testy bezpečnosti vrátane farmakológie - 1431 zvierat

Prehľad počtov použitých zvierat v základnom výskume podľa oblastí výskumu:

Na testovanie nervového systému sa použilo 2 746 zvierat.

Na testovanie močovo pohlavného/reprodukčného systému sa použilo 1 454 zvierat.

Na testovanie imunitný systém 1 265 zvierat.

Zvyšné počty zvierat boli použité v ostatných oblastiach.

Tabuľka 28 Prehľad o počte schválených projektov v roku 2016

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počty schválených projektov	115	176	103	132	85	129	102	79

ŠVPS SR ako kompetentná autorita v oblasti ochrany zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely zabezpečila vyplnenie dotazníka vypracovaného Komisiou EU za účelom plnenia § 57 Smernice rady a európskeho parlamentu 2010/63/EU o vykonávaní tejto Smernice. ŠVPS SR zabezpečila 100 % účasť užívateľov, chovateľov a dodávateľov na on line vyplnení pripraveného dotazníka, ktorý sa týkal vykonávania každej časti smernice.

3.4. Kontrola ochrany spoločenských, cirkusových a nebezpečných zvierat

3.4.1. Ochrana spoločenských zvierat

Veterinárni inšpektori ochrany zvierat vykonávali v roku 2016 kontroly ochrany spoločenských zvierat pričom kontrolovali dodržiavanie požiadaviek ustanovených vo vyhláške SR č. 123/2008 Z.z. o podrobnostiach o ochrane spoločenských zvierat a o požiadavkách na karanténne stanice a útulky pre zvieratá.

Na území SR je schválených 43 karanténnych staníc pre spoločenské zvieratá z toho 4 boli schválených v roku 2016. Novo schválených útulkov bolo 5 z celkového počtu 31. ŠVPS SR na základe platných rozhodnutí o schválení zariadení vedie register všetkých schválených karanténnych staníc a útulkov v SR.

V roku 2016 sa vykonalo 168 kontrol v 101 zariadeniach, pričom 27 zariadení slúži ako „hotel pre spoločenské zvieratá“. V rámci podnetov od občanov bolo vykonaných 679 kontrol a zistených 788 nedostatkov, ktoré boli riešené udelením opatrení a zahájením správnych konaní.

Tabuľka 29 Rozbor výsledkov kontrol vykonaných v karanténnych staniciach, útulkoch, hoteloch a u chovateľov za rok 2016

	Počet zariadení	Celkový počet vykonaných kontrol	Počet následných kontrol	Celkový počet nedostatkov	Počet opatrení 39/2007 Z. z.			Počet konaní	
					§ 8 ods.3 písm. e)	§ 12	§ 14	Počet ukončených v danom roku	Počet neukončených v danom roku
KS	43	81	0	1	0	0	0	0	0
Útulky	31	57	0	0	0	0	0	0	0
Hotely	27	30	0	0	0	0	0	0	0
chovatelia	679*	788	133	276	89	18	109	169	36

*počet chovov u súkromných chovateľov

Tabuľka 30 Vyhodnotenie stavu zvierat v karanténnych staniciach, v útulkoch a hoteloch za rok 2016

	Počet prijatých zvierat	Počet odovzdaných zvierat	Počet uhynutých zvierat	Počet usmrtených zvierat
KS	5 606	3 870	302	86
Útulky	5 683	4 723	119	46
Hotely	1 391	1 379	1	0

3.4.2. Ochrana zvierat používaných v cirkusoch

ŠVPS SR vykonáva úradné kontroly ochrany zvierat používaných v cirkusoch podľa metodického pokynu v súlade so zákonom č. 39/2007 Z. z. a Nariadením Komisie (ES) č. 1739/2005, ktorým sa ustanovujú veterinárne požiadavky na pohyb cirkusových zvierat

medzi členskými štátmi a Nariadením Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností.

Fyzická kontrola zvierat je rozdelená na kontrolu mimo času vystúpenia a počas vystúpenia alebo tréningu.

Tabuľka 31 Vyhodnotenie kontrol zvierat používaných v cirkusoch

Počet cirkusov na území SR	5
Počet vykonaných kontrol	41
Počet nedostatkov	0
Počet opatrení/sankcií	0
Počet dodatočných veterinárnych kontrol	0

3.4.3. Ochrana nebezpečných druhov živočíchov

Veterinárni inšpektori vykonávajú v chovoch nebezpečných živočíchov kontroly v súlade s vyhláškou MPRV SR č. 143/2012 o chove nebezpečných živočíchov, ktorá podrobne ustanovuje požiadavky na chov a držanie nebezpečných živočíchov.

Všetky chovy nebezpečných živočíchov obsiahnuté touto vyhláškou musia byť schválené resp. podliehajú oznamovacej povinnosti a vedeniu registra chovov nebezpečných živočíchov ŠVPS SR.

Na území SR je schválených 14 zariadení na chov nebezpečných živočíchov a 11 oznámilo svoju činnosť. V roku 2016 bolo schválených 8 zariadení. Celkovo v týchto zariadeniach bolo vykonaných 17 kontrol.

3.5. Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania

ŠVPS SR podľa § 6 zákona posudzuje ako kompetentná autorita súlad vypracovaných príručiek osvedčených postupov (ďalej len „POP“) s požiadavkami uvedenými v Nariadení rady 1099/2009. ŠVPS SR v roku 2016 vydala výzvu na odstránenie nedostatkov u **33** predložených a prepracovaných POP. ŠVPS SR vydala rozhodnutie o posúdení POP pri **24** pozitívne zhodnotených POP v súlade s článkom 13 ods. 5 Nariadenia rady. Všetky posúdené POP boli zaslané na MPRV SR za účelom ich zverejnenia na stránke Komisie EU. V **5** prípadoch bolo konanie v rámci hodnotiaceho procesu predĺžené na vlastnú žiadosť prevádzkovateľov. Veterinárni inšpektori ochrany zvierat a inšpektori úradnej kontroly potravín vykonávajú kontroly ochrany zvierat počas zabíjania na bitúnkoch a pri domácich zabíjačkách. Veterinárni inšpektori skontrolovali **120** domácich zabíjačiek HD a **64** zabíjačiek ošípaných a boli prítomní pri zabíjaní **2** oviec. Všetky domáce zabíjačky boli vykonané bez zistených nedostatkov. V rámci povoľovacieho procesu ŠVPS SR vydala v súlade s § 5 zákona 1 rozhodnutie, ktorým povolila zabíjanie **hovädzieho dobytku a oviec** rituálnym spôsobom na jednom schválenom bitúnku za rok 2016.

ŠVPS SR v spolupráci so vzdelávacím zariadením Inštitútom vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach vykonala kurzy vzdelávania a získavania odbornej spôsobilosti pre pracovníkov bitúnkov vykonávajúcich súvisiace úkony a usmrcovanie zvierat. Na týchto kurzoch bolo v roku 2016 spolu vyškolených 70 pracovníkov bitúnkov.

Ochrana zvierat počas usmrcovania na bitúnku bola kontrolovaná veterinárnymi inšpektormi vykonávajúcimi hygienický dozor na bitúnku (ďalej len „VIH“) v počte 322 kontrol a zároveň veterinárnymi inšpektormi ochrany zvierat (ďalej len „VI“) 134 kontrol. Počas kontrol

bolo zistených 43 nedostatkov. 10 nedostatkov súviselo s nedostatočne vypracovanými, nezaslanými a neposúdenými POP, 13 nedostatkov bolo v oblasti omračovania. 6 nedostatkov bolo zistených pri fyzickej kontrole zariadenia - vybavenia ustajňovacích priestorov napájacími, kŕmnymi žľabmi, nedostatky boli v zmluvách na dodávanie podstielky. 11 nedostatkov bolo zistených v oblasti vedenia určených záznamov na prevádzke a 3 nedostatky boli zistené pri manipulácii so zvieratami. Zistené nedostatky boli odstránené buď na mieste § 14, alebo v správnom konaní. ŠVPS SR vypracovala usmernenie na posudzovanie požiadaviek na usporiadanie, výstavbu a vybavenie bitúnkov z hľadiska ochrany zvierat podľa nariadenia Rady (ES) č. 1099/2009 pri schvaľovaní bitúnkov a pri kontrole bitúnkov na dodržiavanie požiadaviek ustanovených nariadením Rady (ES) č. 1099/2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania. V rámci usmernení boli aktualizované žiadosti na schválenie bitúnkov, do ktorých boli doplnené informácie z oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

Tabuľka 32 Prehľad vydaných rozhodnutí v oblasti ochrany zvierat počas usmrcovania na bitúnoch

Druh rozhodnutia	počet
Rozhodnutie o posúdení súladu POP	24
Rozhodnutie o prerušení správneho konania pri posudzovaní POP	33
Rozhodnutie o povolení rituálneho zabíjania zvierat	1
spolu	58

Tabuľka 33 Celkový prehľad zistených nedostatkov v oblasti ochrany zvierat počas zabíjania

Počet zistených nedostatkov				
záznamy vedené subjektom	manipulácia	omračenie	umiestnenie	Kontrola dokladov
11	3	13	6	10

Tabuľka 34 Podrobný rozpis vykonaných kontrol s oblasťou zistených nedostatkov

	Počet		Charakteristika nedostatkov
	Kontrol	Zistení	
Ustajnenie	432*	6	Nevhodné kŕmne žľaby, nedostatočný prístup k napájacej, chýbajúci sklad na podstielku a krmivo
Manipulácia	456	3	Neoznačené koterce, nedostatok personálu, nevhodná podlaha
Omračovanie	456	13	Nevyhovujúce znehybňovacie zariadenie pre ošípané
Vykrvovanie	456	0	
Doklady	295	10	Nevypracované, nezaslané a neposúdené POP, nevypracované ŠPP
Vedenie záznamov	295	11	Neviedli sa požadované záznamy v požadovanom rozsahu podľa POP

*Niektoré bitúny, ktoré sú schválené s výnimkami, nemusia mať ustajňovacie priestory.

4. Krmivá

4.1. Úradné kontroly

Úradné kontroly v roku 2016 v oblasti hygieny krmív vykonávali RVPS na základe metodických pokynov vydaných ŠVPS SR.

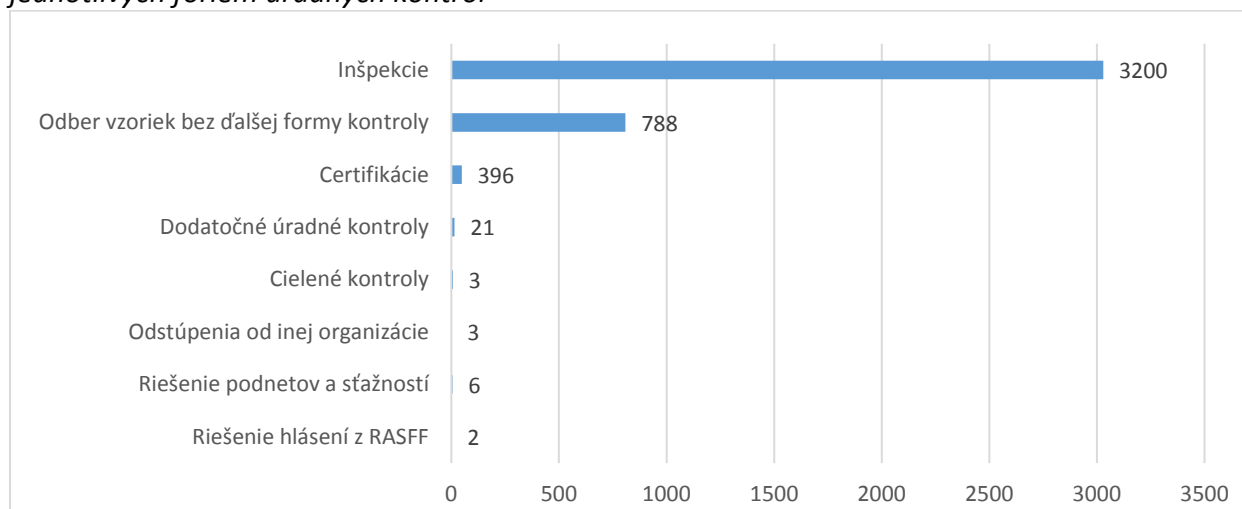
Úradné veterinárne kontroly vykonávané veterinárnymi inšpektormi RVPS na úseku kontroly krmív boli zamerané predovšetkým na:

- zdravotnú bezpečnosť krmív a napájacej vody pri kŕmení zvierat na farmách,
- zdravotnú bezpečnosť krmív v procese výroby,
- zdravotnú bezpečnosť krmív pri skladovaní a uvádzaní na trh hlavne kŕmnych surovín živočíšneho pôvodu,
- zdravotnú bezpečnosť krmív pri obchodovaní v rámci ES a vývoze do tretích krajín a
- zákaz skrmovania kuchynského odpadu hospodárskym zvieratám určeným na výrobu potravín.

Za rok 2016 bolo spolu vykonaných 4 419 úradných veterinárnych kontrol krmív. Úradné kontroly boli vykonávané v týchto formách:

- bežné plánované veterinárne kontroly, inšpekcie – 3 200,
- plánované kontroly so zameraním len na odber úradných vzoriek na analýzy - 788,
- veterinárne kontroly pri obchodovaní a vývoze spojené s certifikáciou - 396,
- riešenie podnetov zo systému RASFF - 2,
- cielené kontroly - 3,
- odstúpenia od inej organizácie - 3,
- šetrenie podnetov a sťažností – 6,
- dodatočné – následné úradné kontroly - 21.

Graf 11 Prehľad vykonaných úradných veterinárnych kontrol krmív za rok 2016 podľa jednotlivých foriem úradných kontrol



4.2. Odber úradných vzoriek krmív (VPO)

Celkovo bolo odobratých 1 282 úradných vzoriek na úseku kontroly krmív. Spolu nevyhovelo 19 odobratých a vyšetrených úradných vzoriek. Z celkového počtu nevyhovela voda používaná na napájanie zvierat (11 x) a 8 x krmivo.

U nevyhovujúcich 11 vzoriek vody na napájanie zvierat boli prekročené limity:

- 9x bakteriologické ukazovatele,
- 2x obsah NO₂ a NO₃.

Krmivá nevyhoveli u 8 odobratých a vyšetrených úradných vzoriek:

- 4x koncentrácia liečiva v medikovanom krmive
- 2x zdravotná neškodnosť krmív – salmonely, plesne, kvasinky,
- 2x mikroprvky – zinok – kompletná krmná zmes pre ošípané,

V porovnaní s rokom 2015, keď bolo 1,62 % nevyhovujúcich výsledkov vyšetrení z celkového počtu vyšetrení úradných vzoriek krmív, bol v roku 2016 zaznamenaný mierny pokles na 1,48 % nevyhovujúcich výsledkov vyšetrení.

Kompletný prehľad odberov úradných vzoriek krmív podľa komodity a cieľa vyšetrenia za rok 2016 je uvedený v tabuľke č. 35. Grafické znázornenie členenia nevyhovujúcich výsledkov za rok 2016 je znázornený v grafe č. 12.

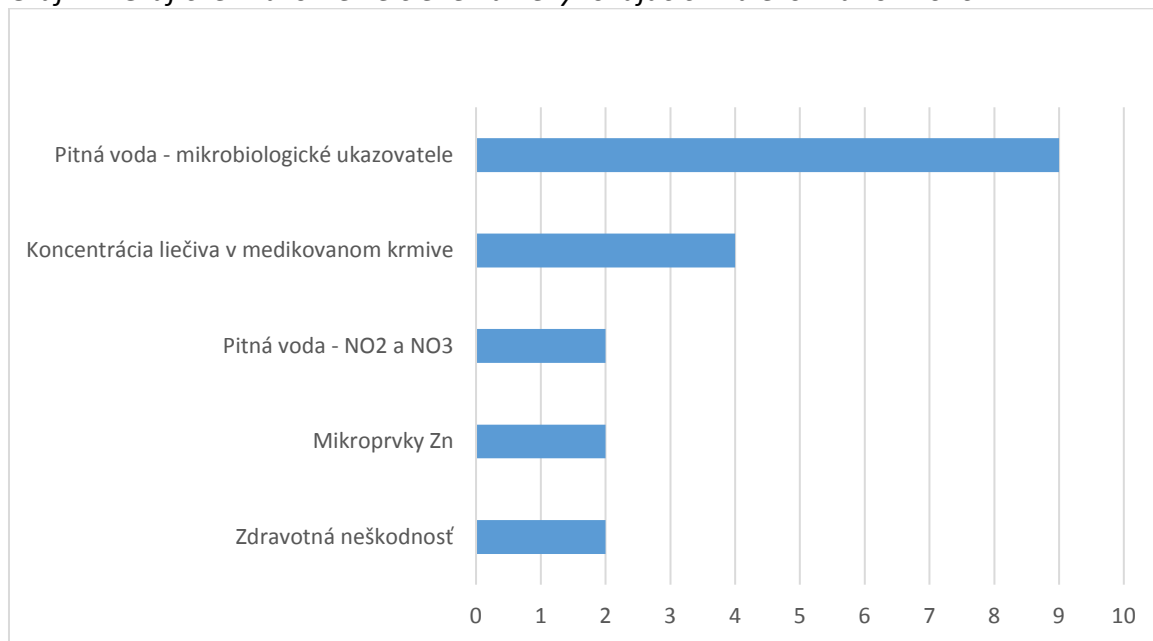
Tabuľka 35 Prehľad úradných vzoriek krmív podľa komodity a cieľov vyšetrenia za rok 2016

Komodita	Cieľ vyšetrenia	Počet vzoriek	
		Spolu vyšetrených	Nevyhovujúcich
Pitná voda	mikrobiologické (E. coli, koliformné, CPM mezofilné, psychrofilné, Clostridium, enterokoky)	40	9
Pitná voda	NO ₂ a NO ₃	38	2
Pitná voda	ťažké kovy (Cd, Pb, Hg, As, Ni)	39	0
Krmivá pre hospodárske zvieratá	živočíšny proteín - krížová kontaminácia	192	0
Krmivá pre hospodárske zvieratá	spracovaný živočíšny proteín - HD proteín	39	0
Krmné suroviny živočíšneho pôvodu	ČKT + peroxidové číslo	13	0
Krmné suroviny, živočíšne bielkoviny ako krmné suroviny	NH ₃	13	0
Spracovaná živočíšna bielkovina (SŽB)	Salmonella, CPM, Clostridium	4	0
Krvné produkty, krvné múčky, krvné deriváty, vaječné produkty	Salmonella, CPM	1	0
Kafilrický tuk, deriváty tukov, rybí tuk	Salmonella, CPM	2	0

Mliečne krmné zmesi	Salmonella, CPM, Clostridium, koliformné	37	0
Rybia múčka	Salmonella, CPM	8	0
Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá - salámy	Salmonella, CPM	39	0
Spracované krmivo - žuvačky	Salmonella, CPM	39	0
Konzervované krmivo pre spoločenské zvieratá (konzervy)	termostatová skúška – anaeróbne sporujúce mezofilné mikroorganizmy	40	0
Krmné suroviny, kompletne krmné zmesi a krmivá	mykotoxín - aflatoxín B1	38	0
Kompletne krmné zmesi	mykotoxín - ochratoxín A	38	0
Krmné suroviny, krmné zmesi, objemové krmivá	mykotoxín - DON (deoxynivalenol)	37	0
Krmné suroviny, krmné zmesi, objemové krmivá	mykotoxíny - fumonizíny B1, B2	39	0
Krmné suroviny a krmné zmesi	mykotoxín - zearalenon	38	0
Krmné zmesi, obilniny a vedľajšie produkty z nich	mykotoxín - T-2 a HT-2 toxín	39	0
Objemové krmivá, krmné zmesi, trvalé trávne porasty	dioxíny	38	0
Všetky druhy krmív (krmné zmesi, krmné suroviny, šroty)	PCB	38	0
Všetky druhy krmív (krmné zmesi, krmné suroviny, šroty)	chlórované uhľovodíky – DDT, HCH, HCB	39	0
Všetky druhy krmív (krmné zmesi, krmné suroviny, šroty)	organofosfáty	39	0
Krmné zmesi	zakázané látky - sulfónamidy	22	0
Krmivo podávané HZ	zakázané látky - avilamycín	21	0
Krmné zmesi pre ryby, hydinu, ošipané	zakázané látky - tetracyklíny	21	0
Krmné zmesi pre ošipané, hydinu, ryby, včely	zakázané látky - tylozín	21	0
Krmné zmesi pre ošipané, hydinu, ryby, hovädzí dobytok	zakázané látky - β agonisti	24	0
Krmné zmesi pre ošipané, hydinu, ryby, hovädzí dobytok	zakázané látky - tyreostatiká	20	0
Kompletne krmné zmesi pre hydinu a králiky	kokcidostatiká	35	0
Kompletne a doplnkové krmné zmesi, krmné suroviny	zdravotná neškodnosť krmív - salmonely, plesne, kvasinky	78	2
Krmné zmesi pre ovce	mikroprvky - meď	20	0
Krmné zmesi pre ošipané	mikroprvky - zinok	21	2
Objemové krmivá, krmné suroviny - obilniny	ťažké kovy - ortuť, arzén	38	0

Medikované krmivá	stanovenie koncentrácia liečiva	31	4
Krmivo v prípade podozrenia z otravy, úhyn zvierat	toxické látky	0	0
Všetky druhy krmív	rádioaktivita	3	0
Spolu		1282	19

Graf 12 Grafické znázornenie členenia nevyhovujúcich nálezov za rok 2016



4.2.1. Kontrola zákazu skrmovania spracovaných živočíšnych bielkovín

Na úseku prevencie BSE v rámci plnenia požiadaviek článku 9 a prílohy IV Nariadenia 999/2001/ES bolo vykonaných 1 017 veterinárnych kontrol na dodržiavanie zákazu skrmovania spracovaných živočíšnych bielkovín u prežúvavcov a kontrol skrmovania povolených živočíšnych krmných surovín u monogastričných zvierat.

V roku 2016 bolo inšpektormi RVPS odobratých 183 úradných vzoriek na kontrolu prítomnosti cicavčích bielkovín a z toho 28 vzoriek bolo testovaných na prítomnosť hovädzieho proteínu v krmivách pre potravinové zvieratá. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

4.3. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov

Pri vykonaných bežných plánovaných veterinárnych kontrolách, s výnimkou kontrol pri ktorých bola len odobratá vzorka na laboratórne analýzy, bolo 53 úradných kontrol s nedostatkami pre zistenie porušenia platných právnych predpisov, pri ktorých bolo celkovo zistených 61 nedostatkov. V rámci šetrenia bolo vykonaných 24 dodatočných, následných kontrol na kontrolu splnenia vydaných opatrení. Úradné kontroly v roku 2016 vykonalo 57 inšpektorov RVPS. Na odstránenie zistených nedostatkov RVPS vydali 5 opatrení podľa § 8 a 3

opatrenia podľa § 14 zákona č. 39/2007 Z. z.. Tri blokové pokuty boli udelené vo výške 40 €.

U nevyhovujúcich výsledkov analýz úradných vzoriek krmív a vody na napájanie bolo u 53 nevyhovujúcich vzoriek vydaných 8 opatrení a 2 nevyhovujúce výsledky analýz bolo postúpených inému vecne a miestne príslušnému orgánu na došetrenie, prípadne na vydanie opatrení alebo sankcií.

Pri úradných kontrolách, inšpekciách na úseku krmív boli zisťované tieto nedostatky:

- nedostatočná dokladová evidencia,
- nedostatočná hygiena skladovacích priestorov,
- nevhodné skladovanie krmív,
- sklad krmív nezabezpečený proti vniknutiu škodcov,
- nepredloženie požadovaných dokumentov počas kontroly,
- nevyhovujúce výsledky vyšetrení vzoriek,
- nevyhovujúca mikrobiológia napájacej vody,
- nesplnenie nariadených opatrení.

5. Vedľajšie živočíšne produkty

5.1. Úradné kontroly

Predmetom úradných veterinárnych kontrol je dodržiavanie podmienok pri nakladaní, skladovaní, likvidácii, spracovaní, obchodovaní, zbere, preprave VŽP a používaní v zmysle platnej legislatívy. Veterinárnej kontrole podliehajú schválené subjekty a ich činnosti: spracovateľské závody, spaľovne, spoluspaľovne, zariadenia na predbežné spracovanie, zberné strediská, sklady, oleochemické závody, výrobcovia krmív pre spoločenské zvieratá, úprava loveckých trofejí, spracovanie včelích produktov, spracovaní koží a kožušín, vaječných škрупín, kompostovanie, spracovanie hnoja, bioplynové stanice.

Veterinárnej kontrole podliehajú aj registrované činnosti ako zber, preprava, uvádzanie VŽP z mliekarenského priemyslu na kŕmenie hospodárskych zvierat, obchodovanie. Medzi povolenými výnimkami užívateľov podľa článku 18 nariadenia č. 1069/2009/ES ide predovšetkým o skrmovanie VŽP pre uznané svorky psov, psy a mačky v útulkoch, zoo zvieratá, spoločenské zvieratá a kožušinové zvieratá. Veterinárnej kontrole podliehajú prevádzkovatelia, ktorí používajú VŽP alebo odvodené produkty na diagnostické, vedecké, výskumné a pedagogické činnosti.

ŠVPS SR vedie a pravidelne aktualizuje zoznam schválených, povolených a registrovaných prevádzkovateľov, ktorí nakladajú s VŽP alebo odvodenými produktmi na www.svps.sk

V roku 2016 bolo na základe poskytnutých údajov z RVPS v správnom konaní schválených, povolených alebo aj zrušených 272 subjektov. Bolo vydaných 23 záväzných posudkov a 76 stanovísk. V tejto súvislosti ŠVPS SR pridela alebo odobrala úradné čísla pre schválené subjekty za rok 2016 v počte 46. Vydala potvrdenie o registrácii alebo zrušenie registrácie pre 123 subjektov a všetky subjekty boli súčasne zapísané alebo vyčiarknuté v zozname. Na základe povolení na výnimku kŕmenia VŽP, ŠVPS SR zaevidovala do zoznamu 315 subjektov.

ŠVPS SR v rámci svojej schvaľovacej činnosti vykonala 13 veterinárnych kontrol v schvaľovacom konaní na prevádzkarne na predbežné spracovanie, spracovateľské zariadenia, spaľovne a skrmovanie VŽP kategórie 1. Následne vydala 13 rozhodnutí. Na základe 4 rozhodnutí boli povolené výnimky použitia VŽP na diagnostické, vedecké a vzdelávacie účely. Na obchodovanie s VŽP materiálu kategórie 1 a 2 bolo vydaných 9 rozhodnutí o povolení pre zásielky z Poľska, Česka a Maďarska.

Celkový počet prevádzkovateľov podliehajúcich kontrole pri manipulácii s VŽP v roku 2016 na základe zoznamu bol 1 810 a bolo u nich vykonaných 2 601 úradných kontrol (inšpekcie, certifikácia, úradné vzorky na analýzy, dohľad, cielené kontroly).

Súčasťou veterinárnej kontroly nakladania s VŽP sú aj úradné kontroly u producentov VŽP, kam zaraďujeme všetky farmy a miesta, kde sa držia zvieratá, všetky prevádzkarne potravinárskych podnikov, v ktorých sa spracúvajú alebo používajú živočíšne produkty. Tiež sem zaraďujeme aj obchodnú sieť vrátane veľkých skladov na potraviny. Počet producentov VŽP podliehajúcich kontrolám bol v roku 2016 cca 26 825. Na tomto úseku bolo vykonaných 7 344 veterinárnych kontrol zameraných na kontrolu plnenia požiadaviek pri nakladaní s VŽP.

Tabuľka 36 Výsledky veterinárnych kontrol na úseku VŽP za rok 2016

	úradné kontroly spolu	kontroly s nedostatkami	postúpené inému orgánu na doriešenie	sankcie		
				pokuty		opatrenia
				bloková	správne konanie	§ 8, § 14
Počet	9 945	104	3	23	10	60

5.1.1. Výskyt nezhôd

V roku 2016 sa pri 104 kontrolách identifikovalo 150 nedostatkov. V tejto súvislosti bolo vydaných 60 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. V 33 prípadoch boli uložené pokuty v celkovej sume 8 482 €. V roku 2016 bolo 35 podnetov v súvislosti s nahlásením nesúladu s nakladaním s vedľajšími živočíšnymi odpadmi.

Rozsah a charakter zistených nedostatkov v oblasti VŽP v roku 2016 nepredstavoval závažné riziko pre zvieratá a ľudí. Vydanie opatrení bolo rešpektované a nedostatky boli odstránené.

Príčiny zistených nedostatkov boli najmä neznalosť legislatívy, ale aj nedostatky vyplývajúce z nevyrovnania finančných záväzkov voči spracovateľovi, ktorý následne odmietal zber a odvoz VŽP, ale aj zvýšená jednotková suma za odvoz VŽP. V niektorých prípadoch došlo k zakopávaniu uhynutých zvierat. Na dosiahnutie zhody producentov a spracovateľov VŽP sa využívajú rôzne sankcie prijaté v rámci úradných kontrol v súlade s platnou legislatívou v danej oblasti.

5.1.2. Odber úradných vzoriek

Veterinárnymi inšpektormi RVPS bolo v zmysle VPO 2016 odobratých 252 úradných vzoriek na analýzy, ktorými sa overovalo dodržanie predpisov a bezpečnosť výrobkov uvádzaných na trh. V 7 prípadoch boli zistené nezhody a boli nariadené 4 opatrenia na ich nápravu.

Tabuľka 37 Výsledky odberu úradných vzoriek na úseku VŽP / odvodených produktov za rok 2016

cieľ vyšetrenia	plánovaný počet vzoriek	počet odobratých vzoriek	počet nevyhovujúcich vzoriek
Kontrola procesu spracovania - (spracovateľská metóda 1 +7)	4	4	0
Vaječné produkty, spracované škrupiny, krvné múčky, krvne deriváty - Salm. a Enterobacteriaceae	1	1	0
Spracovaná živočíšna bielkovina (SŽB), hydrolyzované bielkoviny, oškvarky - Salmonella a Enterobacteriaceae	6	6	0
Kafilerický tuk 3, tukové deriváty - Salmonella a Enterobacteriaceae	4	4	0
VŽP zo spracovaného mlieka určené na priame kŕmenie (surová srvátka, biela voda, kal z odstrediviek a separátov, mledzivo, mlieko) - Salmonella a Enterobact.	29	30	5
Surové krmivo pre zvieratá, medziprodukt do krmív (chladené, mrazené) - Salmonella a Enterobacter.	4	3	0
Spracované krmivo pre spoločenské zvieratá (salámy, tlačienky..), návnady a krmivo pre ryby - Salmonella a Enterobacteriaceae	4	3	0
Spracované krmivo (žuvačky, ochucovadlá, granule) Salmonella a Enterobacteriaceae	13	12	0
Konzervované krmivo pre spoločenské zvieratá (konzervy) - termostatová skúška, Salmonella a Enterobacteriaceae	0	0	0
Spracovaný hnoj, organické hnojivá (kompost,..), zúrodňujúce látky - Salmonella a E. coli	23	22	0
Rezíduá digescie a kompost - Salmonella a E.coli	18	17	0
Kafilerické tuky - zvyšné celkové nerozpustné nečistoty	3	3	0
Odpadové vody zo spracovateľských závodov	3	3	0
Kontrola účinnosti dezinfekcie	128	127	0
Kafilerický tuk 1,2/ MKM 1,2-GTH	6	6	2
Kafilerický tuk 3 / SŽB 3 -GTH	6	5	0
Organické hnojivá , zúrodňujúce látky (OF/SI) z MKM 2-GTH	3	2	0
Dioxíny - kafilerické tuky a tukové deriváty určené do krmív; SŽB -výroba	2	2	0
PCB - kafilerické tuky, tukové deriváty určené do krmív; SŽB - výroba	2	2	0
Spolu	259	252	7

6. Rezíduá veterinárnych liekov a kontaminantov, monitoringy rezíduí

6.1. Úradné kontroly a odbery vzoriek

Všetky úradné kontroly zamerané na monitorovanie určitých látok a ich rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu sú riadené a vykonávané v súlade s platnou legislatívou.

Kontrola rezíduí veterinárnych liekov, zakázaných látok a kontaminantov v živých zvieratách, v produktoch živočíšneho pôvodu, v krmivách a napájacej vode prebiehala aj v roku 2016 prostredníctvom týchto plánov a monitoringov:

- 6.2 Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike (ďalej len „NPKR“);
- 6.3 Monitoring poľovnej zveri a rýb (ďalej len „MPZ“);
- 6.4 Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku (ďalej len „RHK“);

6.2. Národný plán kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike

V NPKR sa sleduje škála veterinárnych liekov a látok, ktoré sú najčastejšie používané v Slovenskej republike a v členských štátoch a taktiež škála tých veterinárnych liekov a látok, ktorých rezíduá boli zistené v predchádzajúcom roku.

Kontrola rezíduí v rámci NPKR sa vo všeobecnosti zameriava na :

- a/ detekciu a kontrolu vzoriek biologických materiálov zo zvierat produkujúcich potraviny, produktov živočíšneho pôvodu a krmív na látky s anabolickým účinkom a nepovolené látky, ktoré patria do skupiny A;
- b/ detekciu a kontrolu, či predmetné vzorky biologických materiálov zvierat produkujúcich potraviny, vzorky produktov živočíšneho pôvodu a krmív neprekračujú povolené maximálne reziduálne limity.

Rozdelenie sledovaných látok je nasledujúce:

Skupina A

Látky s anabolickým účinkom a nepovolené látky

- 1. stilbény, deriváty stilbénov, ich soli a estery;
- 2. antityreoidné látky;
- 3. steroidy;
- 4. laktóny kyseliny rezorcylovej vrátane zeranolu;
- 5. beta-agonisti;
- 6. látky uvedené v osobitnom predpise (Nariadenie Komisie (EU) č. 37/2010 o farmakologicky účinných látkach a ich klasifikácií, pokiaľ ide o maximálne limity rezíduí v potravinách živočíšneho pôvodu, v znení doplnkov a zmien).

Skupina B

Veterinárne lieky, látky, ktoré môžu byť použité na veterinárne účely a kontaminanty

- 1. Antibakteriálne látky vrátane sulfónamidov a chinolínov;

2. Iné veterinárne lieky

- a) antihelmintiká,
- b) antikokcidiká,
- c) karbamáty a pyretroidy,
- d) sedatíva,
- e) nesteroidné protizápalové lieky (NPL),
- f) ostatné farmakologicky aktívne látky;

3. Ostatné látky a kontaminanty prostredia

- a) organochlórové zlúčeniny vrátane PCB,
- b) organofosfáty,
- c) chemické prvky,
- d) mykotoxíny,
- e) farbivá,
- f) iné.

Zachytenie rezíduí antibiotík a následne zabránenie ich prieniku do potravinového reťazca je dôležité za účelom prevencie vzniku antibakteriálnej rezistencie. Antimikrobiálna rezistencia je prehlbujúci sa európsky aj celosvetový problém u ľudí aj zvierat, ktorý vedie k obmedzeným alebo slabým možnostiam liečby a ktorý zároveň znižuje kvalitu života. Má závažné ekonomické dôsledky z hľadiska poklesu produktivity a zvyšovania nákladov na zdravotnú starostlivosť. Zistenie rezíduí kontaminantov môže taktiež odhaliť prípadné oblasti s environmentálnou záťažou.

V rámci NPKR bol v roku 2016 naplánovaný počet cielených vzoriek od živých zvierat a z produktov živočíšneho pôvodu na analýzy v počte 2 644, pričom celkovo bolo odobratých 2 638 vzoriek. V roku 2016 nebolo odobratých 6 vzoriek od koní, keďže v roku 2016 neboli zabíjané kone na bitúnku v Slovenskej. V roku 2016 bolo odobratých 11 suspektných vzoriek.

Výsledky z Národného plánu kontroly rezíduí za rok 2016

- *Hovädzí dobytok, ovce, kozy, hydina, surové kravské a ovčie mlieko, farmová zver, králiky, krmivo a napájacia voda*

Všetky vzorky vyšetrené v laboratóriách boli vyhovujúce.

- *Ošípané*

1 vzorka moču ošípanej bola skriningovou metódou pozitívna na rezíduá zeranolu a jeho metabolitov. Následne bola zo strany veterinárneho inšpektora vykonaná dodatočná úradná veterinárna kontrola, pri ktorej sa nepotvrdilo používanie zakázaných látok a boli odobraté suspektné vzorky krmiva pre ošípané na analýzu, ktorých výsledok bol negatívny. Inšpektorom RVPS bolo vydané opatrenie v podobe zákazu premiestňovania zvierat – výkrmových ošípaných z danej farmy až do doručenia laboratórneho protokolu s negatívnym výsledkom na prítomnosť zakázanej látky skupiny A4 zeranol analyzovanej konfirmačnou metódou GC-MS. Opatrenie bolo zrušené po prijatí negatívnych výsledkov z laboratória. Konfirmačná analýza nepotvrdila prítomnosť rezíduí zakázanej látky. Pozitívne skriningové metódy na zeranol, ktoré sú konfirmačnou metódou nepotvrdené, sa vyhodnocujú ako falošne pozitívne, pričom túto falošnú pozitivitu spôsobujú vo väčšine prípadov plesne z rodu *Fusarium*. Takáto vzorka sa v konečnom dôsledku po prijatí negatívneho výsledku z konfirmačnej analýzy považuje

v celkovom hodnotení za negatívnu. Práve táto indikácia vedie veterinárnych inšpektorov ku dôslednej kontrole krmív a odhalenia zdroja kontaminácie krmiva.

- *Kone*

V roku 2016 bol naplánovaný odober 6 vzoriek od koní, avšak tie vzorky neboli odobraté, nakoľko sa kone na bitúnku v roku 2016 nezabíjali.

- *Ryby*

V roku 2016 bolo odobratých 123 vzoriek rýb. Štyri vzorky rýb boli vyhodnotené ako nevyhovujúce pre prítomnosť rezíduí substancií zo skupiny B3e. V prvom prípade vzorka nevyhovela pre prekročenie hodnoty MRPL pre sumu malachitovej zelenej a leukomalachitovej zelenej. Vzorka bola odobratá z rybníka určeného na športový rybolov, kde ryby nie sú určené na ľudský konzum a po ulovení sú púšťané späť do rybníka. Pri dodatočnej úradnej kontrole nebolo preukázané držanie a používanie zakázaných látok. Vykonaný bol odber 3 suspektných vzoriek, ktorých výsledok bol vyhovujúci.

Ďalšie 3 vzorky neboli v súlade s legislatívnymi požiadavkami z dôvodu prítomnosti rezíduí leukomalachitovej zelenej, ale vzorky neprekročili hodnotu MRPL. Pri dodatočnej úradnej kontrole nebolo preukázané držanie a používanie zakázaných látok. Suspektné vzorky neboli odobraté.

- *Vajcia*

V roku 2016 bolo odobratých 200 vzoriek vajec z fariem a z triediarní. Jedna vzorka vajec bola vyhodnotená ako nevyhovujúca pre prekročenie maximálneho obsahu Salinomycínu vo vajciach. Počas dodatočnej kontroly boli odobraté štyri suspektné vzorky – 2x vzorka vajec a 2x vzorka krmiva. Výsledky vyšetrení 4 suspektných vzoriek boli negatívne. Dodatočná kontrola bola vykonaná aj vo výrobe krmív odkiaľ sa nakupuje krmivo na kŕmenie nosníc. Na základe kontrolných zistení a predloženej dokumentácie nebola preukázaná kontaminácia kompletného krmiva pre nosnice látkou Salinomycín.

- *Divina*

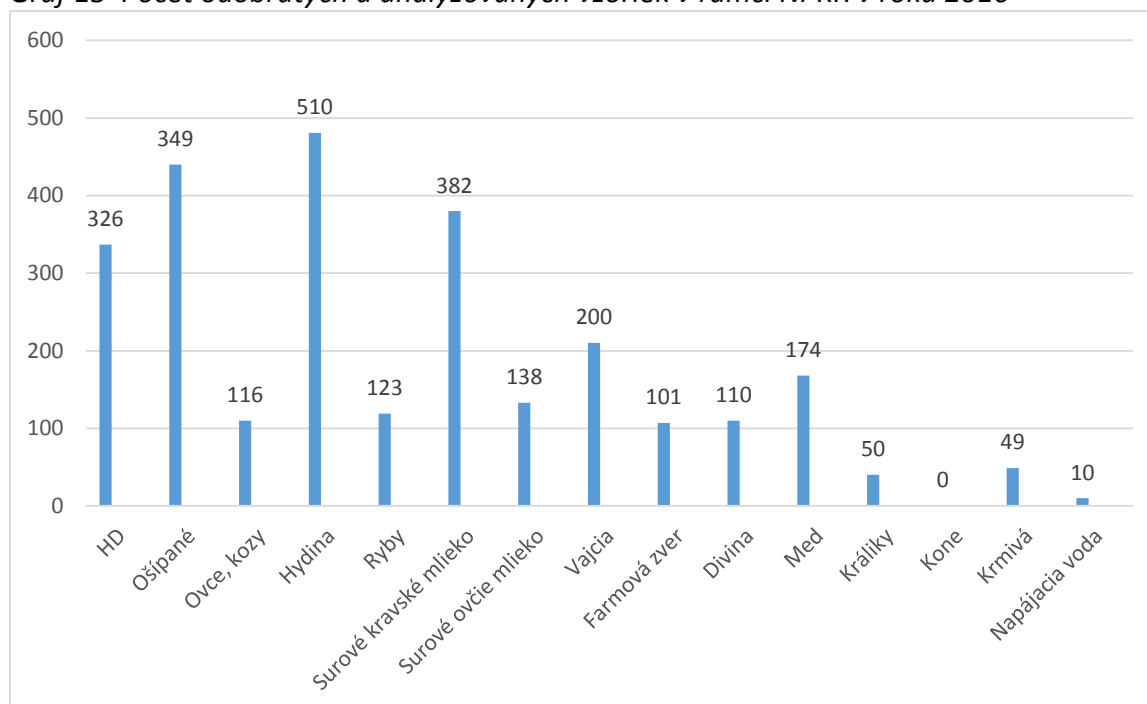
V roku 2016 bolo odobratých 110 vzoriek diviny. Jedna vzorka z lanštiaka bola vyhodnotená ako nevyhovujúca pre rezíduá olova. Mäso bolo označené ako nevhodné na ľudskú spotrebu a neškodne odstránené. Pri dodatočnej kontrole boli odobraté 2 suspektné vzorky, ktoré boli vyhodnotené ako vyhovujúce. Zvýšený obsah olova vo vzorke bol pravdepodobne zapríčinený sekundárnou kontamináciou spôsobenou strelou.

- *Med*

V roku 2016 bolo odobratých 174 vzoriek medu. Jedna vzorka medu bola vyhodnotená ako nevyhovujúca pre prítomnosť sulfatiazolu. Pri dodatočnej kontrole bola predložená ambulantná kniha a nebolo preukázané používanie farmakologicky účinných látok. Suspektná vzorka nebola odobratá z dôvodu, že sa na farme už žiaden med nenachádzal. RVPS zabezpečí odber vzorky medu u predmetného producenta /prvovýrobcu v roku 2017.

Počty odobraných a analyzovaných vzoriek v rámci NPKR za rok 2016 uvádza graf č. 13. Výsledky kontroly rezíduí v rámci NPKR za rok 2016 sú uvedené v tabuľke č. 38.

Graf 13 Počet odobratých a analyzovaných vzoriek v rámci NPKR v roku 2016



Tabuľka 38 Výsledky kontroly rezíduí v rámci NPKR za rok 2016: CIELENÉ VZORKY

Skupina látok	HD				Ošipané				Ovce/kozy				Kone		Hydina				Ryby		Mlieko		Vajcia		Králiky		Farmová zver				Divá zver		Med		Krmivá a napájacia voda	
	Farma		Bitúnok		Farma		Bitúnok		Farma		Bitúnok				Farma		Bitúnok										Farma		Bitúnok							
	PV	PP V	PV	PPV	PV	P P V	PV	P P V	P V	PP V	PV	PP V	P V	P P V	PV	PP V	PV	PP V	PV	P P V	PV	P P V	PV	P P V	PV	PP V	PV	P P V	PV	P P V	PV	P P V	PV	P P V	PV	PPV
Suma A+B	80	0	246	0	60	0	289	0	8	0	108	0	0	0	97	0	413	0	123	4	520	0	200	1	50	0	101	0			110	1	174	1	59	0
Suma A	80	0	65	0	60	0	71	0	8	0	15	0	0	0	83	0	187	0	13	0	130	0	80	0	16	0	24	0			0		10	0	11	0
A1	4	0	6	0	6	0	4	0	2	0	1	0	0		8	0	13	0	3	0	0		0		2	0	1	0			0		0		0	
A2	4	0	6	0	8	0	4	0	2	0	1	0	0	0	8	0	12	0	0		0		0		2	0	1	0			0		0		0	
A3	20	0	12	0	12	0	21	0	0	0	3	0	0	0	8	0	15	0	4	0	0		0		2	0	1	0			0		0		0	
A4	6	0	6	0	10	0	8	0	1	0	2	0	0		8	0	15	0	0		0		0		2	0	1	0			0		0		0	
A5	11	0	10	0	14	0	6	0	0	0	2	0	0	0	12	0	50	0	0		0		0		2	0	10	0			0		0		6	0
A6	35	0	25	0	10	0	28	0	3	0	6	0	0	0	39	0	82	0	6	0	130	0	80	0	6	0	10	0			0		10	0	5	0
Suma B			181	0			218	0			93	0	0	0	14	0	226	0	110	4	390	0	120	1	34	0	77	0			110	1	164	1	48	0
Suma B1			93	0			129	0			44	0	0		6	0	105	0	9	0	227	0	50	0	14	0	21	0			0		70	1	2	0
Suma B2			52	0			53	0			29	0	0	0	4	0	71	0	5	0	75	0	30	1	17	0	32	0			0		46	0	14	0
B2a			5	0			10	0			8	0	0		4		25	0	5	0	55	0	0		4	0	12	0			0		0		0	
B2b			5	0			10	0			8	0	0		0		26	0	0		0		30	1	10	0	12	0			0		0		10	0
B2c			4	0			5	0			4	0	0		0		10	0	0		0		0		2		4	0			0		30	0	0	
B2d			10	0			15	0			4	0	0		0		0		0		0		0		0		0				0		0		0	
B2e			14	0			10	0			5	0	0	0	0		10	0	0		20	0	0		1	0	4	0			0		0		0	
B2f			14	0			3	0			0	0	0		0		0		0		0		0		0		0				0		16	0	4	0
Suma B3			36	0			36	0			20	0	0		4	0	50	0	96	4	88	0	40	0	3	0	24	0			110	1	48	0	32	0
B3a			10	0			10	0			5	0			0		16	0	4	0	35	0	40	0	1	0	12	0			10	0	16	0	6	0
B3b			6	0			5	0			5	0			0		0		0		30	0	0		0		0				0		16	0	6	0
B3c			12	0			12	0			6	0			0		30	0	4	0	10	0	0		2		12	0			100	1	16	0	17	0
B3d			8	0			9	0			4	0			4	0	4	0	4	0	13	0	0		0									3	0	
B3e																	0		84	4					0											
B3f																																				

6.3. Monitoring poľovnej zveri a rýb

Poľovná zver a ryby sa v Slovenskej republike monitorujú od roku 1995 v rámci Čiastkového monitorovacieho systému „Cudzorodé látky v potravinách a krmivách“. Cieľom tohto monitorovacieho systému je získať reálne údaje o kontaminácii surovín, potravín a krmív vo vzájomnej príčinnej súvislosti s kontamináciou životného prostredia Slovenskej republiky na jednej strane a expozíciou obyvateľstva na strane druhej. Odbery vzoriek sa vykonávali v určených lokalitách s dôrazom na možnú environmentálnu záťaž následkom znečistenia životného prostredia.

Pri nálezoch nevyhovujúcich platným maximálnym limitom bolo potrebné zvážiť vykonanie opatrení. Ak to okolnosti umožňovali došetrili sa príčiny, vydali sa pokyny a prijali sa opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

6.3.1. Monitoring zveri

Pre rok 2016 boli určené RVPS a lokality na odber úradných vzoriek na vykonanie monitoringu zveri v spolupráci s odborom pozemkový a lesný príslušného okresného úradu a v spolupráci s poľovníckymi organizáciami.

- **Prehľad sledovaných parametrov pri monitoringu zveri**

Pri monitoringu zveri boli sledované v jednotlivých odobratých úradných vzorkách komodít nasledovné parametre:

- svalovina: chemické prvky (Hg, As, Pb, Cd, Ni),
dioxíny,
- tuk: kongenéry PCB, (PCB 28, 52, 101,138, 153,180),
chlórované pesticídy (HCH, DDT, HCB),
- krmivo: chemické prvky (Hg, As, Pb, Cd, Ni),
chlórované pesticídy (HCH, DDT, HCB)

V rámci tohto monitoringu bolo jednotlivými RVPS spolu odobratých 91 úradných vzoriek. Z toho bolo odobratých:

- 52 vzoriek vysokej zveri,
- 26 vzoriek čiernej zveri,
- 13 vzoriek krmiva,

V roku 2016 nebol zistený nevyhovujúci nález v rámci monitoringu vysokej a čiernej zveri. Vyhodnotenie monitoringu zveri podľa jednotlivých RVPS je uvedené v tabuľke č. 38.

Tabuľka 39 Vyhodnotenie monitoringu zveri za rok 2016

RVPS	Plánovaný počet vzoriek spolu	Počet odobratých vzoriek				Počet nevyhovujúcich vzoriek spolu
		vysoká zver	čierna zver	krmivo	spolu	
Banská Bystrica	7	4	2	1	7	0
Martin	7	4	2	1	7	0
Michalovce	7	4	2	1	7	0
Nové Mesto nad Váhom	7	4	2	1	7	0

Poprad	7	4	2	1	7	0
Zvolen	7	4	2	1	7	0
Púchov	7	4	2	1	7	0
Spišská Nová Ves	7	4	2	1	7	0
Stará Ľubovňa	7	4	2	1	7	0
Veľký Krtíš	7	4	2	1	7	0
Vranov nad Topľou	7	4	2	1	7	0
Žiar nad Hronom	7	4	2	1	7	0
Žilina	7	4	2	1	7	0
Spolu	91	52	26	13	91	0

V jednej vzorke čiernej zveri, ktorá bola odobratá inšpektorom RVPS Michalovce boli zistené reziduá PCB. Analytickou metódou bola nameraná hodnota - suma PCB v množstve 425,30 ng/g tuku. Súčasná platná legislatíva neobsahuje hygienický limit ani maximálny reziduálny limit pre čiernu zver, z toho dôvodu nebolo zo strany RVPS vykonané šetrenie ani následná úradná kontrola. V predmetnej lokalite je potrebné sledovať u zveri hodnotu PCB.

6.3.2. Monitoring rýb

Pre rok 2016 boli určené RVPS a odberové miesta na vykonanie monitoringu rýb v spolupráci s rybárskymi organizáciami.

- **Prehľad sledovaných parametrov pri monitoringu rýb**

Pri monitoringu rýb boli vo svalovine sledované nasledovné parametre :

- chemické prvky - Hg, As, Pb, Cd, Ni, U₂₃₈,
- kongenéry PCB - PCB 28, 52, 101,138, 153,180,
- chlórované pesticídy - HCH, DDT, HCB,
- dioxíny.

Z celkového počtu 39 odobratých a vyšetrených úradných vzoriek rýb bolo nevyhovujúcich pre prekročenú maximálnu hodnotu obsahu niektorých kontaminantov 10 vzoriek. Nevyhovujúce výsledky boli zistené ako u dravých tak aj u nedravých druhov rýb. Vyhodnotenie monitoringu rýb za rok 2016 podľa jednotlivých RVPS je uvedené v tabuľke č. 39.

Prehľad vzoriek, u ktorých boli prekročené maximálne hodnoty obsahu kontaminantov je uvedený v tabuľke č. 40.

Tabuľka 40 Vyhodnotenie monitoringu rýb za rok 2016

RVPS	Plánovaný počet vzoriek spolu	Počet odobratých vzoriek			Počet nevyhovujúcich vzoriek		
		dravé ryby	nedravé ryby	spolu	dravé ryby	nedravé ryby	spolu
Senec	3	2	1	3	0	0	0
Galanta	3	1	2	3	0	0	0
Liptovský Mikuláš	3	0	3	3	0	0	0
Martin	3	1	2	3	0	0	0
Michalovce	6	4	2	6	3	1	4
Nové Mesto nad Váhom	3	0	1	1	0	0	0

Nové Zámky	3	0	3	3	0	2	2
Spišská Nová Ves	3	0	3	3	0	1	1
Šaľa	3	3	0	3	1	0	1
Trebišov	6	2	3	5	2	0	2
Trnava	3	0	3	3	0	0	0
Žilina	3	0	3	3	0	0	0
Spolu	42	13	26	39	6	4	10

Tabuľka 41 Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rýb za rok 2016

RVPS	Nevyhovujúca vzorka (druh ryby)	Miesto odberu	Kontaminant prekračujúci maximálnu povolenú hodnotu obsahu	Nameraná hodnota kontaminantu	Prípustná maximálna hodnota obsahu
Michalovce	Štuka severná	Zemplínska Šírava – výpustný kanál	Suma PCB	1380,5 ng/g	125 ng/g
Michalovce	Zubáč veľkousty	Zemplínska Šírava – výpustný kanál	Suma PCB	170,50 ng/g	125 ng/g
Michalovce	Boleň dravý	Zemplínska Šírava – výpustný kanál	Suma PCB	2282,7 ng/g	125 ng/g
Michalovce	Pleskáč vysoký	Zemplínska Šírava – nápuštný kanál	Suma PCB	277,09 ng/g	125 ng/g
Nové Zámky	Karas	rieka Nitra – lokalita Berek	ortuť	0,78 mg/kg	0,5 mg/kg
Nové Zámky	Jalec	rieka Nitra – lokalita Berek	ortuť	0,896 mg/kg	0,5 mg/kg
Spišská Nová Ves	Pleskáč, Jalec	rieka Hornád	ortuť	1,1940 mg/kg	0,5 mg/kg
Šaľa	Sumec	rieka Váh	Suma PCB ortuť	411,7 ng/g, 0,98 mg/kg	125 ng/g, 0,5 mg/kg
Trebišov	Boleň dravý	rieka Bodrog	ortuť	1,1736 mg/kg	0,5 mg/kg
Trebišov	Sumec veľký	rieka Bodrog	ortuť	6,65 mg/kg	0,5 mg/kg

Štyri nevyhovujúce vzorky v pôsobnosti RVPS Michalovce nevyhoveli z dôvodu prekročenia maximálneho limitu sumy PCB. Vzorky boli odobraté na Zemplínskej Šírave – výpustný a nápuštný kanál. Nevyhovujúci nález bol spôsobený pravdepodobne staršou rozsiahlou environmentálnou záťažou v dôsledku kontaminácie toku rieky chemickým podnikom v minulosti vyrábajúcim PCB. RVPS Michalovce vydala rozhodnutie č. j. 2005/00073-2 zo dňa 09.03.2005, v ktorom po vyhodnotení možného závažného rizika pre zdravie ľudí a vzhľadom k dlhodobému výskytu nadmerného množstva PCB v rybách nariadila opatrenia pre miestny rybársky revír - spôsob lovu „chyt' a pust'“, ktoré trvá.

Nadlimitné hodnoty vzoriek odobratých RVPS Nové Zámky na rieke Nitra – lokalita Berek boli nevyhovujúce pre prekročenie maximálneho prípustného obsahu ortuti v dvoch

vyšetrených vzorkách. Na základe výsledkov analýz bol vykonaný opakovaný odber vzoriek rýb a výsledok bol opäť nevyhovujúci. RVPS Nové Zámky žiadala o vyjadrenie Slovenský vodohospodársky podnik, odštepny závod Piešťany – Správa povodia dolnej Nitry a Výskumný ústav vodného hospodárstva v Bratislave pričom žiadna z týchto organizácií nezaznamenala v danej lokalite zhoršenie kvality povrchovej vody, úhyn rýb a ani nadlim;itné hodnoty ortuti v rámci monitorovania vôd Slovenska. Ako dôvod nadlim;itného nálezu ortuti vo vzorke rýb je predpokladaná environmentálna záťaž. O nevyhovujúcich výsledkoch RVPS Nové Zámky informovali: SRZ - MsO Nové Zámky, Okresný úrad Nové zámky - odbor starostlivosti o životné prostredie a Regionálny úrad verejného zdravotníctva Nové Zámky.

Ďalšie dva nadlim;itné nálezy boli zistené zo vzoriek odobratých inšpektorom RVPS Trebišov. V prvom prípade analyzovaná vzorka boleňa dravého nevyhovela pre prekročenie maximálnej hodnoty obsahu ortuti vo vzorke (1,17 mg/kg). V druhom prípade analyzovaná vzorka sumca veľkého, ktorý bol ulovený na rieke Bodrog nevyhovela taktiež pre prekročenie maximálnej hodnoty obsahu ortuti vo vzorke . Namerané množstvo bolo 6,65 mg/kg pričom limit je 0,5 mg/kg. Pravdepodobne ide o kontamináciu životného prostredia ortuťou s následnou bioakumuláciou v rybách vzhľadom na spôsob života týchto rýb.

Jedna nevyhovujúca vzorka rýb bola odobratá RVPS Spišská Nová Ves, ktorá nevyhovela pre prekročenie maximálneho prípustného obsahu ortuti. Nameraná hodnota bola 1,19 mg/kg pričom limit je 0,5 mg/kg. Na základe výsledku vyšetrenia bol vykonaný opakovaný odber vzorky na rieke Hornád. Výsledok vyšetrenia bol negatívny. Vyššia koncentrácia ortuti poukazuje na pretrvávajúce znečistenie životného prostredia - pravdepodobný zdroj je bývalý závod Želba. Členovia rybárskeho zväzu boli oboznámení s týmto nevyhovujúcim nálezom.

Ďalšia nadlim;itná vzorka bola odobratá inšpektorom RVPS Šaľa. Vzorka bola odobratá na rieke Váh a nevyhovela pre prekročenie maximálneho prípustného obsahu ortuti (0,98 mg/kg) a taktiež pre prekročenie maximálneho limitu sumy PCB (411,7 ng/g). V rámci došetrovania možných príčin bol požiadaný o spoluprácu Slovenský rybársky zväz, Mestská organizácia Šaľa pri odbere následnej vzorky. Zatiaľ sa nepodarilo následnú vzorku odloviť a prípad je v šetrení.

Mimoriadny odber rýb na riekach Laborec, Ondava a Bodrog financovaný z MPRV SR

V rámci výkonu úradnej kontroly PCB u rýb v priľahlých vodných tokoch zemplínskej oblasti na riekach Laborec, Ondava a Bodrog bol nariadený odber 22 úradných vzoriek rýb. Vzorky rýb mali pochádzať prioritne z dravých druhov rýb (napr. boleň, jalec, sumec, štika, zubáč) starších ako 3 roky. V rámci šetrenia sa zistili 4 nevyhovujúce výsledky pre prekročenie maximálneho povoleného obsahu PCB vo vzorke. Za RVPS Trebišov 2 vzorky rýb z rieky Latorica odobraté neboli. Výsledky mimoriadneho odberu sú uvedené v tabuľke č. 41.

Tabuľka 42 Výsledky mimoriadneho odberu vzoriek rýb na riekach Laborec, Ondava a Bodrog

RVPS	Druh ryby	Vek ryby (roky)	Lokalita	Výsledok analýzy
Trebišov	Štuka severná	3	rieka Bodrog	8,51 ng/g
Trebišov	Karas obyčajný	3	rieka Bodrog	< 0,90 ng/g
Michalovce	Mrena severná	3 - 6	Laborec pod Strážskym	42,93 ng/g
Michalovce	Zubáč veľkoústý	5 - 7	Výpustný kanál ZŠ	588,7 ng/g
Michalovce	Boleň dravý	7	Výpustný kanál ZŠ	1822 ng/g
Michalovce	Podustva severná	4 - 6	Laborec pod Strážskym	< 0,90 ng/g
Michalovce	Jalec hlavatý	3 - 5	Laborec pod Strážskym	5,69 ng/g
Michalovce	Štuka severná	5	Výpustný kanál ZŠ	620,30 ng/g
Michalovce	Plotica červenooká	3 - 4	Laborec - Petrovce	286,47 ng/g
Michalovce	Podustva severná	4 - 8	Laborec - Petrovce	7,23 ng/g
Michalovce	Jalec	3 - 10	Laborec - Petrovce	87,09 ng/g
Michalovce	Kapor	3 - 4	Stretavka Uh-Laborec	<0,90 ng/g
Michalovce	Karas	3 - 6	Stretavka Uh-Laborec	<0,90 ng/g
Michalovce	Karas striebřistý	2 - 3	Vojany pod tepelnou elektrárnou	8,43 ng/g
Michalovce	Štuka severná	3	Vojany pod tepelnou elektrárnou	9,12 ng/g
Michalovce	Jalec hlavatý	3 - 4	Ondava Nižný Hrabovec pod výpustným kanálom	<0,90 ng/g
Michalovce	Jalec hlavatý	5 - 6	Ondava Nižný Hrabovec pod výpustným kanálom	8,81 ng/g
Michalovce	Jalec hlavatý	3 - 4	Ondava Nižný Hrabovec pod výpustným kanálom	<0,90 ng/g
Michalovce	Štuka severná	1 - 2	Vojany pod tepelnou elektrárnou	57,22 ng/g
Humenné	Jalec	3	Laborec pod Humenným	<0,90 ng/g

6.4. Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku

ŠVPS SR sa zapája do Monitoringu surového kravského mlieka v programe EÚ. Ide o odber vzoriek podľa požiadaviek pracoviska koordinujúceho program na úrovni EÚ, vzorky sú merané na veľmi nízky detekčný limit pre izotopy ^{137}Cs , ^{90}Sr a ^{134}Cs . Z celkove 52 meraných vzoriek SKM bolo 28 odobraných zo zberných tankov piatich dlhodobo sledovaných mliekarní pokrývajúcich značnú časť územia Slovenska. Jedna mliekareň (Levice) bola sledovaná s mesačnou periodicitou, ostatné štvrtročne. Vzorky boli analyzované po skoncentrovaní z 2,4 L mlieka so zvýšenou citlivosťou merania.

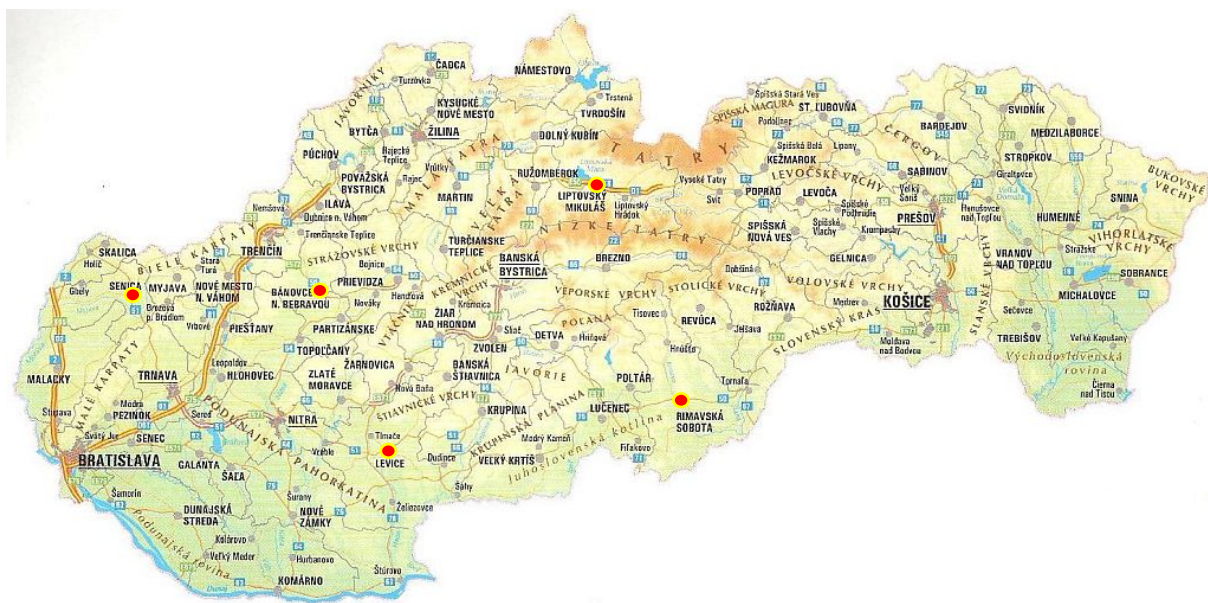
ŠVPS SR v rámci svojho programu „Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku“ (ďalej len „RHK“) sleduje nepretržite od roku 1987 výskyt najdôležitejších umelých a prírodných rádionuklidov vo významných poľnohospodárskych komoditách a vo vybraných produktoch pochádzajúcich z voľne žijúcej zveri a lesného ekosystému na Slovensku.

Komodity uvádzané v prehľade boli vzorkované z celého územia Slovenska. V roku 2016 bolo do analytického pracoviska zaslaných všetkých 317 z plánovaných úradných vzoriek. Všetky vzorky boli analyzované v Referenčnom laboratóriu environmentálnej rádioaktivity v Nitre, ktoré je súčasťou Veterinárneho a potravinového ústavu v Bratislave.

V žiadnej zo vzoriek analyzovaných v roku 2016 nebola detegovaná prítomnosť izotopu ^{134}Cs , ktorý má kratšiu dobu rádioaktívnej polpremeny ($T_{1/2} = 2,06$ roka). V súčasnej dobe je merateľná kontaminácia územia Slovenska tvorená len dlhožijúcimi izotopmi ^{137}Cs ($T_{1/2} = 30,17$ roka) a ^{90}Sr ($T_{1/2} = 28,64$ roka). Kontaminanty pochádzajú z dvoch zdrojov: z dlhodobého globálneho spadú po atmosférických testoch jadrových zbraní, ktoré prebiehali najmä v 50. a 60. rokoch minulého storočia a z havárie jadrového reaktora v Černobyle v roku 1986. Vzhľadom na skutočnosť, že aktivita týchto rádionuklidov poklesne na 1/1000 svojej pôvodnej hodnoty až o 300 rokov (^{137}Cs), resp. 286 (^{90}Sr) rokov, je vhodné sledovať ich sekundárnu redistribúciu v životnom prostredí a kontrolovať možné cesty vstupu do organizmu človeka. Oba rádionuklidy sa už pri mimoriadne malých koncentráciách prejavujú ako veľmi silné žiariče ionizujúceho žiarenia, po chemickej stránke sa ^{137}Cs správa analogicky ako biogénny draslík a ^{90}Sr ako vápnik. Kritickými kompartmentmi v tele živočíchov sú svalová hmota (Cs) a kosti (Sr).

6.4.1. Monitoring surového kravského mlieka v programe EÚ

Obrázok 6 Rozloženie monitorovanej siete mliekarní v rámci európskeho monitorovacieho programu SKM



6.4.2. Rádiohygienická kontrola

Prehľad plánovaného počtu vzoriek podľa jednotlivých komodít odobratých v rámci RHK pre jednotlivé RVPS je uvedený v tabuľke č. 43.

Tabuľka 43

Prehľad plánovaného počtu vzoriek v rámci RHK pre jednotlivé RVPS	Počet plánovaných odberov vzoriek v rámci RHK v roku 2016								
RVPS	Surové kravské mlieko	Surové ovčie mlieko	Bravčové mäso	Baranie a ovčie mäso	Med včelí	Jelenia a srnčia zver	Diviak	Huby	spolu
Banská Bystrica	1	2			1	1	3	1	9
Bardejov					1	1	3	1	6
Bratislava - mesto									0
Čadca	1	1		1	1	1	3	1	9
Dolný Kubín		1		1	1	1	4	1	9
Dunajská Streda	1					1	3		5
Galanta	2		1			1	3		7
Humenné					1	1	3	1	6
Komárno					1	1	3		5
Košice - okolie	1	1			1	1	3	1	8
Levice			1		1	1	3	1	7
Liptovský Mikuláš		1		1	1	1	3	1	8
Lučenec	1	1		1	1	1	3	1	9
Martin	1	1		1	1	1	3	1	9
Michalovce					1	1	3	1	6
N. Mesto n/Váhom	1		1		1	1	3	1	8
Nitra	1		1		1	1	3	1	8
Nové Zámky	1		1		1	1	3	1	8
Poprad		1		1	1	1	3	1	8
Prešov		1		1	1	1	3	1	8
Prievidza					1	1	3	1	6
Púchov		1		1	1	1	3	1	8
Rimavská Sobota		1		1	1	1	3	1	8
Rožňava	1	1		1	1	1	3	1	9
Senec	1		1		1	1	3	1	8
Senica	2		1			1	3	1	8
Spišská Nová Ves		1		1	1	1	3	1	8
Stará Ľubovňa	1				1	1	3	1	7
Svidník		1			1	1	3	1	7
Šaľa	1				1		1		3
Topoľčany	1		1		1	1	3	1	8
Trebišov					1	1	3		5
Trenčín					1	1	3	1	6
Trnava	3		1		1	1	3	1	10
Veľký Krtíš	1	1	1	1	1	1	3	1	10
Vranov nad Topľou					1	1	2		4
Zvolen	1	1	1	1	1	1	3	1	10
Žiar nad Hronom	1				1	1	8	2	13
Žilina		1		1	1	1	3	1	8
Spolu	24	18	11	14	35	37	117	33	289

Výsledky rádiohygienickej kontroly za rok 2016 a prehľad sledovaných komodít

V žiadnej zo vzoriek zmeraných v roku 2016 nebola presiahnutá úroveň limitov pre obsah ^{137}Cs , súčtu $^{134}\text{Cs} + ^{137}\text{Cs}$ alebo ^{90}Sr v príslušnej kategórii potravín.

- **Surové kravské mlieko (SKM): 52 vzoriek (farmy a monitoring mliekarní)**

Z celkove 52 meraných vzoriek SKM bolo 28 odobraných zo zberných tankov piatich dlhodobovo sledovaných mliekarní pokrývajúcich značnú časť územia Slovenska. Jedna mliekareň (Levice) bola sledovaná s mesačnou periodicitou, ostatné štvrťročne. Výsledky analýz poskytujú pre charakterizáciu produkcie surového kravského mlieka na území Slovenska v roku 2016 reprezentatívnu hodnotu priemernej aktivity ^{137}Cs $0,075 \text{ Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$. Najvyššia koncentrácia aktivity ^{137}Cs ($0,127 \pm 0,017$) $\text{Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$ bola nameraná v mlieku odobratom 6.4.2015 zo zvozej linky zo západnej časti Levického okresu. Jej hodnota neprekročila pásmo ($0,010$ až $0,553$) $\text{Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$, v ktorom by podľa štatistiky lognormálneho rozdelenia výsledkov sledovania mliekarní ($n=28$) malo ležať 99,75 % nameraných hodnôt. V uvedenej oblasti (okolie Nového Tekova) leží podľa mapového diela Štátneho geologického ústavu Ľ. Štúra lokalita mozaikovite kontaminovaná spadom ^{137}Cs po havárii jadrovej elektrárne v Černobyle (Gluch a i., 2005).

Priemerná koncentrácia aktivity ^{137}Cs v surovom kravskom mlieku bola v roku 2016 viac ako 640-násobne nižšia ako priemerná koncentrácia aktivity prírodného rádionuklidu ^{40}K v mlieku ($48,4 \pm 3,1$) $\text{Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$. Za súčasného stavu kontaminácie územia Slovenska rádiocéziom je v poľnohospodárskej produkcii vylúčené prekročenie najvyššej prípustnej úrovne kontaminácie mlieka rádiocéziom ($370 \text{ Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$).

Kontrolné vzorky SKM odobierané z fariem boli merané bez koncentrácie, s nižšou citlivosťou, preto z 24 vzoriek sa len v jednej podarilo namerať hodnotu ($0,084 \pm 0,047$) $\text{Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$, presahujúcu minimálnu detekovateľnú úroveň objemovej aktivity ^{137}Cs pri priamom meraní 1 L vzorky. Vzorka bola odobraná 10.2.2016 na farme v Novej Bani.

- **Surové ovčie mlieko: 18 vzoriek**

Najvyššia koncentrácia aktivity ^{137}Cs ($0,150 \pm 0,110$) $\text{Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$ bola zistená vo vzorke ovčieho mlieka z hospodárstva Muránska Dlhá Lúka (okres Revúca). Len 3 vzorky z 18 (16,7 %) prevýšilo minimálnu detekovateľnú aktivitu ^{137}Cs , ktorej medián bol $0,087 \text{ Bq}\cdot\text{dm}^{-3}$. Výsledky v tomto roku boli nižšie ako v predchádzajúcich rokoch.

- **Baranie a ovčie mäso: 14 vzoriek**

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs ($0,346 \pm 0,098$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ bola nájdená vo vzorke pochádzajúcej z hospodárskeho dvora Rybáre v okrese Zvolen. Len 4 vzorky zo 14 (28,6 %) prevýšili minimálnu detekovateľnú aktivitu ^{137}Cs , ktorej hodnota bola $0,150 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$. Namerané hodnoty sú veľmi podobné výsledkom z roku 2015.

- **Bravčové mäso: 11 vzoriek**

Vo vzorke pochádzajúcej z Dolných Semeroviec, okres Levice bola nameraná koncentrácia aktivity ($0,118 \pm 0,083$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$, v ostatných vzorkách nebola zistená prítomnosť ^{137}Cs , ktorá by prevýšila minimálnu detekovateľnú aktivitu pri danom usporiadaní metodiky merania.

- **Jelenie mäso: 31 vzoriek**

V roku 2016 bola najvyššia koncentrácia aktivity ^{137}Cs ($49,5 \pm 4,1$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ nájdená vo vzorke z jeleňa z okolia Zuberca, okres Trstená, podobne ako v roku 2014, keď v rovnakej oblasti bol ulovený jeleň s aktivitou ($74,5 \pm 5,7$) $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$. Z tejto oblasti nebola v roku 2015 zaslaná vzorka jelenieho alebo srnčieho mäsa. Pod hranicou detegovateľnosti bolo 52 %

vzoriek, stredná hodnota lognormálneho rozdelenia bola $0,27 \text{ Bq.kg}^{-1}$. V roku 2015 mal najviac kontaminovaný jeleň aktivitu $(8,8 \pm 0,9) \text{ Bq.kg}^{-1}$, ulovený bol na lokalite Horný Turček, okres Turčianske Teplice.

- **Diviačie mäso: 118 vzoriek**

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(118,6 \pm 9,5) \text{ Bq.kg}^{-1}$ (Valaská Dubová, okres Ružomberok). V rozsahu aktivít $10 - 100 \text{ Bq.kg}^{-1}$ bolo ďalších 8 nálezov (6,8 %), z nich najvyššie hodnoty ($108,7 \text{ Bq.kg}^{-1}$ a $53,0 \text{ Bq.kg}^{-1}$) mali vzorky z lanštiakov ulovených v máji resp. októbri 2016 v lokalitách Korytné a Brezovica v okrese Tvrdošín. Stredná hodnota lognormálneho rozdelenia $0,39 \text{ Bq.kg}^{-1}$ bola oproti roku 2015 nižšia, očakávaný priemer aktivity ^{137}Cs by pri vyššej početnosti odberov („expectation value“) predpokladá hodnotu okolo $2,19 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Priemerná hodnota ^{40}K v svalovine diviaka dosiahla $(97,5 \pm 15,7) \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Hodnoty aktivity ^{137}Cs v dvoch najvyšších nálezoch boli v danom súbore vzoriek veľmi odľahlé. Presahovali aj hornú hranicu lognormálneho rozdelenia pre 3 sigma (99,75 %), čo zrejme súvisí s malou priestorovou a časovou hustotou vzorkovania, najmä vzhľadom na známu mozaikovitú štruktúru kontaminácie lesných ekosystémov Slovenska a pomerne rýchle vylučovanie cézia z tela diviaka lesného.

- **Srnce mäso a danielie mäso: 6 vzoriek**

Aktivita ^{137}Cs v 5 vzorkách srnčej svaloviny bola mierne vyššia oproti roku 2015 – najvyššiu hodnotu $(2,76 \pm 0,30) \text{ Bq.kg}^{-1}$ mala vzorka z PZ Slatina nad Bebravou v okrese Bánovce nad Bebravou. Priemerná hodnota ^{40}K v srnčej svalovine bola $(105,0 \pm 9,2) \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Jedna vzorka svaloviny z daniela mala aktivitu ^{137}Cs menšiu než bola citlivosť merania pri 24 hodinovej akvizícii spektra na polovodičovom detektore.

- **Huby: 32 vzoriek**

Počet vzoriek bol oproti roku 2015 znížený na polovicu, aby bolo možné v rámci tohto programu zmerať novozaistený súbor vzoriek včelieho medu. Všetky hodnoty aktivity ^{137}Cs sú vztiahnuté na vlhkú hmotnosť húb, na približný prepočet na sušinu možno použiť koeficient $k = 10$.

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(28,2 \pm 2,6) \text{ Bq.kg}^{-1}$ (kataster obce Šajdíkove Humence, okres Senica). Hladinu 10 Bq.kg^{-1} presiahli z celkového počtu len 3 vzorky (9,4 %), čo je rovnaký pomer ako minulý rok (9,5 %). Stredná hodnota lognormálneho rozdelenia však bola vyššia ($1,00 \text{ Bq.kg}^{-1}$), očakávaný priemer aktivity ^{137}Cs pri vyššej početnosti odberov („expectation value“) bol podobný ako minulý rok, asi $3,45 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Priemerná hodnota ^{40}K v plodniciach húb dosiahla $(106,5 \pm 31,4) \text{ Bq.kg}^{-1}$, maximálna $244,5 \text{ Bq.kg}^{-1}$ vlhkej hmotnosti.

Najvyššia nameraná aktivita ^{137}Cs bola $(55,6 \pm 5,1) \text{ Bq.kg}^{-1}$ (lokalita Hrabíčov, okres Žarnovica). Hladinu 10 Bq.kg^{-1} presiahlo z celkového počtu len 6 vzoriek (9,5 %). Stredná hodnota lognormálneho rozdelenia bola $0,67 \text{ Bq.kg}^{-1}$, očakávaný priemer aktivity ^{137}Cs pri vyššej početnosti odberov („expectation value“) je $3,74 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Priemerná hodnota ^{40}K v plodniciach húb dosiahla $(107,9 \pm 37,9) \text{ Bq.kg}^{-1}$, maximálna $187,6 \text{ Bq.kg}^{-1}$ vlhkej hmotnosti.

- **Med včelí: 32 vzoriek**

Hodnoty koncentrácie aktivity ^{137}Cs vo včelom mede boli veľmi nízke, čo zodpovedá rádiologickej situácii na Slovensku, t.j. v posledných rokoch nebola zaznamenaná žiadna udalosť spojená s nekontrolovaným únikom dlhšie žijúcich umelých rádionuklidov do životného prostredia. Najvyššia aktivita ^{137}Cs $(1,18 \pm 0,17) \text{ Bq.kg}^{-1}$ bola zistená vo vzorke medu z okresu Stará Ľubovňa, druhá najvyššia aktivita bola vo vzorke medu z Nižnej Boce v okrese Liptovský Mikuláš. U oboch vzoriek sa z geografických pomerov dá očakávať prímes medovicového medu vo vzorkách. Lesný ekosystém aj v tomto potravinovom reťazci udržiava

časť „černobyľského“ rádiocézia v mobilnej forme a cez medovicu je transformovaný do medovicového medu.

Len 12 vzoriek (37,5 %) prevýšilo minimálnu detekovateľnú aktivitu ^{137}Cs , ktorej medián bol $0,082 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Zhodnotenie rádiohygienickej kontroly za rok 2016

Možnými cestami prieniku ^{137}Cs do človeka sú produkty lesného ekosystému, kde dochádza k cyklickému udržiavaniu prístupných foriem rádiocézia, ktoré sa rozličnými redistribučnými a koncentračnými mechanizmami dostávajú najmä do svaloviny voľne žijúcich zvierat (najmä diviakov lesných), plodov niektorých pľuzgáčovitých rastlín (brusnica čučoriedková) ako aj plodníc mykorizných húb (Mietelski a i., 2010; Kalač, 2012).

Z koncentračných mechanizmov, ktoré pre ^{137}Cs prichádzajú do úvahy, je najlepšie dokumentovaný prienik kontaminantu do diviaka požívaním podzemných plodníc huby *Elaphomyces granulatus* (Srňka obyčajná). Táto huba veľmi účinne koncentruje rádiocéziu. V čase núdze ju diviaky vyhrabávajú z organickej vrstvy lesnej pôdy (Steiner a Fielitz, 2009). Napriek tomu, že táto huba nerastie na povrchu a pre človeka nie je jedlá, sú hlásené jej nálezy aj na Slovensku.

Prehľad najvyšších nameraných hodnôt koncentrácie aktivity ^{137}Cs v svalovine diviakov v období rokov 2005 – 2016 je uvedený v tabuľke č. 43.

Tabuľka 44 Najvyššie hodnoty koncentrácie aktivity ^{137}Cs v svalovine diviakov v rokoch 2005 - 2016

LRR#	Rok odberu	Lokalita	Okres	Koncentrácia aktivity ^{137}Cs (Bq.kg^{-1})		
33131	2011	Slovenský Grob	Pezinok	368,5	±	27,7
33654	2012	Hronec	Brezno	306,8	±	32,0
34515	2014	Podsúchá	Ružomberok	286,6	±	21,6
30340	2004	Čremošné	Turč. Teplice	279,3	±	15,4
33767	2012	Horná Štubňa	Turč. Teplice	278,4	±	21,0
34727	2015	Braväcovo	Brezno	147,5	±	30,7
34366	2014	Liptovská Teplička	Poprad	124,7	±	9,4
34367	2014	Hranovnica	Poprad	123,8	±	9,3
35037	2016	Valaská Dubová	Ružomberok	118,6	±	9,5
35025	2016	Korytné	Tvrdošín	108,7	±	8,8
34775	2015	Brezovica	Tvrdošín	93,8	±	19,6
34693	2015	Brezovica	Tvrdošín	93,5	±	7,7
34316	2014	Nová Bystrica	Čadca	91,2	±	6,9
30997	2006	Kubínska Hoľa	Dolný Kubín	89,1	±	7,5
31002	2006	Trstená - Chlapky	Tvrdošín	76,1	±	4,3
32136	2008	Horná Maríková	Púchov	71,6	±	7,5
34347	2014	Horný Turček	Turč. Teplice	64,8	±	4,9

7. Veterinárna farmácia

7.1. Úradné kontroly

ŠVPS SR vydáva každoročne nový Metodický pokyn – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre aktuálny rok na základe výsledkov kontrol z predchádzajúceho roka a novej aktuálnej legislatívy, kde sú zohľadnené aj aktuálne problémy štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru.

RVPS vykonávali štátny farmaceutický dozor u veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov a na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat určených na produkciu potravín.

ÚŠKVBL vykonával farmaceutický dohľad a dozor u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov a u výrobcov medikovaných krmív.

V roku 2016 bol celkový počet úradných kontrol v oblasti veterinárnej farmácie 3 567. Z tohto počtu, RVPS vykonali 3 536 úradných kontrol a 11 dodatočných úradných kontrol. ÚŠKVBL vykonali 20 kontrol. Pri všetkých kontrolách pri zistení nedostatkov boli príslušným kontrolným orgánom uložené opatrenia na ich odstránenie.

V rámci výkonu úradných kontrol na úseku veterinárnej farmácie bolo ešte vykonaných 628 úradných kontrol na dodržiavanie zákazu používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta - agonistických látok v chove hospodárskych príčom v 1 prípade bolo zistené porušenie zákona.

Prehľad kontrol vykonaných RVPS a ÚŠKVBL v roku 2016 podľa jednotlivých typov subjektov podliehajúcich výkonu štátneho farmaceutického dozoru v zmysle platného metodického pokynu pre rok 2016 je uvedený v tabuľkách č. 45-47.

Na odstránenie zistených nedostatkov RVPS ukladali opatrenia dôsledného dodržiavania podmienok distribúcie, výdaja, uchovávaní a používania veterinárnych liekov a medikovaných krmív podľa platných právnych predpisov za účelom zabránenia výskytu rezíduí v produktoch živočíšneho pôvodu. RVPS následne kontrolovali plnenie uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a dodržanie nariadeného termínu ich splnenia.

7.1.1. Veľkodistribúcia veterinárnych liekov veterinárnych zdravotníckych pomôcok a veterinárnych prípravkov

V roku 2016 bolo na území SR evidovaných 51 veľkodistribučných miest veterinárnych liekov a veterinárnych prípravkov podliehajúcich veterinárnemu farmaceutickému dozoru. Inšpektori RVPS v roku 2016 vykonali 52 úradných kontrol. Pri úradných kontrolách neboli zistené nedostatky. V roku 2016 ÚŠKVBL vykonali 12 kontrol, pri ktorých sa zistilo 5 nedostatkov týkajúcich sa správnej veľkodistribučnej praxe. Inšpektori ÚŠKVBL nariadili bezodkladné odstránenie zistených nedostatkov.

7.1.2. Verejné lekárne, vrátane ich pobočiek, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky

V roku 2016 bolo podľa podkladov RVPS evidovaných 977 verejných lekární, vrátane ich pobočiek, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky. Jednotlivé RVPS vykonali v roku

2016 v 240 lekárňach spolu 240 úradných kontrol a 3 dodatočné úradné kontroly. Pri úradných kontrolách neboli zistené žiadne nedostatky.

7.1.3. Súkromní veterinárni lekári

V roku 2016 pracovalo v SR 803 súkromných veterinárnych lekárov podliehajúcich veterinárnemu farmaceutickému dozoru. RVPS v uplynulom roku vykonali u 803 SVL spolu 908 úradných kontrol a 2 dodatočné úradné kontroly.

Pri úradných kontrolách bol zistený 1 nedostatok, keď ošetrojúci veterinárny lekár nevedol na farme evidenciu všetkých použitých veterinárnych liekov v knihe veterinárnych úkonov. Inšpektor príslušnej RVPS nariadil zodpovednému ošetrojúcemu veterinárnemu lekárovi bezodkladne a trvalo viesť na farme evidenciu všetkých použitých veterinárnych liekov v knihe veterinárnych úkonov a príslušná RVPS začala vo veci správne konanie na udelenie pokuty.

7.1.4. Chovatelia

Najpočetnejšou skupinou prevádzkovateľov podliehajúcich výkonu štátneho farmaceutického dozoru boli chovatelia. Jednalo sa o nasledovné druhy chovov a kontrol:

- **Chovatelia hovädzieho dobytku**

Na území SR v roku 2016 podliehalo farmaceutickému dozoru podľa vykázaných údajov 4 335 fariem s chovom hovädzieho dobytku. Príslušnými RVPS na 901 farmách bolo v uplynulom roku vykonaných 905 úradných kontrol a 2 dodatočné úradné kontroly. Počas úradných kontrol boli zistené 2 nedostatky, keď sa u jedného chovateľa HD nenachádzal register chovateľa a u jedného chovateľa inšpektorovi RVPS neboli pri úradnej kontrole predložené všetky veterinárne lekárske predpisy k použitým veterinárnym liekom a nebol predložený predpis na medikované krmivo. Nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov boli splnené.

- **Chovatelia ošípaných**

V uplynulom roku bolo vykázaných 976 produkčných hospodárstiev s chovom ošípaných podliehajúcich farmaceutickému dozoru. U 210 chovateľov bolo vo vykazovanom období vykonaných 211 úradných kontrol a 2 dodatočné úradné kontroly. Pri úradných kontrolách nebol zistený žiadny nedostatok.

- **Chovatelia oviec**

V roku 2016 z 2300 produkčných hospodárstiev podliehajúcim farmaceutickému dozoru bolo u 442 chovateľov vykonaných 446 úradných kontrol. Pri úradných kontrolách neboli zistené žiadne nedostatky.

- **Chovatelia kôz**

Podľa údajov RVPS bolo v roku 2016 evidovaných 734 produkčných hospodárstiev podliehajúcim farmaceutickému dozoru, z toho u 138 subjektov bolo vykonaných 138 kontrol. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

- **Chovatelia hydiny**

RVPS v roku 2016 vykázali 208 produkčných hospodárstiev podliehajúcich farmaceutickému dozoru. U 182 subjektov bolo vykonaných 182 kontrol. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

- **Chovatelia rýb**

V roku 2016 bolo zaevidovaných 103 produkčných hospodárstiev rýb podliehajúcich farmaceutickému dozoru. U 100 bolo vykonaných 100 úradných kontrol. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

- **Chovatelia včiel**

Vykázaných v roku 2016 bolo 5648 chovateľov podliehajúcich farmaceutickému dozoru, z toho u 240 subjektov bolo vykonaných 240 úradných kontrol a 2 dodatočné úradné kontroly plnenia opatrení na odstránenie nedostatkov zistených v roku 2015. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

- **Ostatní chovatelia**

V roku 2016 RVPS vykázali 253 ďalších prvovýrobcov podliehajúcich farmaceutickému dozoru. Jednalo sa o chovy pštrosov, bažantov, diviny, králikov, zajaca poľného, bežcov, koňov, jeleňov, danielov, muflónov, srncov a diviakov. U 114 chovateľov bolo vykonaných 114 kontrol bez zistenia nedostatkov.

7.1.5. Výrobcovia medikovaných krmív

V roku 2016 výrobcovia s povolenou výrobou medikovaných krmív podliehali dozoru ÚŠKVBL. Inšpektori ÚŠKVBL vykonali kontrolu u 3 výrobcov medikovaných krmív, pričom bolo zistených 6 nedostatkov týkajúcich sa príručky kvality, záznamov z výroby medikovaných krmív, internej dokumentácie, archivácie a vyradovania dokumentov.

7.1.6. Výroba veterinárnych liekov

V súlade s platným zákonom podlieha štátny dozor na uvedenom úseku výlučne ÚŠKVBL, ktorý v roku 2016 vykonal 4 kontroly. Pri kontrolách ÚŠKVBL zistil 4 nedostatky, ktoré sa týkali správnej výrobnéj praxe.

7.1.7. Prehľad o počte a záveroch z programu vstupnej inšpekcie u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami

V roku 2016 ÚŠKVBL vykonal 1 vstupnú inšpekciu u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami, pričom zistil 1 nedostatok – nezabezpečenie administratívnych opatrení na bezpečné uchovávanie omamných a psychotropných látok a na zabránenie ich zneužitia.

7.2. Úradné kontroly nad dodržiavaním Nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z.

V roku 2016 bolo vykonaných 628 veterinárnych kontrol o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta - agonistických látok v chove hospodárskych zvierat podľa nariadenia č. 609/2008 Z. z., pričom ani v jednom prípade nebolo zistené porušenie príslušného nariadenia.

Tabuľka 45 Prehľad vykonaných kontrol nad dodržiavaním nariadenia vlády č. 609/2008 Z. z. podľa krajov

Kraj	Počet vykonaných kontrol
Bratislava	28
Trnava	60
Nitra	77
Trenčín	69
Žilina	85

Banská Bystrica	103
Prešov	110
Košice	96
SR spolu	628

7.3. Úradné kontroly nad dodržiavaním zákona č. 319/2013 Z. z.

V roku 2016 bolo vykonaných 335 veterinárnych kontrol používania biocídnych látok v chove hospodárskych zvierat podľa zákona č. 319/2013 Z. z., pričom v 1 prípade bolo zistené používanie biocídnych prípravkov na čistenie dojacích zariadení pre dojnice INO 3X, INO GUARD 100, ACID PLUS, ktoré neboli uvedené v Registri biocídnych výrobkov sprístupnených na trhu v Slovenskej republike podľa § 20 zákona č. 319/2013 Z. z. Inšpektor RVPS v zmysle zákona č. 319/2013 Z. z. zistený nedostatok bezodkladne oznámil Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky - Odbor Centrum pre chemické látky a prípravky – oddelenie biocídov.

Tabuľka 46 Vyhodnotenie kontrol vykonaných ŠVPS a RVPS na úseku veterinárnej farmácie v roku 2016

Kontrolovaný subjekt	Počet subjektov v SR (CEHZ)	Počet subjektov podliehajúcich farmaceutickému dozoru	Počet subjektov, u ktorých boli vykonané kontroly	Počet vykonaných kontrol v kontrolovanom období (počet úradných záznamov)	Počet vykonaných následných kontrol v kontrolovanom období (počet úradných záznamov z dodatočných kontrol)
Veľkodistribútori veterinárnych liekov	52	51	51	52	0
Verejné lekárne / pobočka verejnej lekárne s výdajom a predajom veterinárnych liekov	1188	977	240	240	3
Súkromní veterinárni lekári (SVL)	803	755	808	908	2
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Hovädzí dobytok	9858	4335	901	905	2
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Ošípané	1631	976	210	211	2
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Ovce	4538	2300	442	446	0
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Kozy	1423	734	138	138	0
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Hydina	298	208	182	182	0
Vlastníci, držiteľia zvierat (prvovýrobcovia) - Ryby	111	103	100	100	0

Vlastníci, držitelia zvierat (prvovýrobcovia medu) - Včely	11217	5648	240	240	2
Vlastníci, držitelia zvierat (prvovýrobcovia) - Ostatné	251	253	114	114	0

Tabuľka 47 Vyhodnotenie kontrol vykonaných ÚŠKVBL na úseku veterinárnej farmácie v roku 2016

Kontrolovaný subjekt	Počet subjektov, u ktorých boli vykonané kontroly	Počet zistených nedostatkov v kontrolovanom období	Počet opatrení na odstránenie zistených nedostatkov v kontrolovanom období
Výrobcovia veterinárnych liekov	4	4	4
Veľkodistribútori veterinárnych liekov	12	5	5
Výrobcovia medikovaných krmív	3	6	6
Vstupné inšpekcie u fyzických a právnických osôb žiadajúcich o povolenie na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami	1	1	1

8. Hraničná veterinárna kontrola, veterinárna certifikácia a kontroly pri výmenách, dovozoch a vývozochoch.

8.1. Hraničná veterinárna kontrola Dovozy a tranzit zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov a produktov živočíšneho pôvodu, vybraných produktov rastlinného pôvodu pochádzajúcich z tretích krajín

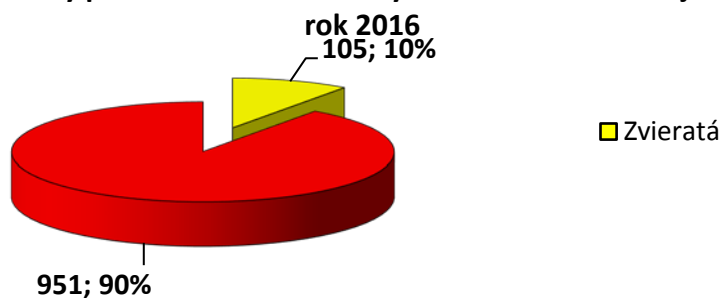
Živé zvieratá a produkty živočíšneho pôvodu môžu vstupovať do EÚ prostredníctvom HIS na základe striktne harmonizovaných dovozných podmienok. Pri vstupe inšpektor HIS musí vykonať povinné kontroly zahŕňajúce dokumentárnu, identifikačnú a fyzickú kontrolu s cieľom overenia, že výrobky sú v súlade s ich osvedčením a spĺňajú dovozné podmienky. Fyzické kontroly sú požadované vždy v prípade živých zvierat. V prípade produktov živočíšneho pôvodu sa uplatňuje redukcia fyzických kontrol, ktorej súčasťou môže byť aj odber laboratórnych vzoriek.

Ak zásielka uspokojujúco prešla týmito kontrolami je vystavený spoločný veterinárny vstupný dokument (CVED) ktorý povoľuje výrobky uvoľniť do voľného obehu. Na tejto úrovni je blízka spolupráca medzi veterinárnymi a colnými autoritami, ktoré neumožnia uvoľnenie zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pokiaľ CVED nie je vystavené a podpísané veterinárnym inšpektorom.

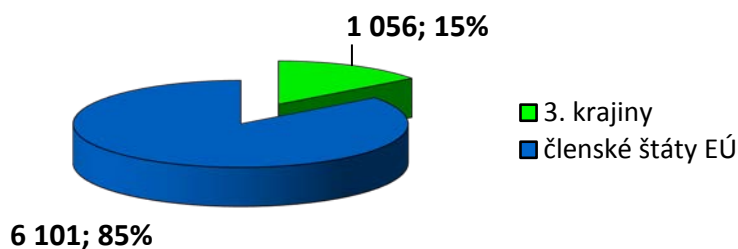
Celkovo bolo do Slovenskej republiky za rok 2016 dovezených z tretích krajín 951 zásielok produktov živočíšneho pôvodu a 105 zásielok zvierat. Spolu 1 056 zásielok.

Graf 14

Celkový počet zásielok dovezených do SR z tretích krajín za



Graf 15 Porovnanie počtu zásielok dovezených do SR z 3. krajín a z EÚ rok 2016



Tabuľka 48 Dovozy zvierat a zárodočných produktov do SR z tretích krajín rok 2016

	Množstvo ks	Krajina
Kone	61	Argentína, Kanada, Čile, RF, SAE, Srbsko, Ukrajina, Uruguaj, USA
Spoločenské zvieratá	38	Afganistan, Indonézia, Južná Afrika, Srbsko, Singapur, USA
Sperma HD	10 zásielok	Kanada, USA
Akváriové rybky	213 722	Srí Lanka
Plazy, hady, korytnačky...	44 758	Čína, Južná Afrika, Malajzia, Togo, Uzbekistan, Zambia, Kongo, Indonézia
Holuby	2 076	Bosna a Hercegovina
Pštrosy	6	USA
Pijavice	20 000	Srbsko

Spolu 105 zásielok

Tabuľka 49 Dovozy živočíšnych produktov z tretích krajín do SR rok 2016

	Množstvo (kg)	Krajina
Mäso a jedlé droby z hydiny	510 612	Ukrajina
Mäsové výrobky	1 152	Ukrajina
Mrazené ryby	164 120	Argentína, Turecko
Rybie filé, ostatne rybie mäso	1 255 106	Argentína, Čína, Indonézia, Srbsko, Turecko, Vietnam
Homáre	2 047	Kanada, USA
Med	614 876	Čína, Moldavsko, Srbsko, Ukrajina
Perie	27 513	Ukrajina
Sperma HD	202 dávok	Kanada, USA
Črevá	91 506	Čína, Pakistan, Turecko
Slonovina, rohovina, korytnačina, iné na technické účely	23 029	Bielorusko, Grónsko, Južná Afrika, Namíbia, Nový Zéland, RF, Tadžikistan, Turecko, Ukrajina
Produkty z rýb, kôrovcov .. na výrobu želatíny	1 847 883	Brazília, Čína, Ekvádor, Honduras, Indonézia, Kostarika, Mexiko, Vietnam
Prípravky a konzervy z rýb, mäkkýšov, kôrovcov ...	1 479 034	Ekvádor, Filipíny, Kórea, Kanada, Maroko, Maurícius, Salvádor, Thajsko, Vietnam
Krmivo pre zvieratá	9 901 191	Čína, India, Južná Afrika, Kanada, Srbsko, USA
Surové kože a kožky	958 981	Bosna a Hercegovina, Kanada, Srbsko, Taiwan
Zberateľské predmety	806	Južná Afrika, Kanada, Namíbia, RF

Spolu 951 zásielok

Tabuľka 50 Zamietnuté zásielky z tretích krajín s miestom určenia SR na všetkých HIS EÚ v roku 2016

komodita	HIS	Počet zásielok/hmotnosť	krajina pôvodu	nedostatok	poznámka
Mrazené ryby	Kapitan Andreevo	2/8340 kg	Turecko	Nezhoda s dokladmi, iné	Zamietnutý vstup do EÚ
Antiséra a ost. krvné zložky	Schwechat	1/0,1 kg	USA	Neplatný certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
Potravinové prípravky inde nešpecifikované	Hamburg	2/674 kg	Čína	Neplatný certifikát, identif. údaje	Zamietnutý vstup do EÚ
Črevá	Bratislava	1/55 kg	Čína	Nezhoda s dokladmi	Zamietnutý vstup do EÚ
Maslo	Vyšné Nemecké	1/32 kg	Ukrajina	Chýbajúci certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
Múčky, prášky, pelety	Köln	1/0,64	USA	Neplatný certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
Zvieracia krv	Bratislava	1/0,5 kg	Sýria	Neplatný certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ
Potravinové prípravky inde nešpecifikované	Köln	1/1,86 kg	USA	Neplatný certifikát, nesch. prevádz.	Zamietnutý vstup do EÚ
Doplňky výživy	Bratislava	1/30 kg	USA	Neplatný certifikát	Zamietnutý vstup do EÚ

8.1.1. Hraničná veterinárna kontrola na hraničných inšpekčných staniciach SR

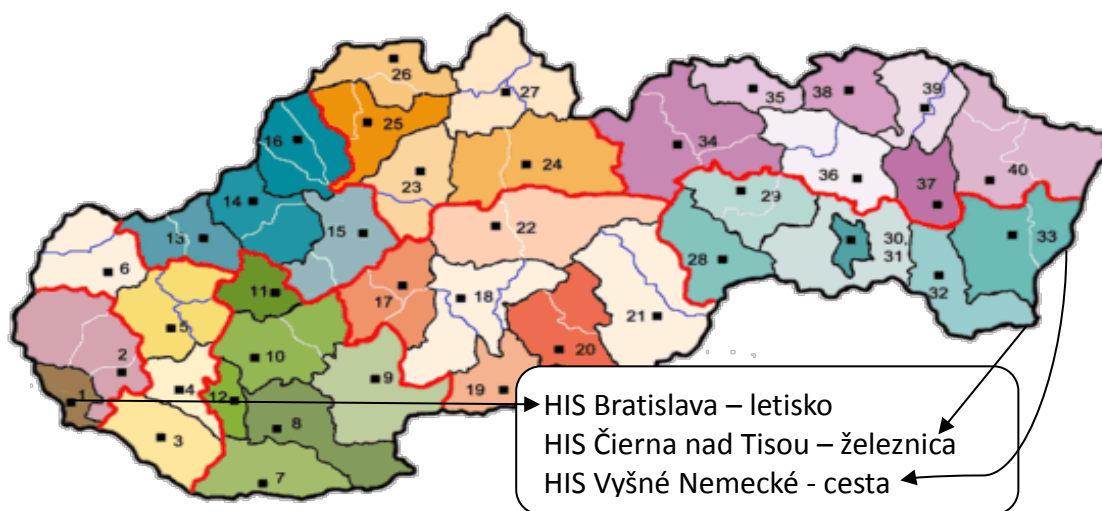
Hraničnú veterinárnu kontrolu môžu na území SR vykonávať iba HIS publikované na zozname podľa rozhodnutia Komisie č. 2009/821/ES. V SR je členenie HIS nasledovné:

- HIS Vyšné Nemecké – je schválená pre vykonávanie nasledovných kontrol:
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kontroly kopytníkov „U“, registrovaných zvierat koňovitých „E“ a ostatných zvierat „O“;
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – kontroly produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t. j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.
- HIS Čierna nad Tisou – je schválená pre vykonávanie kontrol:
 - produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t. j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej,

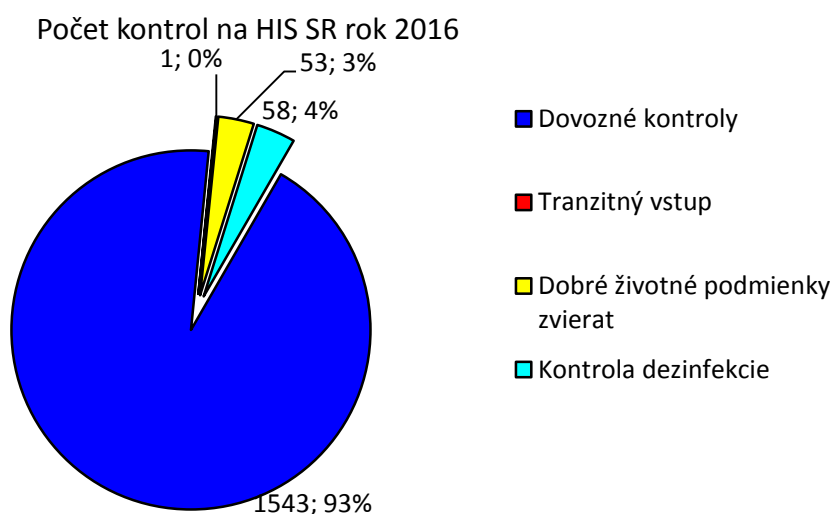
chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia; (nie je schválená pre vykonávanie kontrol živých zvierat).

- HIS Bratislava letisko – je schválená ŠVPS SR pre vykonávanie kontrol:
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kontroly ostatných zvierat „O“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“;
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – kontroly balených produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t. j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.

Obr. 7



Na HIS SR bolo v roku 2016 vykonaných inšpektormi HIS **1 655** úradných kontrol.
Graf 15



Tabuľka 51 Dovoz produktov živočíšneho pôvodu a vedľajších živočíšnych produktov do EÚ z tretích krajín cez HIS SR za rok 2016

Komodita	Zásielky	Množstvo (kg)	Krajina pôvodu	Krajina určenia
Mäso a jedlé droby z hydiny	28	510 612	Ukrajina	Slovensko
Prípravky z hydinového mäsa	1	18 017	Ukrajina	Maďarsko
Mrazené ryby	1	19 000	Turecko	Poľsko
Zmrzlina	2	15 909	Ukrajina	Česko
Mlieko UHT	1	156	Ukrajina	Nemecko
Maslo	1	32	Ukrajina	Nemecko
Syry	1	167	Ukrajina	Nemecko
Včelí med	31	596 963	Ukrajina, Moldavsko	Slovensko, Nemecko, Maďarsko, Rakúsko
Včelárske produkty	2	16 300	Rusko	Bulharsko
Perie a časti peria	8	115 845	Ukrajina, Rusko	Taliansko, Česko
Hydinové mäso mrazené	2	38 400	Rusko	Srbsko
Mäsové výrobky	1	1 152	Ukrajina	Slovensko
Rohy a kopytá	1	19 000	Ukrajina	Slovensko
Surové kože	15	293 926	Rusko	Slovensko, Taliansko, Rakúsko
Kafilerický tuk	11	225 266	Ukrajina	Slovensko
Črevá	12	3 288	Čína, Pakistan	Slovensko
Krmivo pre zvieratá	1	150	Južná Afrika	Slovensko

Tabuľka 52 Dovoz zvierat a zárodočných produktov do EU z tretích krajín cez HIS SR za rok 2016

Komodita	Zásielky	Množstvo	Krajina pôvodu	Krajina určenia
Kone	10	10 ks	Ukrajina	Slovensko
Sperma	1	1kg/3 599 dávok	Kanada	Slovensko

Tabuľka 53 Ostatné dovozné kontroly v roku 2016

Komodita	Zásielky
Kontrola vozidiel na prepravu zvierat - dezinfekcia	58
Zásielky posúdené ako nepodliehajúce veterinárnej kontrole	1 409
- z toho poštové zásielky	32

Spätný dovoz

Inšpektori HIS vykonávajú kontroly spätného dovozu zásielok pôvodom v EÚ, ktoré boli vrátené z tretích krajín.

Tabuľka 54 Kontrola spätného dovozu na HIS SR/Vyšné Nemecké v roku 2016

Komodita	Počet zásielok	3.krajina, ktorá odmietla zásielku	Členský štát pôvodu	Poznámka
----------	----------------	------------------------------------	---------------------	----------

Hovädzia štiepenková glejovka	1	Rusko	Slovensko	Zásielky vrátené do miesta pôvodu
Prípravky z hydínového masa	1	Ukrajina	Maďarsko	

Tabuľka 55 Kontrola tranzitného vstupu na HIS SR/Vyšné Nemecké

Komodita	Počet zásielok	3. krajina pôvodu	3. krajina určenia	Poznámka
Hydinové mäso mrazené	2	Rusko	Srbsko	Výstup z EÚ potvrdený

Zamietnuté zásielky

V priebehu roku 2016 bolo na HIS SR zamietnutých a neprepustených na územie EÚ 5 zásielok

Tabuľka 56 Zamietnuté zásielky na HIS SR v roku 2016

Komodita	HIS	Počet zásielok	krajina pôvodu	Nedostatok	Poznámka
Maslo	Vyšné Nemecké	1	Ukrajina	dokumentácia	Zásielka zničená
Kostný glej granulovaný	Vyšné Nemecké	1	Ukrajina	dokumentácia, neschválená prevádzkareň	Zásielka zničená
Črevá	Bratislava	1	Čína	identif. značky	Re-export
Zvieracia krv	Bratislava	1	Sýria	chýbajúci certifikát	Re-export
Doplňky výživy	Bratislava	1	USA	chýbajúci certifikát	Re-export

8.1.2. Kontrola dobrých životných podmienok zvierat

Počas roku 2016 bolo vykonaných 53 kontrol.

Tabuľka 57 Kontrola dobrých životných podmienok zvierat na HIS Vyšné Nemecké za rok 2016 pri vývoze z EÚ

Druh zvierat	Počet zásielok	Množstvo/ks	Výsledok kontroly
Živá hydina	32	435 600	Uspokojivá
Ošípané	8	60655	Uspokojivá
Kone	10	10	Uspokojivá
Jelene a daniely	1	62	Uspokojivá
Muflóny	2	16	Uspokojivá

KRÍŽOVÉ KONTROLY

V súlade s legislatívou EÚ a legislatívou Slovenskej republiky, musí mať veterinárny inšpektor HIS prístup k informáciám o všetkých zásielkach prepustených cez hraničný priechod a musí mu byť umožnené vykonať krížové kontroly určených zásielok, zamerať sa na tovary, potraviny aj zložené potraviny, ktoré indikujú živočíšny pôvod a mohli byť prepustené na územie EÚ bez vykonania hraničných veterinárnych kontrol. Tieto požiadavky sú zakotvené v

Dohode o spolupráci medzi Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky a Colným riaditeľstvom Slovenskej republiky.

Za rok 2016 bolo vykonaných 79 krížových kontrol. Pri kontrolách boli v 9 prípadoch prekontrolované dokumenty, dodacie listy pri ktorých boli indície na tovar živočíšneho pôvodu. V ôsmich prípadoch sa jednalo o laboratórne reagenty, následne pracovníci colnice boli upozornení aby boli aj zásielky takéhoto charakteru zasielané na identifikáciu. Dňa 25.02.2016 bolo zistené pri krížovej kontrole, že zásielka AWB 7854601882 – vzorka čriev, nebola oznámená veterinárnemu inšpektorovi HIS a bola prepustená do voľného obehu. Bolo zaslané upozornenie vedúcemu colnice Bratislava Letisko.

Odborné stanoviská

V priebehu roku 2016 bolo vypracovaných pracovníkmi HIS 28 odborných stanovísk a analýz dotýkajúcich sa dovozu zvierat a produktov živočíšneho pôvodu z tretích krajín.

Tabuľka 58 Prehľad laboratórnych vzoriek odobraných na HIS SR počas roku 2016

Produkt	Druh vyšetrenia	Vyšetrované ukazovatele	Výsledok vyšetrenia
Med včelí	Rezíduá veterinárnych liečiv	Amitraz, Streptomycín	Negatívne
Med včelí	Rezíduá zakázaných látok	Chloramfenikol	Negatívne
Med včelí	Rezíduá veterinárnych liečiv	Tylozín, Spiramicín, Sulfonamidy	Negatívne
Med včelí	Rezíduá zakázaných látok	Nitroimidazoly	Negatívne
Med včelí	Iné vyšetrenie	Fruktóza, glukóza, sacharóza	Negatívne
Hydinové mäso	Rezíduá a kontaminanty	RIL(STAR), RIL(PREMI test)	Negatívne
Hydinové mäso	Rezíduá a kontaminanty	Chloramfenikol	Negatívne
Hydinové mäso	Rezíduá a kontaminanty	Tyreostatiká	Negatívne
Hydinové mäso	Rezíduá a kontaminanty	Nitroimidazoly a ich metabolity	Negatívne
Med včelí	Iné vyšetrenie	Fruktóza, glukóza, sacharóza	Negatívne
Med včelí	Rezíduá veterinárnych liečiv	Tetracyklíny, chinolóny	Negatívne
Lieskové orechy	Mykotoxíny	Aflatoxíny	Negatívne
Lieskové orechy	Mykotoxíny	Aflatoxíny	Negatívne

8.1.3. Kontrola spoločenských zvierat

Zoznam vstupných miest pre spoločenské zvieratá v rámci neobchodného styku pri vstupe z tretích krajín

na hranici s Ukrajinou

- cestné hraničné priechody **Vyšné Nemecké, Ubľa, Veľké Slemence**
- železničný hraničný priechod **Čierna nad Tisou**

letiská

- letisko **Bratislava, Košice, Poprad, Žilina, Piešťany, Sliač**

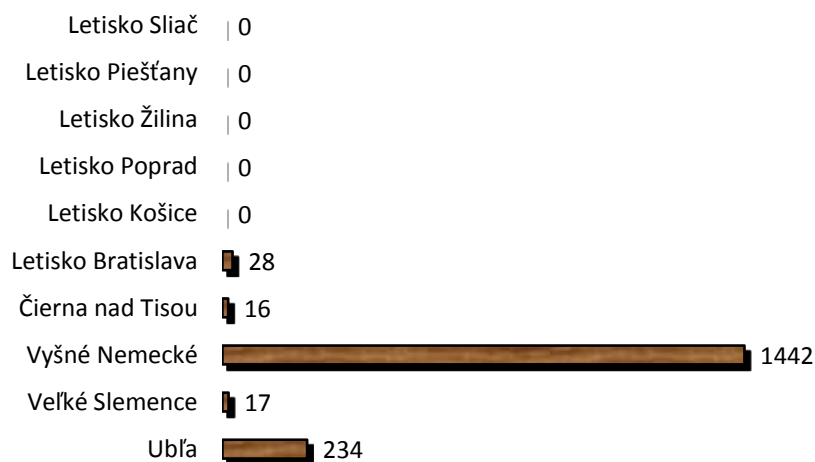
V roku 2016 bolo skontrolovaných **1 211 dopravných prostriedkov**, v ktorých boli identifikované spoločenské zvieratá uvedené v platnej legislatíve.

Graf 15



Pri týchto kontrolách bolo preverených **1 737 pasov, resp. certifikátov** spoločenských zvierat.

Graf 16

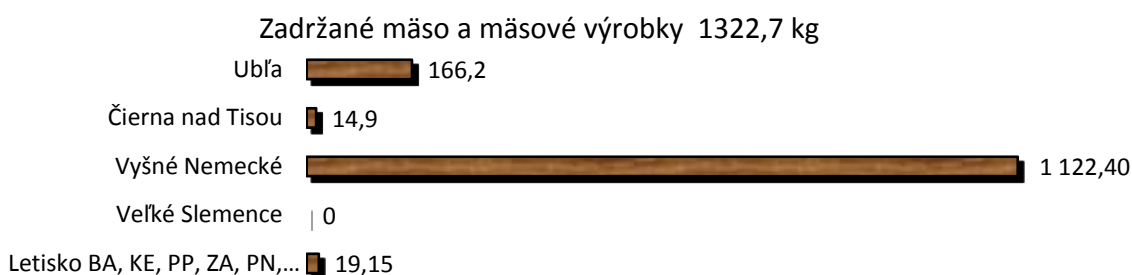


V priebehu roku 2016 boli zaznamenané dva (2) prípady vrátenia spoločenského zvierťa pri nekomerčnom premiestňovaní z dôvodu nepredloženia veterinárneho certifikátu alebo pasu spoločenského zvierťa na hraničnom priechode Ubľa.

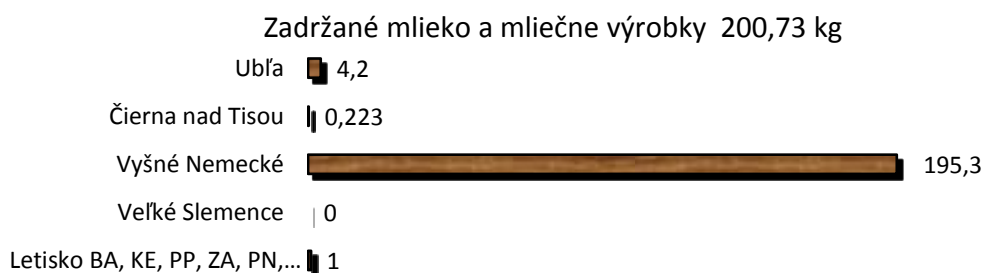
8.1.4. Kontrola produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách cestujúcich vstupujúcich z tretích krajín

V priebehu roku 2016 bolo na priechodoch SR zaznamenaných 5 prípadov dovozu produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách v Čiernej nad Tisou, 80 prípadov vo Vyšnom Nemeckom, 42 prípadov v Ubli a 5 prípadov na Letisku Bratislava. Tieto produkty boli následne zlikvidované.

Graf 17



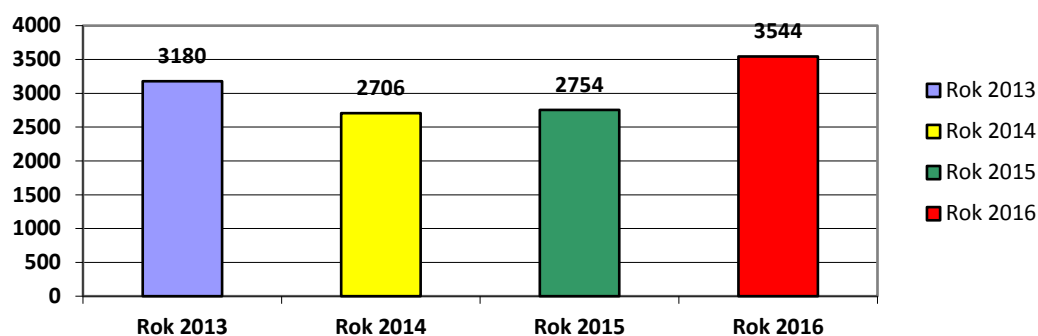
Graf 18



8.2. vývozy zo SR do tretích krajín

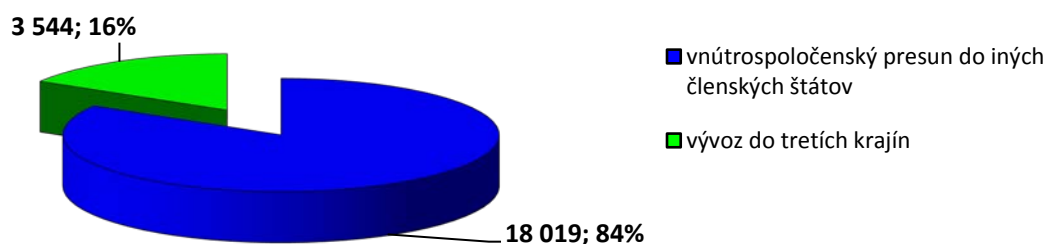
V roku 2016 bolo vystavených do tretích krajín spolu 3 544 certifikátov, z toho predstavuje vývoz živých zvierat a zárodočných produktov 1 639 certifikátov a vývoz produktov živočíšneho pôvodu 1 905 certifikátov. Všetky zistené nedostatky pri kontrolách v mieste pôvodu museli byť odstránené ešte pred vykonaním certifikácie.

Graf 19 Počet zásielok zvierat a produktov živočíšneho pôvodu vyvezených zo SR do tretích krajín



Graf 20

Porovnanie počtu zásielok vyvezených zo SR do 3. krajín a do EÚ



8.2.1. Vývoz zvierat a zárodočných produktov zo SR do 3. krajín za rok 2016

V roku 2016 bolo realizovaných 1 639 zásielok vývozu živých zvierat do tretích krajín zo Slovenskej republiky.

Tabuľka 59 Vývoz zvierat a zárodočných produktov do tretích krajín

Živé zvieratá	ks	3. krajina
Kone	28	SAE, Argentína, Brazília, RF, Ukrajina, USA, Uruguaj
HD	52 205	Libanon, Turecko, Ukrajina
Ošípané	3 880	Srbsko
Ovce	1 576	Bosna a Hercegovina, Ukrajina
Jednodňová hydina	2 318 294	Moldavsko, Srbsko, Ukrajina
Čmeliaky	110 149 /kolónie/	Albánsko, Bosna a Hercegovina, Čile, Čína, Japonsko, Kórea, Macedónsko, Srbsko, RF, Saudská Arábia, Senegal, Taiwan
Sperma	244 509 j.	Kanada, Kostarika, Macedónsko, Srbsko, RF, Turecko, USA
Násadové vajcia	51 186 740	Gruzínsko, Irak, Líbya, Srbsko, RF, Turecko, Ukrajina
Ostatné živé zvieratá (spoločenské zvieratá, exotické vtáky, holuby, zoo zvieratá ...)	71 148	SAE, Brazília, Kanada, Čína, Indonézia, Izrael, Jordánsko, Kuvajt, Libanon, Moldavsko, Malajzia, N. Zéland, Omán, Katar, RF, Thajsko, Turecko, Ukrajina, USA, Vietnam, Južná Afrika

8.2.2. Vývoz produktov živočíšneho pôvodu zo SR do 3. krajín za rok 2016

V roku 2016 bolo realizovaných 1 905 zásielok vývozov produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín zo Slovenskej republiky.

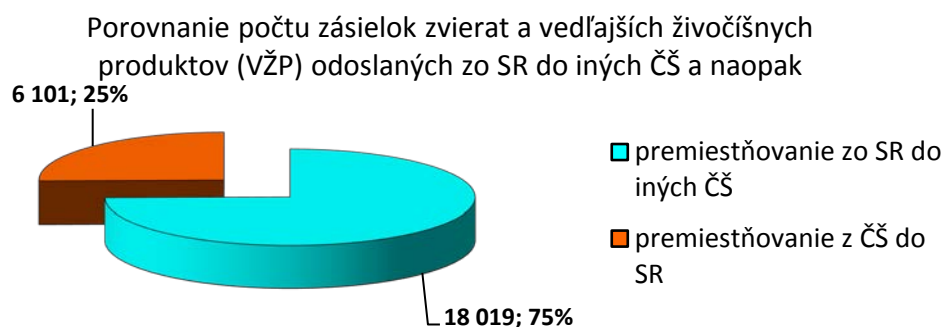
Tabuľka 60 Vývoz produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín

Produkt	kg	3. krajina
Bravčová masť	599 180	RF
Hydinové mäso, droby, krídla	1 076 311	Ghana, Guinea, Kongo, Hongkong, Moldavsko, Kongo, Uzbekistan
Výrobky z hydiny (kože, MSM...)	787 500	Bielorusko, Kazachstan

Mlieko, mliečne výrobky	3 686 449	Albánsko, Arménsko, Austrália, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Gabon, Ghana, Gruzínsko, Irak, Izrael, Jordánsko, Južná Afrika, Kamerun, Kuvajt, Libanon, Líbya, Macedónsko, Male-dívy, Maurícius, Moldavsko, Nigéria, Nový Zéland, SAE, Saudská Arábia, Senegal, Singapur, Srbsko, Turecko, Turkmenistan, Ukrajina, Vietnam
Mäsové výrobky	132 559	Azerbajdžan, Gruzínsko, Srbsko, RF, Ukrajina
Laktóza a laktózový sirup	1 501 600	Vietnam, India, Ukrajina
Dehydrované výrobky	406 871	Albánsko, Srbsko, Moldavsko, Južná Afrika
Zmiešané produkty, rastlinné produkty	4 046 406	Azerbajdžan, Bahrajn, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Franc. Polynézia, Gabon, Ghana, Hongkong, Jordánsko, Keňa, Kórea, Kuvajt, Líbya, Libanon, Maroko, Maurícius, Pakistan, Pobrežie Slonoviny, SAE, Saudská Arábia, Senegal, Srbsko, Sýria, Turecko, Uganda, Ukrajina
Glutén + mláto	2 318 000	RF, Turecko
Želatína +kolagén, rybí prášok	592 519	Austrália, Bielorusko, Egypt, Gruzínsko, Indonézia, Japonsko, Kanada, Kórea, Kolumbia, Malajzia, Macedónsko, Nový Zéland, RF, Singapur, Srbsko, Ukrajina, USA, Taiwan, Turecko
Surové kože, kožky	10 037 139	Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Čína, Hongkong, Indonézia, Japonsko, RF, Srbsko, Taiwan, Turecko, Ukrajina, Vietnam
Krmivo pre zvieratá	7 982 853	Bosna a Hercegovina, Irán, Moldavsko

8.3. Obchod v rámci EÚ

Graf č. 21



Tabuľka 61 Zásielky podliehajúce veterinárnej certifikácii premiestnené zo SR do iných ČŠ rok 2016

	KONE	HD	OŠÍPANE	OVCE, KOZY	HYDINA	OST.ŽIVÉ ZVIERATÁ	ŽIVÉ RYBY	NÁS. VAJCIA	ZVER V KOŽI	SPERMA	ČMELE VČELY	SLIMÁKY	KOMERČNÝ DOKUMENT
	Ks	Ks	Ks	Ks	Ks	Ks	zásiel	Ks	Kg	jedn.	jedn.	kg	Kg
BELGICKO		5736				14367		75000					
BULHARSKO			30			782		906480			1445		
ČESKO	79	3267	3168	167	4597398	130568	190	45729489	211568	15006	935		11050290
DÁNSKO	2					2							
ESTÓNSKO	4												
FÍNSKO						138							3200
FRANCÚZSKO	17				19	1071					37800		
GRÉCKO		627			22680	17380					15247		150
HOLANDSKO	16	109				26313				41436	211369		
CHORVÁTSKO	3	7120	54	10	50000	2100					2089		
ÍRSKO						6112							
LITVA				17		43							419320
LOTYŠSKO				77		37							
MAĎARSKO	13	3653	274312	15621	5466829	45661	90	33000	32407		3294		21502148
MALTA	1					1							
NEMECKO	29	291	1192	8		11727		1038400			4147		1587650
NÓRSKO	8												
POLSKO	33	38137	31795	398	13698269		54	1327980			26441		3091510
PORTUGALSKO	4												
RAKÚSKO	13	15704	22570	4072	26000	308	1	1551000	66882	9320	7087		160580
RUMUNSKO		421	110618	10	1381200		3	150120			1302		
SLOVINSKO		2938	2170					223200	103788				
ŠPANIELSKO	29	1516		70		104785					286902		
ŠVAJCIARSKO	17					332							20
TALIANSKO	12	1601	1714	12743	29592	108472		168000	26235		90512	3640	752950
UK	11					2876				500	24599		14770
SPOLU	291	81120	447623	33193	25271987	473075	338	51202669	440880	66262	713169	3640	38582588

Tabuľka 62 Zásielky podliehajúce veterinárnej certifikácii premiestnené z ČŠ do SR rok 2016

	KONE	HD	OŠÍPANÉ	OVCE KOZY	HYDINA	OSTATNÉ ŽIVÉ ZV.	ŽIVÉ RYBY	NÁS. VAJCIA	SPERMA	VŽP+ODV. PRODUKTY	Zver v koži	KOMERČNÝ DOKUMENT
	ks	ks	ks	ks	ks	ks	zásielky	ks	Jedn.	kg	kg	kg
BELGICKO	63	2028			5000	894			19			
BULHARSKO	13					1425						
CYPRUS						10						
ČESKO	204	2975	110313	1157	53808271	76769	223	108000	37145			21190500
DÁNSKO		4	12756									149900
ESTÓNSKO	4	959				11						
FRANCÚZSKO	61	11763	16	56	21635	75	1	10200	8034			
HOLANDSKO	98	497	6168			7	12		5400			
CHORVÁTSKO	16					178						8596439
ÍRSKO	4	531							2200			
LOTYŠSKO		1052				6						
LUXEMBURSKO		118				2200						
MAĎARSKO	29	2139	42234	178	5077745	78545	94	387980	2206		284409	1284419
NEMECKO	133	895		22	1229988			37106	54583	10673		41030
NÓRSKO	6								200			
POLSKO		272	8470	2	2053720	177		118200			60010	15541956
PORTUGALSKO	35					2						
RAKÚSKO	129	4864	4	32	92813	52		484804	21863			18306055
RUMUNSKO	9	127				6		90000		114603		3484180
SLOVINSKO	23											2624330
ŠPANIELSKO	38					28						
ŠVAJČIARSKO	34			12								
ŠVÉDSKO						19						
TALIANSKO	38	1661			13800	2897						48600
UK	35	2			80503	7	1		3133			
SPOLU	972	29887	179961	1459	62383475	163308	331	1236290	134783	125276	344419	71267409

8.4. Kontroly počas transportu

Kontroly počas transportu sa vykonávajú v spolupráci s Policajným zborom Slovenskej republiky.

8.4.1. Vyhodnotenie kontroly počas prepravy produktov živočíšneho a rastlinného pôvodu a živých zvierat.

Tabuľka 63

Počet kontrolných akcií	12	
Počet hliadok zapojených do kontrol	474	
Počet kontrolovaných zásielok	1213	
Množstvo (t)	2335,2	
Počet nezrovnalostí	82	6,76 % z počtu kontrolovaných zásielok
Množstvo (t) nezrovnalostí	96,230	4,12 % z celkovej váhy
Vrátené zásielky	17	20,73 % z počtu nezrovnalostí
Množstvo (t) vrátených zásielok	15,836	16,45 % zo zásielok s nezrovnalosťami
Počet zahájených správnych konaní	33	
Počet pokút	47	
Suma spolu (EUR)	2230	

Tabuľka 64 Percentuálny podiel prípadov nezrovnalostí podľa miesta nakládky rok 2016

KRAJINA	POČET ZÁSIELOK (komodít) PODĽA KRAJINY NAKLÁDKY	POČET NEZROVNALOSTÍ	%
Poľsko (PL)	306	36	11,76
Rakúsko(AT)	16	1	6,25
Ostatné	151	7	4,63
Slovensko (SK)	1204	33	2,74
Maďarsko (HU)	41	1	2,43
Česko (ČR)	245	4	1,63

Tabuľka 65 Percentuálny podiel prípadov nezrovnalostí podľa miesta nakládky rok 2016

KRAJINA	POČET ZÁSIELOK (komodít) PODĽA KRAJINY NAKLÁDKY	POČET NEZROVNALOSTÍ	%
Poľsko (PL)	368	54	14,67
Česko (CR)	342	20	5,84
ostatné	187	10	5,34
Rakúsko (AT)	43	2	4,65
Slovensko (SK)	1804	76	4,21
Maďarsko (HU)	53	1	1,88

Tabuľka 66 Vyhodnotenie kontrol počas transportu január – december 2016

Mesiac	Počet hliadok	Počet kontrolovaných zásielok	Počet kontrolovaných komodít podľa druhu	Množstvo (tona)	Počet nezrovnalostí	Množstvo s nezrovnalosť- mi (tona)	Vrátené zásielky	Množstvo vrátených zásielok (tona)	Počet zahájených správnych konaní	Poče t pokú t	Suma
január	37	70	124	85,1	1	2,315	0	0	4	0	0
február	39	94	148	204,3	9	8,028	1	4,50	1	9	342
marec	40	112	189	260,1	5	4,697	1	1,10	0	3	160
apríl	42	118	202	269,2	7	0,195	0	0	3	2	80
máj	42	104	151	174,7	9	33,887	3	2,00	3	6	430
jún	40	91	148	130,2	10	8,557	2	1,63	4	5	195
júl	36	97	186	101,6	4	3,286	1	0,50	2	1	30
august	40	139	184	292,5	6	23,406	3	4,00	7	5	270
september	39	112	195	296,6	13	6,433	2	0,50	3	7	183
október	41	111	196	262,3	11	3,149	1	0,001	4	6	380
november	41	96	128	158,7	6	2,132	2	1,460	2	2	70
december	37	69	112	99,9	1	0,145	1	0,145	0	1	90
SPOLU I.-XII.	474	1213	1963	2335,2	82	96,230	17	15,836	33	47	2230
					6,76% z celkového počtu zásielok	4,12% z celkovej hmotnosti	20,73% z počtu nezrovnalostí	16,45% zo zásielok s nezrovn.			

Tabuľka 67 Najčastejšie druhy nedostatkov a približný počet nedostatkov za krajinu za rok 2016

Druh nedostatku	Krajina	Počet	% podiel nedostatku na celkových nedostatkoch
Nevyhovujúca hygiena	Slovensko	16	36,58
	Poľsko	11	
	Ostatné	2	
	Česko	1	
	Maďarsko	0	
	Rakúsko	0	
Nedodržený teplotný režim	Poľsko	16	14,63
	Slovensko	3	
	Rakúsko	1	
	Česko	0	
	Maďarsko	0	
Chýbajúce značenie	Poľsko	4	9,75
	Slovensko	2	
	Ostatné	2	
Znemožnená výsledovateľnosť, chýbajúca dokumentácia	Poľsko	7	24,39
	Česko	3	
	Slovensko	2	
ostatné	Slovensko	6	14,63
	Poľsko	4	
	Česko	2	

Tabuľka 68

Najčastejšie druhy nedostatkov a približný počet nedostatkov Porovnanie rokov 2015 a 2016					
Rok 2015			Rok 2016		
Poradie	Druh nedostatku	% podiel nedostatku na celkových nedostatkoch	Poradie	Druh nedostatku	% podiel nedostatku na celkových nedostatkoch
1.	Nevyhovujúca hygiena	50,92	1.	Nevyhovujúca hygiena	36,58
2.	Nedodržený teplotný režim	15,95	2.	Znemožnená výsledovateľnosť Chýbajúca dokumentácia	24,39
3.	Chýbajúce označenie	15,95	3.	Nedodržený teplotný režim	14,63
4.	Ostatné	9,81	4.	Ostatné	14,63
5.	Znemožnená výsledovateľnosť Chýbajúca dokumentácia	7,36	5.	Chýbajúce označenie	9,75

Tabuľka 69

Porovnanie jednotlivých parametrov kontrol V období 01.01.2015-31.12.2015 s obdobím 01.01.2016-31.12.2016 (prepočet je vyjadrený priemernou hodnotou na jednu kontrolnú akciu)			
	Január - december 2015	Január - december 2016	
Počet kontrolovaných zásielok (áut)	140,66	101,08	Pokles o 39,58 zásielok, t.j. 28,13 %
Počet kontrolovaných komodít podľa druhu	233,08	163,58	Pokles o 69,50 komodít, t.j. 29,81 %
Počet zistených nezrovnalostí	13,58	6,83	Pokles o 6,75 nezrovnalostí, t.j. 49,70 %
Počet vrátených zásielok (áut) do miesta pôvodu	3,91	1,41	Pokles o 2,50 zásielky, t.j. 63,93 %
Počet správnych konaní	3,41	2,75	Pokles o 0,66, t.j. 19,35 %
Počet udelených pokút	9,08	3,91	Pokles o 5,17, t.j. o 56,93 %

8.5. Rezortná koordinačná skupina

Zamestnanci ŠVPS SR sa podieľali na činnosti tejto skupiny vypracovaním odborných pozičných dokumentov.

Tabuľka 70 Prehľad činnosti za rok 2016 – riešené „Pozície, stanoviská, inštrukcie, informácie a roadmapy“

Stanoviská na Radu EÚ	5
Informácie na Radu EÚ počas SK PRES	7
Pozície pre výbory EK	
Stály výbor pre rastliny, živočíchy, potraviny a krmivá	
Sekcia zdravia zvierat a ochrany zvierat,	13
Sekcia kontrol a dovozných podmienok	12
Sekcia biologickej bezpečnosti a potravinového reťazca	9
Sekcia všeobecného potravinového práva	1
Pozície pre iné výbory EK	
Stály výbor pre veterinárne lieky	2
Pozície na pracovné skupiny formácie Rady EÚ a Komisie	
PS Hlavných veterinárnych lekárov	4
SPS – Postupimská skupina	3
Iné Pracovné skupiny	32
Roadmapy na pracovné skupiny formácie Rady EÚ počas SK PRES	

PS hlavných veterinárnych lekárov	5
PS veterinárnych expertov – Návrh o veterinárnych liekoch	7
PS pre Codex Alimentarius	3
Stanoviská k návrhom aktov EÚ	
Predbežné stanovisko k návrhu s nižšou dôležitosťou	4

8.6. Nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov

Cieľom spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva, stanovenej v legislatíve EÚ, je zabezpečiť také využívanie živých vodných zdrojov, ktoré zabezpečí trvalo udržateľné hospodárske, environmentálne a sociálne podmienky.

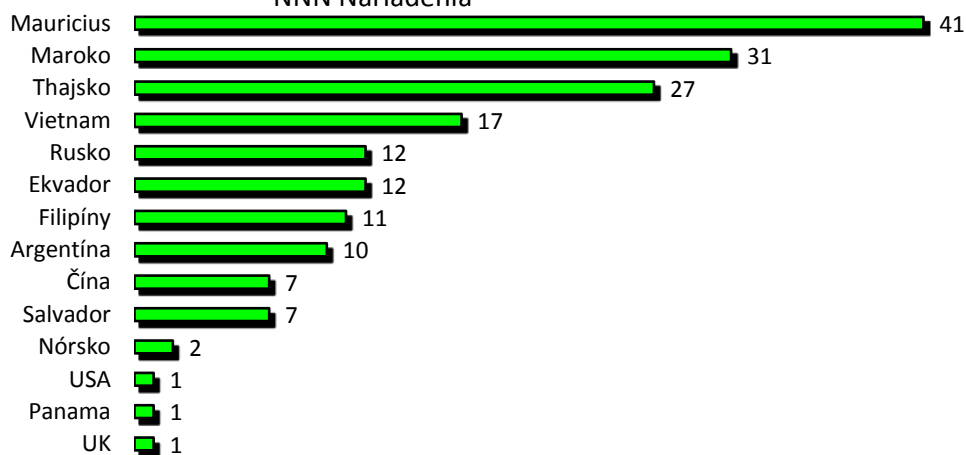
ŠVPS SR je poverená MPRV SR, ako kompetentná autorita na výkon kontrol v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 1005/2008.

Tabuľka 71

Počet zásielok	Hmotnosť (kg)	Krajina pôvodu
1	39 000	UK
1	9 504	Panama
1	2 670	USA
2	39 100	Nórsko
7	22 453	Salvador
7	113 600	Čína
10	267 685	Argentína
11	111 592	Filipíny
12	243 036	Ekvádor
12	333 151	Rusko
17	271 728	Vietnam
27	383 568	Thajsko
31	393 072	Maroko
41	78 179	Maurícius

Graf 22

Za rok 2016 bolo v SR vykonaných 180 kontrol produktov rybolovu z pohľadu
NNN Nariadenia



9. Potraviny rastlinného pôvodu

Orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy vychádzali pri úradných kontrolách v oblasti potravín rastlinného pôvodu z koncepcie **Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2015-2017**, ktorý bol aktualizovaný na príslušný rok v súlade s EÚ legislatívou a to na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany zdravia ľudí a záujmov spotrebiteľov v celom potravinovom reťazci, od prvovýroby až po maloobchodný predaj.

Hlavným cieľom úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu, rovnako ako v minulých rokoch, bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov, zabezpečenie eliminácie nedostatkov u potravín vyrábaných na našom území a taktiež zabránenie vstupu rizikových potravín dovážaných z tretích krajín tak, aby bola zabezpečená ochrana zdravia spotrebiteľov Európskej únie. Veľký dôraz bol kladený aj na odhaľovanie zavádzania a klamania spotrebiteľov a taktiež aj falšovania potravín. Všetky tieto zamerania úradných kontrol priniesli radu významných zistení a podklady pre smerovanie úradných kontrol do ďalšieho obdobia.

9.1. Výsledky úradných kontrol potravín

V Slovenskej republike bolo celkovo registrovaných spolu 28 161 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, z tohto počtu bolo kontrolovaných 15 032 prevádzkovateľov. ŠVPS SR, RVPS bolo v roku 2016 vykonaných 48 898 úradných kontrol potravín (zákon č. 152/95 Z. z., zákon č. 39/2007 Z. z.) na všetkých stupňoch v reťazci, z ktorých bolo 4 739 kontrol s nedostatkom, čo predstavuje 9,69 %, pričom bežné kontroly vykazovali 8,39 % nedostatkov z počtu bežných kontrol, kontroly mimo pracovnej doby vykazovali 38,11 % nedostatkov a mimoriadne celoslovenské kontroly až 94,16 % nedostatkov.

Z celkového počtu 14 319 kontrolovaných objektov boli u 3 138 prevádzok (t. j. 21,9 %) zistené nedostatky (porušenosť v roku 2015 predstavovala 33,69 %).

Najčastejšie pri úradných kontrolách boli zistené nedostatky v hygiene budov a hygiene prevádzkarne (3 441 nedostatkov), ďalej boli zistené nedostatky v označovaní výrobkov (3 189), v hygiene technologického zariadenia a pracovných pomôcok (2 382), predaj po DS a DMT (1 995), pri hygiene skladovania (1 610), v osobnej hygiene pracovníkov (899) ako aj iné nedostatky (príloha č.01).

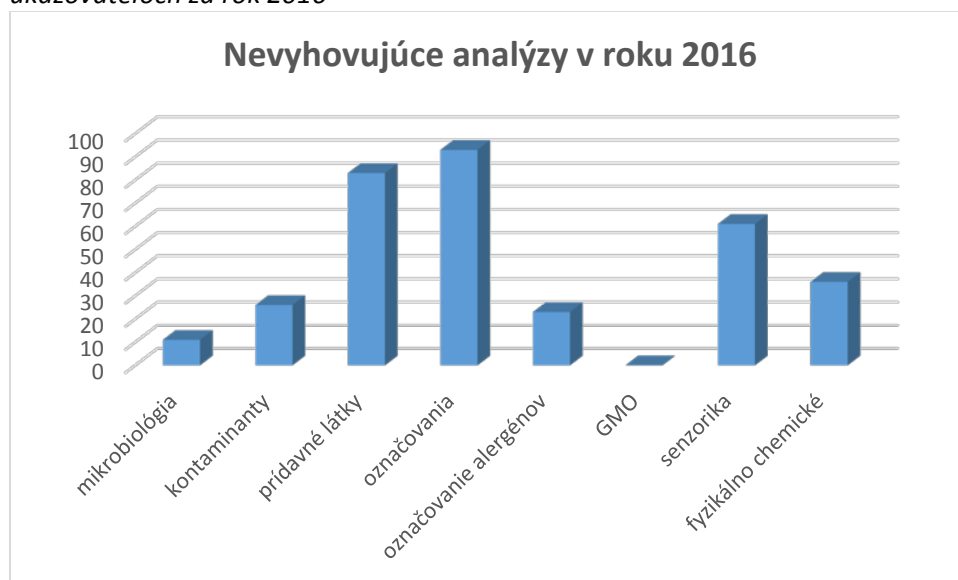
Najviac nedostatkov bolo v maloobchode, kde pri kontrolách bolo zistených až 2 569 objektov s nedostatkami. Nedostatky sa týkali hlavne celkovej hygieny, zistení tovaru po dobe spotreby a po dátume minimálnej trvanlivosti, označovania výrobkov ako aj iných nedostatkov zistených v priebehu úradných kontrol potravín.

V roku 2016 orgány Štátnej veterinárnej a potravinovej správy vykonali u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít aj audity so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnéj praxe s platnou legislatívou.

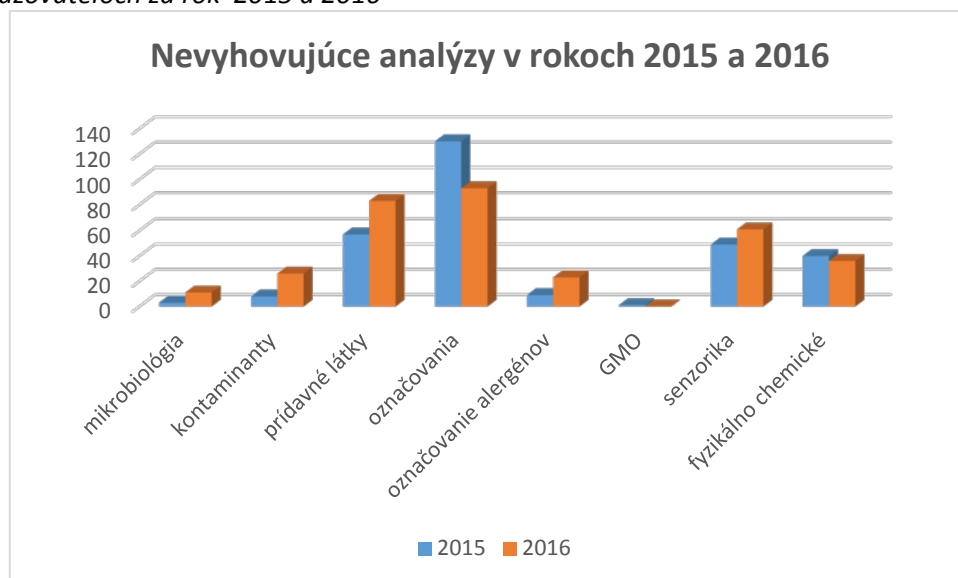
Veterinárne a potravinové ústavy v Slovenskej republike analyzovali a vyhodnotili v roku 2016 v komoditách výrobkov rastlinného pôvodu a tabakových výrobkov 7 176 vzoriek, z ktorých 207 vzoriek, t. j. 2,88 % nevyhovelo legislatívnym požiadavkám v oblasti bezpečnosti a kvality potravín (v roku 2015 bolo odobratých 6 517 vzoriek, z ktorých 245 vzoriek, t. j. 3,76 % nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy).

Z celkového počtu vykonaných analýz vzoriek potravín rastlinného pôvodu nevyhovelo platnej legislatíve v mikrobiologických ukazovateľoch 11, v kontaminantoch 26, v prídavných látkach 83, v označovaní 93, v alergénoch - označovanie 23, v GMO 0, v senzorických ukazovateľoch 61, vo fyzikálno - chemických ukazovateľoch 36 vzoriek (príloha č. 2). Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2016 a porovnanie rokov 2015 a 2016 je uvedený v grafoch č. 23 a 24.

Graf 23 Prehľad nevyhovujúcich analýz rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2016



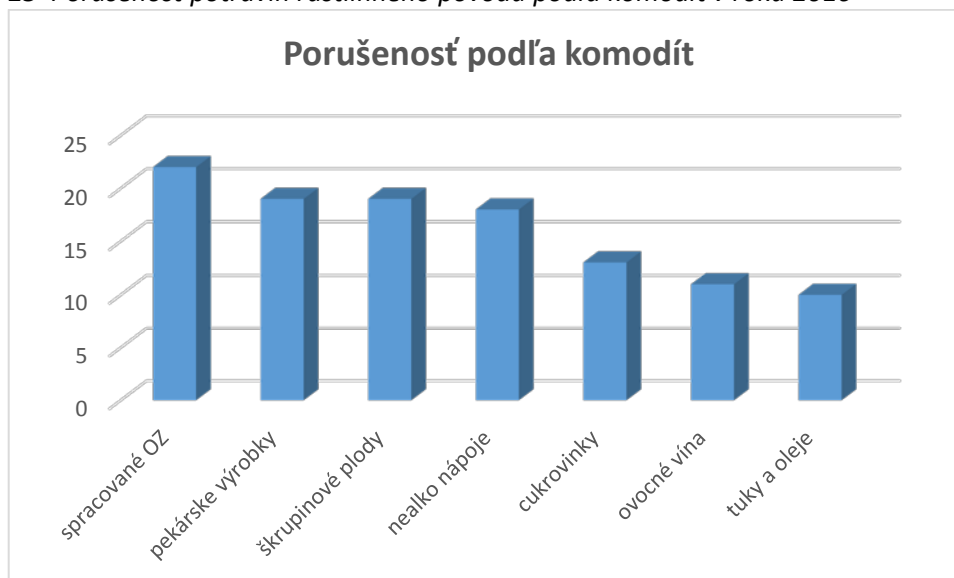
Graf 24 Prehľad nevyhovujúcich analýz rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2015 a 2016



Z pohľadu jednotlivých komodít boli najvyššie počty 22 nevyhovujúcich výrobkov zistených u spracovaného ovocia a zeleniny, 19 u pekárskeho výrobkov a suchých škrupinových plodov, 18 u nealkoholických nápojov a koncentrátov, 13 u cukrovín, 11 u ovocného, sladového, aromatizovaného vína a medoviny a 10 u jedlých rastlinných tukov a olejov. Prehľad

o porušenosti potravín rastlinného pôvodu podľa komodít je uvedený v grafe č. 25 a prílohách č.02 a č.03.

Graf 25 Porušenosť potravín rastlinného pôvodu podľa komodít v roku 2016



Jednotlivé analyzované vzorky rastlinného pôvodu boli odoberané vo výrobe a v obchodnej sieti.

Celkovo bolo odobratých **vo výrobe 2 236 vzoriek** rastlinného pôvodu, čo je 31,16 % z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 45 **nevyhovujúcich** vzoriek čo predstavuje 2,01 %.

V obchodnej sieti bolo celkovo odobratých 4 679 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 65,21 % z celkového počtu odobratých vzoriek, z toho bolo 144 **nevyhovujúcich** vzoriek čo predstavuje 3,07 %). V obchodnej sieti sa odoberali vzorky z domácej produkcie, z ostatných krajín EÚ a z dovozu z tretích krajín. Najvyššia porušenosť v obchodnej sieti bola zistená u výrobkov rastlinného pôvodu z tretích krajín, u ktorých z celkovo odobratých 738 vzoriek bola zistená porušenosť u 32 vzoriek čo predstavuje 4,33 %. Porušenosť bola zistená aj u výrobkov v obchodnej sieti, ktoré pochádzali z vnútro komunitárnej výmeny (krajiny EÚ), u ktorých z celkovo odobratých 1 493 vzoriek bola zistená porušenosť u 48 vzoriek čo je 3,21 %. U výrobkov v obchodnej sieti domáceho pôvodu z celkovo odobratých 2 448 vzoriek bola zistená porušenosť u 64 vzoriek čo predstavuje 2,61 %.

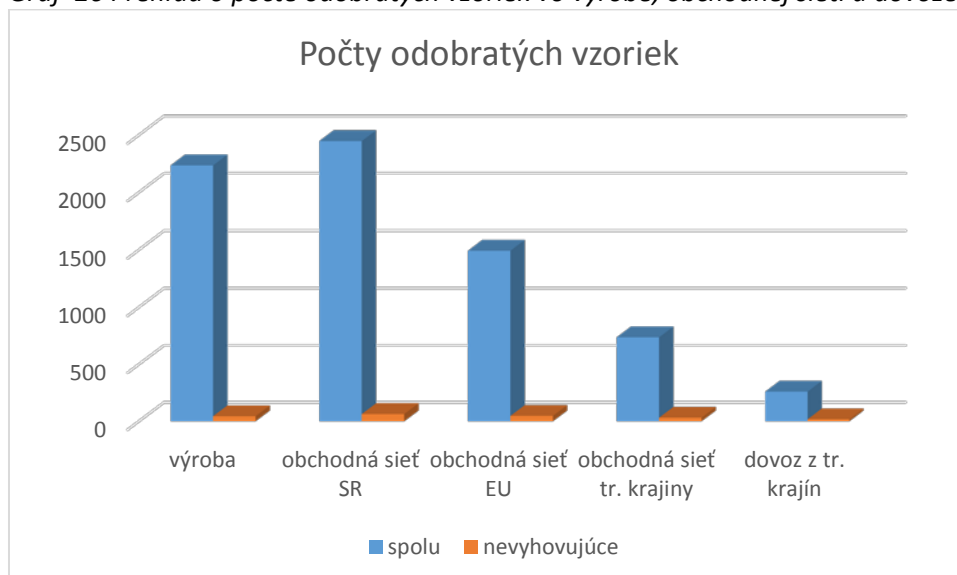
Pri dovoze z tretích krajín bolo odobratých 261 **vzoriek**, čo je 3,63 % z celkového počtu všetkých odobratých vzoriek. Z toho bolo 18 **nevyhovujúcich vzoriek**, čo je 6,89 % porušenosť.

Pre porovnanie v roku 2015 bolo pri dovoze odobratých 263 vzoriek z čoho bolo 7 nevyhovujúcich čo predstavovalo 2,66 %. Prehľad o celkovom počte odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a pri dovoze z tretích krajín je uvedený v tabuľke č. 61 a grafe č. 26.

Tabuľka 61 Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe a v obchodnej sieti v roku 2016

Miesto odberu		Odobraté vzorky			% porušenosti z celkového počtu odobratých vzoriek
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	
Výroba		2 191	45	2 236	2,01
Obchodná sieť	Vzorky domáceho pôvodu	2 384	64	2 448	2,61
	Vzorky z ostatných krajín EÚ	1 445	48	1 493	3,21
	Vzorky z tretích krajín	706	32	738	4,33
	SPOLU obchodná sieť	4 535	144	4 679	3,07
Vzorky odobraté pri dovoze z tretích krajín		243	18	261	6,89
SPOLU (všetky odobraté vzorky)		6 969	207	7 176	2,88

Graf 26 Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a dovoze z tretích krajín



9.2. Frekvencia a typy nezhôd

V roku 2016 bolo prekontrolovaných 15 032 objektov

- **nezhody v systéme správnej výrobnéj praxe a HACCP** – v kontrolovaných objektoch bolo zistených 194 nedostatkov v uplatňovaní systému správnej výrobnéj praxe. Najviac porušení v rámci potravín bolo zistených v maloobchodnom predaji 113 a u výrobcov 60.

Najčastejšie zistené nedostatky boli naďalej v nedostatočnom uplatňovaní vypracovanej dokumentácie správnej výrobnéj praxe, kde jednotlivé operácie súvisiace s výrobou, manipuláciou a umiestnením potravín na trh vychádzajúce zo všeobecných hygienických požiadaviek na výrobu potravín podľa platnej legislatívy neboli v dostatočnej miere zavedené do praxe, chýbajúca dokumentácie SVP, nedostatočné vedenie a nedostatky v oblasti záznamov systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín, nevykonávanie monitoringu CCP a tiež v nedodržiavaní plánu ochrany pred škodcami.

- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na celkovú hygienu** – najvyšší počet nedostatkov bol zistený predajniach, kde všeobecne v rámci prekontrolovaných objektov boli zistených 81 484 nedostatkov.

Tabuľka 62 Typ niektorých nedostatkov na úrovni maloobchodu

Typ nedostatku - maloobchod	Počet kontrol s nedostatkom	Počet nedostatkov celkom
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	1 131	2 161
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	985	2 652
Označenie	854	2 077
Osobná hygiena	687	820
Hygiena skladovania	628	1 442
Hygiena predaja	496	878
Predaj po DS, DMT	373	1 981
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	275	347

*Počet kontrol s nedostatkom nie je súčtom celého stĺpca, nakoľko v niektorých prípadoch v rámci 1 úradnej kontroly bolo zistených viac typov nedostatkov

- **nedostatky v označovaní tovaru** – najviac nedostatkov bolo v obchodnej sieti 2083, uchovávanie potravín v obaloch bez akéhokoľvek označenia, alebo nedostatočného označenia a tiež neoznačenie potravín v štátnom jazyku,
- prelepovanie a prepisovanie údajov, nedodržanie minimálnej veľkosti písma, chýbajúce nadobúdacie doklady, neúplné údaje o pôvode potravín,
- **tovar po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti** - najviac zistení bolo v maloobchodnom predaji 1978 nedostatkov.

Počet identifikovaných nezhôd a opis jednotlivých typov nezhôd je uvedený **v prílohe č. 01**, v ktorej sú vyhodnotené výsledky inšpekcií na mieste. Vyhodnotenie nevyhovujúcich výrobkov v jednotlivých komoditách potravín rastlinného pôvodu sú uvedené **v prílohe č. 02**.

V prílohe č. 03 sú uvedené výsledky analýz odobratých vzoriek potravín rastlinného pôvodu vo výrobe, v obchodnej sieti a pri dovoze z tretích krajín. **Najvyššia frekvencia nezhôd sa vyskytovala v maloobchode.** Prehľad najčastejšie zistených skupín nedostatkov (počty úradných kontrol v zmysle zákona č.152/95 Z. z.) sú uvedené v prehľadových tabuľkách nižšie a porovnaním stavu v roku 2013, 2014, 2015 a 2016. Prevádzkovateľom potravinárskych podnikov boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Tabuľky č. 63 - č. 65 uvádzajú porovnanie počtu kontrol s nedostatkom v rokoch 2013 až 2016 v obchodnej sieti a vývoj za sledované obdobie v jednotlivých oblastiach

Tabuľka 63

Hypermarkety a supermarkety

Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	295	2016
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	258	
Hygiena skladovania	196	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	298	
Hygiena predaja	151	
po DS/DMT	127	
Poškodený obal, tovar	69	

Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	346	2015
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	335	
Hygiena skladovania	279	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	276	
Hygiena predaja	192	
po DS/DMT	174	
Poškodený obal, tovar	114	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	411	2014
Hygiena skladovania	388	
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	376	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	342	
po DS/DMT	240	
Hygiena predaja	226	
Nevhodné na ľudskú spotrebu	183	
Hygiena skladovania	467	2013
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	404	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	402	
po DS/DMT	328	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	283	
Hygiena predaja	274	
Nevyhovujúce laboratórne analýzy	176	

Tabuľka 64

Stredné predajne

Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	551	2016
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	479	
Osobná hygiena	378	
Hygiena skladovania	304	
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	312	
Hygiena predaja	222	
po DS/DMT	162	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	525	2015
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	501	
Osobná hygiena	371	
Hygiena skladovania	355	
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	318	
Hygiena predaja	266	
po DS/DMT	206	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	718	2014
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	634	
Hygiena skladovania	503	
Osobná hygiena	422	
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	384	
Hygiena predaja	374	
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	265	
Hygiena skladovania	570	2013
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	515	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	436	
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	426	
po DS/DMT	394	

Osobná hygiena	365	
Hygiena predaja	365	

Tabuľka 65

Malé predajne

Osobná hygiena	244	2016
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	264	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	264	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	195	
Hygiena predaja	118	
Hygiena skladovania	110	
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	75	
Osobná hygiena	388	2015
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	371	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	332	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	305	
Hygiena predaja	248	
Hygiena skladovania	209	
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	202	
Osobná hygiena	388	2014
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	371	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	332	
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	305	
Hygiena skladovania	248	
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	209	
Hygiena predaja	202	
Osobná hygiena	342	2013
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	319	
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	303	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	298	
Hygiena skladovania	297	
po DS/DMT	245	
Hygiena predaja	239	

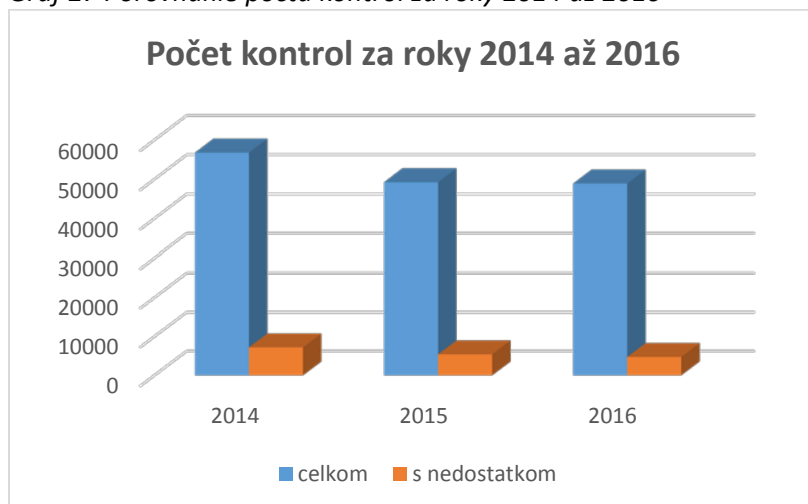
V nižšie uvedenej tabuľke sú uvádzané najviac vyskytujúce sa nedostatky, zoradené podľa počtu úradných kontrol v príslušnom kalendárnom roku. Uvádzaných je „TOP 15“ najčastejších nedostatkov a porovnanie s predchádzajúcim rokom.

Tabuľka 66 Porovnanie počtu úradných kontrol s nedostatkom v rokoch 2015 a 2016

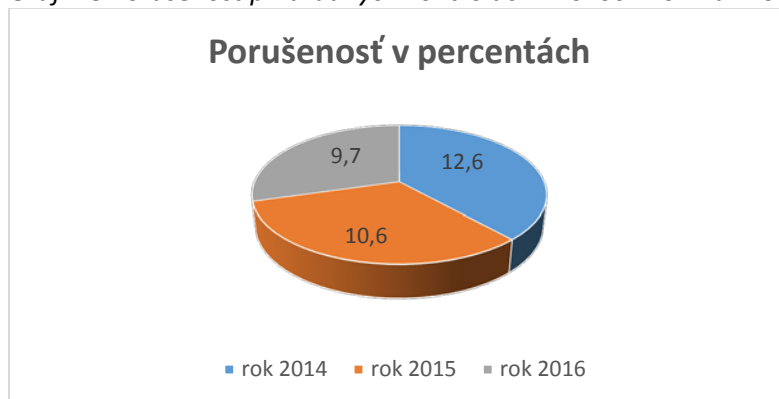
2015		2016	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	1 399	Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	1239
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	1 253	Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	1233

Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	1 070	Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	1025
Hygiena skladovania	914	Osobná hygiena	733
Osobná hygiena	813	Hygiena skladovania	712
Hygiena predaja	627	Hygiena predaja	498
po DS/DMT	503	po DS/DMT	380
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	449	Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	292
Nevyhovujúce laboratórne analýzy	260	Nevyhovujúce laboratórne analýzy	221
Poškodený obal, tovar	208	Nedostatky v dokumentácií	171
Nedostatky v dokumentácií	197	DDD, evidencia, výskyt škodcov	135
HACCP, SPP a podobné systémy	179	HACCP, SPP a podobné systémy	129
Nevhodné na ľudskú spotrebu	160	Nevhodné na ľudskú spotrebu	128
DDD, evidencia, výskyt škodcov	154	Sanitačný poriadok, evidencia	125
Sanitačný poriadok, evidencia	111	Poškodený obal, tovar	123

Graf 27 Porovnanie počtu kontrol za roky 2014 až 2016



Graf 28 Porušenosť pri úradných kontrolách v rokoch 2014 až 2016



9.3. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd v rámci komodít rastlinného pôvodu

Všetky zistené nedostatky sú uvedené v prílohe č. 02 a č. 03 „Analýza odobratých vzoriek rastlinného pôvodu za rok 2016“ a podrobne rozpísané v jednotlivých komoditách rastlinného pôvodu.

Jedlé rastlinné tuky a oleje

V roku 2016 bolo odobratých 188 vzoriek jedlých rastlinných tukov olejov.

Desať vyšetrených vzoriek nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 5,35 %. Oproti roku 2015 to predstavuje zlepšenie o 1,32 %.

7 nevyhovujúcich vzoriek bolo odobratých pri kontrole dovozov z tretích krajín, 2 vzorky vo veľkoobchodnom sklade a jedna vzorka v predajni na základe podania spotrebiteľa.

Dve nevyhovujúce vzorky pochádzali z EÚ a jedna vzorka zo Slovenska.

V siedmych prípadoch bol dôvodom nevyhovenia prekročený obsah benzoapyrénu a sumy PAU, v dvoch prípadoch bolo zistené nesprávne označenie výrobkov, v jednom prípade olej na základe výsledkov senzorického posúdenia nesplnil požiadavky na organoleptické vlastnosti (potuchnutá vôňa).

Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov

V tejto komoditnej skupine bolo analyzovaných 17 výrobkov, pričom **dva nevyhoveli požiadavkám platnej legislatívy**. Obidva nevyhovujúce výrobky boli odobraté v obchodnej sieti a pochádzali z EÚ, pričom jeden výrobok bol odobratý na základe podania spotrebiteľa.

V jednom prípade bola zistená cudzia a zmenená vôňa výrobku a kyslý zápach a v jednom prípade bol zistený nesúlad v označení množstva soli na obale výrobku s nameranou hodnotou.

Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá

V tejto komodite bolo kontrolovaných 146 výrobkov, z čoho 5 bolo nevyhovujúcich, čo predstavuje porušenosť 3,4 %. V štyroch prípadoch nebola v označení uvedená prítomnosť alergénu, u jedného výrobku bol nesúlad v označení množstva soli vo výrobku s nameranou hodnotou.

Termosterilizované pokrmy, tepelne opracované mrazené hotové jedlá

V tejto komodite boli všetky analyzované vzorky v množstve 64 vyhovujúce, čo predstavuje porušenosť 0 %.

Kvasný ocot, horčica a iné chuťové prípravky

V komodite bolo zo 159 vzoriek 5 vzoriek nevyhovujúcich, čo predstavuje porušenosť 3,1 %. Z nevyhovujúcich vzoriek boli 4 vzorky horčice, ktoré nevyhovovali v 3 prípadoch v označovaní a v jednom prípade pre prítomnosť konzervačnej látky neoznačenej na obale výrobku. 1 vzorka sójovej omáčky bol nevyhovujúca v označovaní, pre nedostatočnú veľkosť písma.

Jedlé obilie, ryža

V roku 2016 v rámci tejto komodity bolo kontrolovaných 263 vzoriek, z čoho 7 **vzoriek nevyhovelo** požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje 2,6 % porušenosť. V predošlom roku bola porušenosť 0,79 %. Ryža strednozrná bola nevhodná na konzum pre stuchnutú, zemitú vôňu po plesni. Ryža dlhozrná lúpaná á 1 kg nevyhovela pre zmenu pachu a chute pred a po príprave. U Lúpanej ryže guľatozrnnej 1. trieda prekročený limit zlomkov ryže, nameraná hodnota 28 %. U Lúpanej ryže guľatozrnnej, 1 kg, I. trieda kvality a Lúpanej ryže guľatozrnnej I. trieda kvality á 1 kg, OMEGA FOOD nesprávne uvedené výživové hodnoty a prekročený podiel zlomkov ryže. Ryža guľatozrná, lúpaná, I. trieda kvality 1 kg nevyhovela v označení pre zlú deklaráciu tvaru zrna.

Výrobky z obilia, mlynské výroby z obilia

Mlynské výrobky z obilia

V roku 2016 nevyhovovali **4 vzorky mlynských výrobkov**, čo predstavuje 1,57 % z celkového množstva odobratých vzoriek.

V troch vzorkách mlynských výrobkov boli zaznamenané porušenia v senzorických ukazovateľoch a to: zistený výskyt exkrementov hlodavcov v jačmenných vločkách, vo vzorke Biomila špaldové vločky bol zistený výskyt živých škodcov a vo vzorke pšeničnej múky hrubej Zlatý klas bola zistená výrazne cudzia, nepríjemná, chemická vôňa. Výrobky neboli vhodné na ľudský konzum a porušený bol článok 14 odsek 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 178/2002.

Vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch bola zistená porušenosť v pšeničnej múke hladkej špeciál 00-Extra, ktorá mala prekročený stanovený maximálny limit v sušine. Tým bol zistený nesúlad v požiadavkách na kvalitu v zmysle Vyhlášky MPRV SR č.2/2014, Príloha č. 3.

Cestoviny

Zo 180 odobraných vzoriek cestovín nevyhovovali **3 vzorky**, čo tvorí 1,67 % v porušenosti z celkového množstva vzoriek. Porušenosť v označení bola zistená v dvoch vzorkách. V jednej nevyhovujúcej vzorke cestovín porušenosť súvisela s uvedením tvrdenia „obohacujúca zložka vitamín A“, ale v označení sa neuvádzala tabuľka výživových hodnôt a taktiež ani množstvo vitamínu A, čím bol porušený článok 30 ods.2 písm. f) nariadenia (ES) č. 1169/2011. Zároveň boli v označení pravopisné chyby a text niektorých údajov bol zmazateľný, čo bolo v rozpore s článkom 13 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1169/2011. Cestoviny z tvrdej pšenice s feferónkou a bazalkou 500 g STROZZAPRET označenie na dolepe v slovenskom jazyku nebolo v súlade s požiadavkami Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011. 10-vaječné cestoviny sušené - NIŤOVKY, od slovenského výrobcu nebola v súlade s Výnosom MPSR a MZSR č. 06267/2006-SL, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca mikrobiologické požiadavky na potraviny a na obaly na ich balenie pre prítomnosť baktérií druhu *Salmonella Enteritidis*.

Pekárske výrobky

V pekárskych výrobkoch nevyhovovalo **19** z celkového počtu **455** prekontrolovaných vzoriek. Podľa jednotlivých druhov pekárskych výrobkoch, najviac porušení bolo zistených v chlebe, kde bolo zaznamenaných 10 nevyhovujúcich vzoriek. Z uvedeného množstva nevyhovujúcich chlebov bolo najviac porušení – sedem vzoriek - v prekročení limitu na obsah soli v chlebe. Tieto vzorky chleba neboli v súlade s výnosom MZ SR č. S08975-OL-2014 pre prekročenie ich najvyššieho prípustného množstva jedlej soli.

V jednej vzorke chleba bola zistená prítomnosť plesne na povrch, čím bol nevhodný na ľudskú spotrebu a porušený bol článok 14 odsek 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 178/2002.

V jednej vzorke chleba bola zistená prítomnosť konzervačnej látky, ktorá nebola uvedená v zložení výrobku a jedna vzorka chleba nemala v zložení rozpísané zložené zložky, ale mala uvedené iba ich triviálne názvy „kornspitz plus“ a „rogana“.

V bežnom pečive boli zistené 3 nevyhovujúce vzorky. Jedna vzorka bežného pečiva – jačmenné pečivo s posypom, na základe výsledku senzorického hodnotenia podľa článku 14 ods. 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 178/2002 nebola vhodná na ľudskú spotrebu, a to pre plesnivú chuť použitých sezamových semiačok v posype. Dve vzorky bežného pečiva mali prekročený limit na obsah soli, a teda neboli v súlade s výnosom MZ SR č. S08975-OL-2014 pre prekročenie ich najvyššieho prípustného množstva jedlej soli.

V dvoch vzorkách strúhanky bola zistená prítomnosť cudzích častíc - papierové vločky a cudzie semená a zlomky semien maku a rasce.

Štyri nevyhovujúce vzorky boli zistené v jemnom pečive. Tri vzorky croissantov mali v zložení ako zložku uvedené sladidlo - cyklamát sodný, ktorého použitie v danej potravine nie je povolené a súčasne bolo porušené nariadenie (ES) č.1169/2011 článok 13 ods.2, keď stredná výška písma na uvedených výrobkoch bola menšia ako 1,2 mm. Jedna vzorka „Moravský koláč“ obsahovala orechy, ktorých chuť bola senzoricky nevyhovujúca.

Trvanlivé pečivo

Z **230** odobratých vzoriek trvanlivého pečiva **nevyhovovali 4 vzorky**, čo predstavuje 1,74 %. Z nevyhovujúcich vzoriek tri vzorky mali nesprávne označenie. Nesúlad s označením alergénov v zmysle nariadenia (ES) č. 1169/2011 bol zaznamenaný v dvoch prípadoch, keď bola zistená prítomnosť mliečneho proteínu, pričom v zložení nebol uvedený daný alergén a v jednom prípade na obale plnených oblátok boli graficky vyobrazené lieskové orechy a v zložení výrobku neboli uvedené. V jednej vzorke medových plátov, v ktorých aktivita vody bola menšia ako 0,65, bola použitá konzervačná látka - kyselina sorbová, čo je v rozpore s nariadením (ES)č. 1333/2008 o prídavných látkach.

Špeciálne výrobky z obilia, extrudované výrobky

Nevyhovovalo **5 vzoriek** z celkového počtu 86 odobratých vzoriek. Podľa analýz najviac nedostatkov bolo zistených v senzorickom hodnotení, keď štyri vzorky nevyhovovali senzoricky, a to tri druhy cereálnych raňajok a jedna tyčinka müsli, boli nevhodné na ľudskú spotrebu pre cudziu, odpudzujúcu vôňu, výraznú po oxidácii tukov. Jedna vzorka nebola v súlade v nariadení (ES) č. 1169/2011 článok 7 ods.1 písm. c/, pretože informácie o potravinách nesmú uvádzať do omylu poukázaním na to, že potravina má osobitné vlastnosti aj keď v skutočnosti majú takéto vlastnosti všetky podobné potraviny.

Olejniny

V roku 2016 v rámci tejto komodity bolo kontrolovaných 110 vzoriek, z čoho **3 vzorky nevyhoveli** požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje 2,7% porušenosť. V predošlom roku bola porušenosť 5 %. U Maku mletého 200g informácia, že môže obsahovať glutén a horčicu nie je odlišná od ostatného textu. Mak modrý celý mal prekročený limit Cd.

Strukoviny

V roku 2016 v rámci tejto komodity bolo kontrolovaných 163 vzoriek, z čoho **3 vzorky nevyhoveli** požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje 1,8 % porušenosť. V predošlom roku bola porušenosť 1,8 %. Hrach zelený nelúpaný celý 500g nevyhoveli v označení pre prítomnosť sóje, ktorá nebola uvedená v zložení. U výrobku Zelená šošovica drobnozrnná 400 g bolo v označení nevyhovujúce zdravotné tvrdenie. Sója bola nevhodná na ľudskú spotrebu.

Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky

Platnej legislatíve nevyhoveli 3 vzorky čerstvého ovocia, zeleniny a zemiakov (0,7 % porušenosť), z toho 1 vzorka boli zemiaky a po jednej vzorke ovocie a zelenina.

Z dôvodu prekročených limitov pre dusičnany bola nevyhovujúca vzorka mrkvy, 1 vzorka mandarínok bola vyhodnotená ako nevhodná na ľudskú spotrebu pre cudziu chuť a vôňu. Rovnako 1 vzorka zemiakov bola vyhodnotená ako nevhodná na ľudskú spotrebu pre prítomnosť suchej hniloby v 80 % vzorky.

Spracované ovocie a spracovaná zelenina, výrobky z ovocia a zeleniny, ovocné džemy, marmelády, rôsoly, gaštanové pyrė, výrobky zo zemiakov

22 vzoriek nevyhovelo požiadavkám platných predpisov, čo predstavuje 2,8 % porušenosť. Z uvedeného počtu nevyhovujúcich vzoriek boli 4 vzorky kompóto, ktoré nevyhoveli v znaku označovanie prídavných látok a prítomnosť nepovoleného farbiva

a pre nízky pevný podiel v malinovom kompóte hodnotený vzhľadom na deklarovaný údaj na obale.

V skupine sušeného ovocia bolo 8 vzoriek vyhodnotených ako nevyhovujúce, a to 1 vzorka z dôvodu neoznačenia konzervačných látok na obale výrobku, 3 vzorky z dôvodu príliš malej veľkosti písma a nečitateľnosti a nesprávneho názvu výrobku a 4 vzorky z dôvodu nevhodnosti na ľudskú spotrebu pre cudziu chuť a vôňu a prítomnosť škodcov v skupine presladené ovocie a zelenina boli nevyhovujúce 3 vzorky z dôvodu neuvedení syntetických farbív v zložení výrobku. V skupine kečupy bola nevyhovujúca 1 vzorka kečupu v znaku označovanie. V skupine nakladaná zelenina bolo nevyhovujúcich 6 vzoriek, z toho 3 vzorky kvasenej kapusty, u ktorej v označení chýbali informácie o prítomnosti konzervačných látok, 1 vzorka chrenu pre nedostatky v označovaní a 1 vzorka čalamády pre prekročenie maximálneho limitu pre konzervačnú látku. U výrobkov zo zemiakov nevyhoveli 4 vzorky, čo predstavuje porušenosť 5,5 %. 2 vzorky boli nevyhovujúce v označení, v dvoch vzorkách bola zistená prítomnosť konzervačnej látky.

Pestované jedlé huby, voľne rastúce jedlé huby, výrobky z čerstvých jedlých húb

Nevyhovujúce boli 2 vzorky, čo predstavuje porušenosť 2,1 %. Obe nevyhovujúce vzorky boli sterilizované výrobky z húb v náleve, u ktorých bol ako nevyhovujúci vyhodnotený nízky pevný podiel vzhľadom na údaj deklarovaný na obale.

Koreniny, koreninové zmesi, prípravky, prípravky s koreninami, polievkové korenia, koreninová soľ

Z celkového počtu odobratých vzoriek korenín 5 nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 2,4 %.

Z celkového počtu nevyhovujúcich vzoriek boli 2 vzorky korenín nevyhovujúce v znaku označovanie alergénov. V analytických znakoch boli nevyhovujúce 2 vzorky korenia pre nízky obsah piperínu v čiernom korení, v senzorických znakoch bola nevyhovujúca 1 vzorka.

Nealkoholické nápoje, koncentráty, energetické nápoje, ovocné a zeleninové šťavy

V roku 2016 bolo skontrolovaných 581 **vzoriek**, z čoho požiadavkám platnej legislatívy nevyhovelo 18 **vzoriek, čo predstavuje 3,1 %** z počtu odobratých vzoriek. V roku 2015 predstavovala porušenosť 1,71 %. Jedna vzorka – Sýtená limonáda s príchuťou pomaranč nevyhovela pre prekročenie najvyššieho množstva kyseliny cyklámovej. Nápoj Soma s jahodovou príchuťou so sladidlom nevyhovela pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva farbiva ponceau 4R. Výrobky v počte 16 boli nevyhovujúce v znaku označenie. U výrobku FRESH Limonáda sýtená obsahuje cukor a sladidlo s arómou citrón 1,5 l je na etikete zobrazený citrón, pričom v zložení je uvedená iba aróma. Nealkoholický nápoj Aloe vera s príchuťou jablkovou u ktorého chýba názov potraviny a kategorizácia aditívnych látok v zložení. V Označení nealkoholického nápoja s príchuťou malina, broskyňa, citrón, marinka je údaj o DMT nečitateľný. U nealkoholického nápoja Aloe vera s príchuťou hroznovou chýba označenie, že obsahuje cukor a sladidlo, chýba kategória niektorých aditívnych látok v zložení, v zložení chýba kyselina sorbová. Nesýtený nealko nápoj s príchuťou citróna s prídáním vitamínov nemá uvedenú konzervačnú látku v zložení. V označení nealkoholického nápoja nesýteného s cukrom OKF ovocná zložka nie je zohľadnená v názve potraviny, stredná veľkosť písma je menšia ako 1,2 mm. U Vera Farm s príchuťou manga - nealko nápoj nesýtený nie je uvedená kategorizácia vitamínov. V označení Tropical nealko nápoj s aloe vera s hroz.arómou a vit C 1,5 l je stredná veľkosť písma menšia ako 1,2 mm. Nealkoholický nápoj Aloe vera s príchuťou hroznovou nemá v označení kategorizáciu niektorých aditívnych látok. U nealkoholického nápoja Aloe vera s príchuťou granátového jablka chýba označenie, že obsahuje cukor a sladidlo, chýba kategória niektorých aditívnych látok v zložení. Na etikete

nesýteného ovocného nápoja Gingerade farba tlaču splýva s obalom. Na obale Grenadine sirup 1 l je nesprávne deklarované farbivo. Na výrobku Bazový sirup s medom nie je návod na riedenie a bola zistená kyselina sorbová, ktorá nie je uvedená v zložení. Neuvedené farbivo E 129 na obale u výrobku Grenadine sirup 1 l. Na etikete výrobku Kokosový sirup 1 l nie je uvedený spôsob konzumácie.

Droždie a sušené pivovarské kvasnice

V komodite droždie a sušené pivovarské kvasnice bolo v roku 2016 v rámci úradnej kontroly potravín odobratých a vyšetrených 10 vzoriek, pričom všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

Pivo

V roku 2016 požiadavkám platnej legislatívy nevyhovelo 8 vzoriek piva, čo predstavuje porušenosť 4,49 % z počtu 178 vzoriek piva. Tri vzorky - pivo Guinness tmavý (8 %, 10 %, 10 %) boli vyhodnotené ako nevyhovujúce v znaku označovanie – v obsahu týchto výrobkov sa nachádzala plastová guľička, ktorej prítomnosť a účel nebol uvedený v označení výrobku v slovenskom jazyku. Jedná vzorka – pivo svetlé 12 % nevyhovovalo v znaku farba – zistených 19,8 jednotiek EBC, limit: do 18 jednotiek intenzity farby. Dve vzorky – pivo IPA polotmavé 16 % a pivo svetlé 11 % nevyhovovali v znaku – množstvo extraktu v pôvodnej mladine oproti deklarácii na obale. Jedná vzorka – pivo špeciálne tmavé PORTER 13 %. Množstvo extraktu v pôvodnej mladine 13 % nezodpovedalo požiadavkám legislatívy pre začlenenie tohto piva medzi tmavé PORTERY, u ktorých je požadovaný extrakt v pôvodnej mladine nad 17,6 % hmotnostných. Porušenosť u piva oproti roku 2015 sa zvýšila o 2,69 %.

Ovocné víno, sladové víno, aromatizované vína, medovina

V roku 2016 všeobecne záväzným právnym predpisom nevyhovelo 11 vzoriek, čo predstavuje 9,56 %. Štyri vzorky ovocného vína polosladkého boli vyhodnotené ako nevyhovujúce v znakoch vône a chuť, ktoré boli netypické pre ovocné víno – chýbajúci charakter ovocného vína. Jedná vzorka – ovocné víno červené, zistená prítomnosť konzervačnej látky (kyselina sorbová), ktorá nebola deklarovaná na obale. Jedná vzorka – ovocné víno polosladké, nezodpovedala v znaku obsah cukru pre polosladké ovocné víno (limit: 21-90 g/l). Zistená hodnota 16,5 g/l. Jedna vzorka - ovocné víno biele, nevyhovovala v znaku označenie príslušného druhu ovocného vína – (suché, polosladké). Jedná vzorka – Trnavská medovina, zistený prekročený limit konzervačnej látky (kyselina sorbová 200mg/l), nameraná hodnota v laboratóriu VPÚ 268,5 mg/l. U vzorky – medovina Staroslovenská, zistená prítomnosť konzervačnej látky, ktorá nebola deklarovaná na obale. U vzorky – Ipeľská medovina staroslovenská, zistený obsah alkoholu 6,6 % obj., limit pre medovinu najmenej 11 % objemových. Deklarovaný údaj o obsahu alkoholu – 12 V/V, nie v objemových percentách. Vzorka – Milenka, cider s príchuťou červenej ríbezle, nevyhovovala legislatíve pre prítomnosť farbivá brilantná modrá, ktorá nie je deklarovaná na obale. Farbivo amarant E 123 nie je povolené pre výrobu cideru. Stredná výška písma označenia povinných údajov u tohto nápoja je menšia ako 1,2 mm, pričom plocha na obale je väčšia ako 80 cm².

Miešané nápoje

Z počtu 84 vzoriek v roku 2016 boli 3 vzorky vyhodnotené ako nevyhovujúce, čo je 3,57 %. Ide o pokles o 1,43 % oproti predchádzajúcemu roku. Dve nevyhovujúce vzorky nezodpovedali požiadavkám legislatívy v znaku označovanie. V jednom prípade ide o zistenú prítomnosť syntetického farbiva (chynolinová žltá), ktorá nebola uvedená v zložení. U druhej vzorky názov miešaného alkoholického nápoja nezodpovedal zloženiu výrobku a grafickému vyobrazeniu. Tretia vzorka bola vyhodnotená ako nevhodná na ľudskú spotrebu pre neharmonickú, zvieravú chuť po chemických prísadách a pre nečistú vôňu.

Lieh a liehoviny

V roku 2016 boli nevyhovujúce 3 vzorky, čo predstavuje 1,16 % z celkového počtu 258 odobratých vzoriek liehovín. Porušenosť sa znížila o 4,06 % oproti roku 2015.

Všetky 3 vzorky liehovín nevyhoveli v znaku označovanie. Jedná vzorka nebola v súlade s legislatívou z dôvodu, že stredná výška písma povinných údajov bola menšia ako 1,2 mm, pričom plocha obalu bola väčšia ako 80 cm². Ďalšia liehovina nebola označená predajným názvom v zmysle nariadenia EP a Rady č.110/2008 o liehovinách, taktiež chýbala adresa prevádzkovateľa potravinárskeho podniku. Označenie liehoviny povinnými údajmi v slovenskom jazyku na dolepke u tretej vzorky bolo ľahko zmazateľné – nečitateľné.

Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich

3 vzorky nevyhovovali požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 2 %. Všetky nevyhovujúce vzorky boli vzorky čiernych čajov, ktoré nevyhoveli v znaku označovanie, ktoré bolo pre spotrebiteľa zavádzajúce.

Kakao a výrobky z kakaa

V priebehu roku 2016 bolo v tejto komodite odobratých **105 vzoriek, z toho 1 vzorka nevyhovela** požiadavkám platnej legislatívy. Nevyhovujúci výrobok bol odobratý vo veľkoobchodnom sklade a pochádzal z tretích krajín. Bol zistený nesprávny názov výrobku. **Porušenosť bola 0,95 %, čo predstavuje zlepšenie oproti roku 2015 o 1,20 %.**

Káva, kávoviny a výrobky z nich

V tejto komodite bolo všetkých 163 analyzovaných vzoriek vyhovujúcich, čo predstavuje porušenosť 0 %.

Majonézy

V uvedenej komodite bolo odobratých **39 vzoriek**. Všetky odobraté vzorky vyhoveli vo vyšetrených znakoch požiadavkám platnej legislatívy, čo oproti roku 2015 predstavuje zlepšenie o 5,88 %.

Škrob a výrobky zo škrobu

V tejto komodite **bolo odobratých 35 vzoriek, a nesúlad** s požiadavkami bol zaznamenaný pri **jednej vzorke**, čo predstavuje porušenosť 2,86 %, čo predstavuje zlepšenie oproti roku 2015 o 0,99 %. Jednalo sa o výrobok domáceho pôvodu, odobratý u výrobcu, kde bola zistená oxidu siričitého, neuvedeného v označení výrobku.

Čokoláda, výrobky z čokolády

V roku 2016 bolo analyzovaných **153 úradných vzoriek čokolád, z toho 1 vzorka nevyhovela** požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 0,65 %. Oproti roku 2015 to predstavuje zlepšenie o 1,73 %. Jednalo sa o výrobok domáceho pôvodu, odobratý v obchodnej sieti. Bolo zistené nesprávne označenie množstva kakaovej sušiny vo výrobku.

Cukrovinky

V tejto komoditnej skupine bolo analyzovaných spolu **312 vzoriek, z toho požiadavkám legislatívy nevyhovelo 13 vzoriek**, čo predstavuje porušenosť 4,17 %. Oproti roku 2015 to predstavuje zlepšenie o 0,9 %. Všetky nevyhovujúce vzorky boli odobraté v obchodnej sieti, z toho tri na základe podania spotrebiteľa. Štyri vzorky boli domáceho pôvodu, 5 vzoriek pochádzalo z iných členských štátov EÚ a 4 vzorky z tretích krajín.

V štyroch prípadoch bola zistená prítomnosť nedeklarovaného farbiva, v dvoch prípadoch vzorky nevyhoveli v zmyslových skúškach, v jednom prípade názov výrobku nezodpovedal jeho zloženiu, časté boli tiež nedostatky v označení výrobkov.

Niektoré cukry, ostatné cukry

V tejto kategórii bolo **analyzovaných 17 vzoriek**, pričom nesúlad s požiadavkami nebol zaznamenaný ani pri jednej vzorke, čo predstavuje zlepšenie oproti roku 2015 o 5,56 %.

Mrazené krémy a zmrzliny

V roku 2016 bolo analyzovaných **74 úradných vzoriek čokolád, z toho 1 vzorka nevyhovela** požiadavkám platnej legislatívy v znaku obsah tuku 4,1 %, čo predstavuje porušenosť 1,35 %. Mliečna zmrzlina Sundae mix Mc D nevyhovela v znaku tuk.

Suché škrupinové plody a výrobky z nich

V komodite bolo 19 vzoriek nevyhovujúcich, čo predstavuje porušenosť 4,6 %. Podľa jednotlivých analýz bolo 12 vzoriek vyhodnotených ako nevyhovujúcich v senzorických znakoch, 6 vzoriek v označovaní a 2 vzorky v znaku kontaminanty - aflatoxíny. Zo senzorických nedostatkov boli najčastejšie popísané prípady zatuchnutých jadier orechov rôznych druhov, chuť po zoxidovanom tuku, prítomnosť škodcov rôznych štádiách vývoja, plesnivé alebo nahnité jadrá orechov.

Cukrárske výrobky

Z 288 odobratých vzoriek nevyhovovalo **10 vzoriek**, čo tvorí 3,47 %. Z uskutočnených analýz odobratých vzoriek sa najviac nedostatkov zistilo pri vyhodnocovaní prídavných látok a v označení cukrárskych výrobkov. Nedostatky v prídavných látkach- farbivách súviseli s prekročením povoleného limitu najvyššieho prípustného množstva farbiva ako je Ponceau 4R, košenilová červená. Ďalej pri analýze farbív bola zistená prítomnosť farbiva chinolínová žltá a azorubín, ktoré sa v označení výrobkov nenachádzali. Ešte stále pri použití farbív, ktoré sú uvedené v prílohe č. V nariadenia (ES) č. 1333/2008 (napríklad - E 104, E 124.) výrobcovia neuvádzajú doplnkovú informáciu o nepriaznivých účinkoch na činnosť a pozornosť detí. V dvoch cukrárskych vzorkách bola zistená prítomnosť konzervačnej látky kyseliny sorbovej, čím bolo porušené Nariadenie EP a rady (ES) č. 1333/2008 pre dané druhy výrobkov. Ďalším nedostatkom bolo nesprávne označovanie cukrárskeho výrobku v zmysle nariadenia (ES) č. 1169/2008. V jednej vzorke cukrárskeho výrobku bola zistená prítomnosť listeria monocytogenes, a tým došlo k porušeniu nariadenia Komisie (ES) č.2073/2005 o mikrobiologických kritériách

Minerálne, pramenité a balené vody

V priebehu roka 2016 bola zistená porušenosť u 2 vzoriek v mikrobiologických znakoch, čo predstavuje 3,22 % z počtu 62 odobratých vzoriek. Ide o vzorku prírodnej minerálnej vody u ktorej bola zistená nižšia pH vody (7,8) oproti deklarovanej pH vody 8,3. V označení neuvedené označenie zloženia všetkých základných zložiek. Chýbalo miesto a názov zdroja. Uvedené zdravotné tvrdenia neboli v súlade s nariadením EP a Rady č.1924/2006. V druhej vzorke – Balená pitná voda – boli uvedené dva názvy výrobku – Pitná voda jemne perlivá a Sódová voda. Balená pitná voda nesmie byť stabilizovaná oxidom uhličitým.

Lahôdky

Spolu boli v komodite 3 vzorky vyhodnotené ako nevyhovujúce, čo predstavuje porušenosť 2,4 %. Nevyhovujúce vzorky nevyhoveli v znakoch, prídavné látky (1) – prekročenie maximálneho povoleného limitu pre použitú konzervačnú látku, chýbalo označenie alergénov (1) a 1 vzorka bola nevhodná na ľudskú spotrebu z dôvodu skazenia.

Tabakové výrobky

Na kontrolné stanovenie obsahu nikotínu, kondenzátu a oxidu uhoľnatého v roku 2016 boli odobraté **4 vzorky. 2 vzorky** boli odobraté na základe podnetu spotrebiteľa, žuvací tabak nevyhovel požiadavkám platnej legislatívy nie je v súlade s §10 označovanie bezdymových tabakových výrobkov, bod(2) písm. a) zdravotné varovanie sa nachádza len na jednom z dvoch najväčších povrchov zákona 89/2016 Z.z. o výrobe, označovaní a predaji tabakových výrobkov a súvisiacich výrobkov a o zmene a doplnení niektorých predpisov.

9.4. Kontrola potravín neživočíšneho pôvodu dovážaných z tretích krajín

ŠVPS SR ako kompetentná autorita vykonáva v rámci Slovenskej republiky v roku 2016 okrem iných činností aj kontrolu kvality a bezpečnosti potravín neživočíšneho pôvodu importovaných z tretích krajín na územie SR a Európskej únie.

Okrem potravín neživočíšneho pôvodu patriacich do kompetencie orgánov ŠVPS SR sa pri importoch z tretích krajín kontrolujú aj **potraviny a výživové doplnky podliehajúce dozoru ÚVZ**. Kontrolovaná je každá zásielka potravín neživočíšneho pôvodu prichádzajúca z tretích krajín, ktorá vstupuje na našom území do Spoločenstva. Kontrola môže byť dokladová, identifikačná a fyzická (vrátane odberu vzoriek). Zásielka je colným orgánom uvoľnená do režimu voľný obeh až po jej odsúhlasení orgánom dozoru buď ihneď pri dokladovej alebo fyzickej kontrole, alebo až po ukončení rozborov v prípade odberu vzorky.

V roku 2016 bolo spolu vykonaných 3 020 importných kontrol, pri ktorých bolo **prekontrolovaných 3 680 zásielok z tretích krajín čo predstavuje 76 260 022,13 kg** potravín neživočíšneho pôvodu. Odozatých bolo spolu 289 **vzoriek**, 22 nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy (bez analýz ohľadne rezíduí pesticídov, ktoré sú vyhodnotené samostatne v osobitnej správe).

Tabuľka 67 Výsledky importných kontrol v roku 2016

Výsledok importnej kontroly	Počet kontrol	Počet zásielok	Množstvo tovaru v kg
znehodnotenie dodávky	2	2	7 560
vrátenie dodávky	3	3	2792,25
povolenie dodávky	2 915	3 556	74 732 905,31
iné účely	7	7	17,24
reexport dodávky	2	8	4 1515
dočasné pozastavenie	95	104	1 475 232,322
Celkový súčet	3024	3680	76 260 022,13

Tabuľka 68 Prehľad tretích krajín s najväčším počtom dovozov v roku 2016

Poradie	Krajina pôvodu	Počet zásielok
1.	Turecko	743
2.	Srbsko	456
3.	Čína	418
4.	Spojené Štáty Americké	189
5.	Macedónsko	164
6.	Vietnam	158
7.	Švajčiarsko	156
8.	Ukrajina	120
9.	Kanada	118
10.	Irán	86

Tabuľka 69 Komodity s najväčším počtom zásielok v roku 2016

Komodita	Počet kontrol	Počet zásielok	Množstvo tovaru v kg
Výživové doplnky	285	287	199 980,888
Grapefruit	155	157	14 61945
Rafinované oleje	135	136	2 987 044

Arašidy upravené	100	100	248 5648
Ostatné cukrovinky	85	86	822 867,018
Dyňa červená	83	83	37 345 015,04
Citróny	67	67	862 829
Kompóty	64	118	2 708 077,94
Pistácie	62	62	117 0390
Hrozička	56	56	1 176 090
Cibuľa	50	50	631 721,838
Káva zelená	49	72	693 309,71

9.5. Výsledky kontroly označovania GMO potravín

Úradné kontroly orgánov ŠVPS SR boli zamerané na výrobky, ktoré získali oprávnenie na umiestnenie na trh, ale bez toho, aby bol dotknutý článok 4 ods. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES s ohľadom na GMO, ktoré nie sú v Spoločenstve povolené (neautorizované). Cieľom kontrol bolo preveriť, či v Slovenskej republike nedochádza k uvádzaniu do obehu nepovolených geneticky modifikovaných organizmov a či sú potraviny (suroviny) obsahujúce GM označené v zmysle platnej legislatívy.

Pokiaľ sa jedná o **dovoz z tretích krajín** postupovalo sa v zmysle legislatívnych predpisov týkajúcich sa nepovolenej geneticky modifikovanej ryže vo výrobkoch z ryže pochádzajúcich z Číny. Pri importoch bolo nariadené sa zameriavať aj na zásielky, ktoré nepochádzajú iba priamo z Číny, ale aj z iných krajín pôvodu, nakoľko je možné, že zásielky odchádzajú z Číny do iných tretích krajín a následne potom smerujú do Spoločenstva.

Odber vzoriek sa vykonával u výrobcov potravín rastlinného pôvodu, pri uvádzaní na trh a manipulácii, u dovozcov z tretích krajín s vyššie uvedenými surovinami a potravinami rastlinného pôvodu (VO - sklady, obchodná sieť).

Vzorky boli analyzované v skúšobných laboratóriách **ŠVPÚ: VPÚ Dolný Kubín (národné referenčné laboratórium) a VPÚ Bratislava**. V roku 2016 odobrali inšpektori v rámci úradných kontrol **114 vzoriek**. Z tohto počtu bolo 104 vzoriek odobraných inšpektormi RVPS a 10 vzoriek inšpektormi RÚVZ. Výsledky úradnej kontroly na zisťovanie prítomnosti GMO v potravinách za rok 2016, sú spracované podľa komodít a laboratória, ktoré analýzy vykonalo.

Následné analýzy 114 vzoriek preukázali nasledovné pozitívne výsledky v 5 prípadoch:

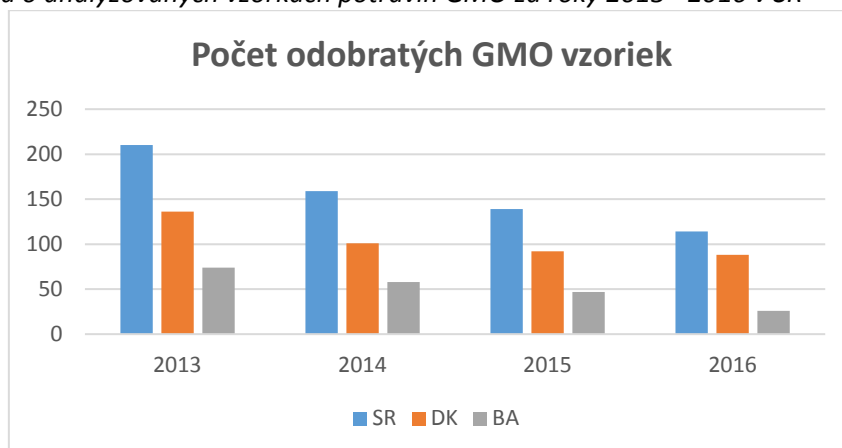
- do 0,1 % príslušnej zložky potraviny (LOQ): **5 vzorky** - GM sója MON40-3-2 a MON89788,
- do 0,9 % príslušnej zložky potraviny: **žiadna vzorka**,

Tabuľka 70 Prehľad o počte analyzovaných vzoriek v príslušných laboratóriách v roku 2016

Typ vzorky	Výsledok kvalitatívnej analýzy	Laboratórium ŠVPÚ			Spolu
		VPÚ Dolný Kubín		VPÚ Bratislava	
		počet vzoriek			
		RVPS	RÚVZ	RVPS	
kukurica a výrobky z kukurice	negatívna	15	6	12	33
	pozitívna	0	0	0	0
sója a výrobky zo sóje	negatívna	35	1	-	36
	pozitívna	5	0	-	5

ryža a výrobky z ryže	negatívna	20	3	13	36
	pozitívna	0	0	0	0
ľan	negatívna	2	-	1	3
	pozitívna	0	-	0	0
iné	negatívna	-	-	-	-
	pozitívna	-	-	-	-
neizolovaná DNA		1	-	-	1
SPOLU		78	10	26	114

Graf 29 Prehľad o analyzovaných vzorkách potravín GMO za roky 2013 - 2016 v SR



9.6. Kontrola verejných skladov

Kontroly dodržiavania Zákona č. 144/1998 Z. z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov vykonávali poverení inšpektori v rámci pôsobnosti príslušných RVPS v spolupráci s MPRV SR. V roku **2016** vykonali poverení inšpektori na základe požiadavky MPRV SR celkovo **19 kontrol verejných skladov**, v priebehu kontrol neboli zistené nedostatky. Prekontrolovaných bolo 11 právnych subjektov a 16 prevádzok.

9.7. Kontrola krížového plnenia a delegovaných činností

Stanovenie a dodržiavanie pravidiel krížového plnenia úzko súvisí s reformou SPP, ktorá sa začala v roku 2003. Reforma v rámci krížového plnenia spočíva v tom, že poberatelia priamych platieb, niektorých platieb v rámci SOT resp. niektorých platieb v rámci PRV 2014 – 2020, ktoré majú podobný charakter musia dodržať základné normy pre životné prostredie, zmenu klímy, dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy, verejné zdravie, zdravie zvierat, zdravie rastlín a dobré životné podmienky zvierat.

9.7.1. Krížové plnenie

Krížové plnenie sa vzťahuje na vyplácanie priamych platieb a niektorých opatrení v rámci PRV 2014 – 2020. Medzi platby v rámci PRV 2014 – 2020 patria platba pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami, platba v rámci sústavy NATURA 2000, agroenvironmentálne - klimatické opatrenie, ekologické poľnohospodárstvo, dobré životné podmienky zvierat, lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov. Krížové

plnenie sa taktiež vzťahuje na platby v rámci spoločnej organizácie trhu s vínom podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013.

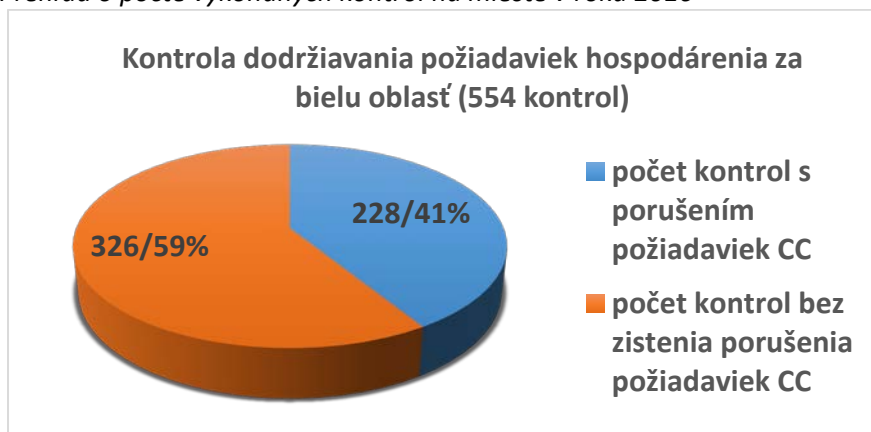
Tabuľka 71 Kontrola PH a kompetencie ŠVPS SR

Označenie podmienky hospodárenia	Predmet kontroly - názov/označenie požiadavky/normy
PH 4	Bezpečnosť potravín a krmív
PH 5	Zabránenie používaniu určitých látok s hormonálnym alebo tyrostatickým účinkom a betaagonistov pri chove hospodárskych zvierat
PH 6	Identifikácia a registrácia ošípaných
PH 7	Identifikácia registrácia hovädzieho dobytku
PH 8	Identifikácia a registrácia oviec a kôz
PH 9	Pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií
PH 11	Minimálne normy na ochranu teliat
PH 12	Minimálne normy na ochranu ošípaných
PH 13	Ochrana zvierat chovaných na hospodárske účely

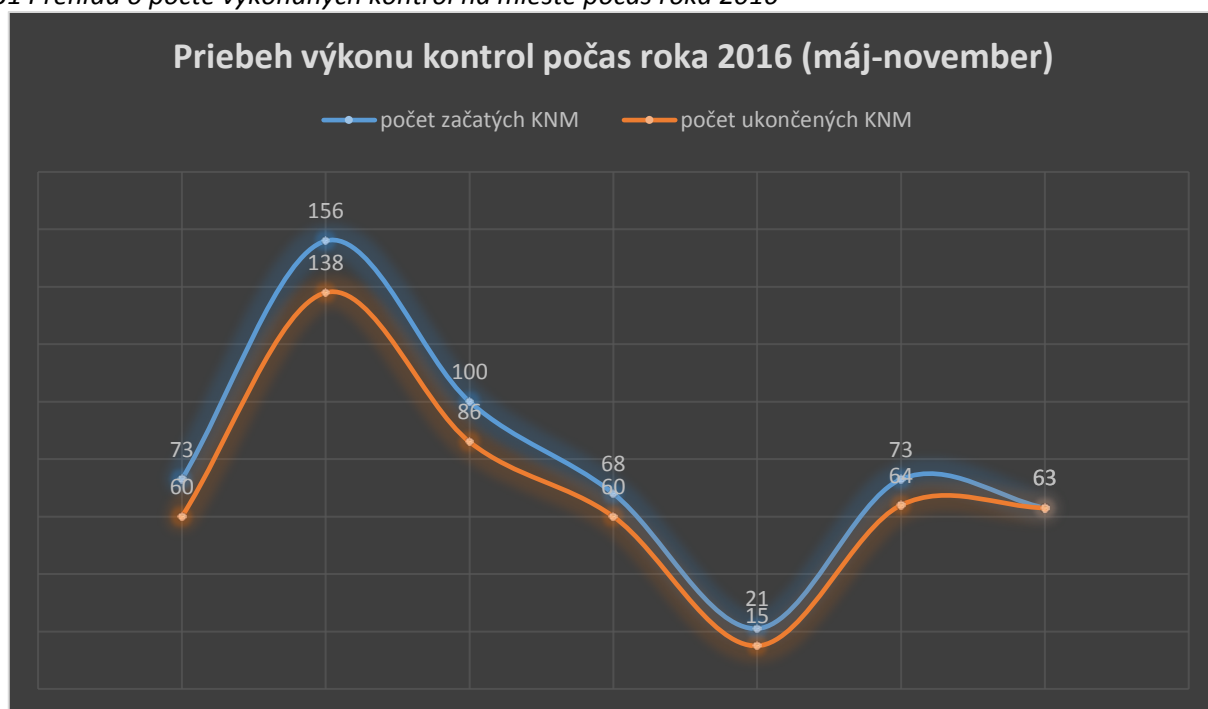
Tabuľka 72 Prehľad porušení podľa požiadaviek PH 4 - PH 13 (kompetencie ŠVPS SR)

Prehľad výsledkov hodnotení krížového plnenia	
Spolu kontrolovaných: 554	
Bez porušenia: 326	
S porušením: 228	
PH	Počet (porušení)
PH4	2
PH5	0
PH6	23
PH7	205
PH8	36
PH9	4
PH11	1
PH12	1
PH13	3

Graf 30 Prehľad o počte vykonaných kontrol na mieste v roku 2016



Graf 31 Prehľad o počte vykonaných kontrol na mieste počas roka 2016



9.7.2. Delegované činnosti

V roku 2016 boli vykonávané aj činnosti v zmysle Dohody o delegovaných činnostiach uzatvorenej medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a ŠVPS SR.

V prípade programu „**Školské ovocie**“ sa vykonávali odbery vzoriek a následne analýzy, kde sa preverovalo, či výrobky neobsahujú pridané látky – cukor, tuk, soľ, sladidlá. Prítomnosť látok nebola zistená. Vykonaných bolo celkovo 5 **kontrol**.

V prípade programu „**Školské mlieko**“ sa vykonávali odbery vzoriek a následne analýzy, kde sa preveroval súlad s platnou legislatívou u obsahu bielkovín, obsah pridaného cukru, obsah tuku a sušiny. Nedostatky neboli zistené. Vykonaných bolo celkovo 5 **úradných kontrol**.

V rámci „**Sťahovanie z trhu**“ sa preverovalo, či sťahované výrobky zodpovedajú obchodným normám v zmysle nariadenia K. (EÚ) č. 543/2011. Celkovo bolo vykonaných 146 **kontrol obchodnej kvality**, nezhoda nebola zistená.

Vykonaných bolo 5 kontrol **pri intervenčnom skladovaní** sušeného odstredeného mlieka.

9.8. Cielené kontroly

9.8.1. Cielená kontrola mimo pracovnej doby inšpektorov zameraná na obchodnú sieť

Cielená kontrola bola zameraná na zvýšenie účinnosti úradných kontrol v obchodnej sieti a v miestach určenia. Cieľom kontrol mimo pracovnej doby inšpektorov úradnej kontroly potravín bola ochrana spotrebiteľov pri predaji potravín v neskorších popoludňajších hodinách a mimo pracovných dní. Výsledky kontrol sú uvedené v tabuľke č. 15.

Tabuľka 72 Porovnanie bežných kontrol a kontrol mimo pracovnej doby

Druh kontroly	Počet kontrol	Počet kontrol s nedostatkami	Percento kontrol s nedostatkami z celkového počtu kontrol
S P O L U	48 898	4 739	9,69
bežné kontroly	46 983	3 942	8,05
mimo pracovnej doby	1 795	684	1,39
mimoriadne kontroly celoslovenské	120	113	0,23

9.8.2. CK Veľká noc za rok 2016

V rámci tejto cielenej kontroly bolo vykonaných spolu 783 kontrol nasledovne:

- baliarne: 1
- doprava, distribúcia: 3
- hypermarkety a supermarkety: 155
- malé predajne: 269
- výrobcovia: 25
- stredné predajne: 320
- sklady: 10

Pri týchto kontrolách bolo zistených 28 nedostatkov:

- hypermarkety a supermarkety: 8
- malé predajne: 6
- stredné predajne: 14

Odobratých na laboratórne vyšetrenie bolo 245 vzoriek, z ktorých bolo 6 vzoriek nevyhovujúcich (napr. nesprávny názov výrobku, vo vyšetrovanej vzorke bolo prekročené množstvo oxidu siričitého, obsah ovčieho syra v sušine bol nižší ako 50 hmotnostných %, neuvedenie použitého farbiva brilantná modrá (E133) v zložení výrobku).

9.8.3. CK Vianoce za rok 2016

V rámci tejto cielenej kontroly bolo vykonaných spolu 1952 kontrol nasledovne:

- baliarne: 2

- bitúnok: 1
- doprava, distribúcia: 6
- hypermarkety a supermarkety: 418
- malé predajne: 604
- výrobcovia: 22
- stredné predajne: 870
- sklady: 29

Pri týchto kontrolách bolo zistených 88 nedostatkov:

- hypermarkety a supermarkety: 29
- malé predajne: 17
- stredné predajne: 37
- sklady: 5

Odobratých na laboratórne vyšetrenie bolo 638 vzoriek, z ktorých bolo 59 vzoriek nevyhovujúcich (napr. označovanie, zistený mliečny alergén, ktorý nie je uvedený v označení zložiek, nameraný obsah alkoholu 6,6 obj % namiesto deklarovaných 12 obj %, výrobok párky nevyhovoval v ukazovateli množstvo mäsa, plnotučný syr v celku - obsah tuku v sušine nevyhovoval v znaku obsah tuku v sušine, Mandle v škrupine pražené solené 500 g nevyhoveli pre prekročenie maximálnej hodnoty obsahu Aflatoxínu B1 a sumy aflatoxínov.

9.8.4. Cílená kontrola zameraná na pridávanie jedlej soli v chlebe a pečive podľa Výnosu MZ SR č. S08975-OL-2014.

V nadväznosti na výnos MZ SR z 20. marca 2015 č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ a ktorý je v platnosti od 1. decembra 2015, sledovali sa údaje o množstvách pridávanej jedlej soli v komoditách chlieb a pekárske výrobky v čase január- august 2016.

Cieľom kontroly bolo zistenie pridávania soli v miligramoch podľa noriem prevádzkovateľov na 1 kg výrobku alebo náhodne odobrať vzorky na analyzovanie obsahu soli (mg/kg) v niektorom z pekárskych výrobkov. Skontrolovaných bolo spolu **437 pekárskych výrobkov**. Z uvedeného množstva sa obsah soli podľa noriem prevádzkovateľa (pekáraň) prekontroloval v 406-tich výrobkoch. V 114-tich pekárskych výrobkoch sa stanovil obsah soli analytickým rozborom. V 83 pekárskych výrobkoch súčasne sa analyzoval skutočný obsah soli vo výrobku a porovnal sa s normou prevádzkovateľa.

Zo 437 celkovo sledovaných pekárskych výrobkoch iba v 8-ich prípadoch bol zistený prekročený limit - 18 000 mg/kg. Prekročený limit pridávanej soli bol zaznamenaný v šiestich chleboch a v dvoch vzorkách pečiva. Okrem týchto dvoch základných druhov pekárskych výrobkov boli prekontrolované aj iné druhy pekárskych výrobkov. Boli to slané pekárske výrobky ako napr. pagáče, slané tyčinky. V týchto pekárskych výrobkoch nebol prekročený stanovený limit 30 000 mg/kg ani v receptúre a ani analyticky.

9.8.5. Cílené kontroly olejov

Okrem bežných plánovaných kontrol a kontrol pri dovozoch z tretích krajín boli tiež v roku 2016 uskutočnené dve cílené kontroly olejov.

Na základe požiadavky z AAC systému bola vykonaná cílená kontrola palmového oleja zameraná na falšovanie a prifarbovanie surového palmového oleja. V rámci kontroly boli

v obchodnej sieti odobraté tri vzorky červeného palmového oleja. Ani v jednej vzorke sa nepreukázala nepovolená prítomnosť Sudánových farbív, ani falšovanie oleja. Dva oleje pochádzali z Malajzie, na jednom výrobku nebola uvedená krajina pôvodu.

V novembri 2016 bola tiež uskutočnená cielená kontrola olejov, zameraná na obsah kontaminantov v oleji a na falšovanie olejov. V rámci kontroly bolo odobratých 6 vzoriek, vrátane olejov, ponúkaných spotrebiteľom za nízku cenu. Jednalo sa o štyri slnečnicové a dva repkové oleje (krajiny pôvodu: Maďarsko, Srbsko, Česká republika 2x, Ukrajina 2x). Všetky oleje vyhoveli v kontrolovaných znakoch požiadavkám platnej legislatívy.

9.9. Značka kvality SK 2016 – potraviny rastlinného a zmiešaného pôvodu



V roku 2016 boli inšpektormi RVPS vykonané aj kontroly výrobkov, uchádzajúcich sa o udelenie Značky kvality SK, keďže podľa „Zásad posudzovania a udeľovania Značky kvality SK na poľnohospodárske produkty a potraviny“, vykonávajú kontrolu dodržiavania podmienok pre udeľovanie značky u registrovaných výrobkov orgány Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky.

Pri kontrolách inšpektori zisťovali, či výrobok spĺňa všetky požiadavky uvedené v platných Zásadách Značky kvality SK, t. j. najmä či:

- výrobca spĺňa požiadavky zákona o potravinách, ako aj príslušnej národnej a európskej legislatívy vzťahujúcej sa k predmetnému výrobku,
- výrobok spĺňa parametre uvedené v technickej dokumentácii, ktorú výrobca ako prílohu predkladal k žiadosti o udelenie značky, inšpektori venovali osobitnú pozornosť posúdeniu údajov v kolónke „nadštandardné kvalitatívne vlastnosti“ ,
- výrobok spĺňa požiadavku na predpísané % zastúpenie surovín domáceho pôvodu,
- všetky fázy výrobného procesu sú uskutočňované na území Slovenskej republiky, s výnimkou surovín z dovozu.

Spolu bolo vykonaných 33 kontrol pred udelením, pri ktorých bolo skontrolovaných 92 výrobkov rastlinného a zmiešaného pôvodu.

9.10. Politika kvality

V zmysle Zákona NR SR č. 152/95 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, § 9a odsek (8) „Úradnú kontrolu poľnohospodárskych výrobkov a potravín s chráneným označením pôvodu (CHOP), s chráneným zemepisným označením (CHZO) alebo s označením zaručenej tradičnej špeciality (ZTŠ) spĺňajúcich požiadavky podľa osobitných predpisov vykonávajú orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy“.



Pri bežných plánovaných úradných kontrolách v obchodnej sieti preto inšpektori úradnej kontroly potravín v roku 2016 vykonávali aj nasledovné činnosti:

1. skontrolovali, či sa v predajni vyskytujú výrobky s CHOP, CHZO alebo ZTŠ,
2. uviedli podrobné údaje o výskyte takýchto výrobkov do záznamu z úradnej kontroly (Presný originálny názov výrobku, výrobca, druh výrobku, druh použitého symbolu a pod.),
3. overili si následne v elektronickej databáze EÚ „DOOR“ oprávnenosť použitia loga na výrobkoch,
4. zistenia boli zapísané aj do programu KIČ (elektronická databáza kontrolnej činnosti), kde je v rámci zápisu zistení z plánovaných úradných kontrol vytvorená kolónka „Politika kvality“.

Na základe údajov z elektronickej databázy bolo v obchodnej sieti v roku 2016 vykonaných spolu 1785 úradných kontrol, pri ktorých boli skontrolované potraviny rastlinného aj živočíšneho pôvodu s chráneným označením. Spolu bolo prekontrolovaných 5070 výrobkov, čo predstavuje nárast oproti roku 2015 o 13,68 %.

Prekontrolovaných bolo 871 výrobkov s chráneným označením pôvodu, 3 531 výrobkov s chráneným zemepisným označením a 668 výrobkov s označením zaručená tradičná špecialita. Pokiaľ ide o krajinu pôvodu, najčastejšie išlo o výrobky z Českej republiky a zo Slovenska, potom výrobky vyrobené v Taliansku, Nemecku, Francúzsku, Grécku, Španielsku, Rakúsku, Maďarsku a v iných krajinách.

V prípade potravín rastlinného pôvodu neboli zistené žiadne nedostatky.

9.11. Audity

Orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy vykonávali aj v roku 2016 u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít audity so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnnej praxe s platnou legislatívou. Celkovo bolo vykonaných 101 **auditov**, z toho bolo 6 **auditov s nezhodami**, pri ktorých bolo zistených 8 **nezhôd**. Pre porovnanie s rokom 2015, v predchádzajúcom kalendárnom roku 2015 bolo vykonaných 115 auditov, z toho bolo 5 auditov s nezhodami, pri ktorých bolo zistených 16 nezhôd.

Tabuľka 73 Výsledky auditov v roku 2016

Typ činnosti	Počet kontrolovaných právnych subjektov	Počet kontrolovaných prevádzok	Audity bez nedostatkov	Audity s nedostatkom	Počet auditov celkom
Baliarne	1	1	1	0	1
Hypermarkety a supermarket	2	3	3	0	3
Primárni výrobcovia - rastl.	2	2	2	0	2
Veľkoobchodný sklad OZ	1	1	1	0	1
VO sklad rastlinný	7	7	6	1	7
VO sklad zmiešaný	5	5	4	1	5
Výrobca vo svojej predajni - rastl.	7	9	10	0	10
Výrobcovia - rastl.	67	63	68	4	72
Celkový súčet	88	89	95	6	101

*Počet kontrolovaných právnych subjektov nie je súčtom celého stĺpca, nakoľko v niektorých prípadoch ten istý právny subjekt, resp. prevádzka boli kontrolované na viacerých stupňoch

Zistenia (nezhody) v priebehu auditov

- v dokumentácii SVP a HACCP nie je vypracovaný postup pri čistení,
- v dokumentácii zásad správnej výrobnjej praxe nie je vypracovaný samostatný výrobný postup,
- v HACCP nie je vypracovaný opis - špecifikácia výrobku (senzorika, zloženie, balenie, obal, cieľová skupina)
- nepredložené Rozhodnutie z RÚVZ LM na nové priestory skladu - nezhoda zistená pri audite
- v dokumentácii SVP nie je vypracovaný metrologický poriadok
- výrobca neaktualizoval plán miestností a zariadení v sanitačnom programe podľa skutočne využívaného účelu ich použitia.

Tabuľka 74 Prehľad o type nedostatkov v priebehu auditov vykonaných v roku 2016

Typ nedostatku	Počet auditov s nedostatkom	Počet kontrolovaných právných subjektov	Počet kontrolovaných prevádzok
HACCP, SPP a podobné systémy	3	3	3
Nedostatky v dokumentácii	2	2	2
Registrácia	1	1	1
Sanitačný poriadok, evidencia	1	1	1
Celkový súčet	6*	6*	6*

*Počet auditov s nedostatkom nie je súčtom celého stĺpca, nakoľko v niektorých prípadoch v rámci 1 auditu bolo zistených viac typov nedostatkov, v prípade kontrolovaných „Právných subjektov“ a „Kontrolovaných prevádzok“ bolo zistených viac nedostatkov v rámci jedného auditu

9.12. Opatrenia a sankcie

ŠVPS SR a RVPS SR v zmysle zákona o potravinách uložili za zistené nedostatky nasledovné opatrenia a sankcie prevádzkovateľom potravinárskych podnikov

Tabuľka 75 Prehľad zistených nedostatkov pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh v roku 2016

Popis nedostatku	Počet nedostatkov, druhov tovaru	Množstvo (l, kg, m. j.)	Cena v EUR
Neplnenie opatrení	78	-	-
Nevyhovujúce suroviny, výrobky, tovar			
po dobe spotreby/dobe minimálnej trvanlivosti	1995	4140,472	12462,74
poškodený obal, tovar	262	477,136	2159,63
nehodné na ľudskú spotrebu	291	9993,732	4641,97
zdraviu škodlivé	4	11,95	51,07
označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	3189	8638,522	27289,37
neznámy pôvod	176	1665,37	2494,47
menenie, falšovanie údajov	30	30,602	238,14

klamlivo označené alebo ponúkané na predaj klamlivým spôsobom	65	148508,464	1140,34
nevyhovujúce suroviny	53	17005,315	8144,21
kvalita	29	559,924	3648,66
inak znehodnotené	11	46,76	210,5
neznámy pôvod, neregistrovaný PPP	176	1665,37	2494,47

Tabuľka 76 Prehľad o počte kontrol s uvedeným nedostatkom (najviac vyskytujúce sa nedostatky), porovnanie rokov 2014, 2015 a 2016

2014		2015		2016	
Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	1872	Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	1399	Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	1239
Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	1550	Hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	1253	Hygiena budov, hygiena prevádzkarne	1233
Hygiena skladovania	1338	Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	1070	Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	1025
Označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	1293	Hygiena skladovania	914	Osobná hygiena	733
Osobná hygiena	978	Osobná hygiena	813	Hygiena skladovania	712
Hygiena predaja	891	Hygiena predaja	627	Hygiena predaja	498
Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	669	po DS/DMT	503	po DS/DMT	380
po DS/DMT	628	Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	449	Dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	292
Nevyhovujúce laboratórne analýzy	322	Nevyhovujúce laboratórne analýzy	260	Nevyhovujúce laboratórne analýzy	221
Nevhodné na ľudskú spotrebu	299	Poškodený obal, tovar	208	Nedostatky v dokumentácií	171
Poškodený obal, tovar	297	Nedostatky v dokumentácií	197	DDD, evidencia, výskyt škodcov	135
Nedostatky v dokumentácií	283	HACCP, SPP a podobné systémy	179	HACCP, SPP a podobné systémy	129
HACCP, SPP a podobné systémy	218	Nevhodné na ľudskú spotrebu	160	Nevhodné na ľudskú spotrebu	128
DDD, evidencia, výskyt škodcov	189	DDD, evidencia, výskyt škodcov	154	Sanitačný poriadok, evidencia	125
Vybavenosť šatní a sociálnych zariadení	166	Sanitačný poriadok, evidencia	111	Poškodený obal, tovar	123

Právoplatné rozhodnutia

V roku 2016 nadobudlo v správnom konaní právoplatnosť 1 784 rozhodnutí riaditeľov miestne príslušných RVPS pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh v hodnote 9 413 030 €, pričom priemerná hodnota uloženej pokuty bola 5 276,36 € a maximálna suma uloženej pokuty bola 1 000 000 €.

Tabuľka 77 Prehľad o právoplatných rozhodnutiach v roku 2016

Obdobie	počet právoplatných rozhodnutí	suma	priemer	maximum
od 01.01.2015 do 31.12.2016	1 784	9 413 030	5 276,36	1 000 000

Blokové pokuty

Blokových pokút uložených fyzickým osobám pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh bolo 1 432 v hodnote 49 980 €.

9.13. Školenia

Na základe Národného programu vzdelávacích aktivít v oblasti úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu pre rok 2016 sa uskutočnilo **8** školení, ktorých sa zúčastnilo **533** účastníkov – inšpektorov úradnej kontroly potravín a zamestnancov potravinových laboratórií ŠVPÚ.

V roku 2016 sa **10 inšpektorov** z RVPS a ŠVPS SR zúčastnili školení organizovaných EK v rámci programu „**Better Training for Safer Food**“ zameraného na kontrolu dovozu potravín neživočíšneho pôvodu, kontaminanty v potravinách, zloženie potravín, elektronický obchod, rastliny do potravín a alimentárne epidémie-výšetrenia.

Tabuľka 78 Školenia organizované cez DG SANCO – Better Training for Safer food

Názov školenia	Počet účastníkov
Plants for food	1
Foodborne outbreaks investigation	1
Import controls on certain Food and Feed non-animal origin	1
Contaminants on feed and food	2
Food composition and information	3
e-commerce of food, standart level	1
Workshop Carcase Classification	1

9.14. Usmernenia alebo informácie pre potravinárskych prevádzkovateľov

Zástupcovia ŠVPS SR sa v roku 2016 zúčastňovali ako lektori na rôznych školiacich seminároch organizovaných zväzmi a asociáciami pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov (seminár Cechu pekárov a cukrárov západného Slovenska, Zväz obchodu a cestovného ruchu SR, Slovenský podnikateľský zväz pekárov, cukrárov a cestovinárov, seminár pre pestovateľov), v rámci seminárov organizovaných MPRV SR, v rámci odborných konferencií a na zasadnutiach rôznych potravinárskych zväzov, cechov, asociácií a tiež s Potravinárskou komorou Slovenska, SPKK, Zväzom obchodu a cestovného ruchu SR a SAMO.

Pracovníci ŠVPS SR sa zúčastnili aj školení organizované cez DG SANCO – Better Training for Safer Food ako lektori.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Potravinárska komora Slovenska a zväzy sú písomne a elektronicky informovaní aj o niektorých aktuálnych informáciách a požiadavkách, napr. požiadavky nariadenia o informáciách pre spotrebiteľov o potravinách, nové požiadavky nariadenia o prídavných látkach do potravín, požiadavky nariadení na dovozy potravín neživočíšneho pôvodu z tretích krajín a iné.

Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov sú o aktuálnych informáciách, ktoré sa týkajú postupov ŠVPS SR vo vzťahu k prevádzkovateľom potravinárskych podnikov a o zmenách v európskej a národnej legislatíve informovaní prostredníctvom internetovej stránky ŠVPS SR <http://www.svps.sk/>.

Veľa informácií o potravinách dostávajú výrobcovia a aj spotrebiteľia prostredníctvom vystúpení zástupcov ŠVPS SR v tlačенých a elektronických médiách.

9.15. Obchodná kvalita ovocia a zeleniny

Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny sa v roku 2016 vykonávala v zmysle legislatívy EÚ - nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 a národnej legislatívy – zákona č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov. Kontrolu vykonávali autorizovaní inšpektori na všetkých stupňoch obchodu, u prvovýrobcov (pestovateľov), veľkoobchodníkov, dovozcov, vývozcov a vo všetkých typoch maloobchodného predaja.

9.15.1. Výsledky kontrolnej činnosti

K 31.12.2016 vykonávalo kontrolu zhody 49 inšpektorov autorizovaných na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny v zmysle § 9 zákona č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov a Vyhlášky MP SR č. 50/2005. o autorizácii na výkon kontroly kvality rastlinných produktov. V priebehu roku bolo autorizovaných 10 inšpektorov.

Inšpektori vykonali 2 071 kontrol na všetkých stupňoch obchodu. Najviac kontrol bolo vykonaných v maloobchodných jednotkách, celkom 1 600 kontrol, vo veľkoobchodných skladoch 339 kontrol, u prvovýrobcov 108 kontrol a kontroly na požiadanie boli vykonané v počte 24. Počas kontrol bolo vykonaných 9 666 hodnotení čerstvého ovocia a zeleniny na mieste (HNM), 9 011 vzoriek vyhovelo osobitným normám kvality a všeobecnej norme (čo predstavuje 93,2 %) a 655 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kvalitu osobitných noriem a všeobecnej normy (čo predstavuje 6,8 %). Najviac hodnotení plodín na mieste bolo vykonaných v maloobchodných jednotkách (MOJ) – 8 222, pričom 7 593 plodín vyhovelo osobitným normám a všeobecnej norme kvality, 629 plodín nevyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy. Vo veľkoobchodných skladoch (VOS) bolo vykonaných 1 173 hodnotení obchodnej kvality plodín, z čoho 1 151 plodín vyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy a 22 vzoriek plodín nevyhovovalo. U prvovýrobcov (PV) bolo vykonaných 194 hodnotení plodín na mieste, z čoho 192 plodín vyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy a 2 plodiny nevyhoveli

požiadavkám noriem. Pri iných kontrolách (kontroly na požiadanie) bolo hodnotených na mieste 77 plodín, 75 plodín vyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej norme a 2 plodiny nevyhoveli. Celkovo bolo spolu hodnotených 5 146 794,77 kg čerstvého ovocia a zeleniny, z toho 5 091 803,25 kg bolo vyhovujúcich. Nálezy o nezhode boli vydané celkovo na 54 991,54 kg.

Najväčšie množstvo nevyhovujúcich plodín bolo zistené vo veľkoobchodných skladoch 29 420,0 kg, v maloobchodných jednotkách 16 943,74 kg, pri iných kontrolách 8 552,8 kg a u prvovýrobcov 75,0 kg. Pri dovoze čerstvého ovocia a zeleniny z tretích krajín do EÚ boli vykonané 3 kontroly zhody, pri vývoze 139 kontrol zhody.

Najviac kontrol zhody bolo vykonaných u plodiny jablká – 1 389 kontrol zhody, rajčiaky – 1 058 kontrol zhody a paprika zeleninová – 831 kontrol zhody. V kilogramoch bolo prekontrolovaných najviac mandarínok – 2 647 130,26 kg, jablák – 1 652 993,01 kg a rajčiakov – 121 026,62 kg. Najviac zistených nedostatkov bolo u jablák – 89, u rajčiakov – 76 a u papriky zeleninovej – 69. V kilogramoch bolo najviac nevyhovujúcich plodín u rajčiakov – 16 209,36 kg, jablák – 11 109,86 kg a broskyne, nektárinky – 9 962,25 kg.

Podľa pôvodu bolo najviac nevyhovujúcich plodín zo Španielska – 105, Slovenska – 96 a Poľska – 89 nevyhovujúcich plodín.

Tabuľka 79 Počet kontrol a hodnotenie zhody na mieste podľa jednotlivých stupňov obchodu

Miesto kontroly	Počet kontrol	Počet HNM	Z toho počet HNM nevyhovujúcich
Maloobchod	1 600	8 222	629
Veľkoobchod	339	1 173	22
Prvovýroba	108	194	2
Iné kontroly	24	77	2
Spolu	2 071	9 666	655

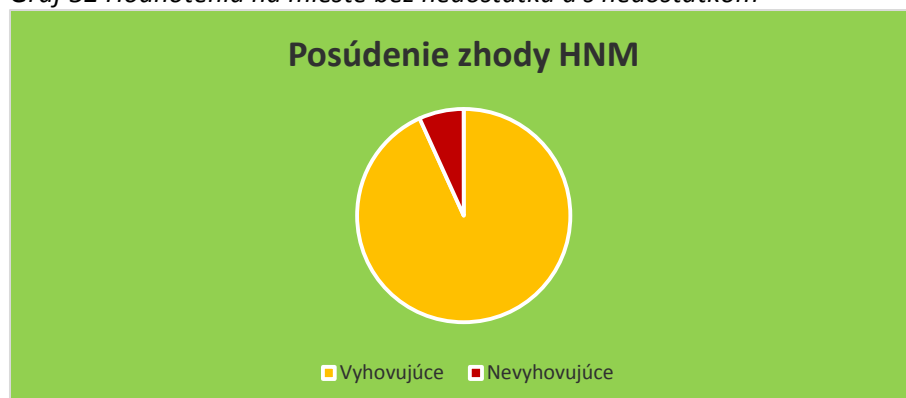
Tabuľka 80 Hmotnosť plodín hodnotených na mieste

HNM	Množstvo celkom	Vyhovujúce	Nevyhovujúce
Spolu kg	5 146 794,77	5 091 803,25	54 991,54

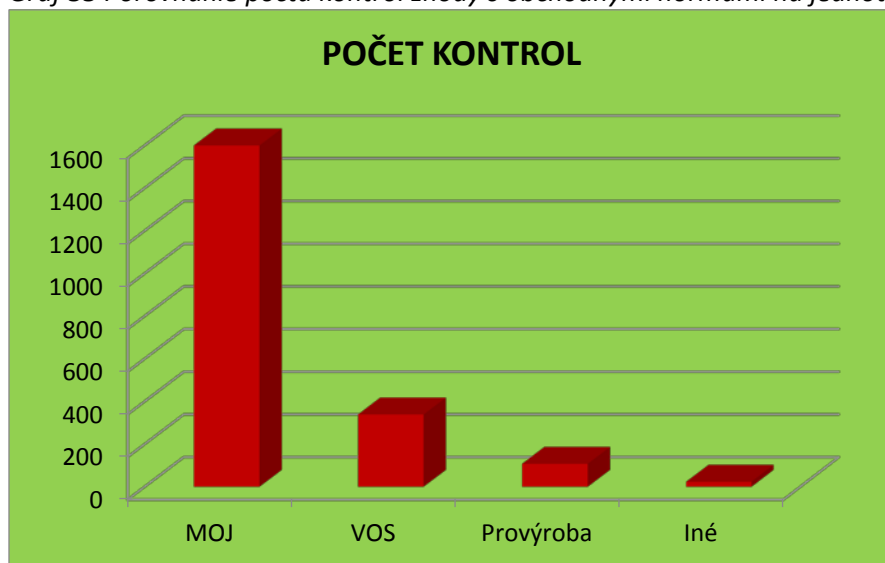
Tabuľka 81 Počet kontrol pri dovoze a vývoze

Kontroly	HNM
dovoz	3
vývoz	139

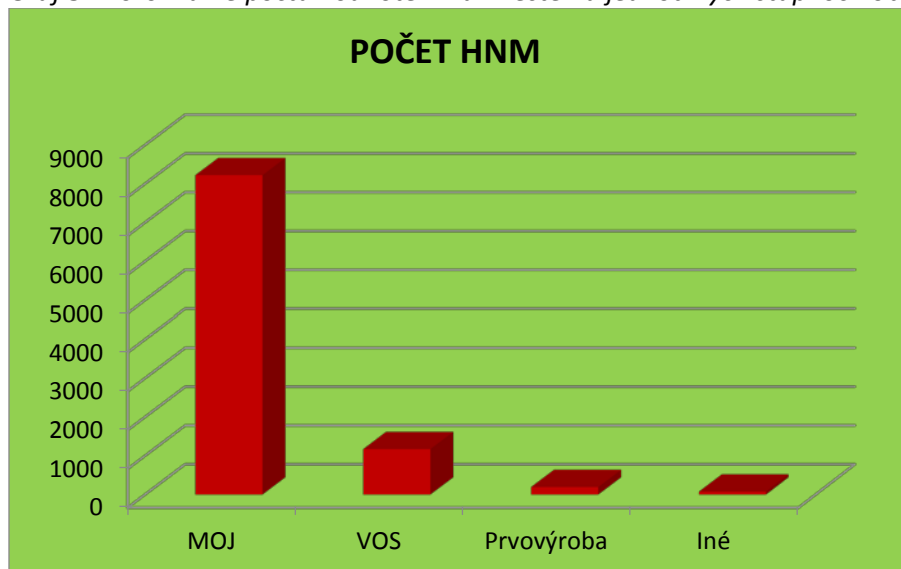
Graf 32 Hodnotenia na mieste bez nedostatku a s nedostatkom



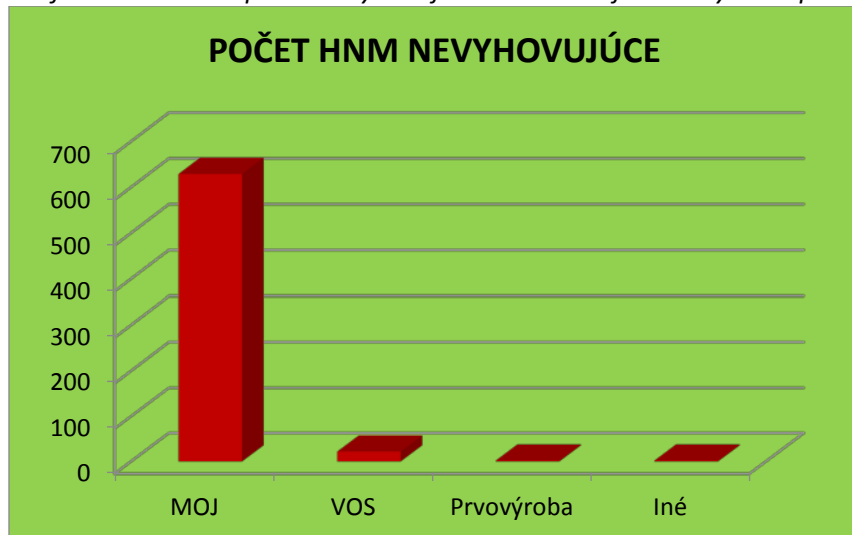
Graf 33 Porovnanie počtu kontrol zhody s obchodnými normami na jednotlivých stupňoch obchodu



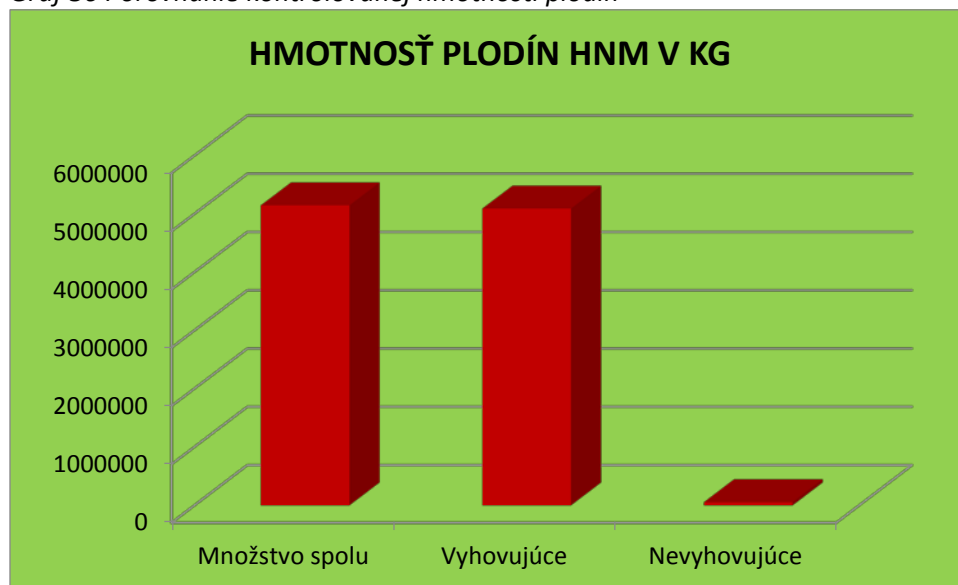
Graf 34 Porovnanie počtu hodnotení na mieste na jednotlivých stupňoch obchodu



Graf 35 Porovnanie počtu nevyhovujúcich HNM na jednotlivých stupňoch obchodu



Graf 36 Porovnanie kontrolovanej hmotnosti plodín



Najviac kontrol bolo vykonaných na RVPS Prešov v počte 238, na RVPS Košice mesto 161 a na RVPS Martin 116. Najviac kontrol zhody obchodnej kvality bolo vykonaných na RVPS Martin a to 729 kontrol zhody, na RVPS Košice mesto 727 a RVPS Prešov 657 kontrol zhody. Najviac nevyhovujúcich plodín pri kontrole zhody bolo zistených na RVPS Košice mesto a to 116, RVPS Prešov 68 a RVPS Trebišov 53 nevyhovujúcich plodín. Nevyhovujúce plodiny neboli zistené na RVPS Bardejov, RVPS Dunajská Streda, RVPS Lučenec, RVPS Rimavská Sobota, RVPS Stará Ľubovňa, RVPS Svidník, RVPS Trenčín a RVPS Veľký Krtíš. Nálezy o nezhode na najväčšie množstvo plodín boli vydané na RVPS Bratislava 15 179,0 kg, RVPS Košice mesto 13 414,61 kg a RVPS Komárno 8 440,55 kg.

Tabuľka 82 Prehľad počtu autorizovaných inšpektorov, počtu kontrol a počtu hodnotení zhody na mieste v jednotlivých RVPS SR

RVPS	Počet inšpektorov	Počet kontrol	Posúdenie zhody (HNM)			
			počet spolu	počet vyhovujúce	nevyhovujúce	
					počet	%
Banská Bystrica	1	24	133	131	2	1,5
Bardejov	1	36	140	140	0	0,0
Bratislava	2	17	79	75	4	5,1
Čadca	1	4	40	35	5	12,5
Dolný Kubín	1	20	69	66	3	4,3
Dunajská Streda	1	10	86	86	0	0,0
Galanta	2	68	369	368	1	0,3
Humenné	1	35	140	132	8	5,7
Komárno	1	103	370	351	19	5,1
Košice mesto	2	161	727	611	116	16,0
Košice okolie	1	62	249	216	33	13,3
Liptovský Mikuláš	0	9	66	64	2	3,0
Levice	2	61	332	312	20	6,0
Lučenec	1	26	106	106	0	0,0
Martin	1	116	729	693	36	4,9
Michalovce	1	37	151	127	24	15,9
Nitra	2	92	381	342	39	10,2

Nové Mesto n.Váhom	1	15	93	88	5	5,4
Nové Zámky	1	70	392	349	43	11,0
Poprad	1	31	137	98	39	28,5
Prešov	2	238	657	589	68	10,4
Prievidza	1	63	536	518	18	3,4
Púchov	1	21	136	135	1	0,7
Rimavská Sobota	1	42	146	146	0	0,0
Rožňava	1	81	319	307	12	3,8
Senec	3	111	527	516	11	2,1
Senica nad Myjavou	1	51	187	176	11	5,9
Spišská Nová Ves	1	23	86	55	31	36,0
Stará Ľubovňa	1	17	31	31	0	0,0
Svidník	1	24	96	96	0	0,0
Šaľa	2	57	220	210	10	4,5
Topoľčany	1	10	59	57	2	3,4
Trebišov	1	65	275	222	53	19,3
Trenčín	1	23	82	82	0	0,0
Trnava	2	75	541	539	2	0,4
Veľký Krtíš	1	29	150	150	0	0,0
Vranov nad Topľou	1	60	232	207	25	10,8
Zvolen	1	29	178	176	2	1,1
Žiar nad Hronom		16	125	118	7	5,6
Žilina	1	39	294	291	3	1,0
Spolu	49	2 071	9 666	9 011	655	6,8

■ RVPS bez autorizovaného inšpektora. Na RVPS Liptovský Mikuláš vykonáva kontroly inšpektor RVPS Dolný Kubín, Martin, Poprad, na RVPS Žiar nad Hronom inšpektor RVPS Lučenec, Veľký Krtíš.

9.15.2. Cílené kontroly

Cílená kontrola - Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny po pracovnom čase.

V roku 2016 vykonali autorizovaní inšpektori pre kontrolu zhody s obchodnými normami v rámci tematických kontrol po pracovnej dobe, v sobotu a nedeľu na území SR spolu 188 kontrol supermarketov a hypermarketov. Z uvedeného počtu kontrol bolo 53 kontrol so zisteniami porušenia požiadaviek na kvalitu OZ. Počas kontroly vykonali inšpektori 1 187 hodnotení na mieste v celkovom množstve 44 505,42 kg, v 121 prípadoch plodiny nevyhoveli hodnoteniu na mieste, čo predstavuje spolu 1 104,16 kg ovocia a zeleniny. 29,4 % nevyhovujúcich plodín nezodpovedalo minimálnym požiadavkám noriem, 40,7 % požiadavkám na kvalitu a 29,9 % požiadavkám na označovanie.

Celkom bolo hodnotených 58 druhov ovocia a zeleniny, z ktorých 46 podlieha požiadavkám všeobecnej normy a 12 požiadavkám špecifických noriem NK č. 543/2011, príloha č. I.

Nevyhovujúce plodiny: Ananás, avokádo, baklažány, banány žlté, brokolica, broskyne a nektárinky, cibuľa, citróny, čerešne a višne, čučoriedky, dyňa červená, fenikel, figy, hrozno stolové, hrušky, chilli papričky, jablká, jahody, karfiol, kivi, kukurica lahôdková, mandarínky, mango, paprika, pomaranče, rajčiaky, reďkovka, slivky, šalát hlávkový, uhorky, zázvor, zeler buľvový.

Najviac predajní bolo celkovo skontrolovaných v Jednota SD – 56 prevádzok, Tesco Stores SR a.s. - 18 prevádzok, Lidl SR, v.o.s. – 17 prevádzok, Billa s.r.o. 15 prevádzok a Kaufland SR, v.o.s. – 13 prevádzok. Celkovo bolo najviac plodín hodnotených na mieste v COOP Jednota,

SD – 339 plodín, Tesco Stores SR a.s. – 138 plodín, Lidl SR, v.o.s. – 128 plodín, Billa s.r.o. – 110 plodín, Kaufland SR, v.o.s. 100 plodín.

Najviac kontrol so zistenými nedostatkami bolo vykonaných v prevádzkach COOP Jednota, SD, Labaš s.r.o. – 10 predajní, Billa s.r.o. – 8 predajní, Kaufland SR, v.o.s., Tesco Stores SR a.s. – 4 predajne. Najviac plodín nevyhovujúcich obchodnej kvalite bolo zistených v prevádzkach Labaš s.r.o. - 41 plodín, Billa s.r.o. – 19 plodín, COOP Jednota, SD – 18 plodín, Kaufland SR, v.o.s. – 11 plodín.

Podľa pôvodu bolo najviac nevyhovujúcich plodín Španielsko – 29, Taliansko – 21, Slovensko – 14, Poľsko - 9, u 12 plodín nebola uvedená krajina pôvodu.

RVPS	Počet kontrol
Bardejov	2
Čadca	1
Dolný Kubín	7
Galanta	14
Košice -mesto	16
Košice-okolie	10
Levice	5
Martin	45
Michalovce	1
Nitra	4
Nové Mesto nad Váhom	7
Nové Zámky	34
Poprad	2
Prešov	11
Rimavská Sobota	5
Senec	3
Senica nad Myjavou	10
Trebišov	3
Žilina	8
Spolu	188

9.15.3. Správne konanie

V roku 2016 bolo právoplatne ukončených 12 správnych konaní voči subjektom podnikajúcim v sektore ovocia a zeleniny za porušenie zákona č.491/2001 o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v pôsobnosti 6 RVPS. Na základe porušenia tohto zákona boli právnym subjektom uložené pokuty vo výške 20 150 €.

Tabuľka 83 Prehľad právoplatne ukončených správnych konaní RVPS a výška uložených pokút

Správne konanie na RVPS	Právoplatne ukončené	Pokuta €
Košice mesto	1	500
Komárno	3	1 350
Liptovský Mikuláš	1	1 000
Martin	4	5 800
Poprad	2	11 000
Trebišov	1	500
Spolu	12	20 150

9.15.4. Porovnanie počtu kontrol za roky 2012 až 2016

V roku 2016 prišlo k nárastu počtu kontrol v prevádzkach oproti roku 2015 o 386 kontrol. Oproti rokmi 2012 až 2014 je však počet kontrol nižší. Počet hodnotení na mieste sa oproti predošlému roku zvýšil o 1 615, ale je najnižší pri porovnaní s rokmi 2012 až 2014. Počet nevyhovujúcich vzoriek sa oproti predošlému roku zvýšil o 44, avšak v porovnaní s rokmi 2012 až 2015 je najnižší. Množstvo nevyhovujúceho tovaru oproti minulému roku stúplo o 30 644,33 kg, ale pri porovnaní s rokmi 2012 až 2014 je najnižší. Vo všetkých vybraných ukazovateľoch prišlo v roku 2016 k nárastu oproti roku 2015 avšak pri porovnaní za obdobie 2012 až 2014 zaznamenávame výrazný pokles.

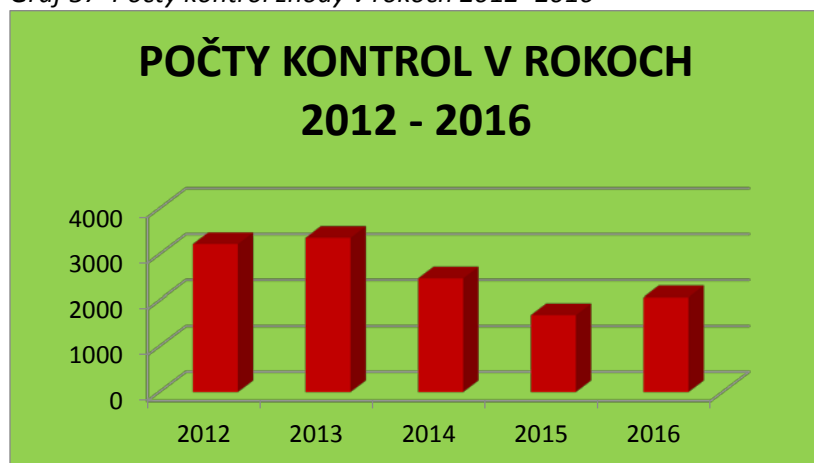
Tabuľka 84 Porovnanie počtu kontrol za roky 2012 až 2016

Kontroly zhody / Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Počet kontrol	3 228	3 365	2 479	1 685	2 071
HNM celkom	15 140	15 480	12 243	8 051	9 666
HNM nevyhovujúce	1 687	1 616	1 243	611	655
Tovar celkom kg	5 391 941,97	4 970 191,33	4 946 008,62	3 772 041,02	5 146 794,77
Nevyhovujúci tovar kg	284 420,62	131 073,78	13 9524,44	2 4347,21	54 991,54

Tabuľka 85 Porovnanie počtu kontrol na rôznom stupni obchodu v rokoch 2012 – 2016

Miesto kontroly	Počet kontrol 2012	Počet kontrol 2013	Počet kontrol 2014	Počet kontrol 2015	Počet kontrol 2016
Maloobchod	2 587	2 782	1 983	1 271	1 600
Veľkoobchod	470	430	374	309	339
Prvovýroba	90	89	76	84	108
Iné kontroly	81	64	46	21	24
Spolu	3 228	3 365	2 479	1 685	2 071

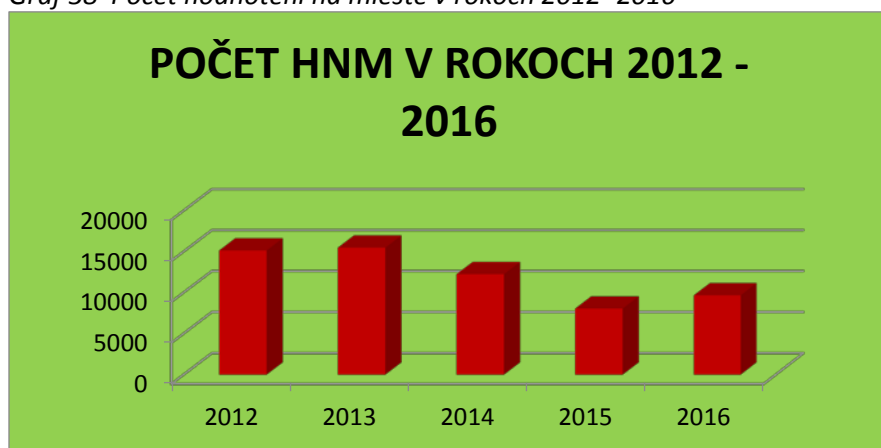
Graf 37 Počty kontrol zhody v rokoch 2012 -2016



Tabuľka 86 Porovnanie počtu hodnotení na mieste na rôznych stupňoch obchodu v rokoch 2012 – 2016

Miesto kontroly	Počet HNM 2011	Počet HNM 2012	Počet HNM 2014	Počet HNM 2015	Počet HNM 2016
Maloobchod	12 926	13 490	10 406	6 709	8 222
Veľkoobchod	1 765	1 616	1 511	1 070	1 173
Prvovýroba	234	219	170	188	194
Iné kontroly	215	155	156	84	77
Spolu	15 140	15 480	12 243	8 051	9 666

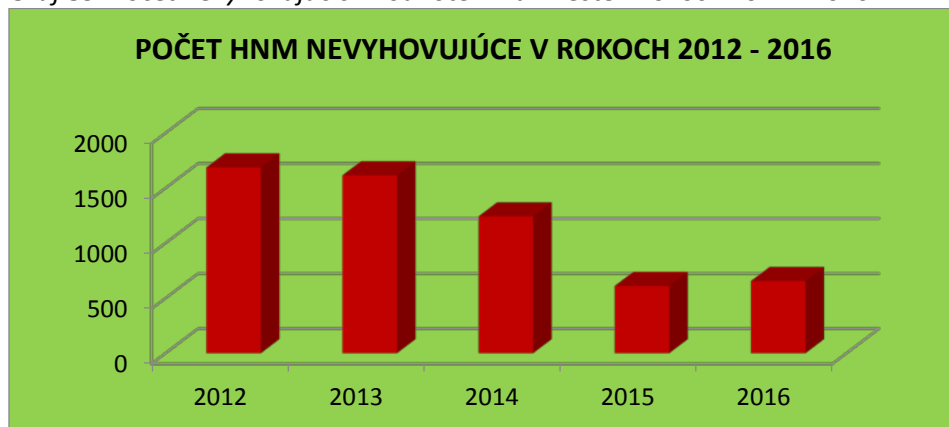
Graf 38 Počet hodnotení na mieste v rokoch 2012 -2016



Tabuľka 87 Porovnanie počtu nevyhovujúcich vzoriek pri hodnotení na mieste na rôznych stupňoch obchodu v rokoch 2012 – 2016

Miesto kontroly	Počet nevyh. HNM 2012	Počet nevyh. HNM 2013	Počet nevyh. HNM 2014	Počet nevyh. HNM 2015	Počet nevyh. HNM 2016
Maloobchod	1 559	1 552	1 164	583	629
Veľkoobchod	114	64	69	27	22
Prvovýroba	6	0	0	0	2
Iné kontroly	8	0	10	1	2
Spolu	1 687	1 616	1 243	611	655

Graf 39 Počet nevyhovujúcich hodnotení na mieste v rokoch 2012 - 2016



Tabuľka 88 Porovnanie nevyhovujúceho množstva ovocia a zeleniny pri hodnotení na mieste v rokoch 2012 - 2016

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
kg	284 420,62	131 073,78	139 524,44	24 347,2	54 991,54

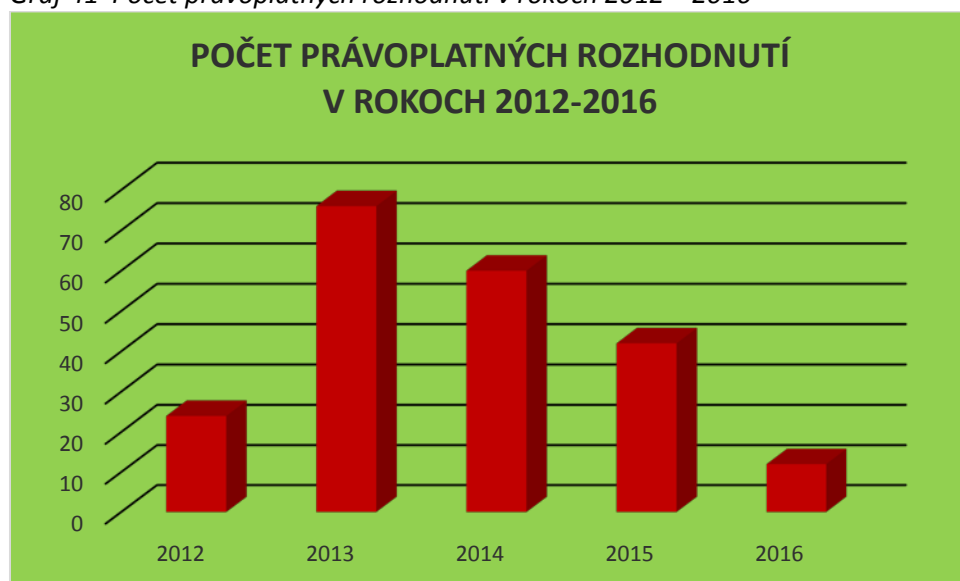
Graf 40 Nevyhovujúce ovocie a zelenina v rokoch 2012 – 2016 v kg



Tabuľka 89 Porovnanie počtu právoplatných rozhodnutí v rokoch 2012 - 2016

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
počet	24	76	60	42	12

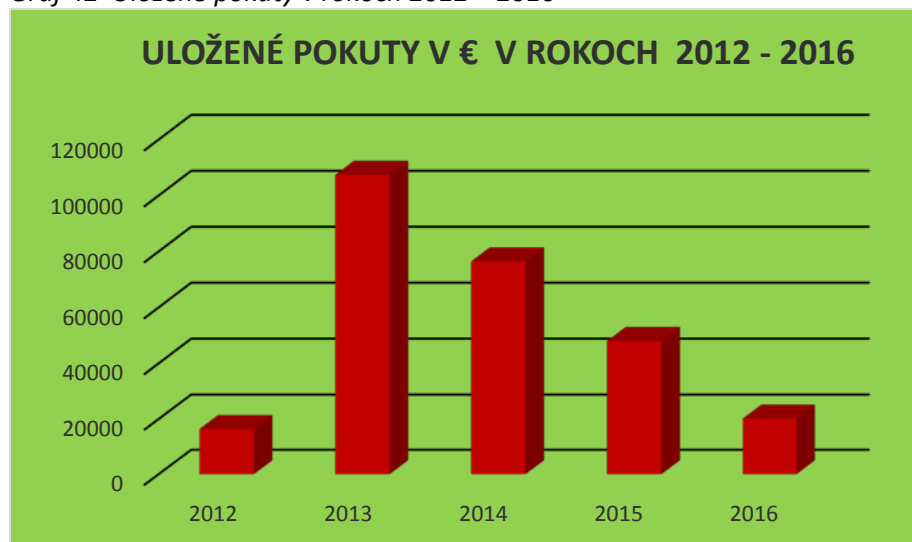
Graf 41 Počet právoplatných rozhodnutí v rokoch 2012 – 2016



Tabuľka 90 Porovnanie výšky pokút uložených v rokoch 2012 – 2016

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Euro	16 342	107 355	76 410	47 950	20 150

Graf 42 Uložené pokuty v rokoch 2012 – 2016

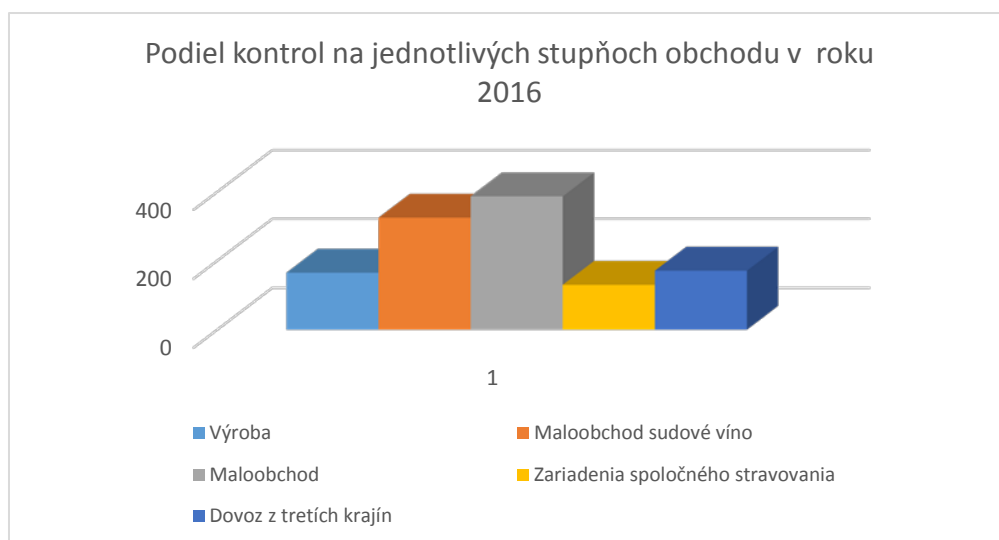


9.16. Kontrola kvality a zdravotnej neškodnosti vína za rok 2016

V roku 2016 ŠVPS SR vykonávala kontrolu v zmysle zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve. Bolo vykonaných **1 178 kontrol**, z toho 165 vo výrobných podnikoch, 325 kontrol v maloobchodných predajniach sudových vín, 387 kontrol v maloobchodných predajniach a 130 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania. Počas roka 2016 bolo vykonaných 171 kontrol pri dovoze vína z tretích krajín.

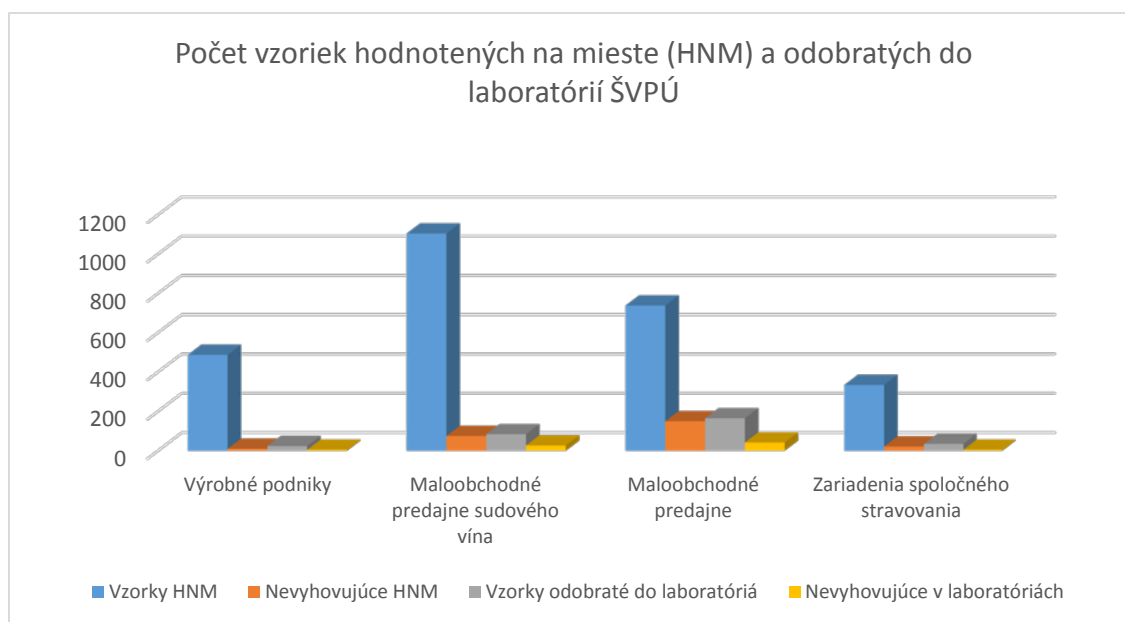
Tabuľka 91 Podiel kontrol na jednotlivých stupňoch obchodu v roku 2016

Výroba	165
Maloobchod sudové víno	325
Maloobchod	387
Zariadenia spoločného stravovania	130
Dovoz z tretích krajín	171
Spolu	1 178



Tabuľka 92 Počet vzoriek hodnotených na mieste (HNM) a odobratých do laboratórií ŠVPÚ

	Vzorky HNM	Nevyhovujúce HNM	Vzorky odobraté do laboratórií	Nevyhovujúce v laboratóriách	Vzorky celkom / nevyhovujúce spolu	% porušenosti
Výrobné podniky	487	10	24	5	511/15	2,9
Maloobchodné predajne sudového vína	1 105	75	84	27	1 189/102	8,5
Maloobchodné predajne	738	150	165	42	903/192	21,2
-slovenské vína	350	21	24	8	374/29	7,7
-zahraničné vína	388	129	54	34	442/163	36,8
Zariadenia spoločného stravovania	334	22	35	5	369/27	7,3
-slovenské vína	122	5	5	1	127/10	7,8
-zahraničné vína	212	17	14	4	226/31	13,7
SPOLU	2664	257	308	79	2972/ 336	11,3



Celkovo bolo ohodnotených 2 972 vzoriek vín z čoho bolo nevyhovujúcich 336 vzoriek čo predstavuje 11,3 % porušeností. S porovnaním z minulými rokmi porušenosť klesla o 4,2 %. Vo výrobných podnikoch bolo vykonaných 165 kontrol a hodnotených 511 vzoriek vín z čoho bolo zistených len 15 vzoriek nevyhovujúcich vín, kde bola zistená najnižšia porušenosť 2,9 %. Najnižšia porušenosť bola zistená aj pri vínach s Chráneným označením pôvodu - (CHOP), ktoré boli zatriedené na UKSUP-e zatriedovacou komisiou. Zatriedené vína sa hlavne predávajú vo fľašovej forme. Najčastejším nedostatkom v predaji bolo neuvedenie označenia Štátneho kontrolného čísla pri prívlastkových vínach. Pri dodatočných kontrolách bolo zistené, že vo väčšine prípadov boli vína certifikované ale výrobca nenalepil ŠKČ na fľašu.

Vína BZO pôvodom zo Slovenska hlavne predávané ako sudové vína bola zistená porušenosť len 8,5 % čo je výrazný pokles o 5,8 % nedostatkov oproti predchádzajúcemu roku. Predaj sudových vín sa spopularizoval pre nízku nákupnú cenu a vzrastajúcu kvalitu pre spotrebiteľa.

Najviac nedostatkov bolo zistených v maloobchodných predajniach v ktorých bola porušenosť 21,2 %. Pri zahraničných vínach v uvedených predajniach bola až 36,8 % porušenosť, hlavne v najnižších kategóriách vín BZO a vín BZO s uvedením odrody.

Najviac nevyhovujúcich vín bolo vo veľkoskladoch a hypermarketoch pri zahraničných vínach v najnižšej kvalitatívnej kategórii vín. Uvedené zahraničné vína boli plnené nie len v 1 litrových tetrapakoch, 1,5 a 3 litrových PET fľašiach, 5 litrových baleniach bag in box ale aj 1 litrových sklenených fľašiach. Vína mali podľa deklarácie krajinu pôvodu hlavne zmes vín z EU, Maďarsko, Bulharsko. Nevyhovujúce vína boli okamžite stiahnuté z predaja. Za zistené nedostatky boli kontrolovaným subjektom uložené pokuty v rámci správneho konania. V senzorických znakoch najväčšími nedostatkami boli sedimenty vo fľašiach, vôňa a chuť nečistá po oxidácii, korku a rozklade kvasníc, sekundárnej fermentácii, myšine a malolaktickej fermentácii, po prídavkoch syntetických aróm, po potuchline. Najviac nedostatkov pri zahraničných vínach bolo označovanie spotrebiteľských balení t.j. neuvedenie povinných údajov v štátnom jazyku, neprimerane malé dolepký v štátnom jazyku – údaje boli na dolepkách nečitateľné, chýbala krajina pôvodu, neuvedenie výrobnej dávky. V analytických znakoch boli zistené nedostatky v nesprávnom údaji o obsahu alkoholu a zvyškového cukru, prekročený limit obsahu kyseliny octovej.

V letnom období v špecializovaných predajniach sudových vín s predajom aj fľašovaného vína sa vo zvýšenej miere zistila porušenosť sudového vína, ako aj vína vo fľašovej forme. Nedostatky sa prejavovali v sekundárnom rozkvasení a zákaloch predávaného sudového vína. Dôvodom bola vysoká teplota skladovania u predajcov. Vo fľašovej forme sa zistila v mnohých prípadoch jablčno-mliečna fermentácia, ako aj sekundárna fermentácia hlavne vo vínach so zvyškovým cukrom a sedimenty.

V rámci dovozu vín z tretích krajín boli vykonané kontroly kvality a zdravotnej neškodnosti cisternových vín dodávaných pre slovenských výrobcov a fľašových vín najmä z Moldavska, Macedónska a Čile, Nového Zélandu, Argentíny, Južná Afrika. Najviac sudových vín z tretích krajín bolo dovezených z Macedónska a Moldavska. Pri kontrolách sudových vín nebola zistená porušenosť v kvalitatívnych znakoch.

V označovaní boli zistené nedostatky pri slovenských vínach hlavne v uvedení nesprávneho údaja o obsahu alkoholu, zvyškového cukru a krajiny pôvodu – chýbal údaj o krajine pôvodu. Pri prívlastkových vínach hlavne vo vinotékach chýbali nálepky alebo označenie Štátneho kontrolného čísla (ŠKČ).

Počet kontrol v roku 2015 sa znížil približne o 6,5 % oproti roku 2014. Pri percentuálnom vyhodnotení porušenia možno konštatovať zníženie nedostatkov v predajniach sudových vín. V reštauračných zariadeniach sa taktiež výrazne znížila porušenosť kontrolovaných vín hlavne v správnom označovaní zahraničných vín ako aj v kvalite rozlievaného vína.

Vína so zistenými nedostatkami boli v stiahnuté z predaja a voči predajcom bolo začaté správne konanie a uložený finančný postih. O množstve stiahnutého vína z predaja ako aj o likvidácii vína obchodný reťazec musel informovať v rámci správneho konania ŠVPS SR.

9.16.1. Zisťované hygienické nedostatky pri kontrolách

Vo výrobných prevádzkach bolo pri výrobe vína najčastejším nedostatkom porušenie prevádzkovej hygieny a plánu HACCP. Pri predaji sudového vína sa zistilo nedodržanie požiadaviek prevádzkovej hygieny a plánu HACCP, nedostatky pri skladovaní hotových výrobkov tvorili najmenší podiel. Porušenie prevádzkovej hygieny sa zistilo najmä pri čistote predajných nádob a v použití nevhodných nádob pri predaji vína v sudovej forme. Nedostatočné chladenie skladových nádob so sudovým vínom bol najčastejší nedostatok v letných mesiacoch. Z hľadiska posudzovania prevádzkovej hygieny možno konštatovať, že v roku 2016 sa počet zistených porušení prevádzkovej hygieny, nedostatkov pri skladovaní hotových výrobkov a dodržiavanie plánov HACCP v kontrolovaných prevádzkach znížil s porovnaním s rokom 2015.

V roku 2016 bolo celkovo uložených 38 sankčných postihov v celkovej sume 48 500 EUR.

10. Potraviny živočíšneho pôvodu

Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu vykonávali príslušné orgány veterinárnej správy v roku 2016 podľa Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2015 - 2017 v súlade s rozhodnutím Komisie 2007/363/ES. Úradné/veterinárne kontroly produktov živočíšneho pôvodu sa vykonávali podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a podľa zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov v súlade s nariadením (ES) č.882/2004 a nariadením (ES) č.854/2004 v záujme ochrany zdravia zvierat a zdravia ľudí na všetkých stupňoch potravinového reťazca [podľa nariadení (ES) č.853/2004 a 854/2004], t.j. od prvovýroby až po maloobchodný predaj.

Hlavným cieľom úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov v tejto oblasti. Špecifickými strategickými cieľmi v tejto oblasti boli:

1. Zisťovanie mikrobiologickej kontaminácie a chemickej kontaminácie (kontaminanty, rezíduá veterinárnych liekov, rezíduá pesticídov, prídavné látky)
2. Kontrola označovania potravín (alergény) v záujme ochrany zdravia spotrebiteľov
3. Ochrana spotrebiteľov pred klamaním a ilegálnymi praktikami (kontrola označovania a zloženia potravín)
4. Monitorovať riziko z mikrobiologickej kontaminácie salmonelami v záujme ochrany zdravia spotrebiteľov

10.1. Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby

Úradné/veterinárne kontroly živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby vykonávali úradní veterinári lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ v registrovaných produkčných chovoch mlieka, v registrovaných zberných strediskách zveriny a v schválených chovoch nosníc (produkcia vajec).

10.1.1. Prvovýroba – surové mlieko

K 31.12.2016 bolo v Slovenskej republike registrovaných 943 produkčných chovov mlieka, z toho produkčných chovov surového kravského mlieka 541, surového ovčieho mlieka 344 a surového kozieho mlieka 58. V týchto produkčných chovoch surového mlieka bolo vykonaných spolu 1058 veterinárnych kontrol. V 160 produkčných chovoch boli zistené nedostatky (16,97 %), čo je zhoršenie oproti roku 2015 o 1,07 %. Najčastejšie sa zisťovali stavebno - technické nedostatky, nedostatky v dodržiavaní hygienických podmienok a nedostatky vo vedení dokumentácie. Na základe zistených nedostatkov bolo spolu uložených 438 opatrení na ich odstránenie (16 rozhodnutí v správnom konaní a 179 iných opatrení RVPS) a boli uložené 2 pokuty v hodnote 450 €.

V roku 2016 sa vykonal u prvovýrobcov zaregistrovaných na priamy predaj odber 117 vzoriek surového mlieka na rezíduá inhibičných látok, všetky vzorky vyhovovali.

10.1.2. Prvovýroba – zberné strediská zveri

K 31.12.2016 bolo v SR registrovaných 89 zberných stredísk na uchovávanie ulovenej voľne žijúcej zveri, v ktorých bolo vykonaných 247 veterinárnych kontrol. 4 nedostatky sa zistili v 3 zberných strediskách (3,37 %). Boli uložené 4 opatrenia na ich odstránenie.

10.1.3. Prvovýroba vajec – chovy nosníc

V roku 2016 bolo vykonaných 263 veterinárnych kontrol v prvovýrobe vajec – v schválených chovoch nosníc. Nedostatky boli zistené v 1 chove.

10.2. Úradné/veterinárne kontroly na úrovni výroby, spracovania a skladovania produktov živočíšneho pôvodu

10.2.1. Výsledky prehliadky jatočných zvierat a mäsa

V roku 2016 úradní veterinári lekári RVPS vykonali úradné kontroly na 121 schválených prevádzkarňach pre zabíjanie *domácich kopytníkov* (ďalej len „bitúnkov“), čo predstavuje oproti roku 2015 pokles o 10 prevádzkarní. V zozname schválených bitúnkov pre domáce kopytníky evidujeme 63 prevádzkarní, ktorým boli schválené úpravy požiadaviek na konštrukcie, usporiadania a vybavenia podľa Nariadenia vlády SR č. 359/2011 Z.z. – ide o bitúanky s malým objemom výroby, kde sa zabíja najviac 30 dobytčích jednotiek za týždeň. Tieto prevádzkarne k 31.12.2016 predstavovali 52,1 % k celkovému počtu evidovaných bitúnkov.

Počet bitúnkov so štrukturálnymi výnimkami	2012	2013	2014	2015	2016
	9	16	54	64	63
Percentuálny počet bitúnkov so štrukturálnymi výnimkami k celkovému počtu bitúnkov	8,6%	16,5%	44,6%	48,8%	52,1%

Najväčšie zastúpenie v počte 46 prevádzkarní majú bitúanky s malým objemom výroby, ktoré sú schválené pre zabíjanie hovädzieho dobytku.

Veterinárne prehliadky *ante mortem* a *post mortem* boli vykonané celkom u 669 839 kusov *domácich kopytníkov*, z toho 134 501 (20%) domácich kopytníkov pôvodom z iných členských krajín EÚ. V porovnaní s rokom 2015 to predstavuje *nárast* o 20 528 veterinárne prehliadnutých jatočných kusov. Nepoživateľných bolo posúdených 560 tiel domácich kopytníkov, čo predstavuje oproti roku 2015 *nárast* o 137 kusov.

Naliehavé zabitia boli uskutočnené u 70 kusov domácich kopytníkov, čo predstavuje oproti roku 2015 *nárast* o 14 kusov. K celkovému počtu zabitých zvierat v r.2016 to predstavuje 0,01 %. V porovnaní s *bitúankami so štrukturálnymi výnimkami bolo veterinárne prehliadnutých 17 naliehavo zabitých domácich kopytníkov, čo predstavovalo 24,3 % k celkovému počtu naliehavo zabitých zvierat.*

V zozname schválených bitúnkov pre *mäso z hydiny* evidujeme 8 prevádzkarní, čo v porovnaní s r. 2015 je *nárast* o 2 prevádzkarne. Veterinárna prehliadka bola vykonaná u 41 846 414 kusov hydiny, čo predstavuje oproti roku 2015 *nárast* o 2 667 043 kusov zabitej a prehliadnutej hydiny. Z celkového počtu zabitej hydiny bolo 38 024 113 pôvodom zo SR a

3 822 301 z iných členských krajín EÚ. Posúdených ako nepožívateľné bolo 429 183 kusov, z toho pre technologické nedostatky 105959 tiel, čo celkovo predstavuje oproti roku 2015 nárast o 20 348 ks zabitej hydiny. Zabíjanie vodnej hydiny (kačice, husi) sa nevykonávalo.

Úradní veterinárni lekári vykonali tiež prehliadku *post mortem* u 19 115 kusov *voľne žijúcej zveri*, čo predstavuje oproti roku 2016 nárast o 5 237 kusov. Posúdené ako nepožívateľné boli telá najmä pre zaparenosť a rozstrieľanosť. Pre trichinelozu bolo posúdených ako nepožívateľných 5 kusov diviačej zveri. Mäso z nepožívateľných tiel domácich kopytníkov a hydiny sa nedostalo do potravinového ani krmivového reťazca a bolo neškodne odstránené v zariadeniach na spracúvanie a zneškodňovanie vedľajších živočíšnych produktov.

Pri úradnej veterinárnej prehliadke *jatočných tiel hovädzieho dobytku* boli najčastejšou diagnózou iné odchýlky zmyslových vlastností, vychudnutosť, vodnatelnosť a parazitózy, z toho 3 jatočné telá pre cysticerkózu a 623 prípadov pre nález živých motolíc.

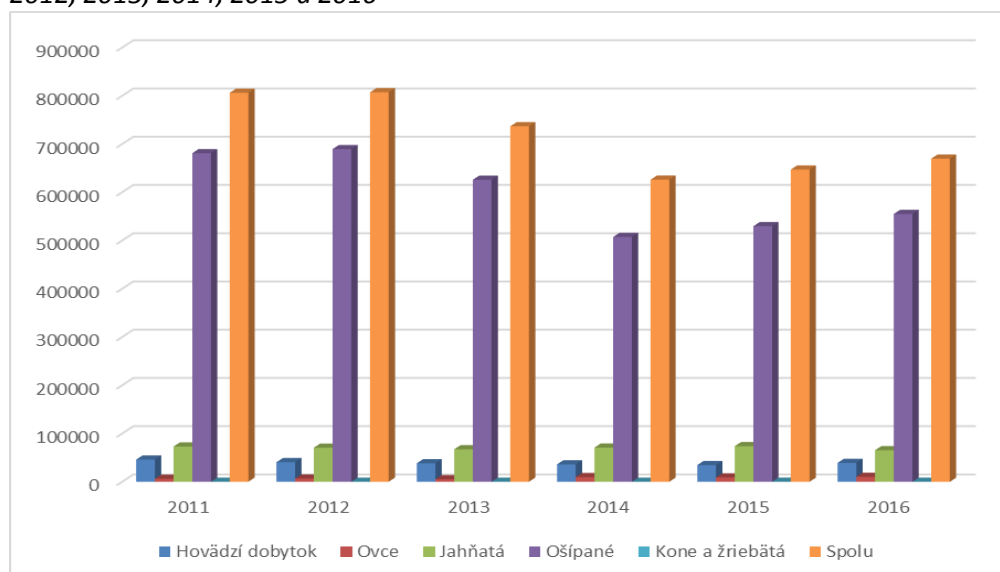
V prípade *ošípaných* boli najčastejšou diagnózou odchýlky zmyslových vlastností, ochorenia neinfekčného charakteru, hydrémia (vodnatelnosť), vychudlosť mäsa. Kryptorchizmus bol zistený u 238 jatočných kusov a v prípade parazitóz, sú to askaridózy, ktoré boli zistené u 20 003 prípadov.

Pri úradnej veterinárnej prehliadke *jatočných tiel mladého hovädzieho dobytku (teliat)* vo veku do 12 mesiacov a *jatočných tiel oviec*, prevažne najčastejšou diagnózou bola hydrémia (vodnatelnosť) a vychudnutosť mäsa s nedostatočným vývinom. U teliat a mladého hovädzieho dobytku do 12 mesiacov sa zistili odchýlky zmyslových vlastností a v prípade parazitóz u 84 prípadov bola zistená askaridóza. U jatočných *oviec* to boli parazitózy, a to prevažne pľúcna červivosť.

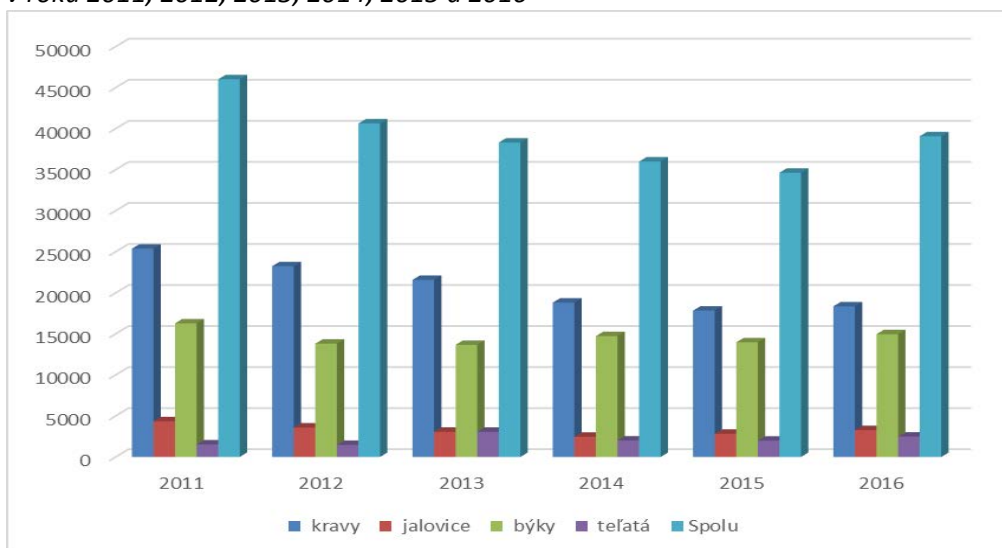
Pri úradnej veterinárnej prehliadke tiel *jatočnej hydiny* (kurčatá, sliepky), prevažne najčastejšou diagnózou boli neinfekčné ochorenia, kachexia, zakrpatenosť, vodnatelnosť, edémová choroba, nádorové ochorenia a technologické poškodenia.

Odber vzoriek na laboratórne vyšetrenie sa vykonával v rámci úradných prehliadok *ante mortem* a *post mortem* podľa nariadenia (ES) č. 854/2004 vždy, ak to bolo potrebné na dosiahnutie konečnej diagnózy alebo na zisťovanie prítomnosti choroby zvierat alebo pri podozrení na rezíduá antimikrobiálnych látok.

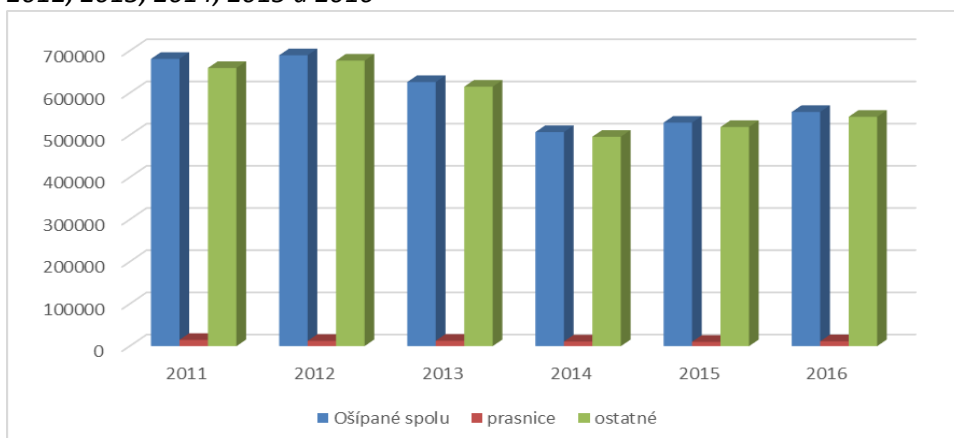
Graf 43 Veterinárna prehliadka domácich kopytníkov v schválených prevádzkarniach v roku 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



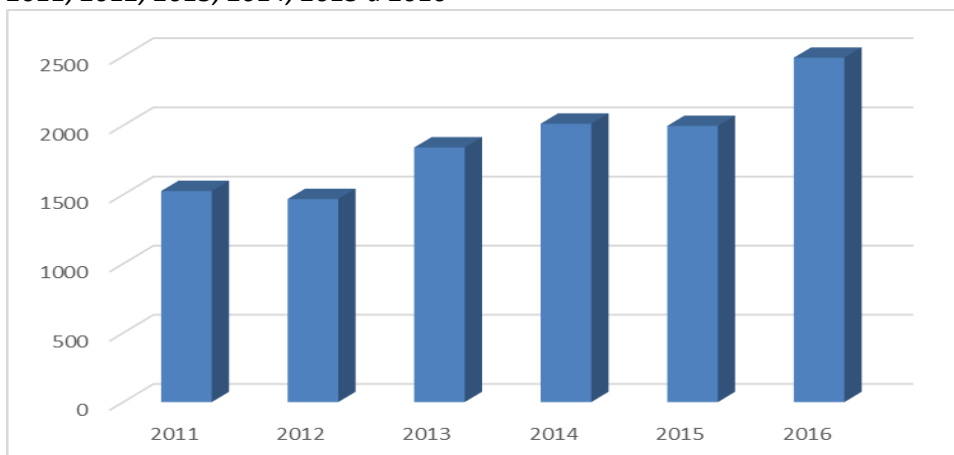
Graf 44 Počet zabíjanych domácich kopytníkov – hovädzieho dobytku v schválených prevádzkarňach v roku 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



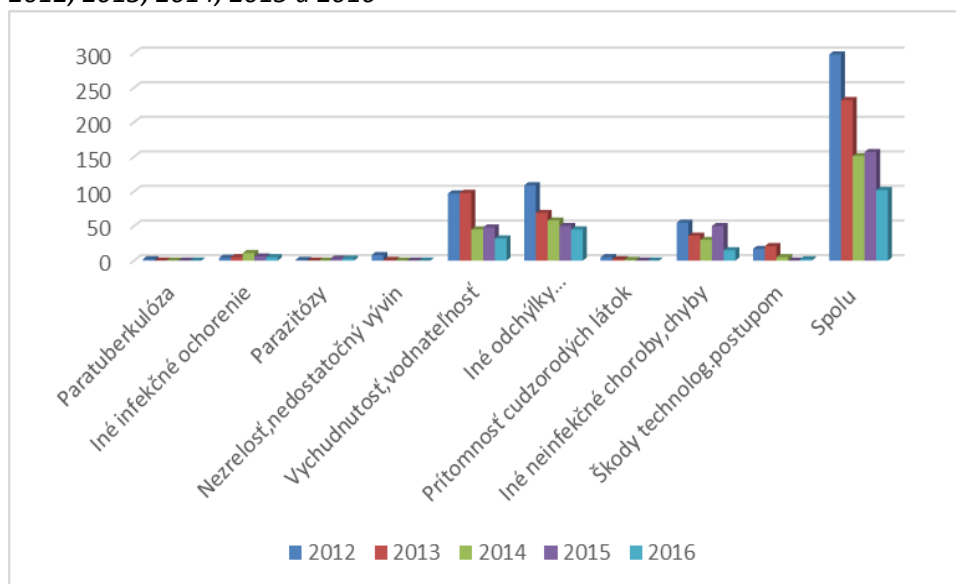
Graf 45 Počet zabíjanych domácich kopytníkov – ošípaných v schválených prevádzkarňach v roku 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



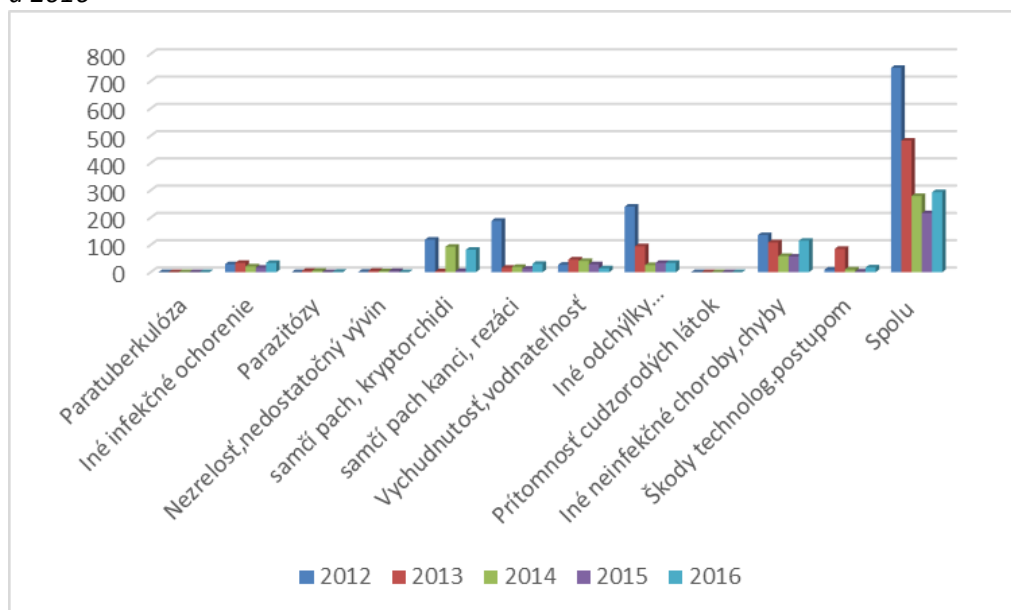
Graf 46 Počet zabíjanych domácich kopytníkov - teliat a mladého hovädzieho dobytku do 12 mesiacov 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



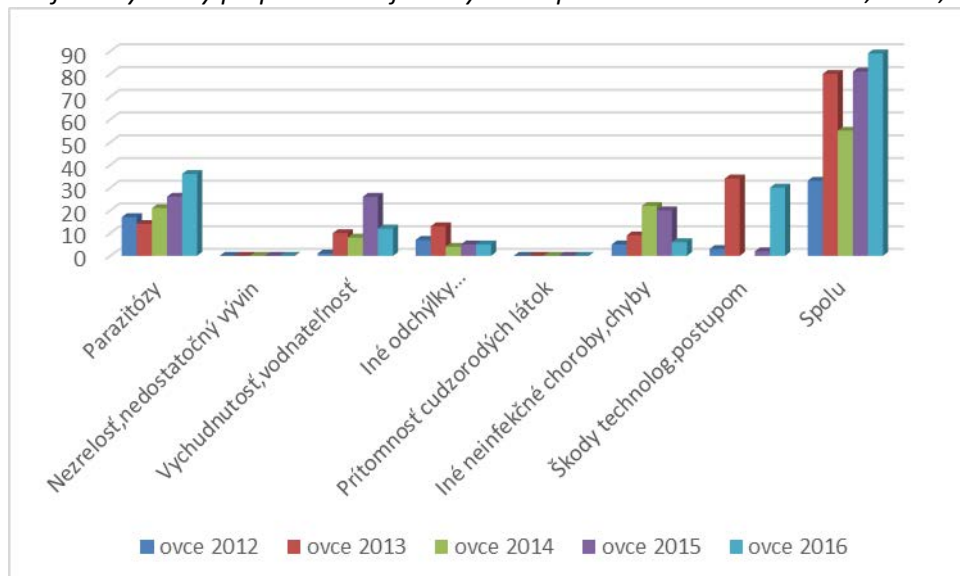
Graf 47 Výsledky pri prehliadke jatočných tiel post mortem u hovädzieho dobytku nad 12 mesiacov 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



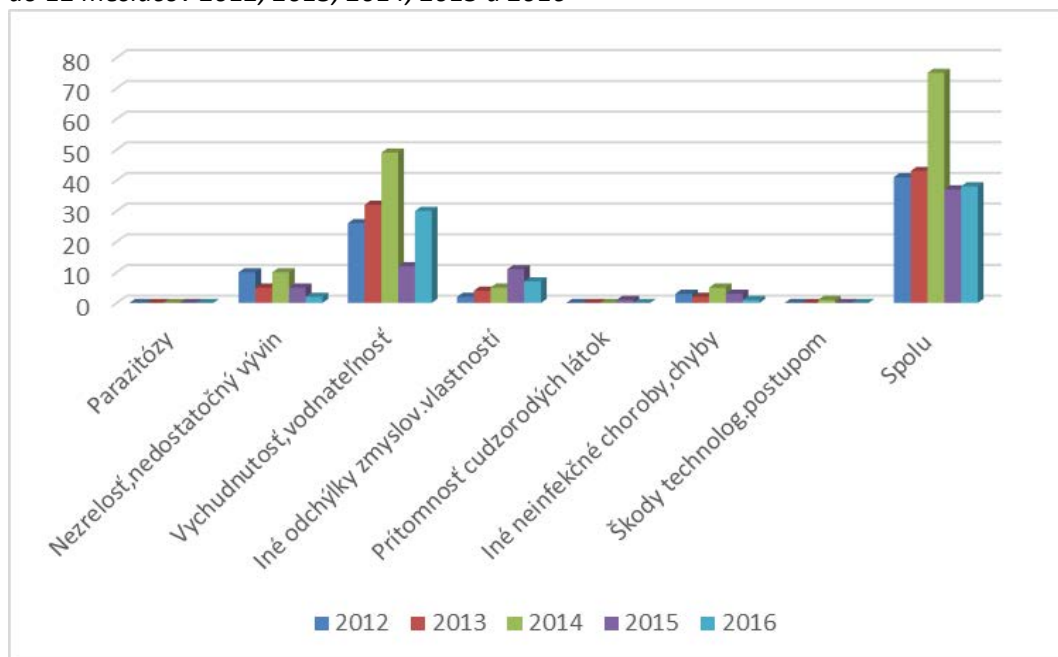
Graf 48 Výsledky pri prehliadke jatočných tiel post mortem u ošípaných 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



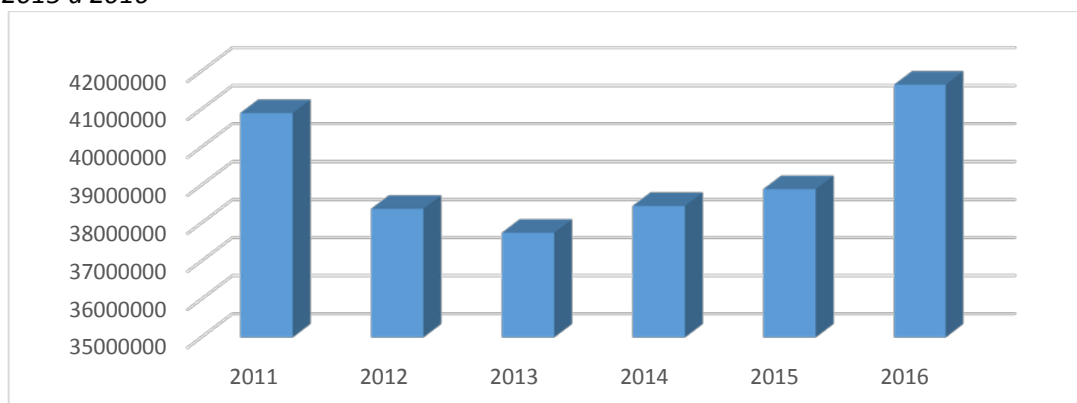
Graf 49 Výsledky pri prehliadke jatočných tiel post mortem u oviec 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



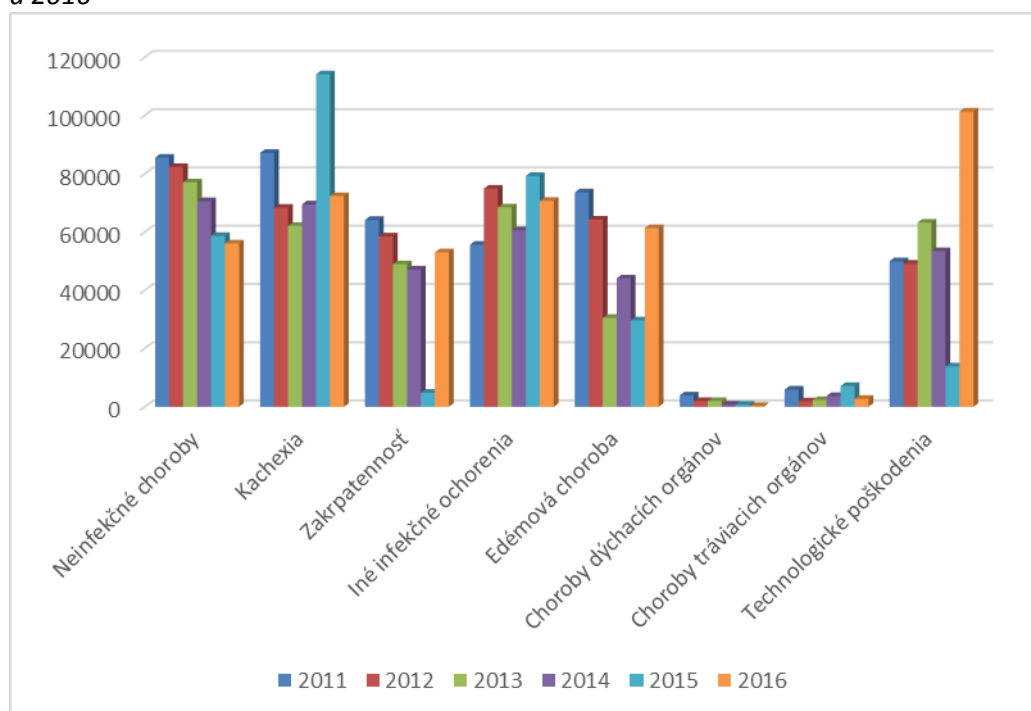
Graf 50 Výsledky pri prehliadke jatočných tiel post mortem u teliat a mladého hovädzieho dobytku do 12 mesiacov 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



Graf 51 Veterinárna prehliadka hydiny v schválených prevádzkarňach v roku 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



Graf 52 Výsledky pri prehliadke jatočných tiel post mortem u hydiny 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 a 2016



10.3. Kontrola klasifikácie jatočného hovädzieho dobytku a ošípaných 2016.

Kontrola klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytku a ošípaných sa vykonáva na celom území Slovenskej republiky na 117 bitúnkoch. Klasifikácia jatočných tiel HD a ošípaných je povinná, musia ju vykonávať všetky bitúnky v Slovenskej republike. Povinnosť kontroly výkonu klasifikácie JOT stanovuje

NK 1249/2008 a Nariadenie rady a EP 1308/2013. Inšpekčnú skupinu tvorili v roku 2016 2 autorizovaní inšpektori ŠVPS SR.

Z celkového počtu bitúnkov je 61 pre hovädzí dobytok. Na 4 veľkokapacitných bitúnkoch sa poráža viac ako 75 ks hovädzieho dobytku za týždeň a na 57 nízkokapacitných bitúnkoch sa poráža menej ako 75 ks hovädzieho dobytku za týždeň. Klasifikácia jatočných tiel ošípaných sa vykonáva na 56 bitúnkoch, z uvedeného počtu bitúnkov je 7 veľkokapacitných s kapacitou porážania nad 200 ks ošípaných týždenne, nízko kapacitných prevádzkarní s kapacitou porážania menej ako 200 ks ošípaných týždenne je v SR 49. Frekvencia kontrol vo veľkokapacitných bitúnkoch je 8 kontrol ročne pre obidve skupiny, nízko kapacitné bitúnky HD mali stanovenú frekvenciu 2 kontroly ročne a nízko kapacitné bitúnky pre ošípané 1 kontrolu ročne.

V roku 2016 bolo vykonaných spolu 300 kontrol klasifikácie JOT HD a ošípaných.

Oproti roku 2015 sa zvýšil počet kontrol o 37,6 % pri znížení počtu bitúnkov o 11 subjektov. Najčastejšie chyby pri kontrolách v roku 2016 boli najmä:

- nadhodnocovanie či podhodnocovanie tried mäsitosti (61x) a pretučnenosti (126x)
- opracovanie jatočného tela nezodpovedalo štandardnej úprave HD (39x), ošípané (143x)
- chýbajúce kalibrácie váh (1x)

- klasifikačné protokoly neboli k dispozícii (5x)
- nečitateľné označenie na jatočných telách (8x)
- chýbajúce kalibrácie prístrojov pre klasifikáciu ošípaných (6x)
- neoznačovanie resp. nesprávne označovanie jatočných tiel HD a ošípaných (3x)
- nevykonávanie dennej kontroly prístrojov pre klasifikáciu ošípaných (6x)

Uvedené nedostatky boli riešené uložením opatrení na mieste, ktorých plnenie bolo kontrolované pri následnej kontrole.

Kontrola klasifikácie HD - rok 2016

Hovädzí dobytok	Počet bitúnkov	Frekvencia kontrol za rok podľa NK č.1249/2008	Minimálny počet kontrol za rok	Plánovaný počet kontrol za I. - XII. 2016	Skutočný počet kontrol za I. - XII. 2016	% plnenia
Nízkokapacitný	57	2	114	114	114	100,0
Veľkokapacitný	4	8	32	32	40	125,0
SPOLU	61		146	146	154	105,5

Nízkokapacitný bitúnok = porážka menej ako 75 ks HD za týždeň

Veľkokapacitný bitúnok = porážka viac ako 75 ks HD za týždeň

Kontrola klasifikácie ošípané - rok 2016

Ošípané	Počet bitúnkov	Frekvencia kontrol za rok podľa NK č.1249/2008	Minimálny počet kontrol za rok	Plánovaný počet kontrol za I. - XII. 2016	Skutočný počet kontrol za I. - XII. 2016	% plnenia
Nízkokapacitný	49	1	49	49	89	181,6
Veľkokapacitný	7	8	56	56	57	101,8
SPOLU	56		105	105	146	139,0

Nízkokapacitný bitúnok = porážka menej ako 200 ks ošípaných za týždeň

Veľkokapacitný bitúnok = porážka viac ako 200 ks ošípaných za týždeň

10.4. Veterinárne kontroly v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch

- **Veterinárne kontroly v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch**

V roku 2016 úradní veterinárni lekári/veterinárni inšpektori vykonali v 1404 schválených prevádzkarňach a v schválených skladoch spolu 14 913 veterinárnych kontrol. Nedostatky boli zistené v 273 prevádzkarňach (19,44 %). Spolu bolo zistených 1 971 nedostatkov. Najčastejšie zisťovanými boli stavebno – technické nedostatky (poškodené steny, podlahy, nedostatočná údržba technologických zariadení) a nedostatky v dodržiavaní hygienických podmienok. Za

zistené nedostatky bolo prevádzkovateľom potravinárskych podnikov uložených 1 823 opatrení (v 54 rozhodnutiach a v 842 iných opatreniach), 19 pokút v hodnote 8 830 €.

- **Audity prevádzkarní**

V roku 2016 vykonalo 5 RVPS spolu 13 auditov prevádzkarní. V sektore spracovania mäsa bolo vykonaných 12 auditov a v sektore triediareň vajec 1 audit prevádzkarní. Hodnotenie: v sektore spracovania mäsa bol ako výborný vyhodnotený systém dodržiavania správnej hygienickej praxe v 1 prevádzkarni a systém založený na zásadách HACCP v 3 prevádzkarniach; ako prijateľný bol vyhodnotený systém správnej hygienickej praxe v 11 prevádzkarniach a systém založený na zásadách HACCP v 9 prevádzkarniach. V sektore triediareň vajec bol v jednej prevádzkarni vyhodnotený systém dodržiavania správnej hygienickej praxe a systém založený na zásadách HACCP ako prijateľný. Ani v jednej auditovanej prevádzkarni nebol systém vyhodnotený ako neprijateľný.

- **Schvaľovanie prevádzkarní**

V roku 2016 regionálne veterinárne a potravinové správy na základe žiadosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vykonávali osobitné veterinárne kontroly na mieste v prevádzkarniach, ktoré podliehajú schváleniu (sklady, samostatne stojace prebaľovacie prevádzkarne, bitúnky pre domáce kopytníky a hydinu, rozrábkarne mäsa domácich kopytníkov a hydiny, prevádzkarne na manipuláciu so zverou a rozrábkarne ich mäsa, výroba mäsových výrobkov, škvarených živočíšnych tukov a oškvarkov, mletého mäsa a mäsových prípravkov, prevádzkarne pre produkty rybolovu, prevádzkarne na spracovanie mlieka vrátane salašov, triediarne vajec, balenie medu) a na základe týchto osobitných kontrol vydali 160 rozhodnutí o podmiennečnom schválení prevádzkarne, 56 rozhodnutí o predĺžení podmiennečného schválenia a 177 rozhodnutí o úplnom schválení prevádzkarne. 48 prevádzkovateľom, ktorí nevykonávali danú činnosť nepretržite po dobu 24 mesiacov a 73 prevádzkovateľom, ktorí oznámili ukončenie činnosti, na ktorú bolo vydané rozhodnutie o schválení, vydali RVPS rozhodnutia o zrušení schválenia. Jednej prevádzkarni bolo schválenie zrušené na základe § 43 ods. 2 a jednej prevádzkarni bolo schválenie dočasne pozastavené na základe § 43 ods. 3. Zoznam schválených prevádzkarní je prístupný na internetovej stránke ŠVPS SR <http://www.svssr.sk>.

10.5. Kontroly zásielok pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2016 sa pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín vykonali veterinárne kontroly pri 976 zásielkach, ktoré predstavovali 12 820 730 kg.

10.6. Veterinárne kontroly v mieste určenia podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z.

V roku 2016 bolo v SR zaregistrovaných 3 399 miest určenia a RVPS vykonali 3 202 veterinárnych kontrol zásielok produktov živočíšneho pôvodu dodávaných z ostatných členských štátov podľa nariadenia vlády SR č. 292/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov (transponovaná smernica 89/662/EHS). Pri zistení nedostatkov bolo uložených 45 opatrení. Boli uložené 4 pokuty v celkovej sume 2 000 € podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti. Najčastejšie zisťovanými nedostatkami boli: nedostatky, ktoré sa týkali nahlasovania zásielok 24 hodín vopred.

Pri kontrolách v mieste určenia bolo v roku 2016 odobratých 701 vzoriek produktov živočíšneho pôvodu, 9 vzoriek bolo nevyhovujúcich (1,28 %).

10.7. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu na úrovni maloobchodu

10.7.1. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu v maloobchodných prevádzkarniach

Výsledky úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu vykonávané na úrovni maloobchodných predajní okrem odberu vzoriek sú spoločné s výsledkami úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu. V roku 2016 bolo zaregistrovaných 19 585 maloobchodných prevádzkarní (v roku 2015 bolo zaregistrovaných 19 028 maloobchodných prevádzkarní), v ktorých sa uskutočnilo 33 275 úradných kontrol potravín, čo je o 1 285 kontrol menej ako v roku 2015, nedostatky boli zistené v 3 877 prevádzkarňach (19,80 % z celkového počtu prevádzkarní), čo je oproti roku 2015 zlepšenie o 4,16 %. Najviac nedostatkov sa týkalo tak ako v roku 2015 celkovej hygieny.

10.7.2. Priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej

Regionálne veterinárne a potravinové správy priebežne vykonávali registráciu na základe žiadosti prvovýrobcov a užívateľov poľovných revírov, ktorí vykonávajú priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu [surové mlieko, vajcia, med, produkty akvakultúry (ryby)], mäsa z hydiny a domácich králikov, voľne žijúcej zveri a zveriny z nej. V roku 2016 bolo vykonaných 675 kontrol, nedostatky boli zistené u 18 prevádzkovateľov. V roku 2016 bol u prvovýrobcov zaregistrovaných na priamy predaj malých množstiev surového mlieka na farme vykonaný odber 117 vzoriek surového mlieka na vyšetrovanie na rezíduá inhibičných látok. Rezíduá sa nezistili v žiadnej vzorke.

K 31.12.2016 bolo spolu zaregistrovaných 8 386 prvovýrobcov a užívateľov poľovných revírov. Prehľad registrácie je uvedený v tabuľke:

Tabuľka 93 Prehľad počtu zaregistrovaných prvovýrobcov/ užívateľov poľovných revírov podľa druhu produktov živočíšneho pôvodu dodávaných v malých množstvách

Druh produktov živočíšneho pôvodu dodávaných v malých množstvách	Počet zaregistrovaných prvovýrobcov, užívateľov poľovných revírov
Produkty akvakultúry (ryby)	129
Surové mlieko	424
Vajcia	440
Včelí med	5 388
Mäso z hydiny zabitej na farme	229
Mäso z domácich králikov zabitých na farme	77
Voľne žijúca zver a zverina z nej	1 699
Spolu:	8 386

10.7.3. Automaty na predaj surového kravského mlieka

K 31.12.2016 bolo v Slovenskej republike 163 automatov na predaj surového kravského mlieka (k 31.12.2014 ich bolo 175, k 31.12.2015 ich bolo 170).

10.7.4. Veterinárne kontroly v registrovaných prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu

V roku 2016 bolo podľa § 40 zákona č. 39/2007 Z.z. registrovaných 661 maloobchodných prevádzkarní vykonávajúcich výrobné činnosti, v ktorých bolo vykonaných 1 562 úradných kontrol. Nedostatky boli zistené v 67 prevádzkarňach (10,14 %).

Najčastejšie išlo o stavebno-technické nedostatky a nedostatky v hygiene priestorov. K 31.12.2016 bolo podľa zákona č. 39/2007 Z.z. registrovaných 136 skladov, v ktorých bolo vykonaných 380 úradných kontrol. Nedostatky boli zistené v 14 skladoch (10,29 %). Najčastejšími nedostatkami boli stavebno-technické nedostatky.

10.8. Odber vzoriek

V roku 2016 bolo odobratých 6 307 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu a 452 vzoriek (prevažne sterov) zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*.

10.8.1. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu

V roku 2016 bolo odobratých spolu 6 307 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovelo 204 vzoriek (3,23 %), čo je v porovnaní s rokom 2015 zlepšenie o 0,30 %. Najviac vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám – 59 (tak ako v roku 2015). Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 40 vzoriek, požiadavkám na zloženie nevyhovelo 57 vzoriek, senzorickým požiadavkám nevyhovelo 18 vzoriek, požiadavkám na prídavné látky nevyhoveli 4 vzorky, na obsah osobitnej prísady – NaCl nevyhovelo 8 vzoriek, požiadavkám na označovanie alergénov nevyhovelo 11 vzoriek, 19 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kontaminanty a 1 vzorka nevyhovela požiadavkám na rezíduá veterinárnych liekov. Analýza odobratých vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2016 je v Prílohe č.1.

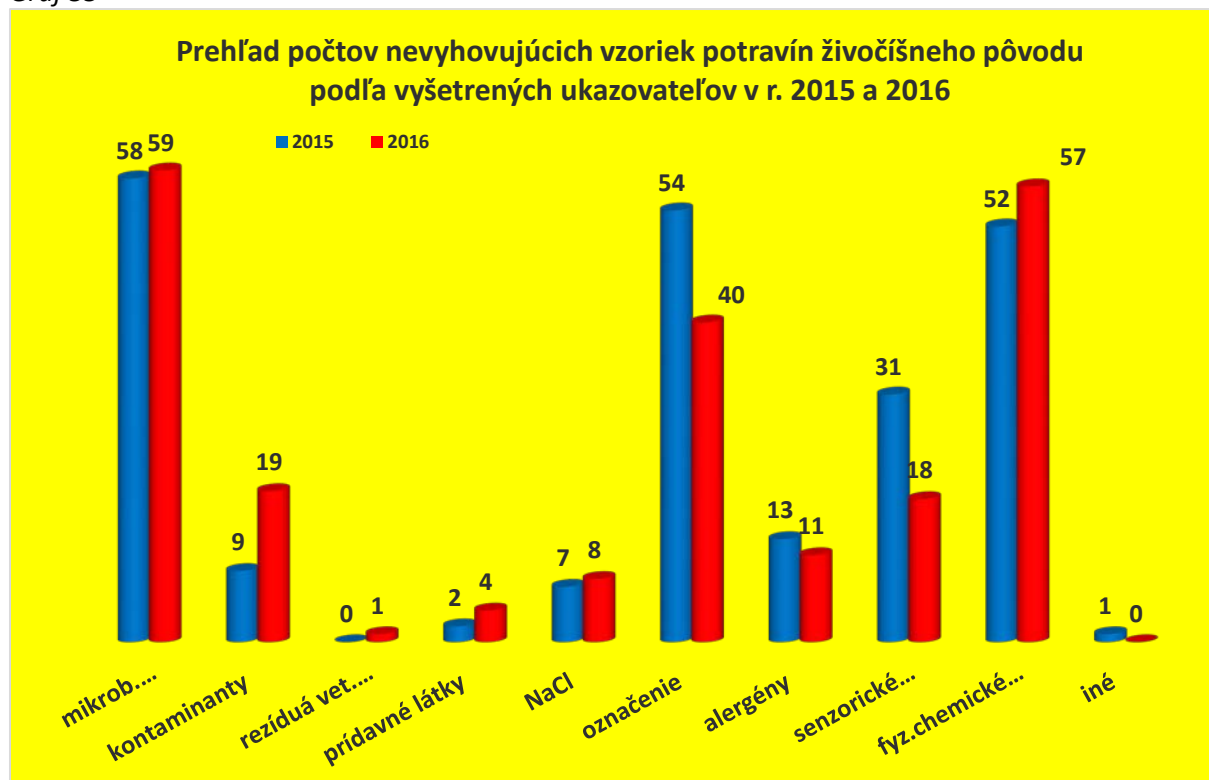
Graf 53



Graf 54

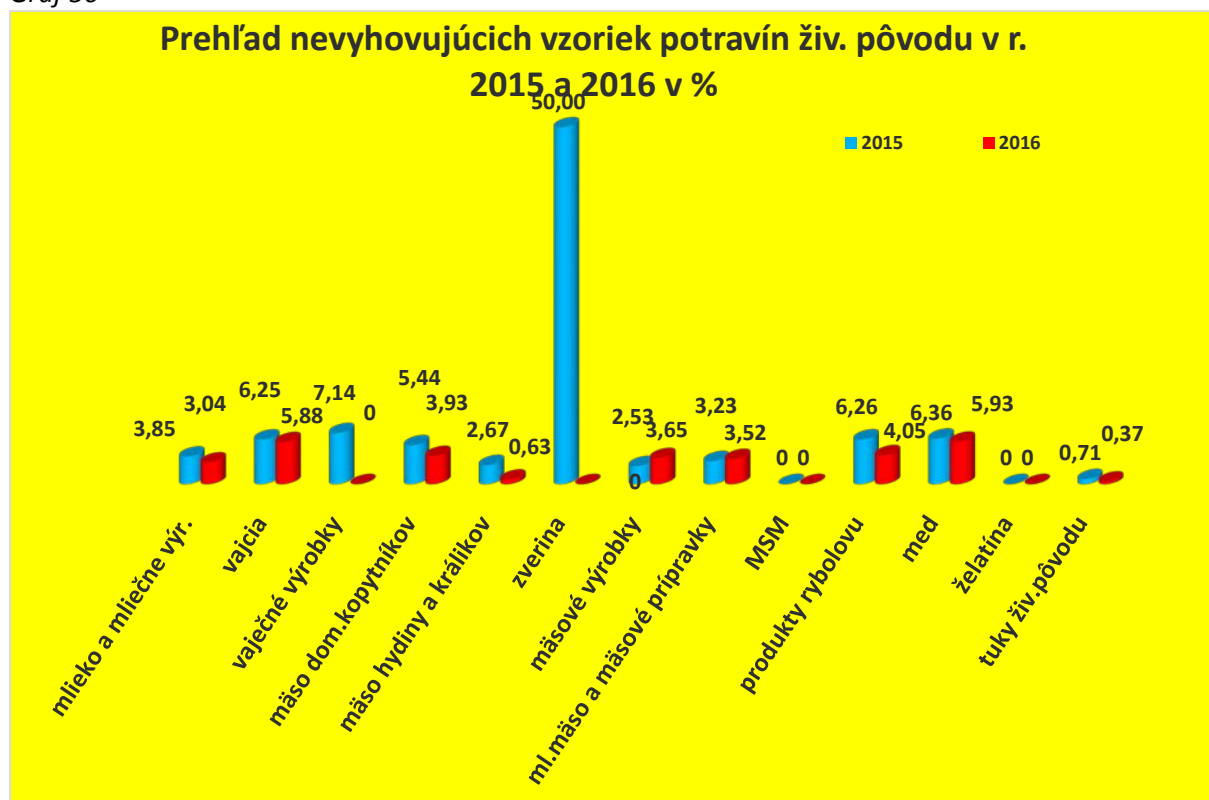


Graf 55



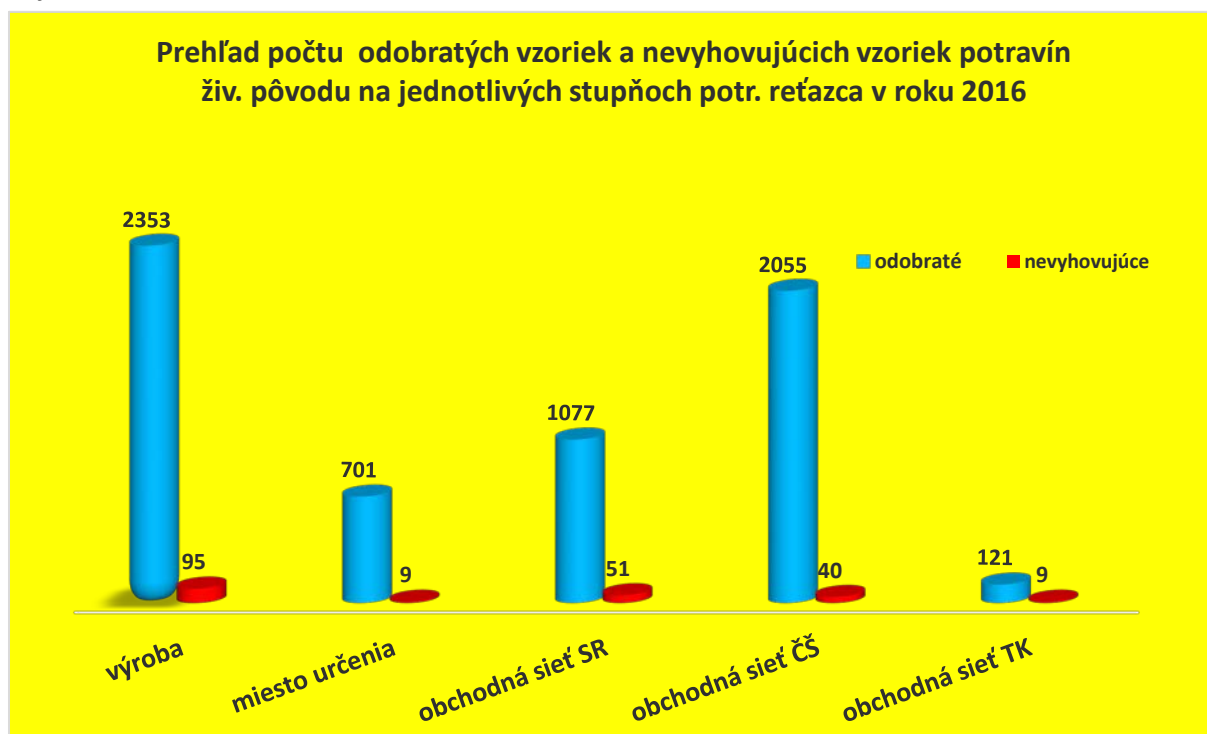
Podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu najvyššie percento nevyhovujúcich vzoriek bolo pri mede (5,93 %). Percento nevyhovujúcich vzoriek pri ďalších produktoch živočíšneho pôvodu bolo nasledovné: vajcia 5,88 % (odobratých len 17 vzoriek), produkty rybolovu 4,05 %, mäso domácich kopytníkov 3,93 %, mlieko a mliečne výrobky 3,04 %, mleté mäso a mäsové prípravky 3,52 %, mäso hydiny a králikov 0,63 %, mäsové výrobky 3,65 %, škvarené živočíšne tuky 0,37 %. Vyhoveli všetky vzorky želatíny, mechanicky separovaného mäsa, zveriny a vaječných výrobkov.

Graf 56

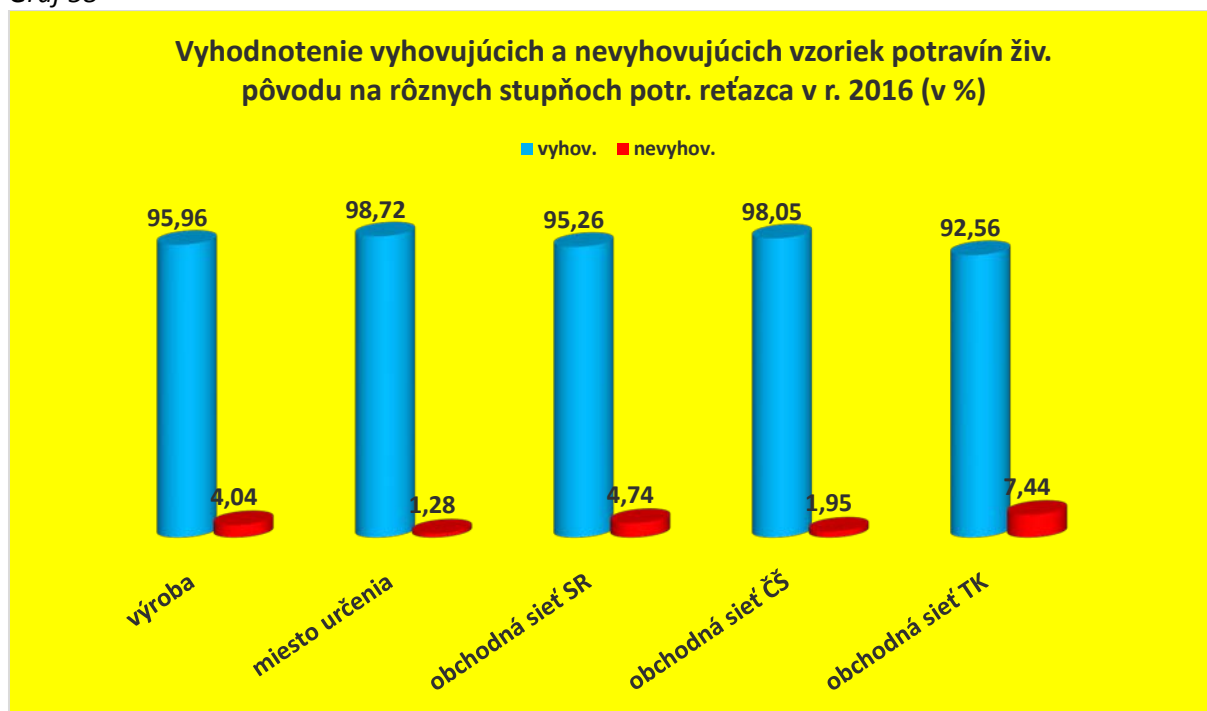


Vzorky potravín živočíšneho pôvodu boli odoberané na všetkých stupňoch potravinového reťazca (Príloha č.2). V spracovateľských prevádzkarniach (výroba) bolo odobratých 2 353 vzoriek, nevyhovelo 95 (4,04 %), čo je oproti roku 2015 zhoršenie o 0,53 %. V maloobchodnej sieti bolo spolu odobratých 3 253 vzoriek, nevyhovelo 100 (3,07 %) (v roku 2015 nevyhovelo 3,77%); z toho bolo odobratých 1 077 vzoriek domáceho pôvodu, nevyhovelo 51 (4,74 %) (v roku 2015 5,56 %); z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 2 055 vzoriek, nevyhovelo 40 (1,95 %) (v roku 2015 nevyhovelo 2,26 %); z tretích krajín bolo odobratých 121 vzoriek potravín, nevyhovelo 9 vzoriek (7,44 %) (v roku 2015 11,81 %). V mieste určenia potravín živočíšneho pôvodu pochádzajúcich z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 701 vzoriek, 9 vzoriek nevyhovelo (1,28 %) (v roku 2015 nevyhovelo 2,55 %).

Graf 57



Graf 58



10.8.2 Analýza výsledkov podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu:

- Mlieko a mliečne výrobky

V roku 2016 bolo v rámci úradnej kontroly spolu vyšetrených 2 436 vzoriek mlieka a mliečnych výrobkov, nevyhovelo 74 vzoriek (3,04 %), čo je zlepšenie v porovnaní s rokom 2015 o 0,81 %. Z celkového počtu 2 436 vzoriek bolo vyšetrených 690 vzoriek surového mlieka a mliečnych

výrobkov vyrobených so surovým mliekom, nevyhovelo 44 vzoriek (6,38 %) a 1 746 vzoriek tepelne ošetrovaného mlieka a mliečnych výrobkov vyrobených z tepelne ošetrovaného mlieka, nevyhovelo 30 vzoriek (1,72 %).

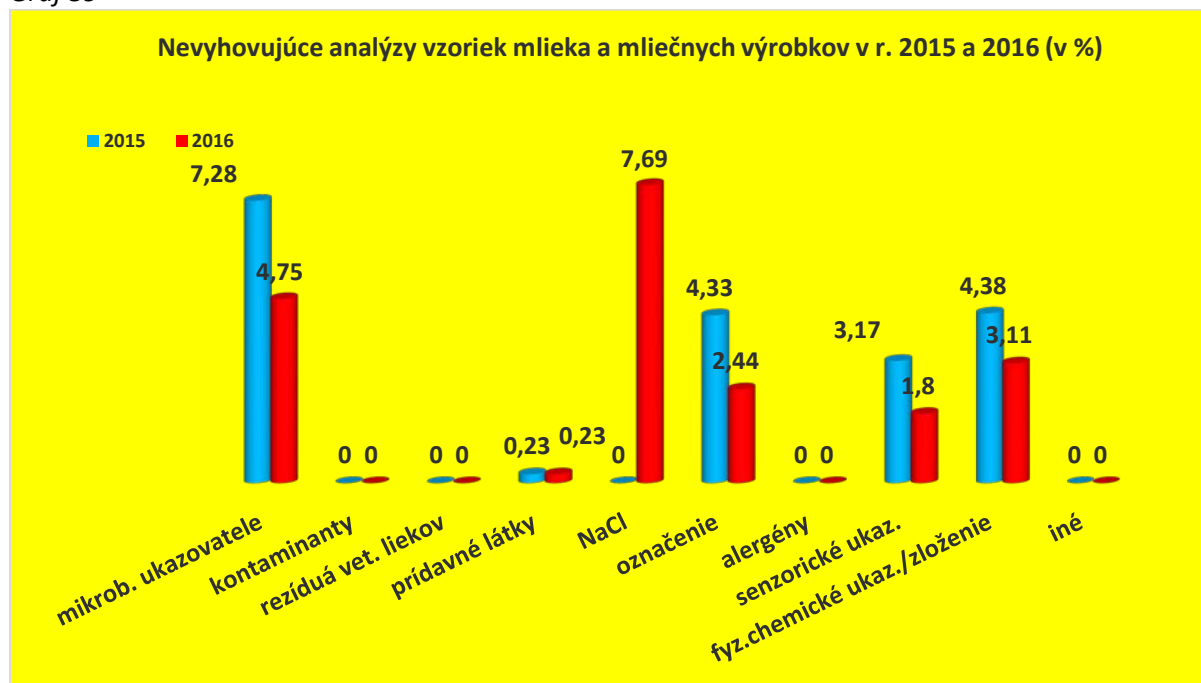
Najväčší počet vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám - 41 vzoriek (4,75 % z počtu odobratých vzoriek na mikrobiológiu). V 6 vzorkách mliečnych výrobkov sa zistila prítomnosť patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*. V prevažnej väčšine vzoriek (išlo o vzorky syrov vyrobených zo surového mlieka) sa zistilo prekročenie prípustného množstva mikroorganizmov *Staphylococcus aureus*, ktoré svedčia o nedodržaní hygieny prevádzky. V jednej vzorke ovčej bryndze salašníckej sa zistila prítomnosť stafylokokového enterotoxínu. V jednej vzorke ovčieho hrudkového syra a v jednej vzorke surového ovčieho mlieka bola zistená prítomnosť *campylobacter*. V jednej vzorke ovčej bryndze vyrobenej zo surového mlieka bola zistená prítomnosť verotoxinogénnych *Escherichia coli* a v 5 vzorkách ovčieho hrudkového syra bol zistený pozitívny verotoxín gén.

Požiadavkám na zloženie nevyhovelo 20 vzoriek (4,18 % z počtu vzoriek odobraných na zloženie).

Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 13 vzoriek (2,44 % z počtu odobratých vzoriek). Senzorickým požiadavkám nevyhoveli 3 vzorky (1,75 % z počtu odobratých vzoriek na senzorické hodnotenie), pričom išlo o vzorky odobraté na základe sťažností a podnetov spotrebiteľov. Požiadavkám na prídavné látky nevyhovela 1 vzorka (0,23 %) pre prítomnosť konzervačnej látky kyseliny sorbovej.

Jedna vzorka (7,69 %) nevyhovela požiadavkám na obsah NaCl. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám na kontaminanty, rezíduá pesticídov, rezíduá inhibičných látok/rezíduá veterinárnych liekov a požiadavkám na označovanie alergénov.

Graf 59

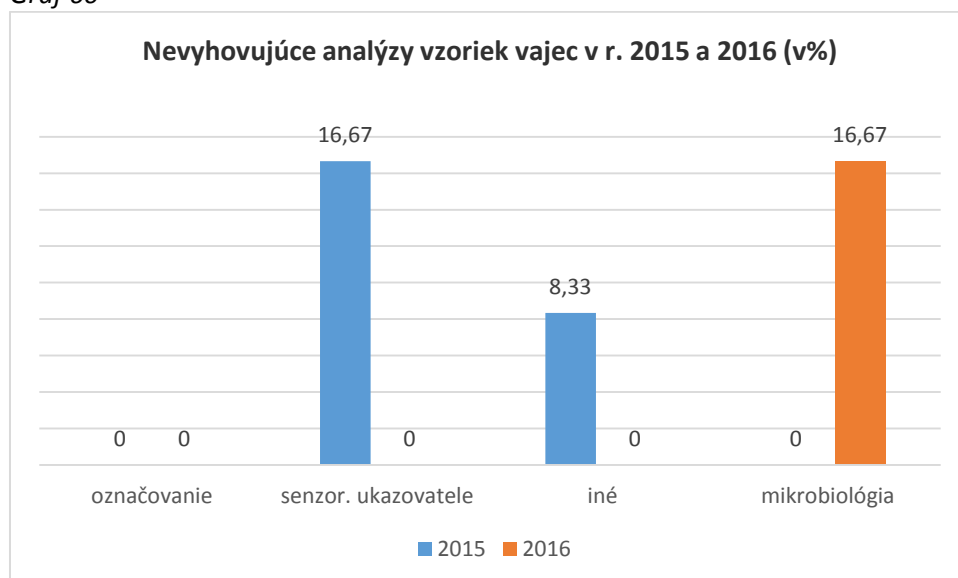


- **Vajcia a vaječné výrobky**

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2016 odobratých 17 vzoriek vaječ, nevyhovela 1 vzorka (5,88 %) pre prítomnosť salmonel, čo je v percentuálnom vyjadrení zlepšenie o 0,37 %.

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2016 odobratých 10 vzoriek vaječných výrobkov, všetky vzorky boli vyhovujúce.

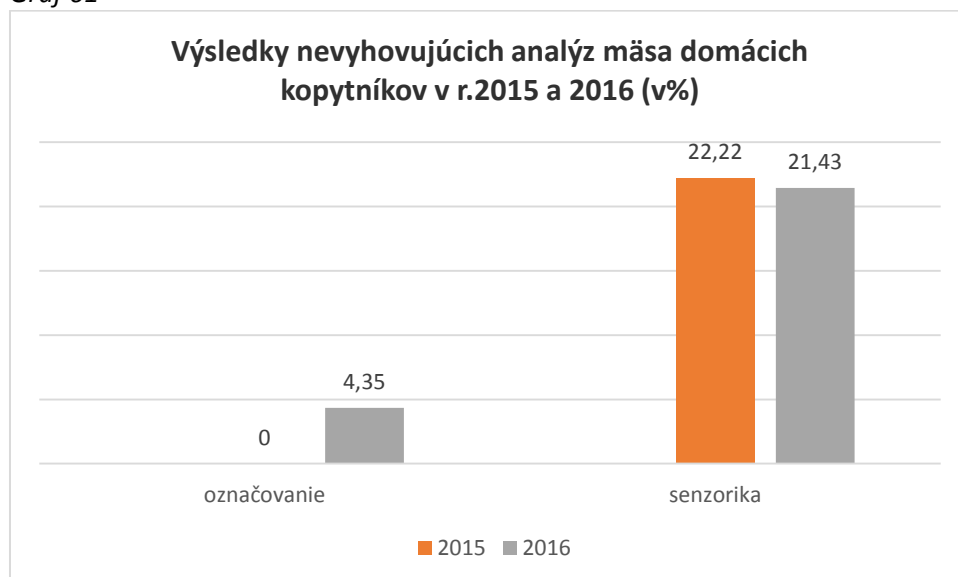
Graf 60



- **Mäso domácich kopytníkov**

V roku 2016 bolo odobratých 178 vzoriek mäsa domácich kopytníkov; 7 vzoriek nevyhovelo (3,93 %), čo je zlepšenie oproti roku 2015 o 1,48 %. 6 vzoriek nevyhovelo senzorickým požiadavkám, jedna vzorka nevyhovela požiadavkám na označovanie.

Graf 61

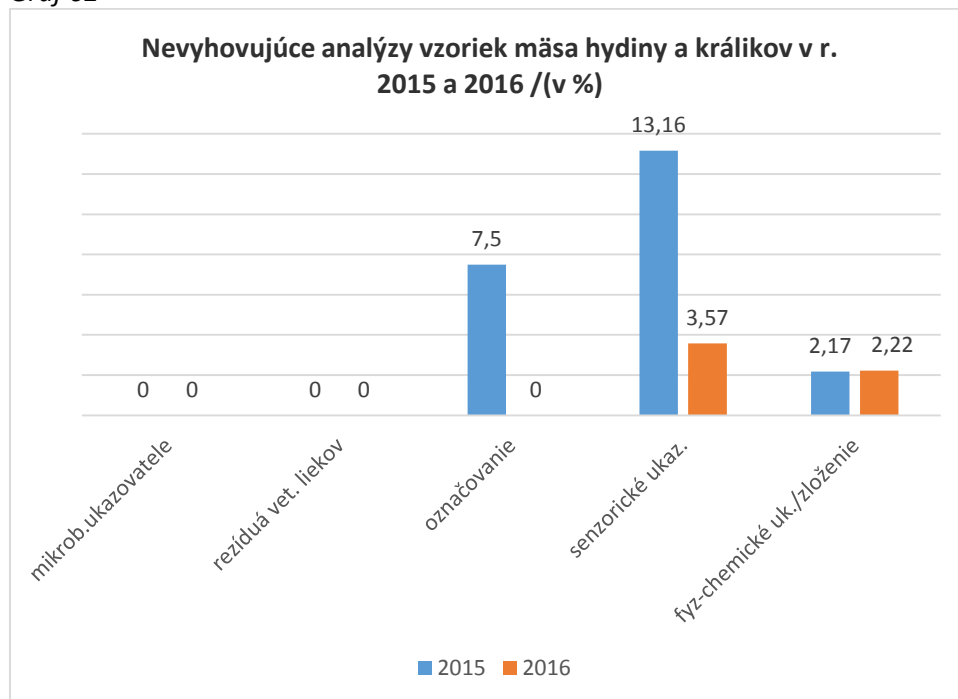


- **Mäso hydiny a králikov**

V roku 2016 bolo odobratých 315 vzoriek mäsa hydiny a králikov, nevyhoveli 2 vzorky (0,63 %), čo je zlepšenie v porovnaní s rokom 2015 o 2,04 %. Jedna vzorka hydinového mäsa odobratá na základe podnetu spotrebiteľa nevyhovela senzorickým požiadavkám (3,57 %) a jedna vzorka hydinového mäsa (2,22 %) vykazovala celkový obsah vody vyšší ako je

stanovený najvyšší limit pre vyšetrený druh hydinových dielov. Všetky vzorky vyhoveli mikrobiologickým požiadavkám a požiadavkám na rezíduá veterinárnych liekov.

Graf 62



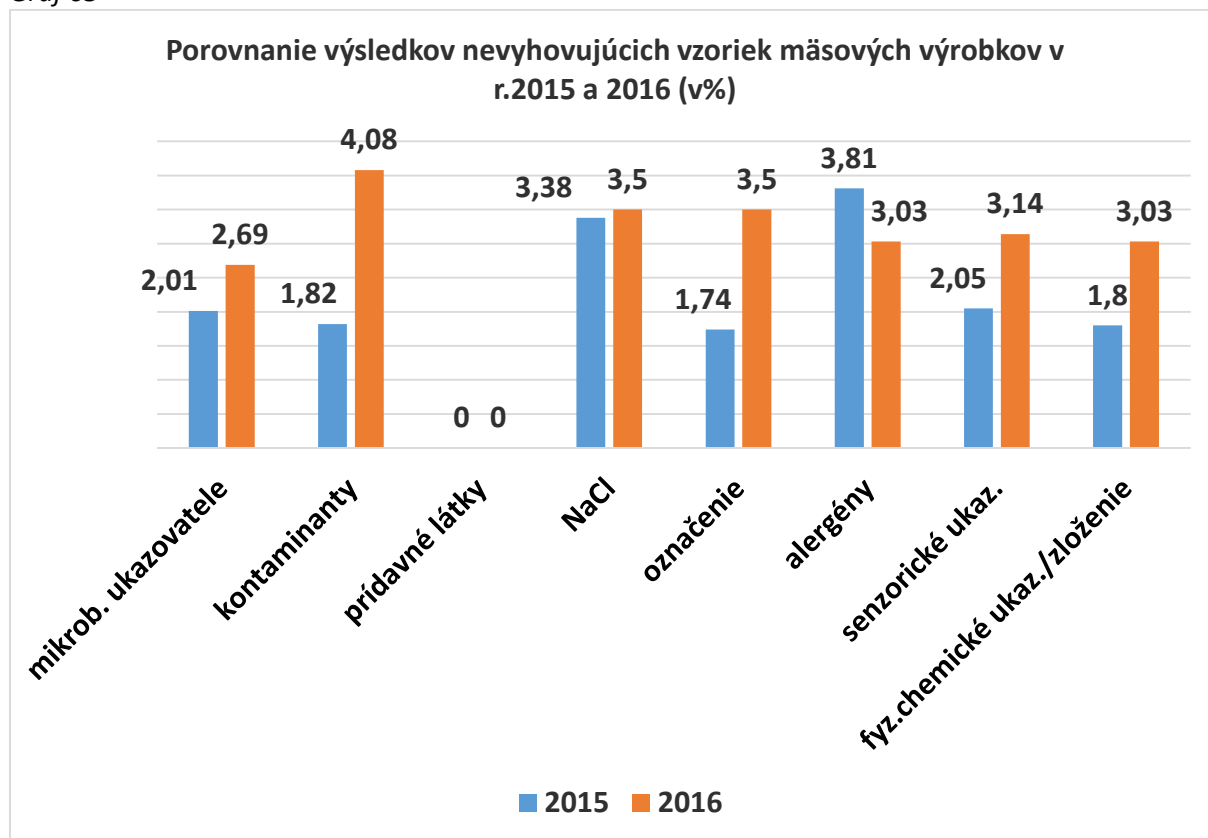
- **Zverina**

V roku 2016 boli odobraté dve vzorky zveriny, obe vzorky boli vyhovujúce.

- **Mäsové výrobky**

Pri úradných kontrolách bolo v roku 2016 odobratých 1 974 vzoriek mäsových výrobkov, celkovo nevyhovelo 72 vzoriek (3,65 %), čo je oproti roku 2015 nárast o 1,12 %. Požiadavkám na označovanie nevyhovovalo 16 vzoriek (3,50 % z odobratých vzoriek). V 10 vzorkách (3,03 % zo vzoriek analyzovaných na alergény) sa preukázala prítomnosť alergénov neuvedených v označení /prítomnosť sójových bielkovín (9x), gluténu (1x)/. 10 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na zloženie (3,03 % analyzovaných na ukazovatele kvality, napr. klamlivé uvedenie množstva mäsa, kolagén z celkových bielkovín nad stanovený limit); prekročenie najvyššieho prípustného množstva NaCl sa zistilo v 7 vzorkách (3,50 % z vyšetrených). Požiadavkám na prídavné látky vyhoveli všetky vzorky. 5 vzoriek odobratých zväčša na základe podnetov spotrebiteľov (3,14 %) nevyhovelo senzorickým požiadavkám. 9 vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým kritériám (2,69 % z vyšetrených - 7x zistenie patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*, 2x nález plesní). Požiadavkám na kontaminanty nevyhovelo 19 vzoriek (4,08 % z vyšetrených – neprípustný obsah PAU).

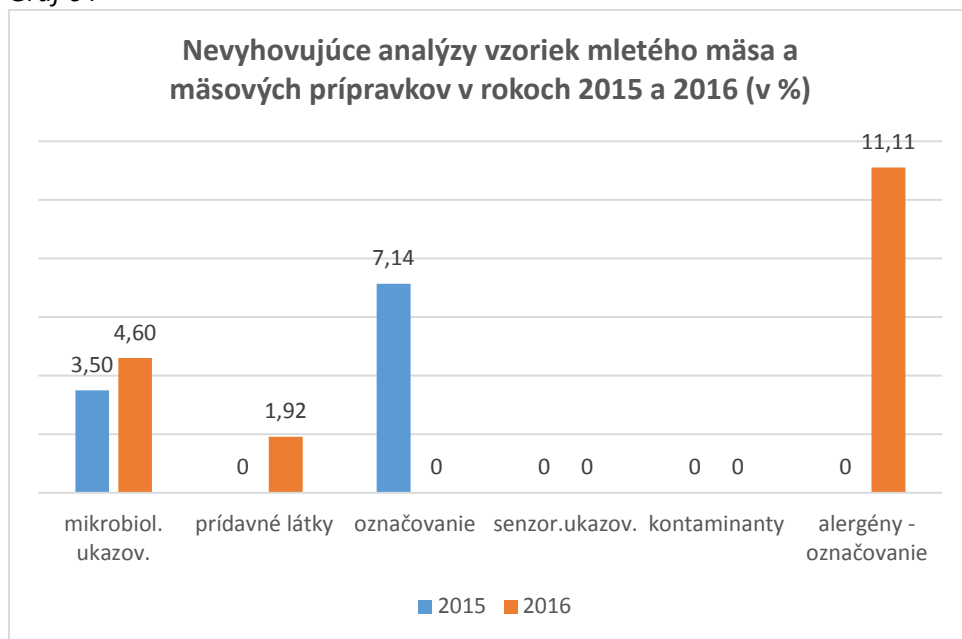
Graf 63



- **Mleté mäso a mäsové prípravky, mechanicky separované mäso**

V roku 2016 bolo v rámci úradnej kontroly odobratých 284 vzoriek mletého mäsa a mäsových prípravkov a 6 vzoriek mechanicky separovaného mäsa. Všetky vzorky mechanicky separovaného mäsa boli vyhovujúce. Nevyhovelo 10 vzoriek mletého mäsa a mäsových prípravkov (3, 52 %), čo je zhoršenie oproti roku 2015 o 0,29 %. 8 vzoriek (4,60 %) nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám pre zistenie prítomnosti salmonel. Jedna vzorka (1,92 %) nevyhovela pre prítomnosť konzervačných látok a jedna vzorka (11,11 %) pre neuvedenie sójového alergénu v označení.

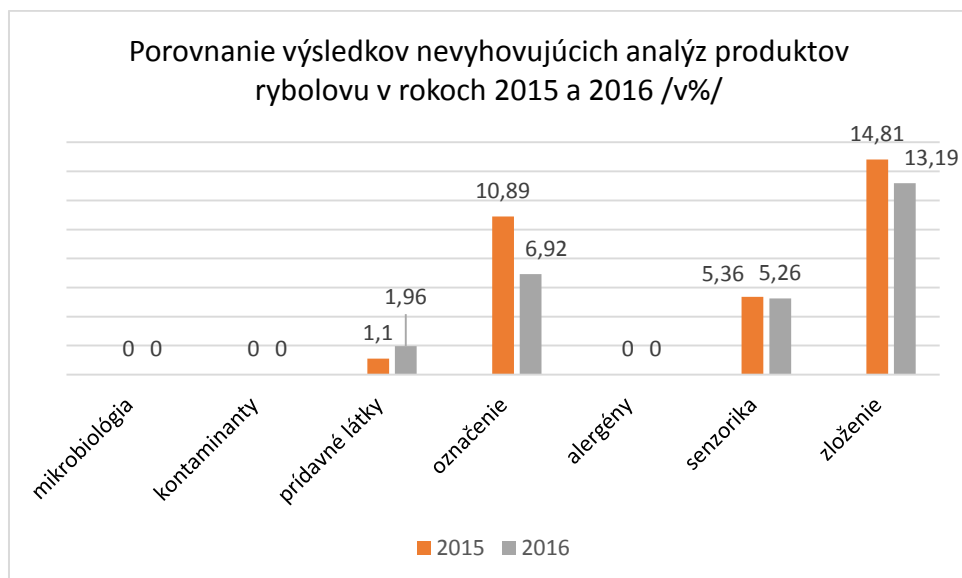
Graf 64



- **Produkty rybolovu**

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2016 vyšetrených spolu 568 vzoriek produktov rybolovu, z toho nevyhovujúcich bolo 23 vzoriek (4,05 %). Najviac nevyhovujúcich vzoriek (5,14 %) sa vyskytlo u nespracovaných produktov rybolovu. Najčastejšie porušenými ukazovateľmi boli požiadavky na zloženie: 12 vzoriek (13,19 % z vyšetrených) - išlo o klamlivé deklarovanie pevného podielu u glazúrovaných rýb. Požiadavkám na označovanie nevyhovovalo 9 vzoriek (6,92 %). Organoleptické nedostatky sa zistili v 2 vzorkách (5,26 %) – išlo o vzorky odobraté na základe podnetov spotrebiteľov. Dve vzorky (1,96 %) nevyhoveli požiadavkám na obsah prídavných látok – syntetických farbív.

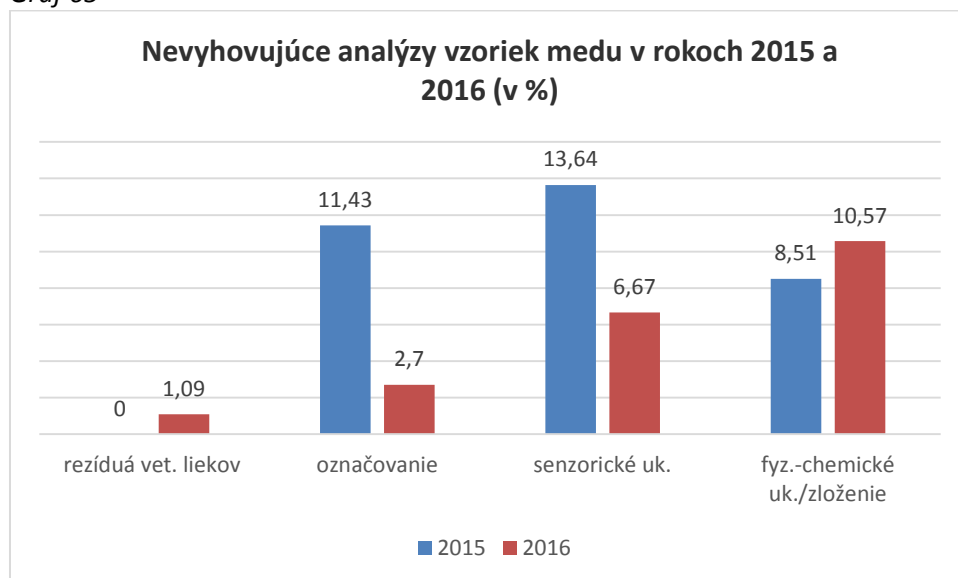
Graf č.23



- **Med**

V roku 2016 bolo odobratých 236 vzoriek včelieho medu; 14 vzoriek (5,93 %) bolo nevyhovujúcich. Oproti roku 2015 ide o zlepšenie o 0,43 %. Hlavnou príčinou nevyhovujúcich vzoriek (tak ako v rokoch 2013, 2014 a 2015) bolo nedodržanie požiadaviek na zloženie (nevyhovelo 13 vzoriek, čo je 10,57 % z počtu vzoriek odobratých na zloženie), pričom najčastejšie zisťovanými nedostatkami bolo prekročenie limitu pre sacharózu, zistenie prítomnosti farbiva E 150d (amoniak sulfitový karamel) a prekročenie požiadaviek na množstvo hydroxymetylfurfuralu. 1 vzorka nevyhovela požiadavkám na označovanie (2,70% zo vzoriek odobratých na označovanie – med nebol označený) a tá istá vzorka aj senzorickým požiadavkám (6,67 % zo vzoriek odobratých na senzoriku), pričom v tejto vzorke sa zistilo aj nedodržanie požiadaviek na zloženie (prekročenie limitu pre sacharózu, zistenie prítomnosti farbiva E 150d). V ďalších 3 vzorkách medu sa súčasne zistilo porušenie viacerých požiadaviek na zloženie. V roku 2016 sa v jednej vzorke medu zistila prítomnosť rezíduí veterinárnych liekov (tylozín), ktoré sa v predchádzajúcich rokoch 2014 a 2015 nezistili.

Graf 65



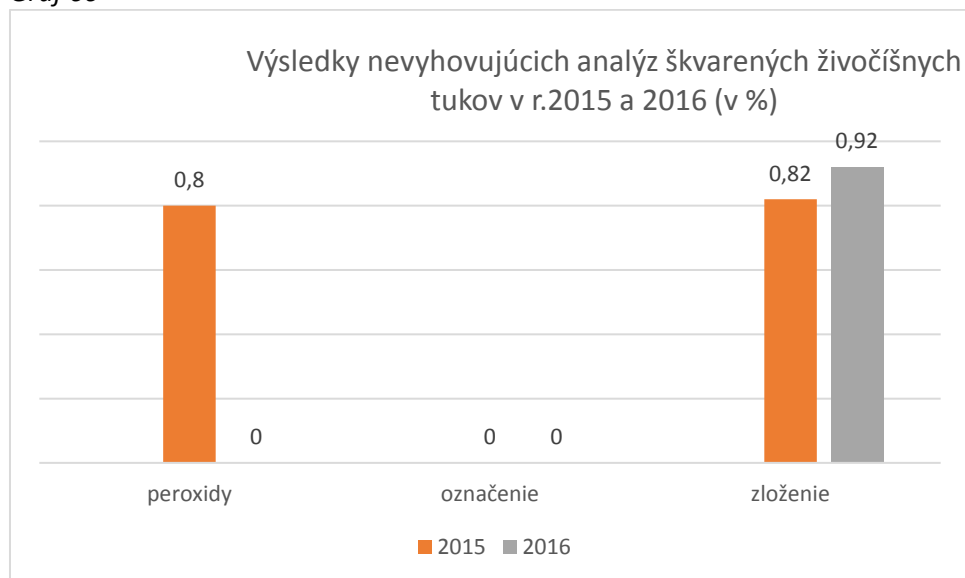
- **Želatína**

V roku 2016 bolo odobratých 9 vzoriek želatíny na ľudskú spotrebu. Všetky vzorky vyhovovali.

- **Škvarené živočíšne tuky**

V roku 2016 bolo v rámci úradnej kontroly odobratých 272 vzoriek škvarených živočíšnych tukov; nevyhovela jedna vzorka (0,37 %) pre nesplnenie normy pre voľné mastné kyseliny.

Graf 66



10.8.3. Odber vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*

V prevádzkarniach, ktoré vyrábajú potraviny živočíšneho pôvodu určené na priamu spotrebu, ktoré môžu predstavovať riziko *Listeria monocytogenes* pre verejné zdravie, bolo v roku 2016 v súlade s nariadením Komisie (ES) č.2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny v platnom znení odobratých 452 vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*. 9 vzoriek bolo pozitívnych (1,99 %). Boli nariadené opatrenia.

10.9. Cílené kontroly a osobitné kontroly produktov živočíšneho pôvodu

10.9.1. Cílené kontroly produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2016 bolo vykonaných 16 cílených kontrol produktov živočíšneho pôvodu:

- **Cílené kontroly povinných údajov pri označovaní čerstvého, chladeného a mrazeného mäsa z hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec a kôz**

V roku 2016 boli vykonané tri cílené kontroly povinných údajov pri označovaní čerstvého, chladeného a mrazeného mäsa z hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec a kôz. Dôvodom týchto kontrol bolo overenie, či sa na trh v SR nedostáva mäso, ktoré pôvodne bolo zmrazené a následne rozmrazené, pričom táto skutočnosť nebola v zmysle platnej legislatívy vyznačená na etikete. Cílené kontroly sa týkali maloobchodu (supermarkety, malé obchody, špecializované predajne mäsa), veľkoobchodu a miest určenia v rámci výmen s inými členskými krajinami alebo pôvodom z tretích krajín.

Spolu bolo vykonaných bolo 1 813 úradných kontrol, pri ktorých sa nezistilo uvádzanie na trh mäsa, ktoré pôvodne bolo zmrazené a následne rozmrazené. Pri kontrolách sa zistilo 12 nedostatkov, ktoré sa týkali napr. označovania (neoznačené v slovenskom jazyku, nevyhovujúca stredná výška písma), osobitných požiadaviek na označovanie hovädzieho mäsa

a bravčového mäsa, hygienických požiadaviek, nehlásenia zásielok do systému evidencie zásielok. Odoberatých bolo 36 úradných vzoriek čerstvého mäsa pričom ani v jednom prípade sa nepotvrdilo, že mäso uvádzané na trh bolo pôvodne zmrazené.

- **Cielené kontroly mlieka a mliečnych výrobkov**

V roku 2016 bolo vykonaných 7 cielených kontrol mlieka a mliečnych výrobkov. 5 kontrol bolo zameraných na syry, z toho 2 kontroly zamerané na bryndzu – označovanie a zloženie a 3 kontroly zamerané na iné syry ako bryndza – tieto kontroly boli zamerané na označovanie, prídavné látky a dôkaz prítomnosti cudzích tukov; 2 kontroly boli zamerané na zloženie UHT mlieka. Pri kontrolách syrov iných ako bryndza bolo vyšetrených 51 vzoriek, 6 vzoriek nevyhovelo (11,76 %): 5 vzoriek nesplnilo požiadavky na označovanie a pri jednej vzorke sa zistil nesúlad medzi nameranou a deklarovanou hodnotou tuku v sušine. V žiadnej vzorke sa nezistila prítomnosť cudzích tukov a všetky vzorky splnili požiadavky na obsah prídavných látok. Pri kontrolách UHT mlieka bolo vyšetrených 23 vzoriek, 3 vzorky nevyhoveli (13,04 %) z dôvodu nesúladu nameranej hodnoty tuku s údajmi na obale. Pri kontrolách bryndze bolo vyšetrených 37 vzoriek, 6 vzoriek nevyhovelo (16,22 %) požiadavkám na zloženie a jedna vzorka aj požiadavkám na označovanie.

- **Cielená kontrola – VEĽKÁ NOC 2016**

Pred Veľkou nocou boli vykonané cielené kontroly. Spolu bolo vykonaných 783 kontrol potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, pri ktorých sa zistilo 28 nedostatkov. Pri týchto kontrolách bolo odoberatých 155 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhoveli dve vzorky (1,29 %).

- **Úradné kontroly ad hoc zamerané na označovanie aditív a zmesí aditív podľa článkov 21 a 22 nariadenia (ES) č.1333/2008**

Na základe odporúčania z auditu EK [DG (SANTE) 2015 – 7375 - MR] – Riaditeľstva pre auditu zdravia a potravín a analýzy, ktorý bol v roku 2015, boli v máji/júni 2016 vykonané úradné kontroly ad hoc zamerané na označovanie prídavných látok, ich zmesí a zmesí s inými zložkami (soliace/koreniace zmesi) podľa článkov 21 a 22 Nariadenia (ES) č. 1333/2008 a najmä na ich označovanie obsahom tých aditív, pre ktoré sú ustanovené legálne limity v nariadení (ES) č. 1333/2008, vo všetkých mäsospracujúcich prevádzkarňach vyrábajúcich mäsové výrobky a mäsové prípravky v pôsobnosti príslušnej RVPS (tzn. v schválených aj v registrovaných prevádzkarňach), kde sa používajú prídavné látky na výrobu mäsových výrobkov a mäsových prípravkov. Kontroly boli vykonané v 294 prevádzkarňach, skontrolovalo sa 3683 druhov aditív, dymových aróm a zmesí, bolo zistených 5 518 nedostatkov v označovaní prídavných látok a 2171 aditív/dymových aróm vykazovalo nedostatky (59 %).

Prehľad zistených nedostatkov:

Požiadavka podľa nariadenia (ES) č. 1333/2008 (čl. (ods.), písm.)	Počet nedostatkov Σ=5518
21(1) Označenie na obaloch /v dokumentoch – dobre viditeľné, ľahko čitateľné, nezmazateľné, v štátnom jazyku SK	362
22 (1) sú uvedené tieto informácie:	207
a) názov a/ alebo E číslo PL alebo obchodný opis s E- čkom	
b) buď slová „do potravín“ alebo „obmedzené použitie v potravinách“ alebo presnejší odkaz na určené použitie v potravinách (MV, MP)	699 (12,7 %)
c) osobitné podmienky skladovania a /alebo použitia v prípade potreby	51

d) identifikačná značka šarže/dávky alebo zásielky	65
e) návod na použitie, ak by jeho absencia bránila správne použitiu do potravin	110
f) meno alebo obchodné meno a adresa výrobcu/ baliarne/ alebo predajcu	31
Uvedenie množstva každej zložky/skupiny zložiek, ktorá má obmedzenie množstva (ML), aby mohol nadobúdateľ dodržiavať nar.1333/2008; ak sú rovnaké ML pre skupinu zložiek používaných jednotlivo alebo v kombinácii, možno uvádzať ich spoločný % podiel jedným číslom; obmedzenie množstva (množstvo) sa vyjadruje číselne alebo podľa zásady <i>quantum satis</i>	1727 (31,3 %)
h) čisté množstvo	47
i) dátum minimálnej trvanlivosti alebo spotreby/musí byť vždy na obale	17
j) alergény	127
22(2) zoznam všetkých zložiek, ak sa PL predávajú navzájom zmiešané alebo zmiešané s inými zložkami	639
22(3) zoznam všetkých prídavných látok v prídavných látkach, zostupne podľa % podielu z hmotnosti, ak sa do PL pridávajú PL	181
22(4) označenie „NIE NA MALOOBCHODNÝ PREDAJ“, ak sú údaje podľa ods. (1) písm. e) až g) a ods. (2) a (3) uvedené len v dokumentoch	1253 (22,7 %)
Žiadna dokumentácia a nedostatočné označenie na obale	2

- **Cielená kontrola zameraná na slepačie vajcia uvádzané na trh v Slovenskej republike**

Cielená kontrola bola zameraná na slepačie vajcia, ktoré sú uvádzané na trh v Slovenskej republike prostredníctvom maloobchodu (predajne, supermarkety), veľkoobchodu (veľkoobchodné predajne), ambulantného predaja a prostredníctvom miest určenia. Súčasne regionálne veterinárne a potravinové správy vykonávali úradné kontroly v rámci svojej pôsobnosti v triediarniach vajec, ktoré boli zamerané na slepačie vajcia pochádzajúce z chovov SR, ako aj iných členských štátov, ktoré sa v predmetných triediarniach triedili a balili. Predmetom úradnej kontroly boli aj miesta určenia, distribučné sklady a dodávatelia slepačích vajec.

Cieľom kontroly bolo overenie výsledovateľnosti v zmysle nariadenia (ES) č.178/2002 a vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č.931/2011 - overenie pôvodu slepačích vajec, tzn. či pochádzajú zo schválených prevádzkarní pre chov nosníc, ktoré spĺňajú požiadavky príslušnej legislatívy EÚ a sú uvedené na príslušných zoznamoch schválených chovov nosníc. Pri úradných kontrolách sa overoval aj súlad označení spotrebiteľských obalov s príslušnou legislatívou EÚ.

Kontroly v maloobchode a pri ambulantnom predaji boli zamerané na kontrolu dokladov o pôvode vajec, množstvách dodávaných vajec, kontrolu označovania spotrebiteľských obalov, kontrolu dodržiavania dátumu minimálnej trvanlivosti pri predaji, kontrolu označovania vajec kódom výrobcu, kontrolu teploty pri skladovaní a predaji, kontrolu hygieny predaja, kontrolu hygieny budov a vozidiel poskytujúcich ambulantný predaj. Kontroly v triediarniach boli zamerané na kontroly dokladov o pôvode vajec, množstvách dodávaných vajec, kontroly označenia vajec kódom výrobcu, kontroly označenia na spotrebiteľských obaloch po zabalení vajec, kontrolu teploty pri skladovaní a preprave, kontrolu hygieny manipulácie, kontrolu hygieny budov, priestorov a zariadení. Kontroly v miestach určenia zásielok a skladoch boli zamerané na kontroly dokladov o pôvode vajec, množstvách dodávaných vajec, kontroly označenia vajec kódom výrobcu, kontroly údajov uvádzaných na prepravných obaloch, kontroly označenia na spotrebiteľských obaloch, kontrolu teploty pri skladovaní a preprave, kontrolu hygieny manipulácie, kontrolu hygieny budov, priestorov a zariadení. Pri úradných kontrolách sa vzorky vajec neodoberali.

Prehľad skontrolovaných subjektov:

Typ prevádzky	Počet kontrol	Počet zistených nedostatkov	Počet prevádzkarní so zistenými nedostatkami	Bloková pokuta počet	Pokuta v správnom konaní	Poznámky - druh zistených nedostatkov
Sklad a baliareň vajec	7	0	0	0	0	
Dopravcovia a distribútori	11	2	1	0	0	Skladovanie vajec bez akéhokoľvek označenia. Vajcia nezodpovedali kvalitatívnym vlastnostiam príslušnej triedy.
Hypermarkety a supermarkety	99	2	2	1	0	Nedodržanie teploty uskladnenia vajec. Skladovanie vajec v znečistených prepravkách od zeleniny.
Malé predajne	156	0	0	0	0	
Malé predajne - stánkový predaj	9	0	0	0	0	
Malé predajne - trhovisko	5	0	0	0	0	
Primárni výrobcovia	27	0	0	0	0	
Stredné predajne	258	2	2	0	0	Nebola zabezpečená výsledovateľnosť vajec dodávaných na predajňu. Kontrolou boli zistené vajcia bez označenia kódu výrobcu na vajci.
Veľkoobchodné sklady	191	5	3	0	0	Zistené nedostatky vo výsledovateľnosti.
Výrobcovia – rastl., Cukrárenská výroba	4	2	1	0	0	Nedostatky v evidencii.
Výrobcovia - živoč., Triediarne vajec	47	2	0	0	0	Zistené nedostatky vo výsledovateľnosti.
Spolu	814	15	9	1	0	

PPP: prevádzkareň potravinárskeho podniku

- **Cielené sledovanie Vianoce 2016**

Pred Vianocami boli vykonané cielené kontroly. Spolu bolo vykonaných 1 952 kontrol potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, pri ktorých sa zistilo 88 nedostatkov. Pri týchto kontrolách bolo odobratých 327 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovelo 9 vzoriek (2,75 %).

- **Cielená kontrola zameraná na slepačie vajcia pôvodom z Poľskej republiky**

Cielená kontrola bola vykonaná základe šetrenia epidémie ochorení na salmonelu v členských krajinách EÚ z slepačích vajec pôvodom z Poľskej republiky. Cielená kontrola bola zameraná na overenie uvádzania slepačích vajec pôvodom z Poľskej republiky na trh v SR. Predmetný dodávateľ distribuoval slepačie vajcia podľa hlásenia z Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF) do členských krajín EÚ: Belgicka, Bulharska, Chorvátska, ČR, Dánska, Francúzsko, SRN, Grécko, Maďarsko, Taliansko, Holandsko, Nórsko, UK. Úradnou kontrolou v predmetných vajciach bol zistený pozitívny nález *Salmonella Enteritidis*. Inšpektori regionálnych veterinárnych a potravinových správ v SR vykonávali kontrolu dokladovú a fyzickú pričom aj overovali kódy výrobcov na vajciach. Úradnou kontrolou bolo zistené uvádzanie predmetných slepačích vajec od poľského dodávateľa na trh v Slovenskej republike. Inšpektori nariadili stiahnutie predmetných vajec z trhu.

Prehľad skontrolovaných subjektov

Typ prevádzky	Počet kontrol	Zistenia/Počet zistených nedostatkov
Dopravcovia a distribútori	4	
Hypermarkety a supermarkety	135	Predaj vajec pôvodom z Poľskej republiky v obchodnom reťazci po ich zákaze uvádzania na trh v SR/1
Malé predajne	4	
Stredné predajne	16	
Veľkoobchodné sklady	73	
Výrobcovia - Triediarne vajec	22	
Spolu	254	

Krajina pôvodu	Počet odobratých vzoriek vajec
Poľská republika	1
Spolu	1

Poznámka: Slepačie vajcia krajina pôvodu Poľská republika vyhoveli vo vyšetrovaných znakoch: *Salmonella* typizácia: *Salmonella Infantis*.

Celkovo bolo stiahnutých z trhu v SR a následne aj neškodne odstránených 363 247 kusov vajec pôvodom z Poľskej republiky.

- Cielená kontrola na označovanie a zloženie mäsových výrobkov – číslo cielenej kontroly

V roku 2016 bola vykonaná cielená kontrola na označovanie a zloženie mäsových výrobkov, ktorá bola zameraná na trvanlivé tepelne neopracované fermentované mäsové výrobky, trvanlivé tepelne opracované mäsové výrobky a na tepelne opracované šunky. Spolu bolo odobratých 18 vzoriek, nevyhoveli 2 vzorky (11,11 %). V jednej vzorke šunky sa zistilo množstvo mäsa, ktoré bolo nižšie ako deklarované množstvo a jedna vzorka trvanlivého tepelne opracovaného mäsového výrobku (vyšočina) nevyhovela požiadavkám na označovanie – vo výrobku bola zistená prítomnosť proteínov hovädzieho dobytku, ktoré neboli uvedené v označení.

10.9.2. Osobitné kontroly

V roku 2016 bolo vykonaných 6 osobitných kontrol.

- Osobitné kontroly v súvislosti s predsedníctvom SR v Rade EÚ
- Odber vzoriek surového mlieka na dôkaz vírusu kliešťovej encefalitídy
- Monitoring antimikrobiálnej rezistencie v roku 2016
- Overovanie salmonel ako kritériá hygieny procesov v jatočných telách ošípaných
- Kontroly v súvislosti s povoľovaním výnimiek z uplatňovania maximálnych hodnôt obsahu polycyklických aromatických uhľovodíkov výrobcom tradične údeného mäsa a mäsových výrobkov; Monitorovanie tradične údeného mäsa a mäsových výrobkov s povolenými výnimkami z uplatňovania maximálnych hodnôt polycyklických aromatických uhľovodíkov
- Úradné kontroly potravín vykonané inšpektormi s celoslovenskou pôsobnosťou v obchodnej sieti a skladoch, zamerané na ochranu spotrebiteľov pred zdravotne nebezpečnými a nekvalitnými potravinami.

- **Osobitné kontroly v súvislosti s predsedníctvom SR v Rade EÚ**

ŠVPS SR v súvislosti s predsedníctvom SR v Rade EÚ v druhom polroku 2016 a na základe spolupráce s Ministerstvom vnútra SR nariadila vykonať osobitné úradné kontroly, ktoré sa vykonávali v skladoch, maloobchodných prevádzkach, vo výrobných a pri preprave a distribúcii potravín. Celkom bolo vykonaných 149 cielených kontrol u dodávateľov potravín bezprostredne pred realizáciou dodávok potravín na jednotlivé akcie podľa programu. Bežné nedostatky sa odstraňovali v priebehu úradných kontrol. Závažné nedostatky neboli zistené.

- **Odber vzoriek surového mlieka na dôkaz vírusu kliešťovej encefalitídy**

V súvislosti s mimoriadnym núdzovým opatrením nariadeným v júni 2016 bol nariadený odber úradných vzoriek surového ovčieho a kozieho mlieka na dôkaz vírusu kliešťovej encefalitídy. Spolu bolo odobratých 291 vzoriek, všetky vzorky boli vyhovujúce.

- **Monitoring antimikrobiálnej rezistencie**

Na základe Vykonávacieho rozhodnutia Komisie č. 2013/652/EÚ o monitorovaní a ohlasovaní antimikrobiálnej rezistencie u zoonotických a komenzálnych baktérií bol v roku 2016 vykonaný monitoring zameraný na testovanie izolátov salmonel získaných na farmách v rámci národných kontrolných programov salmonel u brojlerov, nosníc a moriek a z koží z krku jatočných tiel brojlerov, nosníc a moriek a na bitúnkoch, izolátov *Campylobacter jejuni*, komenzálnych *E.coli* a *E. coli* produkujúcich ESBL/AmpC enzýmy zo slepých vakov brojlerov na bitúnkoch a izoláty *E.coli* produkujúcich ESBL/AmpC enzýmy v čerstvom mäse brojlerov, ktoré boli odobraté v obchode.

Na bitúnkoch bolo získaných 101 izolátov salmonel z úradných kontrol a 1 izolát z vlastných kontrol prevádzkovateľov, z ktorých bolo vybraných 85 izolátov, ktoré boli testované na 1. paneli antibiotík.

Na účely monitoringu antimikrobiálnej rezistencie bolo odobratých 427 vzoriek slepých vakov brojlerov z domácich chovov na piatich bitúnkoch. Zo všetkých získaných izolátov bolo na testovanie vybraných 85 izolátov *Campylobacter jejuni*, 85 izolátov komenzálnych *E.coli* a 105 izolátov *E.coli* produkujúcich ESBL/AmpC.

V obchodnej sieti bolo odobratých 150 vzoriek čerstvého mäsa brojlerov, z ktorého bolo získaných 111 izolátov E.coli produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC. Na testovanie bolo vybratých 105 izolátov E.coli produkujúcich ESBL/AmpC.

Podrobnosti sú uvedené v časti Laboratórna diagnostika. Údaje z monitoringu budú po vyhodnotení zasielané podľa požiadaviek RK 2013/652/EÚ Európskemu úradu pre bezpečnosť potravín.

- **Overovanie salmonel ako kritéria hygieny procesov v jatočných telách ošípaných**

V roku 2016 vybrané RVPS overili úradným odberom vzoriek na 7 bitúnkoch, či prevádzkovatelia potravinárskych podnikov správne vykonávajú bod 2.1.4 Kapitoly 2 (kritérium hygieny procesu) Prílohy k nariadeniu (ES) č.2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny v prípade salmonely v jatočných telách ošípaných. Spolu bolo odobratých 51 úradných vzoriek z povrchu tiel jatočných ošípaných abrazívnou metódou. V jednej vzorke bola potvrdená Salmonella Derby. Prevádzkovateľovi potravinárskeho podniku boli uložené opatrenia so zameraním na zlepšenie hygieny na bitúnku v priebehu zabíjania a technologického opracovania jatočných tiel ako aj na pôvod jatočných zvierat.

- **Kontroly v súvislosti s povoľovaním výnimiek z uplatňovania maximálnych hodnôt obsahu polycyklických aromatických uhľovodíkov výrobcom tradične údeného mäsa a mäsových výrobkov**

Ide výlučne o výrobky údené „klasickým“ spôsobom s vyvíjaním dymu spaľovaním dreva na rošte, údené zvyčajne do tmavohnedej farby na povrchu, pri ktorých ani pri uplatňovaní správnej hygienickej praxe pri údení tradičným spôsobom nie je možné dodržať nie je možné dodržať ihneď od 1. 9. 2014 nové prísnejšie limity. Zmenou nariadenia Komisie (ES) č.1881/2006 Európska komisia doplnila v článku 7 svojím nariadením (EÚ) č. 1327/2014 nový odsek 6, ktorým odchylné od článku 1 nariadenia 1881/2006 umožnila niektorým členským štátom a medzi nimi aj Slovenskej republike povoliť uvádzanie na svojom trhu tradične údeného mäsa a údených mäsových výrobkov, údených na ich území a určených na spotrebu na ich území s hodnotami PAU vyššími ako hodnoty stanovené v bode 6.1.4 prílohy nariadenia Komisie (ES) 1881/2006, za predpokladu, že uvedené výrobky sú v súlade s maximálnymi hodnotami obsahu platnými pred 1. septembrom 2014, t. j. 5,0 µg/kg pre benzo(a)pyrén a 30,0 µg/kg pre sumu benzo(a)pyrénu, benz(a)antracénu, benzo(b)fluoranténu a chryzénu. K 31.12.2016 na základe povolenia regionálnych veterinárnych a potravinových správ na základe žiadosti a vykonanej úradnej kontroly bolo 30 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, ktorí uvádzali na trh v SR tradične údené mäso a údené mäsové výrobky, povolená výnimka z uplatňovania nižších maximálnych hodnôt obsahu PAU. Táto výnimka sa týka len malých lokálnych a regionálnych výrobcov mäsových výrobkov údených tradičným spôsobom, a to menovite týchto výrobkov: klobásky (domáce, gazdovské, údené, s miestnym prívlastkom, a pod.) údenej slaniny, údeného soleného mäsa.

V roku 2016 vykonali RVPS monitorovanie tradične údeného mäsa a mäsových výrobkov s povolenými výnimkami z uplatňovania maximálnych hodnôt polycyklických aromatických uhľovodíkov. Spolu bolo vykonaných 100 úradných kontrol (inšpekcií) a bolo odobratých a vyšetrených 52 vzoriek, nevyhoveli 4 vzorky (7,69 %).

- **Úradné kontroly potravín vykonané inšpektormi s celoslovenskou pôsobnosťou v obchodnej sieti a skladoch, zamerané na ochranu spotrebiteľov pred zdravotne nebezpečnými a nekvalitnými potravinami.**

Inšpektori ŠVPS SR v spolupráci s poverenými inšpektormi RVPS, v roku 2016 vykonali 120 úradných kontrol potravín zameraných na ochranu spotrebiteľov pred zdravotne nebezpečnými a nekvalitnými potravinami.

Tabuľka 94 Vyhodnotenie úradných kontrol potravín

	Počet úradných kontrol	Počet úradných kontrol so zistenými nedostatkami	Percentuálne vyhodnotenie úradných kontrol so zistenými nedostatkami
Hyper a supermarkety	167	155	92,8 %
Stredné predajne	13	13	100 %
Spolu	180	168	93,3 %

Pri úradných kontrolách potravín boli najčastejšie zisťované nedostatky:

- predaj potravín po dobe spotreby alebo po dobe minimálnej trvanlivosti,
- nevyhovujúca hygiena skladovania a predaja potravín,
- nevyhovujúca hygiena prevádzkarní, technologických zariadení,
- predaj potravín nevhodných na ľudskú spotrebu, hlavne hnilého a plesnivého ovocia a zeleniny,
- nedodržanie teplotných režimov v mraziacich a chladiacich zariadeniach,
- v označovaní potravín – nesprávne, nedostatočné, klamlivé,
- poškodený obal, narušené vákuové balenie,
- nedostatočná DDD, výskyt škodcov.

- **Kontrola čistoty zvierat v prevádzkarňach schválených na zabíjanie domácich kopytníkov a kontrola hygienických procesov pri jatočnom opracovaní ich tiel**

Na základe záverov z auditu DG(SANTE) /2015-7593 z Potravinového a veterinárneho úradu (FVO) na Slovensku 9. – 13. november 2015 nariadila ŠVPS SR pravidelné komplexné úradné kontroly čistoty zvierat prisúvaných na bitúnok ako i ich znečistenia počas ustajnenia pred zabitím a overovanie plnenia povinností prevádzkovateľmi bitúnkov. Na bitúnoch schválených pre zabíjanie hovädzieho dobytku a oviec bolo vykonaných 60 úradných veterinárnych kontrol, na bitúnoch schválených pre zabíjanie ošípaných bolo vykonaných 40 úradných kontrol.

U bitúnkov schválených pre zabíjanie hovädzieho dobytku a oviec bolo zistených 21 nedostatkov, ktoré sa týkajú najmä nedodržiavania postupov prevádzkovateľom v prípade príjmu znečistených zvierat, v ich triedení a vo vypracovaní preventívnych opatrení.

U bitúnkov schválených pre zabíjanie ošípaných bolo zistených 30 nedostatkov, ktoré sa týkajú prípadov príjmu znečistených ošípaných a v ich triedení prevádzkovateľom, v nedôslednom dočisťovaní jatočných tiel a v ich oplachovaní vodou.

10.10. Politika kvality

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, § 9a odsek (8) „Úradnú kontrolu poľnohospodárskych výrobkov a potravín s chráneným označením pôvodu (CHOP), s chráneným zemepisným označením (CHZO) alebo s označením zaručenej

tradičnej špeciality (ZTŠ) spĺňajúcich požiadavky podľa osobitných predpisov vykonávajú orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy“.

Pri bežných plánovaných úradných kontrolách v obchodnej sieti inšpektori úradnej kontroly potravín preto v roku 2016 vykonávali kontroly, ktorých predmetom bolo:

1. kontrola, či sa v predajni vyskytujú výrobky s CHOP, CHZO alebo ZTŠ, prípadne dvoch mäsových výrobkov „Liptovská saláma“ a „Spišské párky“, ktoré sú ZTŠ aj kontroly uplatňovania ochrany výhrady názvu
2. uvedenie podrobných údajov o výskyte takýchto výrobkov do záznamu z úradnej kontroly (Presný originálny názov výrobku, výrobca, druh výrobku, druh použitého symbolu a pod.)
3. následné overenie v elektronickej databáze EÚ „DOOR“ oprávnenosť použitia loga na výrobkoch
4. v prípade zistenia neoprávneného použitia loga na výrobku vykonanie v predajni dodatočnej úradnej kontroly
5. v prípade pozitívnych zistení RVPS zaslanie na ŠVPS SR kópie záznamov z dodatočných úradných kontrol
6. evidencia kontroly aj do elektronickej databázy kontrolnej činnosti.

Na základe údajov z elektronickej databázy bolo v obchodnej sieti v roku 2016 vykonaných spolu 1785 úradných kontrol, pri ktorých boli skontrolované potraviny rastlinného aj živočíšneho pôvodu s chráneným označením. Spolu bolo prekontrolovaných 5 070 výrobkov, čo predstavuje nárast oproti roku 2015 o 13,68 %.

Prekontrolovaných bolo 871 výrobkov s chráneným označením pôvodu, 3 531 výrobkov s chráneným zemepisným označením a 668 výrobkov s označením zaručená tradičná špecialita. Pokiaľ ide o krajinu pôvodu, najčastejšie išlo o výrobky z Českej republiky a zo Slovenska, potom výrobky vyrobené v Taliansku, Nemecku, Francúzsku, Grécku, Španielsku, Rakúsku, Maďarsku a v iných krajinách.

V prípade potravín živočíšneho pôvodu neboli zistené nedostatky.

10.11. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa podľa nariadenia (ES) č. 1760/2000/ES zo 17. júla 2000, ktorým sa zavádza systém pre identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku a ktoré sa týka označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa

V Slovenskej republike bolo v roku 2016 kontrolovaných spolu 2 231 subjektov, u ktorých bolo spolu vykonaných 4 095 kontrol označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa.

Na 95 bitúnkoch, ktoré sú schválené na zabíjanie hovädzieho dobytku, sa počas roku 2016 vykonalo spolu 205 kontrol označovania hovädzieho mäsa a produktov z neho, pri ktorých neboli zistené nedostatky.

Bolo skontrolovaných 260 rozrábkarní, kde sa v roku 2016 vykonalo spolu 653 kontrol bez zistených nedostatkov.

V 73 skladoch sa vykonalo spolu 153 kontrol označovania hovädzieho mäsa a produktov z neho. Zistený bol 1 nedostatok pri povinných údajoch na etikete.

V 1 803 kontrolovaných maloobchodných predajniach a v obchodných reťazcoch bolo vykonaných 3 084 kontrol. Pri kontrolách sa zistilo 15 nedostatkov: identifikácia tiel, alebo štvrtí pri príjme – 1x, povinné údaje na etikete – 8x, spätná vysledovateľnosť – 6x.

10.12. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu na schválených bitúnkoch a schválených rozrábkarniach

V roku 2016 vykonali úradní veterinárni lekári RVPS v SR kontroly na 108 schválených bitúnkoch, ktoré sú schválené na zabíjanie domácich kopytníkov (hovädzí dobytok, ovce, kozy) spolu 197 kontrol zameraných na odstraňovanie a likvidáciu špecifikovaného rizikového materiálu (ďalej len „ŠRM“) z jatočných tiel. Pri kontrolách odstraňovania ŠRM na bitúnkoch bol zistený jeden nedostatok (nedostatok v označení sprievodnej dokumentácie z bitúнку, kde je uvedené, že je potrebné z dodaných kusov HD odstrániť ŠRM, pričom štvrte HD pôvodom zo Slovenskej republiky neobsahujú ŠRM).

V rozrábkarniach mäsa domácich kopytníkov (hovädzí dobytok, ovce, kozy) bolo v roku 2016 vykonaných spolu 80 kontrol, pri ktorých neboli zistené nedostatky.

10.13. Domáce zabíjačky

Na základe národnej legislatívy bolo v roku 2016 nahlásených 355 domácností, v ktorých sa vykonalo 678 domácich zabíjačiek ošípaných. V oblastiach so zvýšeným rizikom výskytu svalovca bolo odobraných spolu 120 ks vzoriek na laboratórne vyšetrenie trichinelózy. Všetky vyšetrenia boli negatívne.

Na zabíjanie hovädzieho dobytku u chovateľa bolo v roku 2016 nahlásených spolu 5 490 domácich zabíjačiek hovädzieho dobytku, z toho bolo zabitých 3 093 ks do 24 mesiacov veku a 2 397 ks vo veku nad 24 mesiacov. Odoberatých bolo 23 vzoriek od zvierat na vyšetrenie BSE. Všetky vyšetrenia boli negatívne.

10.14. Skúšky vyškolených poľovníkov

V Slovenskej republike bolo k 31.12.2016 platných 3 025 certifikátov/osvedčení na vykonávanie prvotného vyšetrenia voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení.

V roku 2016 vystavila Štátna veterinárna a potravinová správa SR spolu 303 nových certifikátov na vykonávanie prvotného vyšetrenia voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení.

10.15. Značka kvality SK 2016 – potraviny živočíšneho pôvodu

Okrem kontrol vykonaných v zmysle zákona o potravinách, boli inšpektormi RVPS v roku 2016 vykonané aj kontroly v zmysle „Národného programu podpory poľnohospodárskych výrobkov a potravín“, keďže podľa „Zásad posudzovania a udeľovania Značky kvality SK na poľnohospodárske výrobky a potraviny“, vykonávajú kontrolu dodržiavania podmienok udeľovanie národnej značky u registrovaných výrobkov orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy. Pri kontrolách inšpektori zisťovali, či výrobok spĺňa všetky požiadavky uvedené v štatúte Značky kvality SK, t.j. najmä či:

- výrobca spĺňa požiadavky zákona o potravinách, ako aj príslušnej národnej a európskej legislatívy vzťahujúcej sa k predmetnému výrobku,
- výrobok spĺňa parametre uvedené v technickej dokumentácii, ktorú výrobca ako prílohu predkladal k žiadosti o udelenie značky; inšpektori venovali osobitnú pozornosť posúdeniu údajov v kolónke „nadštandardné kvalitatívne vlastnosti“,
- výrobok spĺňa požiadavku na predpísané % zastúpenia surovín domáceho pôvodu,
- všetky fázy výrobného procesu sú uskutočňované na území Slovenskej republiky, s výnimkou surovín z dovozu.

V roku 2016 vykonali inšpektori RVPS v SR, na základe žiadostí PPP spolu 58 kontrol na udelenie Značky kvality a Značky kvality GOLD, pri ktorých skontrolovali 309 výrobkov živočíšneho pôvodu.

10.16. Opatrenia na zabezpečenie účinnosti

10.16.1. Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov

Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych a inými príslušnými výrobcami a prevádzkovateľmi podnikov sú uvedené v bodoch 12.1. a 12.2. V roku 2016 bolo za zistené nedostatky prevádzkovateľom potravinárskych podnikov uložených 2 581 opatrení (v 86 rozhodnutiach a v 1 176 iných opatreniach) a 28 pokút v hodnote 12 480 €.

V roku 2016 bolo nariadené jedno mimoriadne núdzové opatrenie. Toto mimoriadne núdzové opatrenie nariadil Hlavný veterinárny lekár Slovenskej republiky na základe hlásení orgánov verejného zdravotníctva o výskyte prípadov ochorení na kliešťovú encefalitídu, ktorí mali v anamnéze konzum ovčieho syra.

Všetci chovatelia (vlastníci a držiteľia) oviec a kôz na pastve, ktorí uvádzali na trh nepasterizované surové ovčie mlieko a kozie mlieko alebo výrobky z neho, alebo ktorí dodávali surové ovčie mlieko alebo surové kozie mlieko na výrobu mliečnych výrobkov, ktorej proces nezahŕňal žiadne tepelné ošetrenie pasterizáciou, boli povinní neuvádzať na trh surové ovčie mlieko alebo surové kozie mlieko a výrobky z neho bez pasterizácie, ak sa v úradnej vzorke potvrdí prítomnosť RNA vírusu kliešťovej encefalitídy.

10.16.2. Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinného fungovania úradných kontrol

- **Nové, aktualizované alebo revidované postupy kontroly**

V záujme zabezpečenia jednotného postupu vykonávania úradných/veterinárnych kontrol produktov živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike ŠVPS SR vypracovala 47 nových alebo aktualizovaných dokumentovaných postupov a ďalších informácií určených pre RVPS.

- **Iniciatívy v oblasti odbornej prípravy**

Na základe Národného plánu vzdelávania sa v oblasti produktov živočíšneho pôvodu na rok 2016 uskutočnilo 6 školení.

V roku 2016 sa 1 veterinárny inšpektor zúčastnil školenia „Ohniská nákaz a ich prešetrovanie“ organizovaného Európskou komisiou v rámci programu „Better Training for Safer Food“.

V roku 2016 sa 25 úradných veterinárnych lekárov RVPS zúčastnilo školení organizovaných VPÚ Bratislava a VPÚ Dolný Kubín, ktoré sa týkali vyšetrovania vzoriek na prítomnosť *Trichinella* sp.

V roku 2016 sa niektorí veterinárni inšpektori zúčastnili vzdelávania v rámci prípravy na Predsedníctvo Slovenska v Rade EÚ – napr. Diplomatický protokol ako príprava na Predsedníctvo SR v Rade EÚ (26.5.2016 - organizované MPRV SR), školenie organizované Radou EÚ.

V roku 2016 sa niektorí inšpektori zúčastnili odborných seminárov napr. Odborný seminár z príležitosti Svetového dňa mlieka 25.5.2016, Odborný seminár – Vývoj nákazovej situácie v krajinách EÚ (Dolný Kubín 12.2.2016), Hygiena Alimentorum XXXVII, XLVI. Lenfeldovy a Höklovy dny 2016, (19.-20.10.2016 Brno, ČR), IV. medzinárodný seminár k tlmeniu moru včelieho plodu 25.2.2016, Kvalita bezpečnosti potravín 8.10.2016.

- **osobitné iniciatívy v oblasti kontroly**

ŠVPS SR a RVPS spolupracovali so Zväzom chovateľov oviec a kôz na Slovensku pri programe certifikácie produktov z ovčieho a kozieho mlieka a mäsa „Zlatá ovca/Zlatá koza“.

V súvislosti s epidémiou kliešťovej encefalitídy, kde podľa vyjadrenia RÚVZ Košice faktorom prenosu bol ovčí syr zo surového mlieka, ŠVPS SR z dôvodu preventívnych opatrení upozornila Zväz chovateľov oviec a kôz, ktorí vyrábajú mliečne výrobky z mlieka, ktoré nebolo tepelne ošetrované pasterizáciou, vyšetrovať počas sezóny mlieko oviec a kôz na dôkaz vírusu kliešťovej encefalitídy v surovom mlieku oviec a kôz metódou PCR.

Výsledky úradných kontrol potravín sú zverejňované na webe na Portáli úradných kontrol - <http://www.svps.sk/puk/> .

- **poskytovanie poradenstva alebo informácií prevádzkovateľom potravinárskych podnikov**

Zástupcovia ŠVPS SR sa v roku 2016 tak ako v predchádzajúcich rokoch zúčastňovali ako lektori v rámci rôznych školiacich seminárov organizovaných súkromnými organizáciami pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov (napr. školenia pre salaše pred začiatkom salašnickej sezóny organizované Zväzom chovateľov oviec a kôz na Slovensku, odborný seminár v novembri 2016 k problematike chovu hydiny a jej spracovaniu v SR, ktorý organizovala Únia hydínárov Slovenska; označovanie potravín organizované Slovenskou alianciou moderného obchodu), v rámci odborných konferencií (napr. Hygiena Alimentorum). Tiež sa konali pracovné rokovania so zástupcami rôznych zväzov a zástupcami prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, napr. k problematike mlieka a mliečnych výrobkov. Taktiež boli vypracované odpovede na otázky v novinách. Odborní zamestnanci poskytujú odborné informácie na základe požiadaviek prevádzkovateľov potravinárskych podnikov telefonicky, elektronicky ale aj pri návštevách prevádzkovateľov potravinárskych podnikov.

10.16.3. Audity FVO

V roku 2016 sa uskutočnil jeden audit Európskej komisie – Audity a analýza zdravia a potravín [nový názov Potravinového a veterinárneho úradu (FVO)], ktorý sa týkal aj produktov živočíšneho pôvodu a pokračoval Elektronický administratívny audit „Administrative follow up“ z roku 2015:

1. Elektronický administratívny audit „Administrative follow up“ (netýkal sa len produktov živočíšneho pôvodu, tento audit sa týkal všetkých auditov vykonaných v rokoch 2012-2014). Cieľom tohto auditu bolo vykonanie aktualizácie Profilu krajiny (Country Profile) a vykonanie vyhodnotenia plnenia akčných plánov na základe odporúčaní z auditov FVO vykonaných v rokoch 2012-2014 (pokračovanie z roku 2015, resp. termín pre zaslanie podkladov bol až v januári 2016)
2. DG(SANTE) 2016-8917 zhodnotenie monitorovania a podávania správ týkajúcich sa antimikrobiálnej rezistencie u zoonotických a komenzálnych baktérií v určitých populáciách zvierat určených na výrobu potravín a v potravinách (od 8. do 16. marca 2016).

10.16.4. Zmeny a doplnenia národného plánu kontroly

Vykonala sa len aktualizácia dokumentovaných postupov (v rámci viacročného plánu úradných kontrol na roky 2015-2017).

11. Laboratórna diagnostika

Laboratórnu diagnostiku vykonával v rámci úradnej kontroly v oblasti ochrany zdravia zvierat a potravín, surovín a krmív od 1.1.2016 do 31.12.2016 Štátny veterinárny a potravinový ústav na 3 Veterinárnych a potravinových ústavoch a 1 Veterinárnom ústave. Spolu v týchto diagnostických laboratóriách v roku 2016 pracovalo 273 pracovníkov, z toho 139 vysokoškolsky vzdelaných, 106 stredoškolsky vzdelaných a 28 pomocného personálu.

11.1. Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín

11.1.1. Veterinárny a potravinový ústav Bratislava s detašovaným skúšobným laboratóriom Nitra

Vykonával analýzy vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- na vyšetrovanie salmonel,
- vykonávanie rádiologických kontrol životného prostredia, tak ako sú definované v Technickej správe Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vrátane vzoriek vstupných a výstupných surovín, polotovarov a hotových produktov poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva ako aj základné prvky životného prostredia,
- monitorovanie prítomnosti hormonálnych látok, ich rezíduí v živých zvieratách a v jednotlivých produktoch (matriciach) živočíšneho pôvodu,
- analýzy produktov rastlinného a živočíšneho pôvodu na obsah rezíduí pesticídov, 3-MCPD, solanínu, ako jediný ústav vyšetroval tabak a tabakové výrobky, vykonával rozbery pre zistenie falšovania liehu.

V rámci ústavu je 15 národných referenčných a referenčných laboratórií.

V priebehu roka bola väčšina odborných činností sústredená na 1 pracovisku – Botanická 17 v Bratislave. Detašované pracovisko v Nitre vykonávalo iba úlohy súvisiace s činnosťou Národného referenčného laboratória pre mlieko a mliečne výrobky a referenčného laboratória rádiometrie a rádiológie.

11.1.2. Veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín s detašovaným skúšobným laboratóriom Prešov

Vykonával analýzy vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- oblasť listérií a kamylobakterov a verotoxinogénnych *E. coli*,
- analýzy rezíduí antibiotík podľa Nariadenia 2377/90 EC vrátane použitia screeningových a post screeningových metód,
- analýzy aditívnych látok v potravinách, analýzy morských biotoxínov, analýzy PAU,
- analýzy medu na rezíduá ATB a dôkaz falšovania medu,
- analýzy na úseku chorôb rýb, produktov rybolovu a chorôb kôrovcov, dôkaz falšovania druhov rýb,
- analýzy v oblasti antimikrobiálnej rezistencie,
- analýzy GMO v potravinách.

V rámci ústavu je 17 národných referenčných a referenčných laboratórií.

11.1.3. Veterinárny ústav Zvolen

Vykonával analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- úlohy monitorovania chorôb zvierat a preventívnu kontrolu prenosných ochorení a ich diagnostiku,
- spoluprácu pri vypracovaní národných programov ozdravovania pre jednotlivé druhy zvierat,
- vykonávanie epidemiologických štúdií, vyšetrovaní ochorení zvierat v rámci ozdravovacích, eradikačných a kontrolných programov ako i programov monitorovania besnoty u domácich a voľne žijúcich zvierat, zhubnej katarálnej horúčky oviec, transmisívnych spongiformných encephalopatií u hovädzieho dobytku a oviec a pod.,
- vykonávanie monitoringu nových ochorení napr. Schmallenbergov vírus, Africký mor ošípaných a pod.,
- zhromažďovanie údajov národnej databanky výskytu klasického moru ošípaných u domácich ošípaných a u diviakov, besnoty u domácich a voľne žijúcich zvierat, bovinnej spongiformnej encefalopatie, scrapie a genotypizácie oviec.

V rámci ústavu je 22 národných referenčných a referenčných laboratórií.

11.1.4. Veterinárny a potravinový ústav Košice

Vykonával analýzy vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, analýzy vzoriek v oblasti ochrany zdravia zvierat. Špecializoval sa najmä na:

- vykonávanie analýz podľa národného programu kontroly na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách,
- vykonávanie analýz chemických prvkov a ťažkých kovov,
- analýzy mykotoxínov,
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu so zameraním na diagnostiku prítomnosti živočíšnych proteínov v krmivách.

V rámci ústavu je 7 národných referenčných a referenčných laboratórií.

11.2. Vyhodnotenie údajov o laboratórnom vyšetrení a analýzach úradných vzoriek

Z údajov z laboratórneho vyšetřovania vo veterinárnych a potravinových ústavoch a veterinárnom ústave vypracovali pracovníci odboru laboratórnej diagnostiky tieto súhrnné správy:

- Správa o kontrole rezíduí pesticídov v potravinách za rok 2015 (spracovaná 2x: 1x pre potreby EFSA v predpísaných formátoch a rozsahu a 1x pre MPRV SR s podrobným komentárom k výsledkom)
- Vyhodnotenie cielennej kontroly na základe koordinovaného plánu kontrol EÚ s cieľom stanoviť mieru rozšírenia podvodných praktík pri predaji určitých potravín
- Vyhodnotenie diagnostickej činnosti veterinárnych a potravinových laboratórií za rok 2015
- Správa o trendoch a zdrojoch zoonóz, pôvodcov zoonóz a ich antimikrobiálnej rezistencii u zvierat, v potravinách a krmivách za rok 2015, ktorá bola zaslaná do Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín
- Správa o zoonózach, alimentárnych nákazách a nákazách z vody v Slovenskej republike za rok 2015
- Stav mikrobiálnej rezistencie v SR

Zamestnanci odboru sa zúčastnili nasledovných školení a ďalších významnejších aktivít:

- BTSF: Training course on Controls on contaminants in feed and food, 08.03.2016 – 11.03.2016
- Seminár pre certifikačné orgány certifikujúce produkty (ISO/IEC 17065), 20.09.2016
- Školenie pracovníkov s názvom: Manažér kvality certifikačného orgánu na výroby, 16.11.2016
- Konferencia k problematike pesticídov, Praha, 19. máj 2016, aktívna účasť.

11.2.1. Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2016

11.2.1.1. Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu za rok 2016

Kontrola rezíduí pesticídov v potravinách vychádza z aktuálnej legislatívy EÚ. Na ŠVPS SR bol pre rok 2016 vypracovaný „Viacročný kontrolný program pre rezíduí pesticídov v potravinách a detskej výžive v SR“, ktorý bol schválený na MPRV SR. (Kontrola detskej výživy sa vykonáva v rezorte Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré zároveň poskytuje podklady do tohto programu). V uvedenom dokumente bol určený druh a počet vzoriek potravín, ktoré sa majú analyzovať v rokoch 2016 až 2018 ako aj rozsah analytov, ktoré sa majú v odobratých vzorkách v danom roku analyzovať. Predmetom kontroly sú podľa viacročného plánu vzorky potravín, pochádzajúcich od domácich pestovateľov, vzorky pochádzajúce z krajín EÚ ako aj vzorky pochádzajúce z tretích krajín. Analýzou vzoriek odobratých na zisťovanie prítomnosti a množstva rezíduí pesticídov je poverený ŠVPÚ - VPÚ Bratislava, národné referenčné laboratórium pre rezíduá pesticídov.

Výsledky kontroly za rok 2016

Inšpektori RVPS odobrali na analýzu rezíduí pesticídov 431 vzoriek ovocia, zeleniny, obilia, strukovín a olejnin ako aj výrobkov z nich, kravského mlieka, surovej bravčovej slaniny a medu, ktoré pochádzali z domácej produkcie, zo štátov EÚ a z tretích krajín. V 273 analyzovaných vzorkách t. j. v 63,3 % z celkového počtu vzoriek bola zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu. Kontrola prítomnosti rezíduí pesticídov sa vykonáva aj pri importe ovocia, zeleniny alebo iných určených potravín z tretích krajín v mieste vstupu. V roku 2016 boli odobraté a analyzované vzorky z 29 zásielok.

Porušenie platnej potravinovej legislatívy sme zaznamenali u 13 vzoriek (3,0 %), ktoré boli vyhodnotené po započítaní neistoty merania ako „nevyhovujúce“.

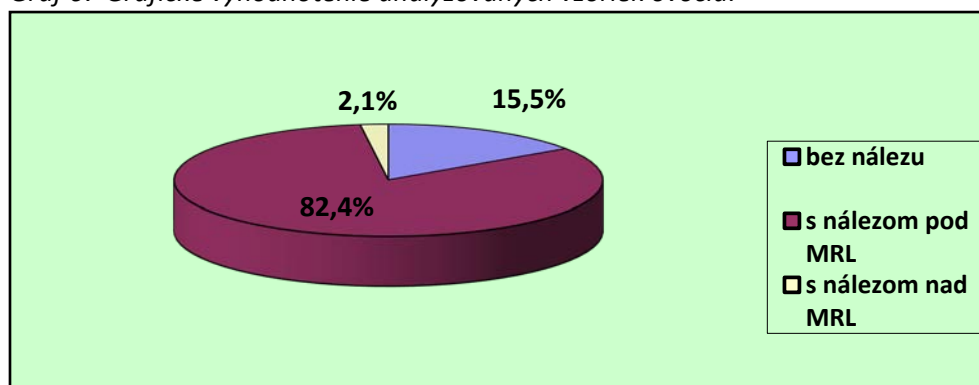
Prehľad výsledkov analýz je zhrnutý v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka 95

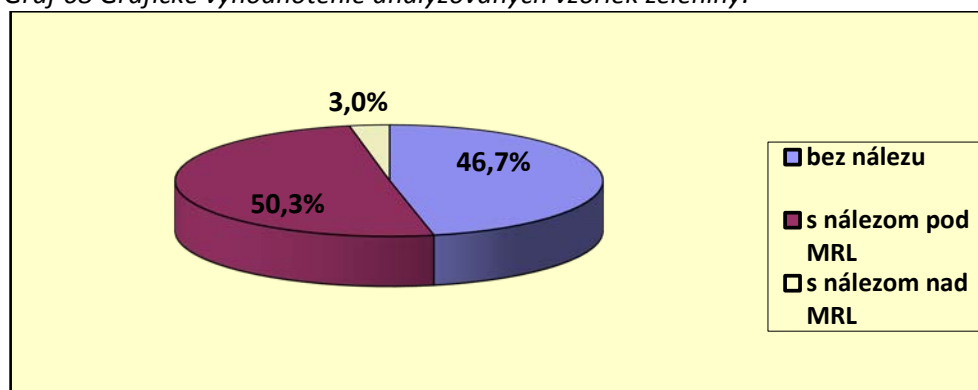
Kategória potravín	Počet vzoriek			
	celkom	< LOQ**	>LOQ	nad MRL (vyhodnotené ako nevyhovujúce)
Ovocie	187	29	158	4
Zelenina	167	78	89	5
Ostatné potraviny rastlinného pôvodu	44	19	25	4
Potraviny živočíšneho pôvodu	33	32	1	0
BIO potraviny*	10	10	0	0
SPOLU	431	158	273	13

*vzorky sú započítané vo vzorkách ovocia, zeleniny alebo iných analyzovaných potravín
 **limit kvantifikácie použitej analytickej metódy

Graf 67 Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek ovocia:



Graf 68 Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek zeleniny:



Uvedené grafy vyjadrujú skutočnosť, že pesticídy sa v širšom rozsahu aplikujú viac na ovocie ako na zeleninu, čo potvrdzuje vyššie % (viac ako 82 %) vzoriek ovocia s nálezom rezíduí pesticídov. K porušovaniu zásad správnej agrochemickej praxe však dochádza častejšie pri pestovaní zeleniny, čo dokumentuje vyššie % nevyhovujúcich vzoriek zeleniny v porovnaní so vzorkami ovocia.

Zistenia rezíduí pesticídov vo vzorkách niektorých druhov ovocia a zeleniny poskytujú nasledovné tabuľky.

Tabuľka 96 Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch ovocia za rok 2016

Plodina	Počet vzoriek	Počet vzoriek s nálezom nad LOQ*	% počtu vzoriek s nálezom nad LOQ k počtu analyzovaných danej potraviny	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Citrusové ovocie	46	46	100	3
Jadrové ovocie	37	29	78	1
Kôstkové ovocie	31	26	83	
Hrozno	17	16	94	
Jahody	17	14	82	
Drobné bobuľové ovocie	7	3	43	
Víno	15	8	53	
Exotické ovocie	20	16	80	

*zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu nad LOQ (z množiny analyzovaných pesticídov v danej vzorke potraviny)

Tabuľka 97 Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch zeleniny a zemiakov za rok 2016

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov nad LOQ	% počtu vzoriek s nálezom nad LOQ k počtu analyzovaných vzoriek danej potraviny	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Zemiaky	9	4	44	
Koreňová zelenina	23	6	26	
Plodová zelenina	50	25	50	1
Goji – kustovnica čínska	1	1	100	1
Hľúbová zelenina	31	5	16	
Šaláty a vňate	23	19	83	2
Fazuľka	5	3	60	
Pór	15	11	73	1

Informácie o nevyhovujúcich vzorkách ovocia, zeleniny a iných potravín:

- **Bazalková vňať**, pôvod Izrael, prekročená hodnota u pesticídu chlorothalonil, namerané množstvo 0,114 mg/kg;
- **Čierne korenie celé**, pôvod Vietnam, prekročená hodnota u sumy pesticídov carbendazim a benomyl, namerané množstvo 0,28 mg/kg;
- **Kustovnica čínska - goji**, pôvod Čína, prekročená hodnota u pesticídu carbofurán, namerané množstvo 0,069 mg/kg;
- **Jablká**, pôvod Poľsko, prekročená hodnota u pesticídu chlorpyrifos, namerané množstvo 0,032 mg/kg;
- **Kôpor vonný**, pôvod Taliansko, prekročená hodnota u pesticídov chlorpyrifos, namerané množstvo 0,205 mg/kg;
- **Mak**, pôvod Slovensko, prekročená hodnota u pesticídu acetamiprid, namerané množstvo 0,038 mg/kg;
- **Mak mletý**, pôvod ČR, prekročená hodnota u pesticídu picoxystrobin, namerané množstvo 0,075 mg/kg;
- **Paprika**, pôvod Grécko, prekročená hodnota u pesticídu chlopyrifos, namerané množstvo 0,023 mg/kg;
- **Pohánka lúpaná**, pôvod Čína, prekročená hodnota u pesticídu glyphosate, namerané množstvo 1,1 mg/kg;
- **Pomaranče**, pôvod Turecko, prekročená hodnota u pesticídu difenyl, namerané množstvo 0,055 mg/kg;
- **Pomaranče**, pôvod Turecko, prekročená hodnota u pesticídu fenvalerát, namerané množstvo 0,088 mg/kg;
- **Mandarinky**, pôvod Turecko, prekročená hodnota u pesticídu fenvalerát, namerané množstvo 0,042 mg/kg;
- **Pór**, pôvod Holandsko, prekročená hodnota u pesticídu haloxyfop, namerané množstvo 0,056 mg/kg;

Kontrola bioproduktov na prítomnosť rezíduí pesticídov

V priebehu roku 2016 sme odobrali a analyzovali na prítomnosť rezíduí pesticídov 10 vzoriek potravín organického poľnohospodárstva. Odobraté a analyzované boli bioprodukty

domáceho pôvodu ale aj z iných krajín, nakoľko tieto sa nachádzajú na našom trhu vo vyššom podiele ako domáce BIO potraviny. V žiadnej z analyzovaných vzoriek bioproduktov nebola zistená prítomnosť rezíduí pesticídov nad LOQ aplikovanej analytickej metódy.

11.2.1.2. Vyhodnotenie odberu vzoriek a analýz dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách v roku 2016

V roku 2016 vykonali RVPS v období apríl až november 2016 odber úradných vzoriek vybraných potravín za účelom analýz dioxínov, furánov a dioxínom podobných PCB (DL PCB). Inšpektori odobrali vzorky potravín domáceho pôvodu, vzorky potravín pôvodom z iných členských štátov a vzorky pochádzajúce z tretích krajín.

Všetky vzorky boli analyzované na ŠVPÚ – VPÚ Košice skríningovou metódou DR CALUX.

Z celkového počtu **84 vzoriek** v žiadnej z analyzovaných vzoriek nebolo zistené prekročenie platného maximálneho limitu.

Tabuľka 98 Sumárny prehľad zistených hladín dioxínov, furánov a DL PCB v roku 2016

Komodita	Počet vzoriek	Nameraná hodnota			Max. limit	Merná jednotka
		Max.	Min.	Priemer		
Mäso z hovädzieho dobytky	3	0,6	<LOQ		4,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z oviec	2	1,4	0,8	1,1	4,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z ošípaných	3	0,8	0,4	0,63	1,25	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z hydiny	5	0,4	<LOQ		3,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Ryby	20	1,1	<LOQ		6,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Rybacie výrobky-konzervy	5	2,7	<LOQ		6,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Trešcia pečeň (konzerva)	4	6,4	2,2	4,95	20,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Maslo	3	0,8	0,7	0,75	5,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Surové mlieko ovčie, kravské	20	3,0	<LOQ		5,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Vajcia slepačie čerstvé	10	2,8	<LOQ		5,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Rastlinné oleje	3	0,3	<LOQ		1,25	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Pečeň suchozemských zvierat	1	0,1	0,1	0,1	0,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Zrejúce a nezrejúce syry	5	1,9	0,6	0,98	5,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)

11.2.1.3. Monitoring antimikrobiálnej rezistencie 2016

Monitoring antimikrobiálnej rezistencie sa vykonáva v súlade s RK 2013/652/EÚ a zahŕňa izoláty salmonel, kampylobakterov, komenzálnych *E.coli* a *E.coli* produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC získaných zo zvierat a z čerstvého mäsa z obchodnej siete.

Monitoring AMR v SR začal v roku 2014 a prebieha v dvojročných cykloch, ktoré zahŕňajú kombinácie druhov baktérií a typu vzorky populácií zvierat alebo kategórií potravín.

V párných rokoch je monitoring zameraný na izoláty salmonel získané v rámci národných kontrolných programov pre salmonely v krdľoch brojlerov, nosníc, výkrmových moriek a z jatočných tiel brojlerov a moriek, z ktorých sa odobrali vzorky na účely testovania kritéria hygieny procesu pre jatočné telá brojlerov a moriek, izoláty *Campylobacter jejuni*, komenzálnych *E.coli* a *E.coli* produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC získané zo vzoriek cék brojlerov a izoláty *E.coli* produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC zo vzoriek čerstvého mäsa brojlerov z obchodnej siete.

V nepárnych rokoch prebieha monitoring antimikrobiálnej rezistencie izolátov salmonel, ktoré boli získané na bitúnkoch z povrchov jatočných tiel výkrmových ošípaných, z ktorých sa odobrali vzorky na účely testovania kritéria hygieny procesu pre jatočné telá ošípaných, izolátov komenzálnych *E.coli* a *E.coli* produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC získaných zo slepých vakov jatočných ošípaných, a izoláty *E.coli* produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC zo vzoriek bravčového a hovädzieho mäsa odobratých v obchode.

Antimikrobiálne látky určené na testovanie citlivosti, prahové hodnoty a rozsahy koncentrácií, ktoré sa majú použiť na testovanie antimikrobiálnej citlivosti izolátov sú stanovené v RK 2013/652/EÚ. Izoláty salmonel, komenzálnych *E.coli* a *E.coli* produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC sú testované na 1. paneli, ktorý obsahuje 14 antibiotík. Izoláty rezistentné na cefotaxím alebo ceftazidím alebo meropeném sú testované na 2. paneli, ktorý obsahuje 10 antibiotík. Izoláty *Campylobacter jejuni* sú testované na paneli, ktorý obsahuje 6 antibiotík.

V rámci kontrolných programov pre salmonely bolo získaných 47 izolátov salmonel z chovov brojlerov a 1 izolát z výkrmových chovov moriek. Všetky izoláty boli testované na 1. paneli antibiotík. Na bitúnkoch bolo získaných 101 izolátov salmonel z úradných kontrol a 1 izolát z vlastných kontrol prevádzkovateľov, z ktorých bolo vybraných 85 izolátov, ktoré boli testované na 1. paneli antibiotík.

Na účely monitoringu antimikrobiálnej rezistencie bolo odobratých 428 vzoriek cék brojlerov z domácich chovov na piatich bitúnkoch. Zo všetkých získaných izolátov bolo na testovanie vybraných 85 izolátov *Campylobacter jejuni*, 85 izolátov komenzálnych *E.coli* a 105 izolátov *E.coli* produkujúcich ESBL/AmpC.

V obchodnej sieti bolo odobratých 150 vzoriek čerstvého mäsa brojlerov, z ktorého bolo získaných 111 izolátov *E.coli* produkujúcich enzýmy ESBL/AmpC. Na testovanie bolo vybratých 105 izolátov *E.coli* produkujúcich ESBL/AmpC.

Údaje z monitoringu budú po vyhodnotení zasielané podľa požiadaviek Rozhodnutia Komisie č. 2013/652/EÚ Európskemu úradu pre bezpečnosť potravín.

11.2.1.4. Vyhodnotenie monitoringu nivalenolu a metylortuti

Nivalenol a metylortuť sú kontaminanty, ktoré doposiaľ nemajú stanovený harmonizovaný limit.

Nivalenol je poľnohospodársky kontaminant, ktorý sa vyskytuje v obilí a vo výrobkoch z obilia. Chlieb, pečivo, mlynské výrobky, cestoviny a raňajkové cereálie najviac prispievajú k expozícii spotrebiteľa nivalenolom. V rámci monitoringu bolo odobratých 23 vzoriek obilia a výrobkov z obilia. V žiadnej z analyzovaných vzoriek nebola zistená prítomnosť nivalenolu v množstve nad 7 µg/kg.

Metylortuť v porovnaní s anorganickou ortuťou je významne toxickejšia, nakoľko sa intenzívnejšie a rýchlejšie akumuluje v erytrocytoch a nevylučuje sa z organizmu. Na pôde EK sa v súčasnosti pripravujú postupy vedúce k rozšíreniu regulácie pre celkovú Hg aj v iných potravinách (okrem rýb). V súvislosti s tým sa zároveň navrhuje členským štátom pripraviť pre obyvateľov dietetické odporúčania pre konzumáciu rýb za tým účelom, aby neboli vystavené citlivé skupiny obyvateľstva nadmernému príjmu Hg v súvislosti s konzumáciou rýb, pričom každá krajina musí zvážiť svoju vlastnú štruktúru spotreby rýb/morských plodov. V rámci monitoringu bolo odobratých 23 vzoriek morských rýb a 1 vzorka kreviet. Vyššie nálezy metylortute boli zistené vo vzorke žraloka modrého (0,5425 mg/kg) a vzorke tuniaka (0,3171 mg/kg). Priemerná hodnota obsahu metylortute všetkých vzoriek predstavovala koncentráciu 0,0486 mg/kg potravinu.

12. Metrológia

Pre oblasť metrológie boli v roku 2016 vypracované a vydané dva metodické pokyny:

- Metodický pokyn č. 16/2016-379 Metrologický poriadok ŠVPS SR a organizácií riadených ŠVPS SR,
- Metodický pokyn č. 18/2016-379 Postupy merania teploty v rámci úradných kontrol.

Okrem toho bola činnosť na úseku metrológie zameraná na poradenstvo pri nákupe meracej techniky, predovšetkým meradiel teploty a na vyhodnocovanie výsledkov meraní.

13. Systém rýchleho varovania pre potraviny a krmivá

13.1. Úloha

Bezpečnosť potravín a krmív patrí medzi strategické záujmy verejnosti. Prostredníctvom systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (Rapid Alert for Food and Feed – „RASFF“) sa podporujú opatrenia členských štátov umožnením rýchlej výmeny informácií o rizikách, ktoré predstavujú potraviny alebo krmivá, a o opatreniach, ktoré boli alebo majú byť prijaté ako reakcia na tieto riziká.

Tabuľka 99 Typy oznámení

	Varovné oznámenie (rok/číslo) <i>je oznámenie rizika, ktoré si vyžaduje alebo by mohlo vyžadovať rýchle konanie v inej členskej krajine</i>
---	--

	Informatívne oznámenie nevyžadujúce si ďalší postup (rok/číslo) <i>je oznámenie v súvislosti s výrobkom, ktorý</i> ➤ <i>sa vyskytuje iba v oznamujúcej členskej krajine alebo</i> ➤ <i>nebol uvedený na trh alebo</i> ➤ <i>už nie je na trhu</i> Informatívne oznámenie vyžadujúce si ďalší postup (rok/číslo) <i>je oznámenie v súvislosti s výrobkom, ktorý sa uvádza alebo sa môže uvádzať na trh v inej členskej krajine</i>
	Oznámenie o zamietnutí na hraničnom prechode (rok/písmeno) <i>je oznámenie o zamietnutí dávky, kontajnera alebo nákladu potravín alebo krmív podľa článku 50 ods.3 písm. c) nariadenia (ES) č.178/2002</i>

13.2. Členovia Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá v Slovenskej republike v roku 2016

Do systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá boli v roku 2016 začlenené tieto subjekty úradnej kontroly:

- ŠVPS SR - kontaktné miesto
- 40 RVPS
- 3 hraničné inšpekčné stanice (letisko Bratislava, Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou)
- Úrad verejného zdravotníctva SR (ÚVZ SR)
- 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva
- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky (ÚKSÚP)
- v krízových situáciách sa do siete zapájajú aj MPRV SR a MZ SR

13.3. Výsledky činnosti Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá v Slovenskej republike v roku 2016

Zaslané oznámenia zo SR do EK – podľa typu oznámení

V roku 2016 zaslalo kontaktné miesto SR do Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá („RASFF“) 47 oznámení. 7 oznámení vrátila EK z dôvodu nedostatočného preukázania priameho alebo nepriameho rizika pre zdravie spotrebiteľa, čiže konečný počet zaslaných oznámení za Slovenskú republiku bol **40**.

Z tohto počtu bolo

- **15** varovných oznámení (38 %),
- **6** informatívnych oznámení vyžadujúcich ďalší postup (15 %),
- **9** informatívnych oznámení nevyžadujúcich ďalší postup (22 %),
- **10** oznámení o zamietnutí na hraničnom prechode (25 %)

V **34** zaslaných oznámeniach boli zastúpené **potraviny**, pričom výrobky **živočíšneho pôvodu** – **22 oznámení** (65 %) prevládali nad potravinami **rastlinného pôvodu** - **12 oznámení** (35 %), **3**

oznámenia boli zaslané na dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa a **3** oznámenia boli zaslané na materiál v kontakte s potravinami.

Z celkového počtu bolo 28 oznámení zaslaných na základe úradných kontrol, 10 oznámení na základe kontrol na hraničnom prechode, 2 oznámenia boli zaslané na základe podnetu spotrebiteľa. Miestom odberu bol:

obchod (28 oznámení – na základe plánovanej kontroly, 2 oznámenia na základe sťažnosti spotrebiteľa),

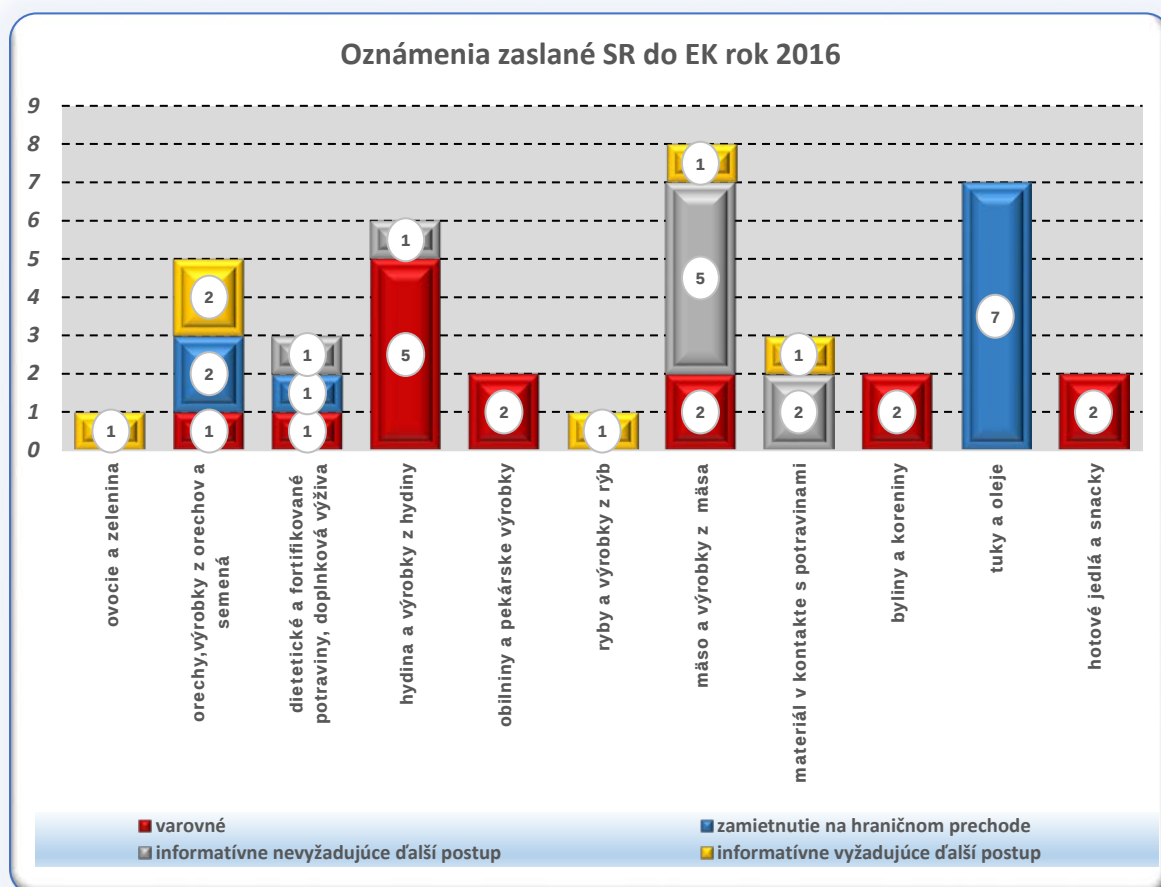
kontrola na hraničnom prechode – (10 oznámení na základe kontroly vykonanej priamo u dovozcu).

Z celkového počtu **88 % oznámení** zaslala ŠVPS SR (t. j. 34 oznámení na potraviny a 1 oznámenie na dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa), **12 %** oznámení zaslal ÚVZ SR (t. j. 2 oznámenia na dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa a 3 oznámenia na materiál v kontakte s potravinami).

Zaslané oznámenia SR do EK – podľa kategórie výrobkov

Výrobky, ktoré boli predmetom hlásení patrili do 11 rôznych kategórií. **Najviac oznámení bolo z kategórií „mäso a výrobky z mäsa“** (celkom 8 oznámení). Zastúpenie jednotlivých kategórií výrobkov v oznámeniach v roku 2016 je znázornené na grafe č. 1.

Graf 69 Oznámenia zaslané SR do EK v roku 2016 podľa kategórie výrobku



Prehľad druhov rizika v oznámeniach zaslaných SR do EK cez RASFF

V roku 2016 bolo identifikovaných celkom 12 druhov rizík. Podrobnejšie informácie o výskyte jednotlivých druhov rizík v rôznych typoch zaslaných oznámení sa nachádzajú v tabuľke č. 100.

Tabuľka 100

Druh rizika	Počet oznámení celkom	Varovné oznámenia	Zamietnutie na hraniciach	Informatívne oznámenia nevyžadujúce ďalší postup	Informatívne oznámenia vyžadujúce ďalší postup
alergény	12	9	-	1	2
priemyselné kontaminanty	8	1	7	-	-
patogénne mikroorganizmy	6	3	-	3	-
aditívne látky do potravín	5	1	1	2	1
ťažké kovy	2	1	-	-	1
mykotoxíny	2	-	2	-	-
migrácie	2	-	-	2	-
nepatogénne mikroorganizmy	1	-	-	-	1
nepovolené látky	1	-	1	-	-
GMO/nové látky	1	-	1	-	-
cudzie teleso	1	-	-	1	-
neurčené	1	-	-	-	1

Poznámka:

Počet druhov rizík sa nezhoduje s počtom zaslaných oznámení, pretože u niektorých výrobkov bolo zistených viac rizík.

Prehľad o všetkých zistených rizikách vo výrobkoch v zaslaných oznámeniach sa nachádza v tabuľke č. 101.

Tabuľka 101

Druh rizika	Zistené riziko	Výrobok	Krajina pôvodu	Kategória výrobku
alergény neoznačené v zložení výrobku	sója	paštéta s husacím mäsom	Poľsko	hydina a výrobky z hydiny
		morčací paríž	Maďarsko	
		hydínové pečeňové knedličky hlbokozmrazené	Česká republika	
		mäkký mäsový výrobok bez lepku	Česká republika	mäso a výrobky z mäsa

	zeler	bio kukuričný snack s kyslou smotanou a cibuľovou príchuťou	Holandsko	hotové jedlá a snacky
		univerzálne sypké zeleninové dochucovadlo	Maďarsko	byliny a koreniny
		sypké dochucovadlo mix	Česká republika	
	mliečny proteín	oblátky s kakaovým krémom	Rumunsko	obilniny a pekárske výrobky
		perníky plnené ovocnou plnkou celomáčané v kakaovej poleve	Poľsko	
	arašidy	múka z jadier lieskovcov	Gruzínsko, spracované v Českej republike	orechy, výrobky z orechov a semená
		lieskooriešková náplň	Česká republika	
	glutén	bravčové mäso vo vlastnej šťave - konzerva	Nemecko	mäso a výrobky z mäsa
priemyselné kontaminanty	benzo(a)pyrén a polyaromatické uhľovodíky (PAU)	slnečnicový olej mechanicky lisovaný (2x), mechanicky lisované oleje: kukuričný, ľanový, tekvicový, z horčičných semien a slnečnicový ochutený cesnakovým olejom	Ukrajina	tuky a oleje
		bravčová údená krkovička	Poľsko	mäso a výrobky z mäsa
nepatogénne mikroorganizmy	plesne - <i>Penicillium sp.</i>	sója	Česká republika	ovocie a zelenina
patogénne mikroorganizmy	<i>Salmonella enteritidis</i>	hydinová sekaná hlbokozmrazená	Česká republika	hydina a výrobky z hydiny
		filety z kačacích prs s kožou v marináde s paprikovou príchuťou	Poľsko	
	<i>Salmonella typhimurium</i>	mleté bravčové mäso z pliecka, chladené	Poľsko	mäso a výrobky z mäsa

	<i>Salmonella typhimurium monophasic</i>	mleté bravčové mäso chladené	Nemecko	
	<i>Salmonella Derby</i>	mleté bravčové mäso z pliecka, chladené	Poľsko	
	Salmonela	mletý mäsový prípravok bravčovo-hovädzí, chladený	Poľsko	
aditívne látky do potravín	nepovolené použitie kyseliny benzoovej E210 a kyseliny sorbovej E200	mletý mäsový prípravok bravčovo-hovädzí, chladený	Poľsko	mäso a výrobky z mäsa
	nad limit kyseliny benzoovej E210	výživový doplnok	Vietnam cez Ukrajinu	dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa
	nepovolený aspartám sodný	suroviny na výrobu doplnkovej výživy	Hongkong	
	neoznačenie SO ₂ na obale	smažený zemiakový snack solený	Česká republika	hotové jedlá a snacky
	nad limit farbiva E151- brilantná čierna	solené ikry z korušky polárnej, čierne	Nemecko	ryby a výrobky z rýb
ťažké kovy	kadmium	mak modrý	Česká republika	orechy, výrobky z orechov a semená
	olovo	výživový doplnok	Česká republika	dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa
mykotoxíny	nad limit aflatoxínu B1 a nad limit sumy aflatoxínov (B1, B2, G1, G2)	pistácie lúpané	Irán	orechy, výrobky z orechov a semená
	nad limit aflatoxínu B1	pistácie nelúpané		
migrácie	migrácia primárnych aromatických amínov	čierna plastová naberačka a čierny plastový šľahač	Turecko	materiál v kontakte s potravinou
cudzie teleso	úlomky skla	kuracie pečienky čerstvé	Česká republika	hydina a výrobky z hydiny

neurčené	korózia	pasírovač na paradajky	Maďarsko	materiál v kontakte s potravinou
GMO/nové látky	<i>nepovolené zložky novej potraviny:</i> Corymanthe Yohimbe Bark-kôra z Yohimbe, <i>nepovolená nová potravina:</i> Yohimbe Bark Extract a Mucuna Pruriens Extract	suroviny na výrobu doplnkovej výživy	Hongkong	dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa
nepovolené látky	1,3 Dimethylalamine HCL (DMAA), Vinpocetine, Huperzine A, Alpha-Hydroxy-Laxogenin	suroviny na výrobu doplnkovej výživy	Hongkong	dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa

Hodnotenie rizika pre potreby Systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá vykonával aj v roku 2016 Výskumný ústav potravinársky (VÚP), ako rezortné pracovisko pre hodnotenie rizika, ktorý bol pre túto činnosť poverený MPRV SR. VÚP na základe žiadostí kontaktného miesta vyhodnotil **7 rôznych nálezov rezíduí pesticídov** - v ovocí (2), v zelenine (1), vo vňatiach (2), v koreninách (1), v maku (1) a **1 nález ťažkých kovov** (kadmia) v maku. *VÚP výpočtom zistil, že nález kadmia v maku pôvodom z Českej republiky predstavuje riziko pre deti, preto bolo zaslané oznámenie na tento druh výrobku do RASFF systému.* Nálezy rezíduí pesticídov nepredstavovali riziko pre deti a dospelých.

Oznámenia prijaté Slovenskou republikou z EK.

V roku 2016 prijala SR cez kontaktné miesto systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá **93 oznámení** z EK - DG Sanco (Directorate G – Veterinary and International affairs, G4 – Food, Alert system and training).

Z tohto počtu bolo **49** varovných oznámení, **34** informatívnych oznámení vyžadujúcich ďalší postup, **9** informatívnych oznámení nevyžadujúcich ďalší postup a **1** News oznámenie. V týchto oznámeniach bola Slovenská republika buď miestom distribúcie, tranzitu alebo krajinou pôvodu.

Aké bolo zastúpenie jednotlivých komodít v oznámeniach prijatých SR v roku 2016 vyjadruje graf č.2.

Graf 70 Oznámenia prijaté z EK v roku 2016



V **53** prijatých oznámeniach o nebezpečných potravinách prevládali oznámenia na výrobky rastlinného pôvodu (68 %).

V **93** prijatých oznámeniach bolo 61 % výrobkov pôvodom z členských štátov EÚ (najväčší počet z Nemecka), 39 % výrobkov pochádzalo z tretích krajín (najväčší počet z Číny).

Ku všetkým prijatým oznámeniam boli vykonané úradné kontroly. **52 %** kontrol vykonali orgány v pôsobnosti ŠVPS SR a **45 %** kontrol vykonali orgány v pôsobnosti MZ SR a **3 %** kontrol vykonali orgány v pôsobnosti ÚKSUP.

Niektoré kontroly boli vykonané spoločne zodpovednými organizáciami. O výsledkoch kontrol Slovensko zaslalo informácie do EK formou následných oznámení. Tieto oznámenia EK zverejnila ako následné oznámenia k pôvodným oznámeniam (fup).

Slovensko ako krajina pôvodu v oznámeniach z EK

V **5 prijatých oznámeniach** z EK v roku 2016 sa Slovensko vyskytovalo ako krajina pôvodu. V 2 oznámeniach boli uvedení slovenskí výrobcovia:

- **1 oznámenie** – *cudzie teleso* (húsenica) v zeleninovom leči vyrobenom slovenským výrobcom. Oznámenie do RASFF zaslalo Estónsko.
- **1 oznámenie** - *Salmonella enteritidis* v chladených rezňoch z kuracích prs od slovenského výrobcu. Oznámenie do RASFF zaslala Česká republika.

V ďalších **2 oznámeniach** z Českej republiky bolo Slovensko uvedené ako miesto balenia (*nadlimit ochratoxínu A v hrozienkach*) a miesto spracovania (*nadlimit aflatoxínov v pražených a solených pistáciach*). U obidvoch výrobkov bola použitá surovina pochádzajúca z Iránu.

1 oznámenie zaslalo Maďarsko na krmný materiál (ľanové semeno) z dôvodu nepovoleného GMO. Na Slovensku bolo ľanové semeno vypestované zo suroviny pochádzajúcej z Českej republiky.

V tabuľke č. 102 sú uvedené ďalšie príklady oznámení podľa kategórie výrobku, rizika a krajiny pôvodu (bez Slovenska ako krajiny pôvodu), ktoré prijala SR z EK v roku 2016.

Tabuľka 102

Kategória výrobku	Druh rizika	Výrobok	Krajina pôvodu
dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa	benzalkonium chlorid (BAC)	doplnková výživa (prášok „bio“ Maca)	Peru
		doplnková výživa (kvapky – extrakt z grapefruitových jadriok)	Švajčiarsko cez Slovensko
	nepovolené zložky nových potravín agmatín sulfát, kreatín nitrát, koreňový extrakt Rauwolfia vomitoria, citrulín aspartát, a nepovolená látka derivát fenetylamínu	doplnková výživa s kofeínom	USA
	nepovolené látky fenetylamín a hordenín	doplnková výživa	Kanada
	nepovolená látka synefrín a hordenín		Maďarsko
	vysoký obsah kyseliny nikotínovej		Veľká Británia
	neoznačenie alergénu- mliečneho proteínu	energetická tyčinka	Bulharsko
materiál prichádzajúci do styku s potravinami	migrácia primárnych aromatických amínov	čierna naberačka na špagety	Čína
		plastová naberačka s nerezovou rúčkou na špagety obracačka,	Čína cez Španielsko
	migrácia kobaltu a kadmia	keramický-hrnček a tanier	
	migrácia olova a kobaltu	hrnček na kávu	Čína cez Slovensko
	migrácia formaldehydu	melamínová miska	Čína cez Slovensko
	riziko zadusení sa	kocky na ľad	Čína
krmivo pre spoločenské zvieratá	vyšší obsah bielkovín	krmivo pre mačky	Švédsko
krmivo	prítomnosť DNA prežúvavcov	kompletné krmivo pre ryby	Slovensko
	Salmonela	sójová múčka	Nemecko
materiál na výrobu krmiva	nepovolené GMO	ľanové semená	Slovensko
obilniny a pekárske výrobky	zvýšený obsah atropínu	nemliečna osemzrnná kaša od ukončeného 6. mesiaca	Španielsko
	zvýšený obsah atropínu a skopolamínu	pukancová kukurica	Nemecko
	zvýšený obsah atropínu a skopolamínu	bezgluténová zmes a výrobky na báze ciroku	Česká republika

	vysoký obsah hliníka	ryžové cestoviny	Južná Kórea
	vysoký obsah gluténu	bio strúhanka 4-zrnná - bezgluténová	Nemecko
	Salmonela	sezamové semená	Uganda
	neoznačený mliečny proteín	sušienky	Dánsko
	neoznačený sezam	oblátky plnené kakaovou náplňou v kakaovej poleve	Rakúsko
	neoznačené krevety	kekry	Veľká Británia
ovocie a zelenina	rezíduá pesticídov chlorpyrifos	jablká	Poľsko
	nepovolené rezíduá pesticídov fenprothrin, ethion a propargit	hrozienka	Irán
	cudzie teleso (úlomky plastu)	džemy	Rakúsko
	cudzie teleso (húsenica)	lečo	Slovensko
	cudzie teleso (mŕtvy hmyz)	fazuľa biela veľká (konzerva)	Taliansko
	ochratoxín A	hrozienka	surovina z Iránu, balené na Slovensku
orechy výrobky z orechov a semená	aflatoxíny	pražené solené pistácie	surovina z Iránu, vyrobené na Slovensku
	ochratoxín A	„bio“ zmes orechov s hrozičkami	Nemecko
kakao, výrobky z kakaa, káva, čaj	rezíduá pesticídov hexaflumoron	zelený čaj	Čína cez Českú republiku
	neoznačenie lieskoviec a mandlí	rôzne druhy čokolád	Švédsko
cukrovinky	neoznačenie mliečnej zložky	tyčinky	Španielsko
alkoholické nápoje	cudzie teleso (úlomky plastu)	horký likér	Taliansko
tuky a oleje	benzo(a)pyrén a PAU	ľanový olej	Nemecko
hydina a výrobky z hydiny	<i>Salmonella typhimurium monophasic</i>	mrazené morčacie krídla	Poľsko
	<i>Salmonella enteritidis</i>	chladené rezne z kuracích prs	Slovensko
	<i>Salmonella infantis</i>	mrazené filety z kuracích prs	Poľsko
mäso a výrobky z mäsa	<i>Salmonella typhimurium</i>	chladené hovädzie mäso	Nemecko
	nepovolené použitie farbiva Reaktívna červená 195	koncentrát určený do koreniciach prípravkov	Mexiko cez Rakúsko
	rezíduá veterinárnych liečiv - doxycyklín nad MRL	šunka	Poľsko
	neoznačenie gluténu	klobása	Maďarsko
mlieko a výrobky z mlieka	<i>Salmonella typhimurium</i>	syr camembert	Rakúsko
	<i>Salmonella Dublin</i>	tvrdý syr	Francúzsko
ryby a výrobky z rýb	ortuť	mrazené mäso z ryby „mečiar obyčajný“	Vietnam cez Belgicko
kôrovce	<i>Salmonella Newport</i> a <i>Vibrio Vulnificus</i>	mrazené krevety (Peneaus Mondom)	Vietnam
dvojchlopňové mäkkýše	vysoký počet <i>Escheria coli</i>	mušle	Taliansko

13.4. Informácie pre spotrebiteľov

V roku 2016 boli spotrebiteľia informovaní v reálnom čase aj o zistených nevyhovujúcich výrobkoch, ktoré sa vyskytli na slovenskom trhu prostredníctvom internetovej stránky ŠVPS SR <http://www.svps.sk/potraviny/informacie.asp>

13.5. Bilaterálne výmeny informácií o nevyhovujúcich výrobkoch

V roku 2016 Slovenská republika využila možnosť informovať štáty EÚ na základe článku 36 Nariadenia 882/2004 „Pomoc na požiadanie“ o niektorých zisteniach nevyhovujúcich výrobkov odobratých pri kontrole na trhu.

Z národného kontaktného bodu Slovenskej republiky pre Systém rýchleho varovania pre potraviny a krmivá ***bolo odoslaných spolu 10 oznámení v rámci bilaterálnych výmen informácií*** formou oficiálnych listov na národné kontaktné body RASFF Českej republiky (6 oznámení), Poľska (2 oznámenia), Maďarska a Holandska po 1 oznámení.

Ich cieľom bolo upozorniť na: senzorycky nevyhovujúce vlastnosti výrobkov (5 prípadov), na prítomnosť zistených rôznych rizík vo výrobkoch ako *zavádzajúce označenie na výrobku (1 prípad)*, alebo *neoznačenie syntetického farbiva v zložení výrobku (1 prípad)*, *výskyt cudzieho telesa vo výrobku (1 prípad)*, *nadlimitné množstvo voľných mastných kyselín v bravčovej masti (1 prípad)* a *alimentárne ochorenie z jedla poskytnutého v reštaurácií (1 prípad)*. V týchto bilaterálnych oznámeniach prevládali výrobky rastlinného pôvodu nad výrobkami živočíšneho pôvodu.

V roku 2016 národný kontaktný bod Slovenskej republiky ***prijal spolu 5 oznámení*** v rámci bilaterálnych výmen informácií a všetky boli iba z *Českej republiky*. **2 oznámenia** boli na 2 rôzne mäsové výrobky v ktorých bolo zistené cudzie teleso (fragment z injekčnej ihly), **1 oznámenie** sa týkalo klamlivo označenej hmotnosti rybieho výrobku zabaleného na Slovensku. **1 oznámenie** bolo zaslané z dôvodu senzorycky nevyhovujúcej ochutenej minerálnej vody a **1 oznámenie** poukazyvalo na zavádzajúce označenia liehoviny pôvodom zo Slovenska.

Všetky prijaté oznámenia boli podnetom k vykonaniu kontroly na Slovensku príslušnými RVPS a spätne o ich výsledku boli informované zasielajúce štáty.

14. Systém administratívnej pomoci a spolupráce

Systém AAC (Administrative Assistance and Cooperation system) (ďalej „systém AAC“) je špecializovaný elektronický nástroj pre manipuláciu s prípadmi, ktoré vyžadujú administratívnu pomoc. Systém pomáha členským štátom pri implementácii administratívnej pomoci a požadovanej spolupráci, pretože poskytuje technické prostriedky pre bezpečnú výmenu informácií medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a Komisiou. Presnejšie povedané, systém AAC majú používať príslušné orgány členských štátov a krajín EHP za účelom poskytovať informácie o možných cezhraničných prípadoch, ktoré nie sú v súlade s potravinovým / krmivovým právom, o zvieratách alebo tovare, ktorý môže byť v nesúlade so zákonom a o prevádzkovateľoch potravinárskych podnikov spojených s prípadmi nesúlady s potravinovým a krmivovým právom

AAC systém bol zriadený v zmysle Vykonávacieho Rozhodnutia Komisie (EÚ) 2015/1918 z 22. októbra 2015 a oficiálne začal fungovať v novembri roku 2015. Stanovuje pravidlá týkajúce sa zriadenia a používania systému administratívnej pomoci a spolupráce na podporu

výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi členských štátov a medzi nimi a Komisiou v súlade s hlavou IV nariadenia (ES) č. 882/2004. Z nariadenia (ES) č. 882/2004 vyplýva povinnosť pre členské štáty vzájomného poskytovania administratívnej pomoci, spolupráce a výmeny informácií s cieľom účinného riešenia cezhraničných prípadov porušenia predpisov a rovnako vyplýva povinnosť pre Komisiu, ktorej cieľom je koordinovať činnosť členských štátov v prípadoch, ak ide o rozšírené alebo opakované prípady porušenia predpisov, alebo ak sa členské štáty nedokážu dohodnúť na spôsobe riešenia týchto prípadov.

14.1. Styčné orgány v systéme administratívnej pomoci a spolupráce

Styčným orgánom menovaným v Slovenskej republike v súlade s článkom 35 ods. 1 nariadenia (ES) č. 882/2004 je v Slovenskej republike menované Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR - odbor bezpečnosti potravín. Je styčným orgánom pre problematiku nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod. ŠVPS SR bola v súlade s článkom 35 ods. 1 Nariadenia (ES) č. 882/2004 poverená MPRV SR funkciou špecializovaného styčného orgánu pre oblasť podvodov s potravinami a krmivami.

Informačný systém AAC je rozdelený na dve časti:

1. non-compliance issues – problematika nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod
2. AAC - Food fraud – problematika potravinových podvodov.

Všetky povinnosti zadávania údajov do systému, ak ide o oblasť podvodov v potravinách a krmivách plní ŠVPS SR. Jej úlohou je informovať členské štáty EÚ cez AAC systém o zisteniach v oblasti podvodov. Zároveň je koordinátorom odovzdávania informácii prostredníctvom tohto systému v SR. Kontaktnými bodmi pre podvody v potravinách a krmivách v SR sú pracovníci, kontaktné osoby pre RASFF z Odboru laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie.

Kritériami pre zasielanie oznámení v rámci Administratívnej asistencie a spolupráce sú:

- Administratívna pomoc/spolupráca na prípadoch nedodržovania predpisov bez podozrenia na potravinový podvod
- Rozširujúce sa a opakujúce sa prípady, kde je potrebná spolupráca vo viac ako jednom čl

Kritériami pre zasielanie oznámení v rámci potravinového podvodu (Food Fraud) sú:

- Úmyselné porušenie potravinového práva EÚ
- Ekonomický zisk/dopad
- Klamanie zákazníkov (spotrebiteľov, prevádzkovateľov)

Výsledky činnosti systému administratívnej pomoci a spolupráce v Slovenskej republike v roku 2016.

14.2. Oznámenia zaslané Slovenskom do AAC FF - potravinový podvod

V roku 2016 zaslalo kontaktné miesto pre podvody v potravinách a krmivách v Slovenskej republike do systému AAC 4 oznámenia týkajúce sa podvodných praktík. Z toho dve oznámenia sa týkali výrobkov živočíšneho pôvodu s krajinou pôvodu Poľsko a predmetom zvyšných dvoch oznámení boli výrobky rastlinného pôvodu, kde jedno oznámenie bolo za účelom ďalšieho došetrenia adresované pre Španielsko a Českú republiku a druhé oznámenie bolo zaslané do Českej republiky.

14.3. Oznámenia prijaté Slovenskom zo systému AAC FF - potravinový podvod

Prostredníctvom kontaktného miesta pre podvody v potravinách a krmivách prijala Slovenská republika celkovo 15 oznámení súvisiacich s falšovaním potravín. Z toho 4 prípady do systému vložila Komisia, tieto oznámenia mali informatívny charakter o podvodných praktikách a boli určené pre všetky členské krajiny vrátane Slovenskej republiky. 9 prípadov určených pre SR vložila Česká republika kde v dvoch prípadoch bol predmetom hlásenia výživový doplnok, v 6 prípadoch išlo o výrobok živočíšneho pôvodu a jedno oznámenie týkajúce sa rastlinnej komodity. Zvyšné dve oznámenia zaslalo Dánsko.

14.4. Oznámenia týkajúce sa nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod

V rámci problematiky nedodržovania predpisov bez zdravotných dopadov a bez podozrenia na potravinový podvod zaslalo Slovensko do systému AAC prostredníctvom styčného bodu na MPRV SR celkovo 10 oznámení o nevyhovujúcich výrobkoch z čoho 4 oznámenia boli o výrobkoch rastlinného pôvodu, jedno oznámenie s výrobkom živočíšneho pôvodu a zvyšných 5 oznámení sa týkalo výživových doplnkov, ktoré boli do systému zaslané na podnet ÚVZ. V siedmich prípadoch sa administratívna spolupráca vyžadovala s Českou republikou, po jednom prípade s Maďarskom, Nemeckom, Belgickom, Gréckom, Rakúskom, Bulharskom, Estónskom, Poľskom a Veľkou Britániou. Naopak, od Slovenskej republiky sa vyžadovala spolupráca v 6 prípadoch. 3 oznámenia nám zaslala Česká republika, po jednom oznámení Nórsko, Estónsko a Komisia EÚ.

Všetky oznámenia prijaté zo systému AAC a cielene určené pre Slovenskú republiku boli podnetom k vykonaniu kontroly príslušnými orgánmi úradnej kontroly a nakoľko mnohé prípady sú stále v štádiu riešenia, zasielajúce štáty sú preto o výsledkoch kontrol informované priebežne.

Európska Komisia spolupracuje s členskými krajinami a zúčastňuje sa na odhaľovaní podvodných praktík v oblasti potravín a krmív. Ako konkrétne príklady riešenia potravinových podvodov v roku 2016 možno uviesť:

- V Taliansku bola identifikovaná prevádzka, kde boli zistené sfalšované lacné výrobky, ktoré boli predávané na trhu, ako jemné vína s chráneným označením pôvodu. Bola identifikovaná kriminálna skupina a traja jej členovia boli zatknutí v Toskánsku. Vyrábali a uvádzali na trh v Taliansku a v zahraničí - USA sfalšované vína, pričom porušili niekoľko pravidiel a to napríklad pridaním alkoholu, reprodukciou falšovaných vysoko kvalitných vínnych etikiet a nezákonného pridelenia úradného chráneného označenia pôvodu a pečatí na fľaše s vínom.

- U výrobcu rumu na Trinidade bolo zistené používanie nekalých praktík, týkajúcich sa pôvodu 100 % Trinidian rumu. Tunajší výrobca zakúpil vo veľkom množstve rum z Kuby a z Južnej Ameriky a vykonal len jeho prebalenie a bez podstatných zmien takýto rum predával do zahraničia.

- Na Sicílii bola odhalená veľká kriminálna sieť zahŕňajúca 50 ľudí. Táto sieť obchodovala s ukradnutými zvieratami, ktoré boli zabité na nelegálnych bitúnkoch a následne s falošnými dokladmi boli uvádzané do potravinového reťazca. Okrem neznámeho pôvodu mäsa veterinárna služba zdôraznila, že mäso môže byť nebezpečné pre konečných spotrebiteľov nakoľko neboli vykonávané žiadna veterinárne kontroly.

- Ďalej bolo v Taliansku preverených 600 štítkov na etiketách čerstvých rýb u viac ako 100 talianskych predajcov. Zistilo sa, že takmer 80 % skúmaných etikiet nerešpektovalo v celom rozsahu európske nariadenie pre označenie rýb, ktoré je v platnosti po dobu dlhšiu ako

dva roky. Vedecký názov rýb chýbal u 34 % analyzovaných štítkov. Uvedenie oblasti lovu bolo správne zobrazené len u 57 % prípadov a úplne chýbalo u 11 % prípadov.

15. Certifikácia

Politika kvality

Politikou kvality v podmienkach Európskej únie sa rozumie zabezpečenie ochrany poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov a potravín a podpora ich predaja s tým, že tieto potraviny spĺňajú určité kvalitatívne parametre, ktoré ich odlišujú od ostatných obdobných výrobkov svojimi presne definovanými požiadavkami na ich surovinové zloženie a technologický postup výroby.

Vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) č. 668/2014, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny a v Korigende k tomuto nariadeniu zo dňa 14.02.2015 sú uvedené symboly Únie pre:

- chránené označenie pôvodu, CHOP (Protected designation of origin, PDO)



- chránené zemepisné označenie, CHZO (Protected geographical indication, PGI)



- zaručená tradičná špecialita, ZTŠ (Traditional speciality guaranteed, TSG).



Štátna veterinárna a potravinová správa SR má vytvorený Certifikačný orgán pre poľnohospodárske a potravinárske výrobky, ktorý je autorizovaný na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie poľnohospodárskych výrobkov a potravín pred ich umiestnením na trh a na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie liehovín so zemepisným označením pred ich umiestnením na trh na základe Rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva a

rozvoja vidieka SR č. 822/2012-100 zo dňa 29. októbra 2012.

V uplynulom roku certifikačný orgán obhájil plnenie požiadaviek ISO/EC 17065: 2012 pri reakreditácii, za čo mu bolo Slovenskou národnou akreditačnou službou udelené Osvedčenie o akreditácii č. P-025 zo dňa 30.09.2016 (platné do 30.10.2021).

V roku 2016 bol Vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 2016/658 do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení zapísaný názov „Levický slad“, CHZO. V tom istom roku certifikačný orgán zaevidoval žiadosť o certifikáciu „Levického sladu“, v rámci ktorej zmluvne zabezpečil spoluprácu s Výskumným ústavom pivovarským a sladařským v Prahe (certifikát bol žiadateľovi OSIVO a.s., Zvolen vydaný v januári 2017).

15.1. Vydané certifikáty

Certifikačný orgán pre poľnohospodárske a potravinárske výrobky ŠVPS SR v roku 2016 vydal 1 certifikát na výrobok s chráneným označením.

Tabuľka 103 Certifikáty vydané certifikačným orgánom v roku 2016

č. certifikátu	Dátum vydania	Výrobca	Výrobok
001/2016	18.04.2016	Juraj Kočiš, s.r.o., Obchodná 21/165, 900 24 Veľký Biel	Spišské párkys, ZTŠ

15.2. Dozor nad certifikovanými výrobkami

V rámci dozoru sa raz za 12 mesiacov preveruje dodržiavanie kvality certifikovaných výrobkov s chráneným názvom. V roku 2016 Certifikačný orgán pre poľnohospodárske výrobky a potraviny ŠVPS SR vydal protokoly o preverení zhody pri overovaní dodržiavania špecifikácie certifikovaného výrobku pre 18 výrobkov. Platnosť certifikátov všetkých preverovaných výrobkov bola potvrdená, ako je to uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 104 Dozor nad certifikovanými výrobkami vykonaný v roku 2016

č. certifikátu	Výsledok dozoru	Výrobca	Výrobok
001/2010	Potvrdenie certifikátu 28.12.2016	SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU, s.r.o., Nám. slobody 10, 909 01 Skalica	Skalický trdelník, CHZO
003/2010	Potvrdenie certifikátu 28.12.2016	LARK s.r.o., Pod Hájkom 2, 909 01 Skalica	Skalický trdelník, CHZO
004/2010	Potvrdenie certifikátu 28.12.2016	Senické a skalické pekárne, a.s. Priemyselná 1338, 905 01 Senica	Skalický trdelník, CHZO
002/2011	Potvrdenie certifikátu 26.07.2016	TAURIS, a.s., Potravinárska 6, 979 01 Rimavská Sobota	Spišské párkys, ZTŠ
007/2011	Potvrdenie certifikátu 05.09.2016	MAROŠ s.r.o., Kasárenská 1708, 911 05 Trenčín	Spišské párkys, ZTŠ
009/2011	Potvrdenie certifikátu 06.12.2016	Jakub Ilavský, s.r.o., Záblatská 471, 911 06 Trenčín - Záblatie	Spišské párkys, ZTŠ
011/2011	Potvrdenie certifikátu 09.11.2016	DALTON, s.r.o., Napájadlá 1/A, 042 47 Košice	Spišské párkys, ZTŠ
013/2011	Potvrdenie certifikátu 25.10.2016	JINEX, s.r.o., M. Rázusa 15/3930, 010 01 Žilina	Spišské párkys, ZTŠ

č. certifikátu	Výsledok dozoru	Výrobca	Výrobok
014/2011	Potvrdenie certifikátu 25.10.2016	JINEX, s.r.o., M. Rázusa 15/3930, 010 01 Žilina	Špekačky, ZTŠ
015/2011	Potvrdenie certifikátu 04.01.2017	MÄSO PARÍŽEK, s.r.o., Robotnícka 22, 036 01 Martin <i>* dozor uzavretý v januári 2017</i>	Spišské párky, ZTŠ
001/2012	Potvrdenie certifikátu 21.03.2016	ALTHAN, s.r.o., Chemlonská 1, 066 01 Humenné	Spišské párky, ZTŠ
001/2013	Potvrdenie certifikátu 21.03.2016	HÔRKA s.r.o., Teplická 1, 914 01 Trenčianska Teplá	Spišské párky, ZTŠ
003/2013	Potvrdenie certifikátu 21.09.2016	DALTON, s.r.o., Napájadlá 1/A, 042 47 Košice	Špekačky, ZTŠ
004/2013	Potvrdenie certifikátu 09.11.2016	DALTON, s.r.o., Napájadlá 1/A, 042 47 Košice	Lovecká saláma, ZTŠ
001/2014	Potvrdenie certifikátu 03.08.2016	MECOM GROUP s.r.o., Mikušovská cesta 3022, 984 14 Lučenec	Spišské párky, ZTŠ
001/2015	Potvrdenie certifikátu 09.02.2016	GVP spol. s.r.o. Humenné, Tolstého 1, 066 01 Humenné	Spišské párky, ZTŠ
002/2015	Potvrdenie certifikátu 05.10.2016	hamsal, s.r.o., A. Hlinku 27, 022 01 Čadca	Spišské párky, ZTŠ
004/2015	Potvrdenie certifikátu 28.12.2016	ERI BAKERY, a.s., Kráľovská 4/10, 909 01 Skalica	Skalický trdelník, CHZO

15.3. Zrušené certifikáty

Na základe oznámenia výrobcu o ukončení prevádzky alebo ukončení výroby výrobku s chráneným označením zrušil v roku 2016 certifikačný orgán 3 certifikáty výrobkov s chráneným označením. Bližšie údaje o zrušených certifikátoch sú v tabuľke č. 105.

Tabuľka 105 Zoznam zrušených certifikátov

č. certifikátu	Dátum zrušenia	Výrobca	Výrobok
003/2012	27.01.2016	COOP Jednota Topoľčany, spotrebné družstvo, Stummerova 5, 955 21 Topoľčany, Mäsová výrobňa: Pri stanici 11, 956 33 Chynorany	Spišské párky, ZTŠ
003/2011	27.04.2016	František Košícký, Pod vinicou 50, 054 01 Levoča	Spišské párky, ZTŠ
002/2010	12.12.2016	Združenie SKALICKÝ TRDELNÍK, výrobca: Peter Purgat, Jesenského 5, 908 51 Holíč	Skalický trdelník, CHZO

16. Informačné technológie a ich význam pre činnosť organizácie

V roku 2016 sa na odbore informatiky opätovne pokračovalo v riešení úloh na zabezpečenie informatizácie Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ŠVPS SR) a jej priamo riadených organizácií. Odbor informatiky sa tiež venoval zabezpečeniu plnej funkčnosti prenosu a spracovávaní informácií, vývoju nových informačných systémov, rozvoju jednotlivých existujúcich informačných systémov a spracovávaniu informácií v rámci svojich kompetencií.

Odbor informatiky venoval vysokú pozornosť aj tvorbe nových užívateľských aplikácií a úprave a inovácii existujúcich užívateľských aplikácií z dôvodu promptného reagovania na požiadavky odborných útvarov, legislatívnych zmien a z dôvodu šetrenia financií.

Pôsobnosť odboru informatiky bola zameraná najmä na nasledovné oblasti:

1. Správa aplikovaných IS z EU implementované v jednotlivých členských štátoch,
2. Aktívna účasť na pracovných skupinách EU v oblasti informačných systémov a spracovávaní dát.
3. Správa aplikačných IS využívaných jednotlivými odbornými útvarmi ŠVPS SR a jej priamo riadených organizácií:
 - *CESKO1* – kontrola pohody zvierat počas prepravy,
 - *CESKO2* – kontroly zvierat na bitúnkoch a farmách,
 - *VIS* – Veterinárny informačný systém pre oblasť veterinárneho dozoru,
 - *KIČ* – Kontrolná inšpekčná činnosť v oblasti potravinového dozoru,
 - *Nepovolený rybolov* – Evidencia a vyhodnocovanie nezákonného rybolovu,
 - *Kontroly na ceste*- Evidencia a vyhodnocovanie kontrolných činností prepravcov potravinových a veterinárnych komodít,
 - *Portál úradných kontrol* – Komplexný graficky orientovaný Portál pre širokú verejnosť so zobrazením potravinových kontrol a zobrazovaním právoplatných rozhodnutí o kontrolách,
 - Iné, bližšie nerozpísané.
4. *Správa a údržba SCCM 2012 R2* v prostredí ŠVPS SR, RVPS (40), HIS (3) a detašovaných pracoviskách v zmysle využívania licencií „software assurance“ k produktom spoločnosti Microsoft,
5. *Metodické riadenie konfigurácií Firewallov a nastavení VPN* ŠVPS SR a jednotlivých RVPS (40), HIS (3) a detašovaných pracovísk,
6. *Správa databáz* vedených a využívaných v jednotlivých IS,
7. *Správa, údržba a inovácia webového sídla* ŠVPS SR,
8. *Správa, rozvoj, údržba a administrácia IS a serverov* ŠVPS SR,
9. *Správa, rozvoj, údržba a administrácia užívateľských desktopov* ŠVPS SR,
10. *Rozvoj a administrácia sietí a IS* priamo riadených organizácií,
11. *Obnova hardware a nových verzií software* serverov a užívateľských desktopov,
12. *Správa, údržba, tvorba a inovácia Intranetového Portálu* ŠVPS SR s modulmi:
 - Certifikácia - Veterinárna certifikácia zásielok zvierat a produktov určených na obchod v rámci EÚ a na vývoz do tretích krajín,
 - Cielené kontroly – evidencia a správa cielených kontrol,

- Podpora IT - Inštalčné média pre programy používané na základe multilicencii MS Office, MS Windows, SAP, ESET, odporúčaná konfigurácia výpočtovej techniky, inštalácia programov,
- Zásielky – Informačný systém zriadený za účelom evidencie produktov živočíšneho pôvodu, nespracovanej zeleniny, ovocia a vedľajších živočíšnych produktov, ktoré sú predmetom obchodu s členskými štátmi EU, na úrovni ŠVPS SR a RVPS,
- Denník HIS – Evidencia a spracovanie zásielok na jednotlivých hraničných inšpekčných staniciach,
- Prípisy - Prípisy, metodické pokyny, usmernenia, smernice, manuály a ostatné dokumenty vydávané jednotlivými odbormi a oddeleniami na ŠVPS SR.,
- Rezervácia techniky - Rezervácia techniky ŠVPS pre služobné účely,
- Správa kolegov - Správa užívateľov informačného systému PORTAL, úprava informácií o užívateľoch na úrovni ŠVPS SR a RVPS, správa kontaktov,
- Krížové plnenie - Výkon kontrol krížového plnenia, odbúranie manuálneho systému evidencie plnenia kontrol na RVPS pomocou emailov,
- KOBRA - aktualizácia a integrácia modulu KOBRA (Kontroly počas prepravy) do IS PORTAL,
- Rapid alert system - odbúranie nesystémovej evidencie a zavedenie automatizovaného publikovania informácií pre verejnosť,
- integrácia číselníka právnických subjektov získavaných zo Štatistického úradu do modulov IS PORTAL.

V uplynulom roku odbor informatiky venoval opäť značné úsilie pri rozvoji veterinárneho informačného systému „VIS“, ktorého uplatnenie je nevyhnutné na riešenie veterinárnych úloh na jednotlivých stupňoch riadenia. Informačný systém „VIS“ sa doplňoval o nové moduly, doplňoval sa modul pre komunikáciu s laboratórnymi systémami vo väzbe úkony a výsledky vyšetrení a tiež sa upravoval na základe požiadaviek jednotlivých užívateľov (RVPS, SVL).

V roku 2016 sa pokračovalo aj v uplatňovaní celoslovenského sieťového programu na kontrolnú inšpekčnú činnosť – „KIČ“ (produkt odboru informatiky ŠVPS SR) prostredníctvom virtuálnej privátnej siete „VPN“. V aplikácii KIČ sa priebežne aktualizovala a upravovala najmä časť evidencie právnych subjektov a prevádzkarní. Aplikácia bude aj naďalej rozvíjaná podľa požiadaviek užívateľov.

Zamestnanci odboru aktualizovali všetky informačné systémy vyvíjané v réžii ŠVPS SR ako sú Zásielky na evidovanie, vyhodnocovanie a kontroly súvisiace s bezpečnosťou potravín, Denník HIS na evidovanie a vyhodnocovanie zásielok dovážaných z tretích krajín, Nepovolený rybolov na evidovanie, kontrolu a vyhodnocovanie v oblasti nezákonného rybolovu a iné.

Odbor informatiky venoval v uplynulom roku pozornosť aj vzdelávacím činnostiam najmä z oblasti veterinárneho informačného systému VIS a KIČ a TRACES ako aj ďalším odborným IT aplikáciám.

V roku 2016 sa uskutočňoval zber, korekcia a vyhodnocovanie dát z jednotlivých štátnych veterinárnych a potravinových ústavov, vykonávala sa priebežná aktualizácia internetových a intranetových stránok ŠVPS SR, obnova IT na ŠVPS SR a jednotlivých priamo riadených organizáciách.

Pracovníci odboru tiež trvale spolupracujú s plemenárskymi službami SR a MPRV SR pri úpravách a doplneniach software centrálnej evidencie hospodárskych zvierat „CEHZ“, aktívne sa podieľajú na uplatnení a skvalitnení aplikácií EÚ.

V roku 2016 bolo tiež prioritou odboru informatiky pokračovať v zabezpečení bezproblémového a bezporuchového informačného servisu pre celú ŠVPS SR a jej priamo riadené organizácie (40 RVPS a 3 HIS) na zabezpečenie všetkých ich činností závislých od informačných systémov. Táto úloha je veľmi komplexná a zahŕňa v sebe kompletnú starostlivosť o jednotlivé technické prostriedky – hardware a kompletnú starostlivosť o základné a aplikačné programové vybavenie - software jednotlivých užívateľov. Táto základná úloha odboru predpokladá vytvorenie a zabezpečenie optimálneho pracovného prostredia z hľadiska informatiky pre každého odborného pracovníka ŠVPS SR a jej podriadených organizácií.

17. Rozpočet organizácie

Rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie za rozpočtové organizácie
v riadení ŠVPS SR:

ukazovateľ	Fc	rozpočet schválený	rozpočet upravený	skutočnosť k 31.12.2016	prekročenie nedočerpanie	%
PRÍJMY celkom		5 195 000,00	10 369 201,49	11 732 155,59		113,14
rozpočtové		5 195 000,00	4 095 000,00	5 382 573,04	1 287 573,04	
mimorozpočtové			6 274 201,49	6 274 201,49		
Iné príjmy				75 381,06		
VÝDAVKY celkom	0421	16 712 238,00	24 417 034,32	24 414 160,67	2 873,65	99,99
povolené prekročenie			6 274 201,49			
podľa kategórií		16 712 238,00	24 417 034,32	24 414 160,67		99,99
610	0421	7 949 136,00	8 239 312,00	8 239 272,28		100,00
povolené prekročenie			3 447 000,00	3 447 000,00		
620	0421	2 715 313,00	3 044 829,00	3 043 739,28		99,96
povolené prekročenie			1 204 726,50	1 204 726,50		
630	0421	5 967 789,00	6 546 331,65	6 544 842,46		99,98
povolené prekročenie			1 622 474,99	1 622 474,99		
640	0421	70 000,00	108 463,59	108 248,57		99,80
700	0421	0,00	203 896,59	203 856,59		100,00
podľa prvku		16 712 238,00	24 417 034,32	24 414 160,67		99,99
08W010J	0421	14 176 238,00	15 524 407,59	15 522 174,77		99,99
povolené prekročenie				4 914 259,50		
08W010I	0421	1 800 000,00	1 850 000,00	1 849 365,27		99,96
povolené prekročenie				41 875,50		
08W0102	0421	36 000,00	37 000,00	36 993,90		99,98
08W0103	0421	700 000,00	640 000,00	640 000,00		100,00
povolené prekročenie				1 318 066,49		
08W010I	0421	0,00	6 000,00	6 000,00		100,00
0D40I - SK Pres	0421	0,00	75 425,24	75 425,24		100,00
0DB04	0421		10 000,00	10 000,00		100,00
podľa zdroja		16 712 238,00	24 417 034,32	24 414 160,67		99,99
111		16 712 238,00	18 142 832,83	18 139 959,18		99,98
11H		0,00	4 651 726,50	4 651 726,50		
36		0,00	1 607 486,12	1 607 486,12		
72e, 72f		0,00	14 988,87	14 988,87		

1.2 Rozpočtové opatrenia

ukazovateľ	počet	kategória	výška úpravy
príjmy	1	200	-1 100 000,00
výdavky			
kapitálové výdavky	1	700	203 896,59
mzdy, platy	1	610	290 176,00
odvody	1	620	109 400,00
	1	620	10 600,00
	1	620	101 416,00
	1	620	48 000,00
			269 416,00
tovary, služby	1	630	10 000,00
	1	630	100 000,00
	1	630	1 000,00
	1	630	30 000,00
	1	630	84 000,00
	1	630	6 031,00
	1	630	590,00
	1	630	24 060,00
			255 681,00
transfery	1	640	30 000,00
08W0101	1	630	100 000,00
08W0103	1	630	200 000,00
08W010I	1	630	6 000,00
0D40I – SK PRES	1	610,620	27 101,00
	1	610,620	404,00
	1	630	36 724,00
	1	630	-1 834,00
	1	630	15 296,00
	1	630	-1 833,76
	1	630	-432,00
			75 425,24
počet RO	17		1 430 594,83
presuny	7		

ŠVPS SR realizovala v riadených organizáciách vnútorné rozpočtové opatrenia v počte: **215** na základe žiadostí ÚŠKVBL a 40 RVPS v SR.

1.3 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov rozpočtu k 31.12.2016

1.3.1 Príjmy

ukazovateľ	schválený	upravený	skutočnosť	%
	rozpočet	rozpočet	k 31.12.2016	
PRÍJMY CELKOM	5 195 000,00	10 369 201,49	11 732 155,59	113,14
rozpočtové	5 195 000,00	4 095 000,00	5 382 573,04	131,44
rozpočtové - z vlastníctva	95 000,00	95 000,00	110 893,98	116,73
rozpočtové - pokuty			3 713 267,72	
rozpočtové - poplatky	5 100 000,00	4 000 000,00	1 558 411,34	
kapitálové			11 283,00	
iné príjmy			64 098,06	
mimorozpočtové		6 274 201,49	6 274 201,49	
Prostriedky EÚ (36)		1 359 941,99	1 359 941,99	
Poistné plnenie (72e,72f)		14 988,87	14 988,87	
Krížové kontroly (36)		247 544,13	247 544,13	
Mzdy, odvody (11H)		4 651 726,50	4 651 726,50	

1.3.1.2 Kapitálové príjmy: 11 283,00 €

budovy	Bardejov	2 611,00
automobily	Senica	325,00
	Svidník	1 066,00
	Galanta	1 266,00
	Sp. Nová Ves	180,00
	Trebišov	587,00
	Nové Mesto n/V	500,00
	Lučenec	1 212,00
	Trnava	500,00
	Prešov	800,00
	Levice	600,00
	Banská Bystrica	271,00
pozemky	Košice okolie	295,00
	Veľký Krtíš	1 070,00

1.3.1.3 Pohľadávky z príjmov RO

POHĽADÁVKY CELKOM	
poplatky z veterinárnych kontrol	582 900,47
pokuty	5 892 871,75
zhoda	44,95
pohľadávky z minulých rokov	
poplatky z veterinárnych kontrol	414 435,02
pokuty	2 586,219,16
zhoda	0
rok 2016	
poplatky z veterinárnych kontrol	168 465,45
pokuty	3 306 652,59
zhoda	44,95

1.4 Čerpanie rozpočtu k 31.1.2016

1.4.2.1. Kapitálové výdavky

Čerpané na **99,98 %** predstavujú finančné prostriedky vynaložené na investičné akcie zapísané v registri investícií ŠP:

	položka	schválený	upravený	skutočnosť	nevyčerpané
		rozpočet	rozpočet		
diskové pole	713005		3 896,59	3 896,59	
automobily	714001		200 000,00	199 960,00	40,00

1.4.2.2 Bežné výdavky

Čerpané na **99,99 %**, nedočerpané finančné prostriedky rozpočtu: **2 873,65 €**:
v tom **na kategórii**:

- 610 39,72
- 620 1 089,72
- 630 1 489,19
- 640 215,02
- 700 40,00

1.4.2.2.1 Čerpanie povoleného prekročenia rozpočtu :

V roku 2016 bolo **povolené prekročenie** rozpočtu vo výške **6 274 201,49 €**

- zdroj 36 - prostriedky z EÚ vo výške **1 359 941,99**
- zdroj 36 - krížové kontroly **247 544,13**
- zdroj 72e - poisťné udalosti **14 988,87**
- zdroj 36 – mzdy, odvody (dary, granty) **4 651 726,50**

Prostriedky EÚ (ŠVPS SR):	1 359 941,99
uplatnené na programe 08W0101	41 875,50
uplatnené na programe 08W0103	1 318 066,49

Krížové kontroly: **247 544,13**

- 610 116 809,55
- 620 40 824,95
- 630 89 909,63

Poistné plnenia: **15 153,87** (v tom poistné plnenie z r.2015 vo výške 165 €).

Povolené prekročenie: **14 988,87**

(škodové udalosti na služobných motorových vozidlách – 10)

Mzdy a odvody z darov a grantov: 4 651 726,50:

- 611 2 671 000,00
- 614 776 000,00
- 620 1 204 726,50

Mimorozpočtové prostriedky použili organizácie na:

- realizáciu výplat miezd a odvodov z dôvodu nedostatku rozpočtových prostriedkov na kategórii 610 a 620,
- úhradu faktúr za opravy motorových vozidiel, budovy,
- ŠVPS SR na úhradu faktúr za monitoring eradikačných chorôb v zmysle národného plánu eradikácie a rozhodnutí EK.

1.4.2.3 Prehľad o čerpaní finančných prostriedkov na programe 08W0101

	zdroj 111	zdroj 36
VPO ŠVPS SR	783 825,72	41 875,50
Služby súkromných veterinárnych lekárov (SVL)	415 797,61	
Vyšetrovanie krmív	102 743,39	
Krmivá vedľajších živočíšnych produktov	14 435,98	
Národný program kontroly reziduí (NPKR)	124 817,34	
Monitoring poľovnej zveri (MLZ)	40 938,80	
BSE – služby SVL	324 930,93	
spolu	1 807 489,77	41 875,50
celkom	1 849 365,27	

5 Prehľad o mimorozpočtových účtoch

	zostatky
	k 31.12.2016
účet ES úročený	2 304 601,26
krížové kontroly	3,74
príjem z MPRV SR	247 547,87
čerpanie	247 544,13
depozit	1 466 199,50
sociálny fond	51 904,48
dary, granty	0,00
príjem z MPRV SR	4 651 726,50
čerpanie	4 651 726,50

2. Plnenie záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu:

ŠVPS SR – vlastná činnosť

ŠVPS SR zabezpečovala v roku 2016 financovanie vlastnej činnosti vrátane 3 hraničných inšpekčných staníc (HIS Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou a Letisko Bratislava).

2.1 Rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie

	rozpočet schválený	rozpočet upravený	skutočnosť k 31.12.2016	%
PRÍJMY	5 105 000,00	6 310 483,26	2 390 892,66	37,89
príjmy mimorozpočtové		2 304 601,26	2 304 601,26	
rozpočtované príjmy	5 105 000,00	4 005 882,00	81 421,85	2,03
ostatné príjmy			4 869,55	
VÝDAVKY	5 174 784,00	6 808 026,84	6 807 228,52	99,99
povolené prekročenie		2 304 601,26	2 304 601,26	
nedočerpanie				798,32
v tom: kapitálové		203 896,59	203 856,59	100,00
bežné	5 174 784,00	6 604 130,25	6 603 371,93	
podľa kategórií:	5 174 784,00	6 808 026,84	6 807 228,52	99,99
610 – mzdy	1 813 936,00	1 279 639,24	1 279 639,04	100,00
povolené prekročenie		640 600,00	640 600,00	
620 - odvody	571 059,00	484 714,68	484 699,62	99,99
povolené prekročenie		224 597,50	224 597,50	
630 – tovary, služby	2 719 789,00	2 508 600,61	2 507 857,55	99,97

povolené prekročenie		1 439 403,76	1 439 403,76	
640 - transfery	70 000,00	26 574,46	26 574,46	100,00
700 - kapitálové		203 896,59	203 856,59	100,00
podľa prvků:	5 174 784,00	6 808 026,84	6 807 228,52	99,99
08W010J	3 650 684,00	2 924 159,34	2 923 370,90	99,97
povolené prekročenie		944 659,27	944 659,27	
08W0101	788 100,00	825 705,00	825 701,22	100,00
povolené prekročenie		41 875,50	41 875,50	
08W0102	36 000,00	37 000,00	36 993,90	99,98
08W0103	700 000,00	640 000,00	640 000,00	100,00
povolené prekročenie		1 318,066,49	1 318 066,49	
08W010I		6 000,00	6 000,00	100,00
0DB04	10 000,00	10 000,00	10 000,00	100,00
0D40I		60 561,24	60 561,24	100,00
podľa zdroja	5 174 784,00	6 808 026,84	6 807 228,52	99,99
111		4 503 425,58	4 502 627,26	99,98
36		2 304 157,86	2 304 157,86	
72e		443,40	443,40	

2.2 Plnenie príjmov k 31.12.2016

PRÍJMY	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť
	5 105 000,00	6 310 483,26	2 390 892,66
príjmy z vlastníctva (212)	5 000,00	5 882,00	7 652,04
pokuty (222)			31 525,00
poplatky (223)	5 100 000,00	4 000 000,00	42 244,81
príjem z kapitálových aktív (231)			
Iné príjmy			4 797,72
úroky bežného účtu EÚ (243)			71,83
Mimorozpočtové:		2 304 601,26	2 304 601,26
Zdroj 36 – mzdy, odvody		865 197,50	865 197,50
Zdroj 36 – krížové plnenie		79 018,37	79 018,37
Zdroj 36 – 08W0103		1 318,066,49	1 318 066,49
Zdroj 36 – 08W0101		41 875,50	41 875,50
Zdroj 72e – poisťné plnenie		443,40	443,40

V stĺpcoch schválený a upravený rozpočet sú zahrnuté rozpočtované príjmy za **poplatky** z veterinárnych kontrol a inšpekcií **všetkých rozpočtových organizácií riadených ŠVPS SR**.

Vzhľadom na túto skutočnosť sa javí plnenie príjmov ŠVPS SR ako veľmi nízke.

Počas roka 2016 boli upravené príjmy z vlastníctva riadeným organizáciám podľa aktuálneho stavu účinnosti nájomných zmlúv. Úprava rozpočtu bola premietnutá do rozpočtu ŠVPS SR na položke 212.

2.3 Čerpanie výdavkov k 31.12.2016

2.3.1 Kapitálové výdavky

	položka	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť	nevyčerpané
diskové pole	713002		3 896,59	3 896,59	
automobily	714001		200 000,00	199 960,00	40,00
spolu			203 896,59	203 856,59	40,00

2.3.2 Bežné výdavky

Bežné výdavky boli splnené na 99,99 %.

Rozpočet bežných výdavkov nebol dočerpaný vo výške **798,32 €**:

Program 08W010J	Finančná položka	Výška
mzdy	611	0,20
odvody	625002	15,06
zahraničné cestovné	631002	730,00
prevádzka	637004	3,18
Kapitálové výdavky	714001	40,00
08W0101	637004	3,78
08W0102	637004	6,10
spolu		798,32

Dňa 31.12.2016 bola refundovaná ZPC z EÚ vo výške 730 €.

2.3.2.1 Prehľad o čerpaní výdavkov na kategórii 630 v programe 08W0101

viažúcich sa na národné programy, prípadne na rozhodnutia vlády SR, MPRV SR hradených z rozpočtu ŠVPS SR

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2016
trichinely	44 822,70
trichinelóza líšok	6 915,00
trichinelóza diviakov	16 910,00
Kliešťová encefalitída	19 082,00
zástrelné za líšky	16 832,80
Zástrelné za diviaky	34 586,10
IBR	258 409,40
Salmonela OP	874,30
Salmonela brojlerov	4 953,18
Salmonela ošípané	4 256,00
antrax	9 941,59
Mor včelieho plodu	192 651,89
Rádiohygienická kontrola	25 077,36
Vzorky HIS	2 023,10
pepsín	6 899,68
Ovocie, zelenina	1 045,00
pesticídy	112 241,80
nivalenol	28 999,90
Monitoring AMR	28 186,10
NPKR došetrovanie	1 479,30
VPO krmivá došetrovanie	9 274,82

nariadené kontroly	239,20
spolu	825 701,22

2.3.2.2 Prehľad o čerpaní finančných prostriedkov na programe 08W0103 Eradikačné choroby

	zdroj 111	zdroj 36
Aviárna influenza – vtáčia chrípka	7 786,50	10 693,40
Bluetongue – modrý jazyk	4 266,90	21 849,90
KMO – klasický mor ošipaných	216 668,60	404 373,40
Africký mor ošipaných	69 580,80	123 700,00
Monitoring TSE – scrapie		31 785,00
Salmonella – vyšetrenia, vakcíny	256 824,28	326 363,41
Besnota – vakcíny, vyšetrenia	84 326,92	399 301,38
Salmonella – morky	546,00	594,10
iné choroby		41 875,50
	640 000,00	1 359 941,99
spolu	1 999 941,99	

2.3.2.3 Prehľad výdavkov na nariadené kontroly

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2016
Počet osôb, ktoré kontroly vykonali	3 948
Počet nadčasových hodín a hodín pohotovosti	47 934,85
Výdavky	518 020,63
mzdy	183 589,81
príplatky za nadčasové hodiny	152 699,55
príplatky za pohotovosti	5 241,15
odvody	119 364,91
cestovné výdavky (doprava, stravné)	26 274,05
všeobecný materiál	23 061,51
pohonné hmoty – služobné vozidlá	7 789,65

2.3.2.4 Prehľad transferových výdavkov kategória 640

Finančná položka		
642012	odstupné	7 547,00
642013	odchodné	11 234,00
642015	náhrady DPN	7 793,46
Spolu		26 574,46

2.3.2.5 Účelové prostriedky 08W010I

ukazovateľ	rozpočet	08W010I	nevyčerpané
Prítomnosť škodlivých	6 000,00	6 000,00	
mikroorganizmov			

spolu	6 000,00	6 000,00	0
--------------	-----------------	-----------------	----------

2.3.2.6 Účelové prostriedky ODB04

ukazovateľ	schválený	upravený	skutočnosť	nevyčerpané
Požiadavky WHO pre HIS	10 000,00	10 000,00	10 000,00	0

2.3.2.7 Účelové prostriedky 0D40I – SK Pres

ukazovateľ	rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2016	
mzdy	20 381,00	20 381,00	
odvody	7 124,00	7 124,00	
Tovary a služby	33 056,24	33 056,24	
spolu	60 561,24	60 561,24	

2.3.2.8 Účelové prostriedky – porovnávanie potravín

Rozpočet: 30 000,00 €

v tom:

- Nákup potravín v Rakúsku 300,39
- Cestovné ZPC 43,86
- Vyšetrovanie potravín 28 999,90

Spolu: 29 344,15

2.4 Mimorozpočtové zdroje

Povolené prekročenie rozpočtu tvorí čiastku € : **2 304 601,86 - príjmy**
2 304 601,86 - výdavky

Príjmová časť a výdavková časť

- z dôvodu prijatia finančné prostriedky z Európskej komisie **1 359 941,99**
- z poistného plnenia **443,40**
- dary, granty **865 197,50**
- krížové plnenie **79 018,37**

2.5 Bežné účty k 31.12.2016

stav bežného fondu – SF	
	16 244,96
stav depozitného účtu	
	293 507,19
stav bežného účtu ES ŠVPS SR	
	779 042,90
stav účtu krížových kontroly	3,74

3. Verejné obstarávanie zákaziek na dodanie tovaru, na poskytnutie služieb a zákaziek na uskutočnenie stavebných prác v roku 2016

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v procese verejného obstarávania a zadávaní zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na poskytnutie služieb a zákaziek na uskutočnenie stavebných prác postupoval v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ŠVPS SR realizuje proces verejného obstarávania od jeho prípravy, určenia a vykonania správneho postupu verejného obstarávania až po dodanie tovaru, poskytnutie služby alebo uskutočnenia stavebnej práce tak, aby jeho výsledkom bol výber najvhodnejšieho zmluvného vzťahu a aby vynaložené finančné prostriedky na obstaranie predmetu zákazky boli primerané požadovanej kvalite a cene.

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ volí postupy verejného obstarávania tak, aby boli dodržané základné princípy verejného obstarávania a to princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

3.1. Realizované

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v roku 2016 **realizoval** tieto verejné súťaže :

- **1 nadlimitnú zákazku** – verejnú súťaž
- **1 podlimitnú zákazku** s uskutočnením priameho rokovacieho konania
- **4 podlimitné zákazky** s použitím elektronického kontrakčného systému (EKS)

Por. č.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
1.	nadlimitná zákazka – verejná súťaž	poskytnutie služby	Zabezpečenie leteniek a služieb súvisiacich s leteckou dopravou osôb do zahraničia – rámcová dohoda 2016 - 2019.
2.	podlimitná zákazka s uskutočnením priameho rokovacieho konania	poskytnutie služby	Technická podpora Veterinárneho informačného systému ŠVPS SR – rok 2016.
3.	dve podlimitné zákazky s použitím EKS	dodanie tovaru	Dodanie výpočtovej techniky.
4.	podlimitná zákazka s použitím EKS	dodanie tovaru	Dodanie osobných motorových vozidiel.
5.	podlimitná zákazka s použitím EKS	dodanie tovaru	Dodanie osobného motorového vozidla.

3.2. V trvaní

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v roku 2015 dokončil realizáciu verejnej súťaže, ktorej výsledkom bolo uzatvorenie rámcovej dohody na obdobie štyroch rokov a to :

Por. č.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
1.	nadlimitná zákazka s použitím elektronickej aukcie – verejná súťaž	dodanie tovaru	Dodanie vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie - jarné a jesenné vakcinačné kampane 2015 – 2018.

18. Personálne otázky

ŠVPS SR je rozpočtová organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou, začlenená do rezortu MPRV SR.

V jej riadiacej pôsobnosti je celkom 41 štátnych rozpočtových organizácií a 2 príspevkové organizácie (ŠVPÚ a IVVL), zriaďovateľom ktorých je MPRV SR. Celkový evidenčný počet zamestnancov ŠVPS SR je 1 288 zamestnancov, z toho v ŠVPS SR a riadených rozpočtových organizáciách celkom 1 000 zamestnancov a v príspevkových organizáciách celkom 288 zamestnancov.

V roku 2016 boli obsadzované pracovné pozície na voľné štátnozamestnanecké miesta formou výberového konania a výberu.

Na funkciu vedúceho štátneho zamestnanca, vedúceho oddelenia krížového plnenia a delegovaných činností ŠVPS SR bolo vyhlásené vnútorné výberové konanie, ktoré skončilo úspešne vybratím vhodného kandidáta na funkciu vedúceho oddelenia. Ďalších 6 voľných štátnozamestnaneckých miest bolo obsadených na základe úspešných výberov.

Dôležitou oblasťou činnosti osobného úradu je ďalšie vzdelávanie zamestnancov v štátnej službe ako i zamestnancov v službe vo verejnom záujme.

Ako po každý rok, aj v priebehu celého roku 2016 prebiehalo odborné vzdelávanie zamestnancov v súlade s Národným programom vzdelávania v doškološovacom zariadení ŠVPS SR v Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach.

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov (ďalej len „IVVL“) je vzdelávacie a kongresové zariadenie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR primárne zamerané na rozvoj ľudských zdrojov. Dôraz je kladený na celoživotné vzdelávanie zamestnancov organizácií Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ďalej len „ŠVPS SR“) v oblastiach zdravia a ochrany zvierat, zahraničných vzťahov, dovozoch a vývozoč, hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie, hygieny produktov živočíšneho pôvodu, kontroly potravín rastlinného pôvodu, rýchleho výstražného systému, certifikácie a laboratórnej diagnostiky.

V súlade so zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a v zmysle vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 480/2007 Z. z. o postgraduálnom vzdelávaní veterinárnych lekárov a ďalšom vzdelávaní zamestnancov orgánov veterinárnej správy a úradných veterinárnych laboratórií IVVL v roku 2016 zrealizoval 39 vzdelávacích aktivít pre 1 792 zamestnancov štruktúry ŠVPS SR (Tab. 106, body 1. - 8.). Obsahová náplň školení aktuálne reagovala na požiadavky výkonu všetkých odborných činností.

Vo veterinárnej oblasti sa celoživotné vzdelávanie opieralo predovšetkým o Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, č. 853/2004, č. 854/2004, č. 882/2004 a č. 178/2002. Kontinuálne celoživotné vzdelávanie zamestnancov organizácií ŠVPS SR je napĺňaním Stratégie vzdelávania v rezorte pôdohospodárstva SR.

V posudzovanom roku hlavnou činnosťou IVVL v oblasti celoživotného vzdelávania bola realizácia **Národného programu vzdelávania** (Tab. 106, bod 1.-5.), v rámci ktorého boli odprednášané témy navrhnuté jednotlivými odborníkmi a odsúhlasené vedením ŠVPS SR.

Odbor zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR v spolupráci s vybranými inšpektormi regionálnych veterinárnych a potravinových správ pripravil témy, ktoré boli prínosom pre výkon činností úradnej a veterinárnej praxe. Jednotlivé aktivity boli zamerané predovšetkým na oblasť nákazovej situácie v Európe a na Slovensku. Z nosných tém vyberáme: Bluetongue – súčasná implementácia legislatívy EU v SR, plán prieskumu, usmernenia. Besnota - informácie

z „Task Force“ mítingu, konanom 15. - 16.10.2015 v Budapešti. Vtáčia chrípka - výskyt vysoko patogénneho vírusu vtácej chrípky (HPAI) a nízko patogénneho vírusu vtácej chrípky (LPAI), nákazová situácia v Európe a opatrenia prijaté EÚ, členskými štátmi a SR. Plán VPO, národné pohotovostné plány a eradikačné programy na rok 2016. Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu exotických chorôb povinných hláseniu na území SR, kontrolné programy pre salmonelové infekcie a plán prieskumu aviárnej influenzy a antiparazitárne ošetrovanie voľne žijúcej zveri. Ďalej to boli Národné kontrolné programy pre africký mor ošipaných (AMO) a klasický mor ošipaných (KMO), zmeny v monitoringu AMO a KMO v roku 2017, postupy RVPS pri eradikácii ohniska infekčnej anémie koní, pri eradikácii ohniska vírusovej hemoragickej septikémie rýb, postup pri podozrení na brucelózu HD a moru včelieho plodu. Problematika týkajúca sa zariadení so špeciálnym režimom (vystavovanie verejnosti, zachovanie druhu, vedecký výskum), schvaľovanie, výkon kontroly, zdravotné požiadavky a certifikácia zásielok a ďalšie zaujímavé témy.

Odbor zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov ŠVPS SR zameral obsah školení najmä na súčasný stav v oblasti dovozných kontrol v EÚ, produkty podliehajúce veterinárnej kontrole, spoluprácu s Finančnou správou SR a ŠVPS SR, kontrolu osobných zásielok, nákazovú situáciu vo vzťahu k dovozným kontrolám, informačný systém TRACES, aktuálne poznatky, výkon hraničnej kontroly v súvislosti s AMO, aktuálnu problematiku hraničných inšpekčných kontrol a fyzických kontrol, odbery vzoriek, dokladovú, identifikačnú kontrolu, kontrolu osobných zásielok a krížové kontroly. Témou školení boli aj aktuálne zmeny v legislatíve EÚ, aktuálna nákazová situácia v EÚ a vo svete, a to najmä vtáčia chrípka, AMO a nodulárna dermatitída HD. Pracovníci odboru sa aktívne zúčastnili aj na školeniach ohľadom informačných technológií využívaných vo veterinárnej a potravinovej oblasti ako aj školení Odboru zdravia a ochrany zvierat, kde sa zaoberali problematikou obchodovania a premiestňovania zvierat medzi členskými štátmi EÚ.

Predmetom školení inšpektorov z **Odboru hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie ŠVPS SR** boli témy zamerané najmä na tieto oblasti:

1. Krmivá a medikované krmivá - metodické pokyny na úseku odberu úradných vzoriek krmív (VPO) 2017 a ich plnenie v roku 2015 - výkon úradných kontrol, systém „ZÁSIELKY“ – hlásenie zásielok krmív živočíšneho pôvodu s obsahom spracovaných živočíšnych bielkovín, medikované krmivá, šetrenie RAPID hlásení, schvaľovanie prevádzkarní podľa prílohy IV nariadenia (ES) č. 999/2001/, povoľovanie výnimiek podľa vyhlášky MPRV SR č. 148/2012 Z.z. – výkon úradnej kontroly, vydávanie rozhodnutí o povolení, zrušenie rozhodnutí o povolení vydaných v zmysle nariadenia (ES) č. 1774/2002/, obchodná sieť - odpady/vedľajšie produkty určené na kŕmenie/.

2. Monitoring: Národný plán kontroly reziduí (NPKR), Monitoring poľovnej zveri (MPZ), Rádiohygienická kontrola (RHK), Rezíduá, Farmácia, Metodický pokyn k NPKR, aktuálne trendy v oblasti reziduí a v oblasti antimikrobiálnej rezistencie, hlásenie spotreby antibiotík podľa druhov zvierat, pokrok v oblasti liekovej legislatívy – návrhy nariadení EK pre veterinárne lieky a pre medikované krmivá, legislatíva SR v oblasti veterinárnej farmácie, novela zákona č. 362/2011 Z. Z. o liekoch, vyhodnotenie úradných kontrol farmaceutického dozoru za rok 2015 a 1. polrok 2016. Aktualizácia MPZ v roku 2017 a zhodnotenie MPZ za rok 2015, vyhodnotenie monitoringu rýb za sledované roky 2015-2016, vyhodnotenie RHK 2015 a nové informácie pre oblasť RHK, aktualizácia RHK v roku 2017.

3. Vedľajší živočíšny produkt (VŽP)

Zákon o odpadoch, metodické pokyny VŽP, kontroly v mieste určenia, odoslania zásielok, TRACES – vysledovateľnosť, obchodné doklady – ohlasovanie zásielok cez „ZÁSIELKY“, výnimky

na skrmovanie VŽP kat. 2 (uhynuté zvieratá) vo vzťahu k CEHZ- povoľovanie výnimiek na skrmovanie (úradné kontroly, rozhodnutia, odhlasovanie v CEHZ uhynutých zvierat odosielaných na spracovanie do zahraničia). Bioplynové stanice s hygienizáciou, postup schvaľovania prevádzok – stanoviská pre životné prostredie, stavebný zákon, požiadavky na účely schvaľovania podľa nariadenia (ES) č. 1069/2009 a nariadenia (EÚ) č. 142/2011 (prílohy V). Požiadavky na bioplynové stanice v zmysle nariadenia ES č. 1069/2009 a nariadenia (EÚ) č. 142/2011 (prílohy V).

4. Transmisívna spongiformná encefalopatia (TSE)

Vyhodnotenie zistení z interných auditov v súvislosti s TSE v zmysle nariadenia (ES) č. 999/2001 Aktuálne informácie k problematike štatútov hospodárstvám podľa rizika klasickej scrapie – uznávanie, kontroly, rušenie, evidencia a vedenie zoznamov v zmysle MP 13/2015 a aktuálnej EÚ legislatívy týkajúce sa aj inseminačných staníc, monitoring, kontrola a prevencia TSE – MP 13/2015 – výsledky vyhodnotenia úradných kontrol monitoringu TSE 2015 a zistenia z kontrol a z kontrol aj RVPS, diagnostika TSE, správny odber materiálu určeného na testovanie TSE od HD, oviec a kôz.

Úlohy **Odboru hygieny produktov živočíšneho pôvodu ŠVPS SR** boli premietnuté do vzdelávacích programov, témy ktorých boli rozdelené podľa okruhov kontrol na úradné veterinárne kontroly v sektoroch: mlieko - salaše, mliekarne, čerstvé mäso domácich kopytníkov, čerstvé mäso hydiny, vajcia, med, zverina, mäsové výrobky, produkty rybolovu, ďalej na analýzu výsledkov vnútorných auditov, podnetov a sťažností, plánovanie a odber vzoriek na rok 2016. Úradná kontrola potravín sa vykonáva v zmysle zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v prípade surovín a potravín rastlinného a živočíšneho pôvodu, zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov v prípade produktov živočíšneho pôvodu a zákona č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hlavným cieľom úradných kontrol potravín bolo odhaľovanie zavádzania a klamania spotrebiteľov a falšovanie potravín tak, aby bola zabezpečená ochrana zdravia ľudí. Pozornosť bola venovaná najmä rýchlemu výstražnému systému pre potraviny a krmivá, ktorý je nápomocný pri úradných kontrolách, s cieľom poskytovať kontrolným orgánom výmenu informácií o vykonaných opatreniach, v rámci zaistenia bezpečnosti potravín.

Odbor kontroly potravín rastlinného pôvodu ŠVPS SR sa zamerával na vzdelávanie svojich inšpektorov v oblasti využitia informačných technológií v potravinovom reťazci, (KIČ, KOBRA, PUK, register PPP), úradnú kontrolu potravín rastlinného pôvodu v prvovýrobe, kontrolu obsahu lepku v horčici, cielené kontroly na obsah soli v pekárskych výrobkoch, označovanie múk, autenticitu ovocných destilátov, označovanie pramenitých vôd. Pozornosť bola venovaná aj novej legislatíve a jej uplatňovaniu – označovanie potravín, nebalené potraviny, malé množstvá, nové predpisy pri dovozoch z tretích krajín, odber vzoriek pri úradnej kontrole všeobecne.

Pre inšpektorov autorizovaných pre kontrolu kvality ovocia a zeleniny boli odprednášané témy z obchodných noriem, obchodnej kvality pre čerstvé ovocie, citrusové plody, správne vedenie kontrol, riziká pri plánovaní kontrol ovocia a zeleniny. V oblasti kontroly vín to boli kompetencie kontrolných orgánov v zmysle zákona o vinohradníctve a vinárstve pri výrobe a zatriedovaní vín, rozdelenie, výroba a technologické postupy pri výrobe vín s pretlakom CO₂, plány kontrol a odberu vzoriek na rok 2016, záznamy z kontrol, kontroly dovozov z tretích krajín a ďalšie.

Všetky témy, ktoré odznali v školeniach v rámci Národného programu vzdelávania boli odprednášané na vysokej odbornej úrovni. Súčasťou viacerých školení boli aj porady jednotlivých odborov ŠVPS SR.

Okrem Národného programu vzdelávania zamestnanci štruktúry ŠVPS SR sa zúčastňujú aj na **Ďalšom vzdelávaní**, ktoré v roku 2016 zahŕňalo atestačnú prípravu na atestačnú skúšku 1. stupňa, atestačnú skúšku 1. a 2. stupňa v intenciách vyhlášky MP SR č. 480/2007 Z. z..

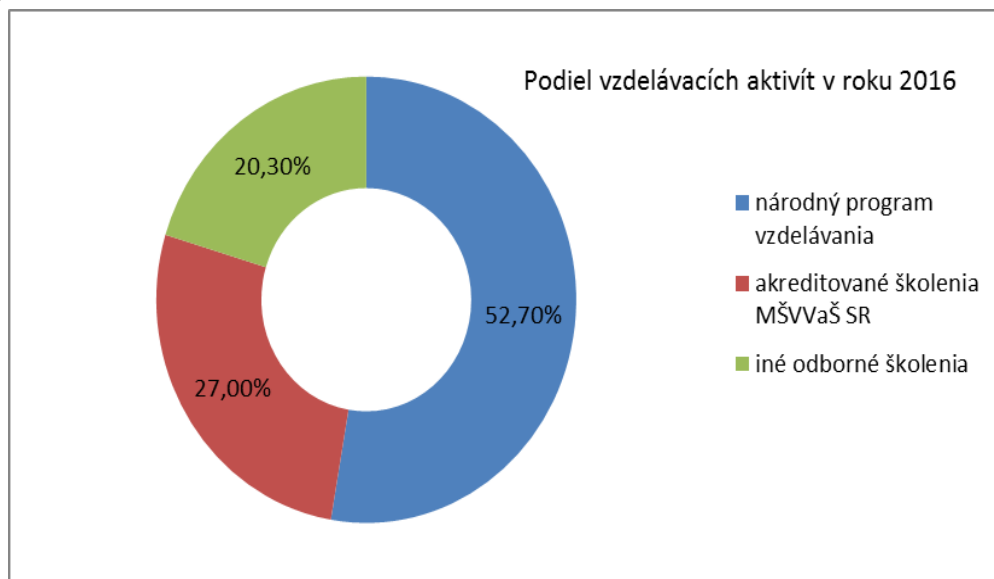
Atestačnej prípravy sa zúčastnilo v štyroch behoch 37 frekventantov. Program prípravy bol zameraný na oblasť veterinárnych kontrol v sektoroch ovčieho mlieka – salašov, čerstvého mäsa domácich kopytníkov, čerstvého hydinového mäsa a vajec, zveriny, mäsových výrobkov, produktov rybolovu, mlieka na všetkých stupňoch produkcie a distribúcie a potenciálne nebezpečenstvá pre zdravie ľudí, veterinárnych a úradných kontrol medu, ďalej v oblasti legislatívy – správneho a priestupkového konania, komunikačných zručností pri výkone kontrol a poznatkov z interných auditov.

Atestačnú skúšku 1. stupňa ukončilo v sledovanom roku 12 frekventantov, z toho v odbore Zdravia zvierat a ochrany zvierat 3 zamestnanci štruktúry ŠVPS SR a 1 zamestnanec rezortu ministerstva obrany, v odbore Hygieny krmív, veterin. farmácie, veterin. ekológie a živočíšnych vedľajších produktov 1 zamestnanec a v odbore Hygieny produktov živočíšneho pôvodu a bezpečnosti potravín 7 zamestnancov štruktúry ŠVPS SR.

Atestačnú skúšku 2. stupňa obhájilo pred skúšobným senátom 8 úradných veterinárnych lekárov (ďalej len „ÚVL“), z toho v odbore Zdravia zvierat a ochrany zvierat 4 ÚVL, v odbore Hygieny krmív, veterinárnej farmácie a veterinárnej ekológie 1 ÚVL a v odbore Hygieny produktov živočíšneho pôvodu 3 ÚVL.

IVVL realizuje vzdelávacie programy aj pre iných **pracovníkov agropotravinárskeho rezortu**, kde v rámci **44 vzdelávacích aktivít vyškolicil 966 účastníkov** (Tab. 106, bod 9. - 19.).

Graf 71



Graf 72



Graf 73



Tabuľka 106 Odpočet vzdelávacích aktivít IVVL ku dňu 31.12.2016.

Por.č.	Názov vzdelávacej aktivity	Počet aktivít	Počet účastníkov
I. Celoživotné vzdelávanie zamestnancov organizácií ŠVPS SR			
A: Národný program vzdelávania podľa odborných činností			
1.	Zdravie a ochrana zvierat	6	398
2.	Zahraničné vzťahy, dovozy a vývozy (H1;H2)	2	21
3.	Hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie	5	223
4.	Hygiena produktov živočíšneho pôvodu	8	561
5.	Kontrola potravín rastlinného pôvodu	8	533

Tak ako po minulé roky sa na základe prijímania a novelizácie národnej legislatívy i legislatívy EÚ vybraní zamestnanci priebežne zúčastňovali odborných aktivít organizovaných rôznymi vzdelávacími inštitúciami za účelom oboznámenia sa s danou legislatívou v oblasti riadenia, právnej legislatívy, kontroly a auditu, financovania , v oblasti vykonávania úradnej kontroly, pracovnoprávných a štátnozamestnaneckých vzťahov, asistentskej zručnosti za účelom zdokonaľovania sa vo výkone svojej práce a rozširovania svojich odborných vedomostí a znalostí. Účasť na jednotlivých vzdelávacích aktivitách prebiehala na základe výberu z ponúk jednotlivých vzdelávacích inštitúcií.

Zamestnanci ŠVPS SR sa zúčastnili školení a workshopov podpory úspešnej realizácie nového informačného systému EIS SAP v praxi organizovaných MPRV SR.

Zamestnanci organizácie využívajú ponuku výučby anglického jazyka jazykovou školou akreditovanou ministerstvom školstva. Výučba končí zložením skúšky a získaním osvedčenia s celoslovenskou pôsobnosťou.

Počas roka sa vybraní zamestnanci organizácie zúčastňovali školení poriadaných MPRV SR v nadväznosti na naše predsedníctvo v Rade EÚ v druhom polroku 2016.

19. Vyhodnotenie kontrolnej činnosti za rok 2016

19.1. Interné audity vykonávané podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 882/2004

19.1.1. Interné audity podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z.

V Programe interných auditov ŠVPS SR na rok 2016 bolo naplánovaných 14 auditov na overenie systému úradných kontrol potravín vykonávaných podľa zákona č. 152/1995 Z.z., z čoho 13 auditov bolo vykonaných. V šiestich prípadoch bol vykonaný aj následný audit na overenie splnenia prijatých opatrení k nezhodám z predchádzajúcich auditov. Počas auditov boli zistené štyri nezhody.

Najčastejšie boli zisťované nedostatky:

- nesprávne ukladané blokových pokút v obchodnej sieti za nedostatky klasifikované podľa zákona č. 152/1995 Z.z. ako iný správny delikt,
- plán úradných kontrol potravín v maloobchodných prevádzkarňach nebol zostavený v súlade s dokumentovaným postupom ŠVPS SR a vlastný plán úradných kontrol potravín RVPS v maloobchodných prevádzkarňach nebol dodržaný,
- v správach z auditov vykonaných u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov chýbalo dostatočné zdokumentovanie správnej výrobnéj praxe zavedenej prevádzkovateľom potravinárskeho podniku,
- v správach z auditov vykonaných u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov boli nedostatočne zdokumentované dôkazy, na základe ktorých boli sformulované zistenia auditov.

Tabuľka 107 Prehľad interných auditov s počtom zistených nezhôd

Predmet auditu	Počet naplánovaných auditov	Počet vykonaných auditov	Počet nezhôd
Systém výkonu úradnej kontroly potravín u prevádzkovateľa potravinárskeho podniku vyrábajúcich alebo uvádzajúcich na trh potraviny rastlinného pôvodu - kompletnosť dokumentácie z úradnej kontroly potravín, - odber vzoriek, vedenie dokumentácie, postup pri riešení nevyhovujúcich vzoriek, - výkon úradnej kontroly pri riešení podnetov a sťažností od spotrebiteľov, - postup nahlasovania a riešenia nevyhovujúcich vzoriek prostredníctvom RASFF, - výkon úradnej kontroly potravín na mieste u prevádzkovateľa potravinárskeho podniku	3	3	1

Systém výkonu úradnej kontroly potravín v maloobchode - kompletnosť dokumentácie z úradnej kontroly potravín, - odber vzoriek, vedenie dokumentácie, postup pri riešení nevyhovujúcich vzoriek, - výkon úradnej kontroly pri riešení podnetov a sťažností od spotrebiteľov, - postup nahlasovania a riešenia nevyhovujúcich vzoriek prostredníctvom RASFF	5	5	2
Systém výkonu auditov HACCP u prevádzkovateľov potravinárskeho podniku vyrábajúcich potraviny rastlinného pôvodu - správnosť zostavenia a vedenia systému HACCP prevádzkovateľom potravinárskeho podniku - výkon úradnej kontroly potravín na mieste u prevádzkovateľa potravinárskeho podniku	3	2	1
Systém výkonu dovozných kontrol potravín neživočíšneho pôvodu z krajín mimo EÚ	3	3	0
Spolu	14	13	4

19.1.2. Interné audity podľa zákona č. 39/2007 Z.z.

V Programe interných auditov ŠVPS SR na rok 2016 bolo naplánovaných 24 auditov na overenie systému úradných kontrol vykonávaných podľa zákona č. 39/2007 Z.z., z čoho 21 auditov bolo vykonaných. Popri plánovaných auditoch bol vykonaný jeden následný audit na overenie splnenia opatrení prijatých na základe výsledkov auditu orgánov veterinárnej správy vykonaného Európskou Komisiou (Riaditeľstvom F Generálneho riaditeľstva – GR(SANTÉ)). Počas šiestich plánovaných auditov bol vykonaný aj následný audit na overenie splnenia prijatých opatrení k nezhodám z predchádzajúcich auditov. Počas auditov bolo zistených 55 nezhôd.

Najčastejšie boli zistené nedostatky:

- nesprávne vypracované plány úradných kontrol a nedodržanie vlastných plánov úradných kontrol, napr. na úseku kontroly prenosných spongiformných encefalopatií, vedľajších živočíšnych produktov, veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia SR, ochrany zvierat pri preprave, identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat,
- nezabezpečenie vykonania všetkých povinných aktivít podľa programu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia SR a zadávanie všetkých povinných diagnostických akcií hrađených štátom do informačného systému ŠVSP SR (VIS),
- nedostatočné zisťovanie nedostatkov počas úradnej kontroly u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, napr. nedostatky v dokumentácii a vedení HACCP, používanie nepovolených prídavných látok, vysledovateľnosť potravín, nedostatky v deklarácii splnenia mikrobiologických kritérií pre potraviny, nedostatočné

poskytovanie informácií o výrobkoch odberateľom/spotrebiteľom, nedostatočné oddelenie výrobkov určených na ľudskú spotrebu od výrobkov neurčených na ľudskú spotrebu,

- nedostatky pri úradnej kontrole na overovanie správnosti plánov prepravy predkladaných prepravcom pred plánovanou cestou a po ukončení cesty,
- nedostatky vo vedení dokumentácie z úradných kontrol, napr. nedostatočne zdokumentované zistenia v úradných záznamoch z výkonu úradných kontrol,
- nedostatky v ukladaní opatrení a sankcií pri zistení nedostatkov, napr. chovateľa, ktorý nedodržiaval povinnosť zabezpečiť vyšetrenie vzoriek z uhynutých zvierat na prenosné spongiformné encefalopatie, nedodržiaval povinnosť včas nahlásiť presun hospodárskych zvierat v systéme centrálnej evidencie hospodárskych zvierat, zákazu skrmovania živočíšnych bielkovín,
- nedostatočné vyplňanie žiadaniek na laboratórne vyšetrenia úradných vzoriek v rozpore s príslušnými metodickými pokynmi ŠVPS SR,
- nedodržanie legislatívou požadovaný rozsah vzdelávania úradných veterinárnych lekárov.

Tabuľka 108 Prehľad interných auditov s počtom zistených nezhôd

Predmet auditu	Počet naplánovaných auditov	Počet vykonaných auditov	Počet nezhôd
Systém výkonu úradných kontrol na úseku TSE, podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 v platnom znení, ktorým sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých TSE.	2	2	11
Systém výkonu úradnej kontroly v sekcii IX – Surové mlieko a mliečne výrobky - spracovateľská prevádzkareň - prvovýroba	3	2	3
Systém výkonu úradnej kontroly v sekcii II – Mäso z hydiny a zajacovitých - bitúanky, rozrábkarne - výkon úradných kontrol na ochranu zvierat pri zabíjaní - TRACES - výkon úradných kontrol na nakladanie s vedľajšími živočíšnymi produktmi	1	-	-
Systém výkonu úradnej kontroly v sekcii V – Mleté mäso, mäsové preparáty a mechanicky separované mäso - spracovateľská prevádzkareň	-	1	5
Systém výkonu úradnej kontroly v sekcii VI – Mäsové výrobky - spracovateľská prevádzkareň Systém výkonu úradnej kontroly v sekcii XII – Škvarené živočíšne tuky a oškvarky - spracovateľská prevádzkareň	2	2	6
Systém výkonu úradných kontrol identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat	2	2	5

Systém výkonu úradných kontrol ochrany zvierat pri preprave - certifikácia (členské štáty, tretie krajiny), - TRACES - sprievodná dokumentácia pri premiestňovaní v SR	1	1	5
Systém výkonu úradných kontrol ochrany zvierat na farme, určených na hospodárske účely	1	1	1
Systém zabezpečenia výkonu a kontroly nad dodržiavaním uplatňovania národných eradikačných programov, monitoringov, pohotovostných plánov, veterinárna prevencia a ochrana štátneho územia	2	2	6
Systém zabezpečenia výkonu a kontroly nad dodržiavaním uplatňovania národných eradikačných programov, pohotovostných plánov - salmonelové infekcie, aviárna influenza	2	2	4
Systém výkonu úradných kontrol na bitúnku na úseku: - ochrana zvierat - certifikácia (členské štáty, tretie krajiny), - - identifikácia a registrácia hospodárskych zvierat - vedľajšie živočíšne produkty, - používanie systému TRACES	1	-	-
Systém výkonu úradných kontrol na úseku veterinárnej farmácie a pri monitorovaní určitých látok a ich rezíduí v živých zvieratách, produktoch živočíšneho pôvodu a krmivách	3	3	3
Systém výkonu úradných kontrol na úseku hygieny krmív a medikovaných krmív a používania systému TRACES	2	2	5
Systém výkonu úradných kontrol na úseku vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov a používania systému TRACES	2	2	1
Spolu	24	22	55

Pri interných auditoch podľa zákona č.152/1995 Z.z. ani podľa zákona č.39/2007 Z.z. neboli zistené systémové nezhody. Auditované organizácie prijali termínované opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, ktorých splnenie bude kontrolované následnými auditmi.

19.2. Vnútorne kontroly

19.2.1. podľa zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe

Vnútorne kontrolná činnosť ŠVPS SR bola vykonávaná v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov a so Smernicou ŠVPS SR o vnútornej kontrole.

Vnútorne kontrolná činnosť jednotlivých odborov ŠVPS SR bola vykonaná v týchto oblastiach:

- **odbor auditu a kontroly**
 - kontrola postupov pri výberovom konaní RVPS,

- kontrola výkonu úradnej kontroly RVPS v oblasti hygieny produktov živočíšneho pôvodu,
- kontrola na uplatňovanie štatútu organizácie, organizačný poriadok, organizačnej štruktúry, pracovnom poriadku a opisov pracovných činností podriadených organizácií,
- kontrola vydávania vnútorných smerníc podriadených organizácií,
- kontrola dodržiavania zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov,
- **odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie**
 - kontrola postupov vyšetrovania antimikrobiálnej rezistencie vzoriek v rozsahu požiadaviek Vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) č. 2013/652 o monitorovaní a ohlasovaní antimikrobiálnej rezistencie u zoonotických a komenzálnych baktérií,
 - kontrola postupov VPÚ pri vyšetrovaní a analýzach vzoriek, odobratých v súlade so zákonom NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov a so zákonom NR SR č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej stravnosti v znení neskorších predpisov,
 - kontrola postupov VPÚ pri preberaní, vyšetrovaní a analýzach vzoriek, vyhodnocovaní nálezov a vydávaní protokolov o skúškach,
- **odbor hygieny, krmív, ekológie a veterinárnej farmácie**
 - výkon úradných kontrol v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, ktorým sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií v platnom znení,
 - výkon úradných kontrol a ich plnenie na úseku vedľajších živočíšnych produktov,
 - výkon úradných kontrol na úseku veterinárnej farmácie,
 - výkon úradných kontrol na úseku hygieny krmív,
 - kontrola plnenia Metodického pokynu k Národnému plánu kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu,
 - kontrola plnenie metodických pokynov na odber, zasielanie vzoriek a analytickú kontrolu živočíšnych produktov a krmív na obsah umelých rádionuklidov v SR a na monitoring poľovnej zveri a rýb v SR,
- **odbor zdravia a ochrany zvierat**
 - kontrola výkonu úradných kontrol identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat,
 - kontrola výkonu úradnej kontroly pri plnení Národných eradikačných programov pre salmonelové infekcie hydiny,
 - kontrola výkonu úradnej kontroly pri plnení Plánu prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúceho vtáctva,
 - kontrola výkonu úradných kontrol v karanténach a útulkoch,
 - kontrola výkonu úradných kontrol na úseku ochrany zvierat chovaných na farmárske účely,
 - kontrola výkonu úradných kontrol v chove nebezpečných živočíchov,
 - kontrola výkonu úradných kontrol v schválenej prevádzkarní, zariadení alebo stredísk schválených v súlade s § 13 nariadenia vlády SR č. 313/2003 Z.z. o požiadavkách na zdravie zvierat pri premiestňovaní, výmene s členskými štátmi a dovoze zvierat, spermy, oocytov a embryí z tretích krajín,
- **odbor zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov**
 - kontrola výkonu veterinárnej certifikácie zásielok živých zvierat určených na obchod v EÚ,

- kontrola výkonu veterinárnej certifikácie zásielok živých zvierat určených na vývoz do tretích krajín,
- kontrola používania systému TRACES,
- **odbor hygieny produktov živočíšneho pôvodu**
- kontrola výkonu úradných kontrol RVPS v sekcii I – mäso domácich kopytníkov (bitúnok, rozrábkareň) podľa Nariadenia vlády SR č. 359/2011 Z.z.,
- kontrola výkonu úradných kontrol identifikácie a registrácie zvierat na bitúnku,
- **odbor hygieny produktov rastlinného pôvodu**
- kontrola výkonu úradných veterinárnych kontrol krížového plnenia na RVPS,
- kontrola výkonu úradných kontrol potravín a prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vyrábajúcich potraviny rastlinného pôvodu.

Tabuľka 109 Prehľad o vykonaných vnútorných kontrolách s účastou

Útvar	Počet kontrol	Výsledok kontrol	
		bez nedostatkov	s nedostatkami
Odbor auditu a kontroly	4	1	3
Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie	3	3	
Odbor hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie	5		5
Odbor zdravia a ochrany zvierat	4	2	2
Odbor zahraničných vzťahov, dovozu a vývozu	4		4
Odbor hygieny produktov živočíšneho pôvodu	1		1
Odbor hygieny produktov rastlinného pôvodu	2	1	1
S p o l u:	23	7	16

19.2.2. podľa zákona č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite

- **Sekcia ekonomiky**
- vykonáva kontroly dodržiavania hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a s majetkom štátu

Tabuľka 110 Prehľad vykonaných vnútorných finančných kontrol

Počet plánovaných kontrol	Počet vykonaných kontrol	Výsledok kontrol	
		záznam, bez nedostatkov	správa s opatrením
12	13	12	1
Spolu	13	12	1

19.3. Iné podania, sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach, žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z., petície podľa zákona č. 85/1990 Z.z. o petičnom práve

ŠVPS SR a riadené organizácie v roku 2016 prijali, riešili alebo odstúpili príslušnému orgánu verejnej správy:

- 2 869 iných podaní,
- 45 žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o slobode informácií),
- 11 sťažností podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov,
- 0 petícií podľa zákona č. 85/1990 Z.z. o petičnom práve v znení neskorších predpisov.

Iné podania, žiadosti o poskytnutie informácií a sťažnosti boli vybavené nasledovne:

19.3.1. iné podania

• opodstatnené	517
• neopodstatnené	1 193
• nebolo možné prešetriť alebo objektívne posúdiť	658
• nevybavené k 31.12.2016	147
• odstúpené	72
• rôzne podania so žiadosťou o stanovisko/informáciu	282

19.3.2. informácie podľa z. č. 211/2000 Z.z.

• sprístupnené	32
• nesprístupnené	4
• čiastočne sprístupnené	1
• postúpené	8

19.3.3. sťažnosti

• opodstatnené	0
• neopodstatnené	8
• odložené	2
• nevybavené k 31.12.2016	0
• odstúpené	1

HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV – VÝSTUPOV A PREZENTOVANEJ ČINNOSTI

Výsledky sú určené pre:

1. orgány štátnej správy, predovšetkým MPRV SR ako rezortné ministerstvo ŠVPS SR,
2. chovateľov hospodárskych zvierat a poľnohospodárske podniky,
3. podnikateľské subjekty, ktoré sa zaoberajú výrobou, dovozom, distribúciou a predajom produktov a tovarov živočíšneho alebo rastlinného pôvodu,
4. širokú verejnosť – občanov - vyplýva z úlohy ŠVPS SR ako orgánu potravinového dozoru SR, pričom občania sú o činnosti informovaní individuálne podľa ich požiadaviek, resp. prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov na základe komunikácie ich predstaviteľov so zástupcami ŠVPS SR.

ZÁVER

Bezpečnosť potravín je jednou z hlavných priorít v Európe. Na zaistenie bezpečnosti potravín je nevyhnutné neustále komplexne posudzovať všetky aspekty reťazca **produkcie potravín vrátane prvovýroby potravín, výroby krmív pre zvieratá produkujúce potraviny, cez výrobu, spracovanie a distribúciu potravín, ich dovoz až po predaj konečnému spotrebiteľovi**, pretože každý z týchto prvkov môže mať závažný dopad na bezpečnosť potravín, a tým aj na verejné zdravie. Do tohto komplexu bezpečnosti potravín sú zahrnuté rôzne špecifické oblasti, ako sú **krmivá pre zvieratá produkujúce potraviny vrátane medikovaných krmív a doplnkových látok do krmív, hygiena krmív a hygiena potravín, choroby prenosné zo zvierat na ľudí, najmä prostredníctvom potravín živočíšneho pôvodu (zoonotickí pôvodcovia), vedľajšie produkty živočíšneho pôvodu, rezíduá pesticídov, kontaminanty a veterinárne lieky a ich kontrola, kontrola a eradikácia chorôb zvierat, ktoré ovplyvňujú zdravie ľudí, prídavné látky do potravín, materiály prichádzajúce do styku s potravinami, pitná voda ako zložka potravín, geneticky modifikované potraviny, ako aj požiadavky na kvalitu, zloženie a označovanie potravín v záujme ochrany spotrebiteľov a zabezpečenia ich informovanosti.**

Celá riadiaca, rozhodovacia a kontrolná činnosť ŠVPS SR a jej riadených organizácií vychádza z kvality organizačnej štruktúry, ktorej obsahom sú:

- ✚ efektívnosť všeobecnej organizačnej štruktúry,
- ✚ kvalita kontroly,
- ✚ postupy a riadenie,
- ✚ informovanosť, vybavovanie sťažností a požiadaviek,
- ✚ dokumentácia,
- ✚ samokontrola a hodnotenie,
- ✚ komunikácia,
- ✚ ľudské a finančné zdroje,
- ✚ vzdelávanie.

Sme presvedčení, že všetky činnosti opísané v tejto výročnej správe sú dostatočným vypovedajúcim článkom o zodpovednej úlohe a plnení si úloh a povinností všetkých pracovníkov ŠVPS SR a ňou riadených organizácií v prospech obyvateľov SR.

PRÍLOHY